

چيروك وديرۆك

كتىب: چىرۆك و دىرۆك (چەند بەرپەر ژ دىرۆكا ھندەك صەحابيان)

نقىسەر: تەحسىن ئىبراھىم دۆسكى.

بەرگ: نجم الدىن بىرى.

چاپا ئىككى ۲۰۱۱

چاپخانەيا رۆژھەلات ھەولتير.

ژمارا سپارتنى ل پەرتووكخانەيا بەدرخانيان ل دھۆكى: ۲۵۱۵

ژ ۋەشانىن پەرتووكخانەيا دياربەكر ل زاخۆ.

چيروك و ديروك

(چەند بەرپەر ژ دىرۇكا ھىندەك مەحابىيان)

ھەلبۇزاتىن بەرھەفكرن

تەھسىن ئىبراھىم دۇسكە

پيشگوٽن

چيروڪ هونهره، وديروڪ زانينه.. وهونهر وزانين د پريڪ وئارمانجين خو دا دژيڪ جودانه، ريڪا زانيني عهقله، ويا هونهرى دله، وئارمانجا هونهرى جوانيه، ويا زانيني راستيه، وچيروڪا ديروڪى كارهكى نهدهبى يى دهولهمنده، ژ بهر كو نهو رههين زيني بو وي قهدگوهين د ناخا سهرهاتى ورويدانين واقعى را كوير دادهيتلاينه.. نهگهر گيانى هونهرى وي بهر ب عهسمانى خهيالى قه بلند بكهت ژى، راستيين ديروڪى ناهيلن نهو ژ عهردي واقعى دويركهفت.

چيروڪا ديروڪى -وهكى نهم دزانين- تيكهلكرنهكا جوان وهشياره بو ورويدانين ديروڪى، د گهل پاراستنا بناخهيين هونهرى.. لهو نابت ههر تشتهكى د قان رهگه چيروكان ههى خواندهقان وهك راستيهكا ديروڪى وهرگرت، ههر وهسا نابت نهو وان وهك خهيالنهكا چيروڪى ژى وهرگرت، ونهگهر نهو قى چهندي نهكهت، نهو يان دي بته كتيبهنهكا ديروڪى يا ههشك، يان ژى دي بته كارهكى نهدهبى يى دوير ژ راستيى.. ب قى رهنكى مه دقيت خواندهقانى قى كتيبى قان چيروكين ديروڪى يى هلبژارتى بخوينت، دا خهلهت تى نهگههت، وشاش نهبت.

وېشتی هنگی مه دځیت خواندهځانی هیژا ناگههدار بکهین کو
کاری مه د بهرههځکرنا ځان چیرۆکان دا گهلهک جاران وهرگیپران
بوویه، وهندهک جاران ژى دانان بوویه، و ل دویماییا هه
چیرۆکهکى ژى مه ئەو ژیدەر بهرچاڅ کرینه یین بو مه بووینه
چاڅکانیین سهههکی بو بهرههځکرنا ځان سهههاتیان.. وبهلکی ئەڅ
کتیبه د پاشهپرۆژى دا بته خهلهکا ئیکى ژ زنجیرکا دريژ، نهگه
دهستوبریا خودى پاشى دهلیشهیا عهمرى ههبت.

و ل دیمایى هیڅیا مه ئەوه خودى څیانا پیغهمبهرى خو سلاف
لى بن، ویا سهحابیین وى د دلین مه زیده بکهت، و ل ئاخهتى
چاڅین مه ب دیتنا وان روهن بکهت، ودلین مه ب ههڅالینیا وان
خوش بکهت.

ته حسین ئیبراهیم دۆسکی

دهسپیکا سهههرا سالا ۱۴۳۲

سهلمانى فارسى
نهوى ل روناھيى گهرياه

جيهانهكا غهريپ..

و مللهتهكاي راي بهرزه..

نوکه ئەم يی ل دۆرتن دويماهيا سەدسال شەشى زايینی دژین، دنیا تیکدا یا چاقهپری گوهورپینهکی دکەت کو چي بیت، کاروانی قی مرۆفینیا حییهتی مایی بهر ب کنارەکی تەنا ورحەت قە ببەت، جيهانا وی سەردەمی یا بهرفره وهکی مهیدانهکا بهرتەنگ لی هاتبوو بو خۆلیکدانا دو هیزین مەزن: هیزا ئمبراتووریەتا فارسان ل رۆژەلاتی، وهیزا ئمبراتووریەتا رۆمان ل رۆژتاقایی، ئەو هەردو هیزین دقیان مرۆفینیی هەمیی گۆری حەزا خۆ بکەن، حەزا ستانندن وبندهستکرنا دنیا یی هەمیی..
دنیا یه کا غهريپ بو!

ل رۆژەلاتی ئەوی فارسان چەنگی خۆ ب سەردا گرتی، وکره باغچه یه کی خەملاندی بو ئمبراتووریەتا خۆ ئەوا هیزا ئاگری پیروز زبیره قانیی لی دکەت، وهکی وان هزر دکر، مللهتهکی مەزن دژیا ری ل بهر خۆ بهرزه کرپوو، راسته ب سەر قە -ئەگەر تە بهری خۆ دابایی- دا بیژی: مللهتهکی ب هیزه، نیشا دنیا یی پتر یا دەستی دا، لەشکەری وی ئەگەر حەز بکەت دی عەردی هژینت، وبەحری شلقینت، بەلی دویر ژ لایین هیزی و دەستی قە ئەگەر تە ژ لایین هزری قە بهری خۆ دابایی، یان ژ لایین عەقلی ودلی قە، دا بینی ئەو مللهتهکه یی قوربانی وی هەفرکیی

بووی ئەوا ئەو پتر ژ دوسەد سالان بوو د ناڤهرا (مەزدهکی ومانیان) دا سەرهلدا، مەزدهکی ئەوین سیاسەتا دەولهتیی ب پێشه دبر، ووسا دۆر ل کیسرای مەزنی ئمبراتوریهتیی گرتی وەکی بازنک دۆری ل زەندکئی دگرت، و(مانی) ئەوین هزر دکر ئەو پەياما مەزنی وان (مانی) قیای بگههینت، پێکا ئێکانهیه یا تەناهیی و خۆشیی ل جیهانا ئەقرو بە لاف دکەت، ئەو جیهانا زولم و ژۆرداریی ژ هەمی لایان قە دەستیی خۆ دانایه سەر، و بیین لئ چک کری.

و د ناڤ گێله شوکا قئ هەفرکیا هزری یا دژوار دا، ئەوا دەولهتیی و دەزگههین وئ خۆ کره لایهک تیدا، گرفتاریین مەزن ب سەر خەلکی دا دهاتن، وگهلهک کهسین بی گونەه ژی د بەر پێیان دچوون، و دبوونه قوربانیتین هندەک جهدهل ودان وستاندنن خرش و بی مفا.. دبوونه ئەو پاری بی هندەک دهقین چو جارن تیر نهبن دادعویران دەمی خودانین وان دهقان دقیا خۆ ل بەر شاهینشاهی مەزن و پرەشەک و دویشە لانکین وی شرین بکەن!

ل ئەصفه هانی ژی وەکی هەر دهقەرەکا دی ژ دهقەرین ئمبراتوریهتا فارسان، ئەگەر دویر ژ چاقین دەسپه لاتا کیسرای تە خۆ گههاندبا دیوانه کئ، یان تول نک دو ئەدیین خودان قەلەم، یان دو زانایین خودان هزر روینشتبای، دا بینیی سوچهتا وان یا سەرەکی ل دۆر وان هزر وگومانانە بین دویکهفتیین (مانی) ب پەنگه کئ نیڤ قەشارتی قە د ناڤ جفاکئی دا بە لاف دکەن، دەمی لئ دگه پێین خەلکی وە تئ بگههینن کو ب تئ (مانی) ئەوئ رحا خۆ گۆری هزر و بییرین خۆ کری، بی شیای پێکا

دورست بو سهرکهفتنا روناھيی دهنيشان بکھت، دهمی خه لک بو ژينا زوگرديی داخوازکری، وبهري وان دايه وي فنائی يا وان ب کورتترين ريک دگههينته ژيانا بن دنيايی، نهو ژيانا روناھي تييدا ههتا ههتايی ب سهر تاريی دکهفت، وخودانی ژ ههمی نهخوشيان رزگار دکهت.

و ژ بهر وي زولم وفهسادا مهزن يا دهولهتا کيسرای ب ههمی دهزگههين خوقه د ناف خه لکی دا بهلاش دکر، نهو دهمهک بوو پيئل چهندهکی دژوار بووبوو، ونيشانين خونهرازيکرنی بهر بهره تاشکهره بووبوون، تشتی عهقلدار وه تی دگههانندن کو نيزيکه گوهورينهکا مهزن ب سهر نمبراتووربهتیی دا بيت، وهندهک ژ وان دویر نهددیت کو سهرپهشکين فی گوهورينی بگههنه کوچکا کيسرای ب خوژی، بلا چهند هژمارا وی لهشکهری يا زور ژي بت نهوين زيرهقانيی لی دکهن، چونکی دهمی ناف رادبت وپيئل دژوار دبت، چو سکر نهشين خول بهر بگرن، ومللهت ژي نهگهر چهند د بينفرهه يان دسهرشور ژي بن نهگهر مهسهلی دا د ليقیی را کورسيکين زالمان ب سهر سهرين وان دهرنشيف دکهن.

نيشانين خونهرازيکرنی -وهکی مه گوئی- نهو دهمهک بوو پيشقهچوون ب خوقه ديتبوو، ل سهری دان وستاندن ورهخنهگرتن وخونهرازیکرن ل وان کوچک وديوانخانهيان دهاتنه گوئن وهليخستن يين دویر ژ دهسهلاتی، يين نهو مروث لی حازر نهدهبوون يين (موسستهفيد) ژ وی سهروبهريی سياسي ويی جشاکي يی هه. . وئهقه تشتهکی غهريب نهبوو، هندهک مروقتين چو فايده ژ سهروبهريی نوی نهديتی نهرازيبونا خول سهر وی سهروبهريی ديار بکهن، نهقه تشتهکی طبعييه، بهلی مهسهله بگههته وی

حهددى خو ئهو كەس ژى ژ سەروبهەرى درازى نەبن يى ب سەروبهەرى
دژين.. هنگى نيشان دى دكرت بن!!

ل باژپرى (جى) كو ئىك ژ باژپرىن ناقدار وجوانين دهقەرا ئەصفهانى
بوو، قەسرەكا مەزن و ب ھەببەت ھەبوو، يا خودان كۆچك وسەرا وخولام
وخزمەتكار بوو، چى دەمى تو چووبايى تە ئهو قالا نەددىت ژ قولىن مەزن
وماقوبلىن باژپرى، وئەقە تىشتەكى غەرب نينە ئەگەر ھوبن بزەنن كو ئەف
قەسرە قەسرا دەھقانى باژپرى، و دەھقان ب ئەزمانى وان مەزنى باژپرى
ئەوى نوبنەراتيا دەسپەلاتى دكەت، وفەرمانين كىسرايى ب جە دىننت،
يەنى: ئەو ل باژپرى كىسرايەكى بچويكە كارى بو ب ھىزكرنا عەرشى
كىسرايى مەزن دكەت، ئەوى دكەفتە باژپرى (طەيسەفونى) پايتەختا
پاراستى يا ئمبراتورىيەتا مەزن.. ئەو دەمەك بوو سەربەشكىن
خۆنەرازىكەران شىان خو بگەھىننە كۆچكا دەھقانى باژپرى (جى) ژى، و ل
حزوروا وى پەخنەبەكا دژوار ل ھزر و بىرىن (مەزدەكيان) بگرن، و پەخنەگرتن
ل (مەزدەكيان) ھەر چەندە ب سەرقە مەعنایەكا ھزرى بوو ھەبوو ژى،
بەلى د بن قە بن قە ئهو يا ژ مەعنایين سىياسى ژى قالا نەبوو؛ چونكى
ئهو دوسەد سال تى ھەبوون كىسرايىن فورسى ئىك ل دويش ئىكى
(مەزدەكى) بو خو كرىبو ئهو دىن يى چى نەدبوو كەس گومانى بىختى،
يان طەعننى ل پىرۆزىا وى بدەت.

ل وى شەفا (رووزبە) و كۆمەكا ھەقالىن وى يىن گەنج وخوين گەرم ل
كۆچكا دەھقانى بووينە مېشان، وسوجبەت ھاتىبە سەر پەخنەگرتن ل
وى واقعى نوکە ل پانى ودرىشا ئمبراتورىيەتى ھەى، ئەو كۆما جىتيلان

هه می ل سهر هندی کۆم بوون کو سهرهکانیا هه می خه له تیان ئەو بوچوونین
پوچ و په لاجه نه یین کو د هزرا مه زده کی دا هه یین، ئەو هزرا ده سه په لاتنی بو
خۆ کر به ری باز و مه نه ه ج.

به لئی هه ر زوی ده هقانی ل بهر ده قی وان دا، و گو ت: ئەز د قی
چهندی دا د گه ل هه وه نینم؛ چونکی مه زده کیه با شترین ریک بو چاره سه ریا
گرفتاریین ملله تی فورسی، به لئی راسته کو دبت قی هزری هنده ک کیماسی
وخه له تی تیدا هه بن، به لئی چو تشتی بی کیماسی نینه، و ژ بیر نه کهن کو
ئه ف هزریه یا دشیت جوداهیان د ناقبه را ته خه یین جفاکی دا راکه ت،
و کو پین ملله تی هه میان وه کی ئیک لی بکه ت، هزرا مه زده کیه ده سه په لاتا
مالی وشه هوه تی راکه ت، چونکی ئەو دبینت کو خه لک هه می د مال
وژنکان دا شریکن، و حه قی که سی نینه تشته کی ژ وان بکه ته ملکی خۆ
یی تایبه ت، و ئەو ب قی رهنگی ریکا ناشتی و خو شی ی ل بهر هه می
ته خه یین جفاکی فه دکه ت، و ئەگه ر هوین بیژن: قی چهندی رهنگه کی
(فهوضایی) د نا ف جفاکی دا په یدا کر؛ چونکی خه لک ئیدی ل سهر مال
و نامویسا خۆ ئیمن نه بوون، پشتی هنده ک که سین سه ره ردا ی ده ست دریزی
ل سهر مال و حال ی خه لکی کری، ب هتجه تا هندی کو ئەو دنا زادن پی ل
مال و نامویسا خه لکی بدانن ماده م ئەو ملکه کی تایبه تی که سی
نینه.. ئەفه راسته به لئی ل ده سپیکا هه ر شو ره شه کا نوی په یدا دبت هنده ک
تشت ده ردگفن ل بهر خه لکی دغه ربین، پاشی هیدی هی دی دبنه تشته کی
طه بیعی، و خه لکی دعه لمنی، و ئەگه ر هوین هزرا خۆ ژ هه می گری کین

کهفن پرگار بکهن، دئی بۆ ههوه دیار بت کانئ مهزدهکی چهند ریبازهکا ب کیرهاتیه بۆ ئافا کرنا جیهانهکی خوش وپیشکهفتی.

سنگ فرههیا دههقانی ژ لایهکی فه، تیرا هندی ههبوو کو ئیکا هند ژ وی چئی بکهت ئهوه دهلیقهیی بدهته ههفرکین خو ل دیوانی کو ئهوه ب رهنگهکی ئاشکهرا بیره و بوچوونین خو بیژن، ورهخهیهکا دژوار ل وی بوچوونی بکهن یا ئهوه تاگیری بۆ دکهت و بهرهقانیی ژئی دکهت، ژ لایهکی دی فه (رووزبه) ی وههفالین وی ههز دکر کو د رویی دههقانی باژیری دا بیژنی کو ب تنی مهصلحهتا وی یا کهسایهتیه بهری وی دایه قی ههلوستی، وان دقیا بیژنی: ترسا ته یا مهزن ژ هندی کو کورسیکا ته ئهوا مهزدهکی دپاریژن ژ دهست ته ده رکهقت، وکیسرا ل ته ب غهزه ب بیت، یا وه ل ته کری تو هنده بهرهقانیی ژ کیماسیین مهزدهکیین دهسه لاتدار بکهی، نهگه نه.. تو ژ مه چیتزر دزانی کانئ ئهوه چ حالی خرابه یی دهستهکا فاسد ب سهر وهلاتی ههمیی دا ئینای!! بهلی وان نه قیا ب قی سهراحهتی مهزنی کوچکی باخین، لهو وان بهری ناخفتنی ب لایهکی دی فه وهرگپرا، وتهئکید ل سهر واقعی خرابی مللهتی کر کو ب حقیقهت نهجامی وی سیاسهتا خهلهت بوو یا دهولهت ل سهر ب ریشه دچوو، (رووزبه) ی گۆت:

ئهوه ریبازا تو بهرهقانیی ژئی دکهی ئهفه پتر ژ دوسه د سالانه سیاسهتا دهولهتی یا ئیخستیه بن دهستی خو، وهیشتا مه نه دیتییه ئهوه جوداهیین تو ژئی دبیژی د ناقبهرا تهخهیین جقاکئی دا هاتبنه راکرن، یان کورین مللهتی ههمی وهکی ئیک لی هاتبن، هیشتا هندهک د ناف مه دا

یټن ههین هزر دکهن کو بنه مالا کیسرای د سهر مروّقان دانه، وخبونا وان یا پیروزه، وچّ نابت کهسهک ژ ملله تی پشکداریا وان د تشته کی دا ژ حوکمی بکهن.. هیشتا کورپن ملله تی ژ هندهک جوداهیتن زوردار دنالن، کیسرا وئهو کهسین وی مهزن کرین د سهر هندئ را پسپارهک ژئ بیته کرن، یا حهتا هه ژارهک ل دیوانا وان سهرئ خو ږاکه ته شه، هیشتا زهلامین دینی ودهوله مه ند و ماقولان مافی هه ی خه لکی د بن خو دا وهکی دهواران بهارژون، سپیدئ حهتا ئیقاری وان بدنه شؤلی؛ دا مهزن ودهوله مه ند ژ کهدا دهستی وان زکین خو تژی بکهن، مللهت نټزیکه ل بن بارئ هه ژاری یئ گران بفه تست، ل وی دهمی کیسرا وبنه مالا وی ل سهر بالیفکین زیری دنقن، وته ژئ وهکی مه یئ گوھ لیبووی کو خزبنه یا کسرایئ دووی ب تنئ ههشت سهد ملیوون میسقالین زیری هه نه، ل وی دهمی پاربه کئ نانی ب دهست خه لکی ناکه قت، ته ژئ وهکی مه یئ گوھ لیبووی کول قه سرپن وی یټن مشه ل طه یسه فوونئ دووازده هزار جاریه هه نه، سئ هزار ژئ ئه ون یټن وی بو خو ب تایبه تی ژټگرتین!! ئه فه ئه و به حه شته یا مه زده کیئ ژقان پئ دایه هه ژاران؟

ججیله کئ حیبه تئ ..

وی شه قئ پشتی کوچکا دهقانی شه ره قئ، وکوپئ وی یئ جحیل زقریه سهر جهئ خو یئ خو ش ونه رم و به رفرده، وی هه ست ب سهر ئیشانی دکر، ئه فه جارا ئیکئ بوو بابئ وی ږیکئ دده تی کو ئه و ل کوچکئ د نا ف

زهلامان دا پروينت، ودوير نهگره نهگره بابې وى زانيبا سوجهت ل كوچكې دې ب ځي پهنګي ب پښه چت وى هر ل سهرى نهدهيلا كورې وى ناماده بيت.. بهلكي پتر ژ جارهكې پشتي (رووزبه)ى دهست ب هيرشپن خو پين دژوار ل سهر دينې مهزدهكي كرى، وى داخواز ژ كورې خو پي نيښ زهلام كر كو ديوانې بهيلت وپچت بو خو بنقت، بهلې ژ بهر نوياتيا فان گوتنين دئنه گوهي وى، و ژ بهر همزا وى يا زنده كو بزانت كانې دويماهيا ځي ههڅرکيې دې گهته كيشه، وى داخوازا بابې خو ب جه نهينا، وما ب بي دهنګي گوهداريا وى دان وستاندنا گهرم كر هوا د ناقبهرا بابې وى وميقانان دا چيپووي..

ئهو چند سالهك بوو بابې وى ئهو د مالي دا هيلابوو وهكي وى مروځي يې كچهكا خوشكوك ههبت، ودلې وى ل سهر يې ب ترس بت، څيجا وى بهيلته د مال دا و ژ چاقان دوير بيخت.. بابې وى همي پهيوهنديين وى د گهل جيها نا ژ دهرقه ي مالي برى بوون، هندهك جاران بابې وى ئهو د گهل خو دهردئبخست ودبره ناههنگين ديني يين كو كاهنين مهزدهكي پي رادبوون، وهندهك جارين كيتر وى ئهو د گهل خو دبره ناف باغ ويستانين وان يين مهزن وبهرهه ل ناقار ودهور وبهرين باژپړي (جى)، وپشتي بابې وى تي ئينايه دهر كو ئهو يې بهر ب زهلامينيې شه دچت، ووهك بهرهڅكرنهك بو وى رابوو هندهك سهيداين تايهت بو وى گرتن، دهاتنه مال، بنه ماين روهشه نيبريا فارسى و بناخه يين ديني مهزدهكي نيشا وى ددان، و د پشت وى را بابې وى ته ئكيد ل سهر سهيداين وى كربو كو ئهو وى هزرې د سهرې وى دا بچينن يا دبترت:

ژبلی مهزده کیچی چو پښکین دی یین دورست بو ملله تی فورسی نینن، کا
چاوا ژبلی کیسرای کهسهک ژ هوی مهزیا فی ملله تی نینه!

وېشتی سهیدایین وی نیشانین زیره کیچی وتیگه هشتنی ل نک وی
دیتین، مزگینی دا بابی وی کو ئەو دهرسین خو زوی یی وهردگرت، و ئەو
ژی ب هیقینه کول دهمه کی نیزیک دی بته (کاهنه کی مهزن) یی ب
کاری به لافکرنا فی دینی پیروژ رادبت، ووهک حازرکرنه کا پیش
وهخت بو فی کاری گرنه، دقیت ئەو ل تاته شگه ده هی (پهرستگه هی)
پشکداریی د هلکرنا ناگری پیروژ دا بکهت، ووی ژی وهکی خزمه تکارین
دینی نوبه یه کا هلکرنا ناگری ههبت.. بابی وی ههر زوی ل بهر هات و ب
گوټنا وان قانع بو، وری دا کوپری خو کو بته ئیک ژ وان خزمه تکارین
دلسوز یین نه هیلن ناگری پیروژ فه مرییت، و ژ هه ژیکرنا وی بو فی کاری
ئو جاره کا ب تنی ژی ژ نوبا خو پاش نه دکهت.

د جیهانه کا تهنا دا دژیا، د گهل وان بیر و باوهر وهزران یین بابی وی
ل مال، و سهیدایین وی ل په رستگه هی د سهری دا چاندين، لهو ل وئ
شهقا وی گوهداربا ناخفتنن (رووزبه) ی وهه قالین وی کری، ل سهری وی
گهلهک ب گوټننن وان نه خوش بو، ب تابه تی ده می دیتی ئەو ب توندی
یی هپرشى دکه نه سه ر دینى مهزده کی، ههر چهنده ئەو هندهک جارن د گهل
خو یی (موعجب) بوو ب وئ جورعه تی یا شان جحیلان هه ی، پراسته
سنگ فرهیبا بابی وی پتر ریک ددا وان کو ئەو بسته ببن، و بی ترس
باخشن، به لی ئەف گوټننن ئەو نوکه دبیژن ههر وهکی نه یین وان ب تنییه،
ژ ناخفتنن وان دئیه زانین کو ههر هندهک که سین دی ژی یین ههین ب

مهزده کيی نه درازی، وگوتن وده لیلین وان ژ قهستا نینن.. دوسه د سال ده مه کی کیم نینه بابی من بیژت: ل ده سپیکا هه ر شو ره شه کا نوی هنده ک تشتین ل بهر خه لکی نه دطه بیعی پهیدا دبن، نهو تشتی دوسه د سالان ل بهر خه لکی بمینت نه طه بیعی نهو ژ نوی طه بیعی نابت!

وگاڤا نهو گه هشتیه قی جهی ژ هزرین خو، بیی ب خو بحه سییت، وی دیت نهو ژ سه ر جهی رابووشه، و بهر ب په نجه را مه زه لکا خو شه چوو، په ردی نازک وه کی ئاقرمیشی لادا، و بینه کی د عه سمانی فو کری.. تاریی هه می تشت د ناڤ خو دا پیچا بوون، ستیران نهو یین ژ دویر قه رونا هیه کا کیم ددا نه دشیان قی تاریا مه زن قه ره قینن، لازم رونا هیه کا مه زتر هه بت، بیرا وی ل گوتنا (رووزبه) ی هاته قه ده می گوتیه بابی وی:

نه نهی ده هقانی مه زن، توقه ت باوهر نه که خه لک سه رفه رازیا خو د قی ریکتی دا ببینن، لازم رونا هی ب سه رکه فت، قییت نهو ده نگ بیت یی په یقا نه هریمه زدایئ مه زن ب سه ردئیخت، وقی تاریی دڅره قینت یا جیهان هه می د ناڤ خو دا پیچای..

هنگی بابی وی ده لیقه یا خو دیت کو دربی خو بوه شینت، وهه می هزرا وی نهو بوو کو نهو ب قی دربی نه ب تنی دئ (رووزبه) ی وهه قالیین وی وهرگپرت، بهلکی نهو دئ هزرا (مانی) هه میی هلوه شینت.. گوت:

کیژ ده نگ؟ ده نگ مه سیحی رومان نهوی هه قالی هه وه (مانی) بهری فورسی ددا باوهری ئینانا ب وی؟ یان ژی پیغه مبه ری دویمه هیی نهوی (مانی) مزگینی ب هاتنا وی ددا؟ نه م میراتگرین زه راده شتی و مه زده کی مه زن ژ نوی سه ری خو ل بهر که سه کی بیانی بچه مینین؟ ئاگری خو یی

پیرۆز ئه‌وئ ئه‌فه ب هزاران سالایه نه‌فه‌مریای به‌پیلین و ب دویش ده‌نگی نوب بکه‌فین، ئه‌وئ ژ ناف رۆمئ بلند بووی؟ یان کی دزانت به‌لکی ژ سه‌حرایا عه‌ره‌بان بلند بیت وه‌کی مانیئ هه‌وه دگۆت؟

وه‌هر چه‌نده خه‌لکی دیوانئ هه‌میان وه‌ک ترانه‌پیکرن ب (رووزه‌ی وه‌ه‌قالین وان کره که‌نی ژئ، وه‌هر چه‌نده جحیلی هنده‌ک په‌یش د ئاخفتنا بابئ خو دا به‌یستن تئ نه‌گه‌هشت ونه‌زانی مه‌خسه‌دا وی پی چیه، وه‌کی مه‌سیحئ رۆمئ، وپیغه‌مبه‌رئ دویمایه‌ی و سه‌حرائا عه‌ره‌بان.. به‌لئ ئه‌ف (مه‌نطقئ) بابئ وی پی ئاخفتی وه‌زرکری ئه‌و ب هیزترین ده‌لیله، ل دلئ وی نه‌هات؛ چونکی وی قه‌ناعه‌ت ب هندئ هه‌بوو کو تشته‌کئ به‌ره‌قل نینه خودایئ رۆناهیئ هه‌می نفسین مرۆقان بده‌ت پاشی ئه‌و نفشه‌کی ل سه‌ر هه‌می نفسین دی بیخت.. پاشی وی سه‌رئ خو بلندکر و جاره‌کا دی د عه‌سمانی فوکری، دیت چاقتئ هه‌یفتئ بی بلند بووی، ورۆناهییا خو یا دایه هه‌می لایان.. ئینا وی هیدی د گه‌ل خو گۆت: لازم رۆناهی ب سه‌رکه‌فت!

پاشی زق‌ری سه‌ر جه‌ئ خو، وچه‌ند ده‌لیشه‌یه‌ک پیغه نه‌چوون وی خو ب ده‌ست خه‌وه‌کا گران فه‌ به‌ردا.

گوهورینا مه‌زن.. و به‌ریخودانه‌کا نوئ

سپیدی زوی ژ خه‌و رابوو.. وه‌کی هه‌ر رۆژ کارئ خو کر دا بچته په‌رستگه‌هی وئاگرئ پیرۆز هل بکه‌ت، پی حه‌سیا هه‌ر وه‌کی ئه‌قرو له‌شی وی ژ هه‌ر جاره‌کئ گرانت‌ره، به‌لئ وی ئه‌گه‌را قئ گوهورینئ کره ئه‌و

شیل ویلیا گههشیه هزر ویبرین وی ژ بهر وان گوتننن وی شقییدی ل
کوچکا بابی خو بهیستین.

هیشتا گوتننن (رووزبه) ی وههقالین وی هندهک پسیار وگومان د دلی
وی دا پهیدا دکرن.. تو بیژی ئەو گوتننن (رووزبه) ی گوتنن د راست بن؟
ئەوی دگوت: خودایی رۆناهیی ژ هندی مەزتره مرۆفینیی هوسا بهیلتە د
دهستین هندهک زۆردارین سەرداچووی دا هەتا هەتایی یاریان بو خو پی
بکەن! وچەند مجدوی وهیثیا مەزن وی د چاقین وان دا ددیت دەمی وان
ب پشت راستی قە دگوت: رۆژەک دی ئیت ئاگری هەوہ یی پیروژ دی
قەمرت، ورۆژا ئازادیی دی رۆناهی وتینا خو دەتە هەر جەهەکی! ئەو
(ئینکارا) هندی ناکەت کو وی خوشیەکا تاییەت ژ گوتننن (رووزبه) ی
ددیت، ژ بهر وی رهوانیا تیدا هەمی، بەلی هزرا وی یا نازک وتەر
زەحمەتەکا زیدە ب هندی قە ددیت کو فان گوتنان باوەر بکەت، تو بیژی
ئەقە هندەک خەونین شری بن ئەو بو خو دبینن وخو پیقە موزیل دکەن،
وہکی بابی وی گوتی؟

ئەقە نیزیکی چار سالانە ئەو قی کاری دکەت، بەلی قی جاری هەر
وہکی ئەو وی هەبیەتی د ئیتوینا ئاگری دا نابینت یا هەر جار وی ددیت،
باش بەری خو گورپا ئاگری دەمی تیک دئالیا، پاشی ب حیبهتی قە ناڤ
چاقین خو تیک برن، وهیدی د گەل خو گوت:

کانی ئەو دیمەنی بەری نوکە من د قی ئاگری را ددیت، یان تو بیژی
ئەو خەيالەک بت هەتا ئەقرو من دئینا بەر چاقین خو وچو راستی بو
نەبوون؟ ئەقرو ئەو قی ئاگری وەکی هەر ئاگرەکی دی یی دبینت، ئاگرەکە

یئ وان داران دخۆت یئین بو دئینه هاقیتتن، وچی گاڤا وی پیچهکئی خو
گیرۆ کر وچو دار نه دانئی ئەو دئی کز بت ودویر نینه قهمرت، پا کانئی ئەو
پیروزی یا کاهن بهحس ژئی دکهن؟ کانئی ئەو نهینییین مهزن یئین کو د قئی
ئاگری دا ههین ئەوین کاهنئین مه مه یئ دخاپینن؟ ئەری ما ئەڤ ئاگره ژئی
وهکی ههر ئاگرهکئی دی ناقه مرییت ئەگهر ئاقهکئی پئیدا بکهن؟

شان پسپاریین مهزن و ب ترس هندهک گومانئین مهزن د دلئی وی دا
پهیدا کرن، بهلئی وی بسته نه کر وان ب ئەزمانئی خو بیژت، دهمئی ب پئنه
دهات دا بزقئته قهسرا بابئ خو، دهقانی باژئیری، چاقئین وی ب سهر
وچاقئین وی خه لکی دکهت ئەوین دهاتن ودچوون، بو جارا ئیکئی بوو وی
وهستیانهکا قهشارتی ل سهر دخواند، پئی حهسیا ههر وهکی ئەو هیدی یئین
دنالن ژ بهر قامچییین زۆرداری، ب یئین تهنگیهکا مهزن حهسیا،
وییی های ژ خو ههبت وی گۆتنا (رووزبه) ی د گهل خو دوباره کره قه:
(لازمه رۆناهی ب سهرکهقت).

گاڤا زقربه مال، خه لکی مالی تی ئینا دهر کو رهنگهکئی گوهورینی
یئ ب سهر دا هاتی؛ چونکی ئەو کهیفا وان ههر جار د چاقئین وی دا
دخواند، دهمئی ئەو ژ نۆبا خو یا ئاگره لکرنئی دزقئری ئەقرو یا دیار نینه،
بهلئی وان گۆت: دیاره ئەو ئەقرو یئ وهستیای لهوا.. ودهمئی ئەو د ناقهرا
ههر چار دیواریین مهزه لا خو دا مایه ب تنئی جارهکا دی هزر و بییرین ژئیک
جودا ئەو ئینا ویر، مهسه لا سهرکهفتنا رۆناهیئ ئەوا (رووزبه) ی وهه قالین
وی بهحس ژئی دکر، تشتهکه وی ژئی قهناعهت یا پئی هه ی، بهلئی تشتی
عهقلی وی نه دشیا قه بویل بکهت مهسه لا وی هه قئیکئی بوو یا د ناقهرا

خودايی پړوناھيی (ئەھريمەزدای) و خودايی تاريی (ئەھريمەنی) دا ھەي،
ئەري گوتنا (رووزبە) ی بو قی ئالۆزیی چیه یا کو د ھزرا وان دا ھەي؟ ما
تشتەکی ژ ھەژي خودايی پړوناھيیبه ئەو ژ ئەھريمەنی پرەقت، و ھەردی بو
وی بەھیت، و بیژتە خەلکی: من شۆلە ژ ھەو ھەو نینە، ھوین ب ھیزا خو
ئەھريمەنی بشکینن پاشی پشتی ھوین ب سەردکەشن و ھە نک من؟

و ل وی دەمی وی ھزرا خو د قی ئالۆزیی دا دکر ئەوا (مانی) پی
ھاتی، یا وی قەناعەت ھەي کو ئەو ژي گەلەک ژ وان ئەفسانەیان چیتەر
نینە یا (مزدەکی) بەري خەلکی ددایي، ھاتنا خولامی وی ئەو ژ شان
خرگومانان ئینا دەر، دەمی ھیدی ب ژۆر کەفتی و ب پیزگرتن قە ل
بەرانبەر وی راوھستای و گوتیی: ئەز بەنی! بابی تە یی گۆتی بلا بیتە نک
من.

- تو بیژی بابی من تی ئینابته دەر کو گوھۆرینەکا ب سەر ھزر و بیڕین
من دا ھاتی، قیجا وی دقیت راستیا مەسەلی بزانت، لەو ھنارت بتە ب
دویش من را؟

وی ئەف پسپارە ژ خو دکر دەمی ب نک ژۆرا بابی خو قە دچوو،
بەلی ھەر زوی مەسەلە ل بەر وی روھن بوو، سوپاھی بابی وی ناگەھت
بچتە ناف چەم بیستانین خو ل گوندی؛ چونکی ئەو دئ دەست ب ئاڤا کرنا
خانیی خو یی نوی کەت، وی ھژمارەکا مەزن یا بەننا و مروۆقین شارەزا د
ئاڤا کرنی دا یین ناگەھدار کرین کو بینە وی جەھ وی دقیت قەسرا خو یا
نوی لی ئاڤا کەت، دا بیڕ و بوچوونین وان وەرگرت، لەو دقیت ئەو ژي
سوپاھی بچتە ویری، قیجا وی دقیت کوری وی یی نیف زەلام قەستا

گوندی بکەت، وپیش بابی خۆ ڤه چاڤدیڤری ل بهنی وکۆلهیان بکەت،
دا ئەو سستیڤی د کارئ خۆ دا نهکەن.

ئەف واجبی بابی وی ئیخستیە سەر ملین وی، گەلەک ل دلئ وی
هات، چونکی ئەو دئ بو وی بته دهلیڤهیهکا باش کو بمینته ب تنئ د گەل
خۆ ل چۆلی دویر ژ جهووی قەسرئ وپەرستگههئ وکاهنان، لەو هەر زوی
وی رازبوونا خۆ ئاشکەرا کر، و بهری ئەو ژ نک بابی خۆ دەرکەفت بابی
وی گۆتئ:

- بەلئ خۆ گیرۆ نهکە، ل نک من تو ژ قەسر ویستان ومالئ دنیاڤئ
هەمیئ ب بهاتری، ئەگەر تشتهک ل ته هات عەقل د سەرئ من نامینت!
- ته خەم پی نهبت باب..

وبهری ئەو دەرکەفت وهکی عەدەت وی ب دەستئ بابی خۆ ڤه ماچی
کر، و خۆ بو چهماند، و ب کهیف ڤه قەستا ژۆرا خۆ کر.

گازیهکا نوڤ

وی گەلەک پی خۆش بوو ب ڤی کاری رابیت؛ چونکی ئەڤه ئیکەمین
جاره بابی وی کارهکی هۆسا دهیلته ب هیڤی ڤه، مەعنا هنده ئیدی بابی
وی ئعتراف پی کر کو پی بوویه زهلام ودشیت ب کارین زهلامان رابیت..
وسپیدی زوی دەمئ هەسپی وی دەشتین ئەصفهانئ یین ناقدار ب
کەسکاتیئ دبرین، وی هەست ب بیتفرههیی دکر، گەلەک جارن مرۆڤ ل
باژیران هەست ب رهنگهکی گریدانئ دکەت، وچی گاڤا دەرکەفته چۆلی ب

پهنگه کي نازاديي دحسبييت، نه نازاديا له شي ب تني بهلکي نازاديا هزر
وبيران ژي..

ديمه ني وان جو تياران يين کول ناف رهنز وبیستانان کار دکر، وئهو
هوبنکه بايي ژ لايي فان ميگرين کسک يين کو بپهنه کا خوش د گهل خو
دئينا، وي جوانيا ژ تيشکين روژي دهات دهمي شوين تبليتن خو ل سهر
ديمي گول وکوليلکان دنه خشانندن.. قئ ههميي نه دشيا رتي کي ل وان هزر
وبيرين تیکهل وژيک جودا بگرت يين کو ریکا خو بو سهری وي دديت،
هندهک ته خمينين ب خه مگينيي دتامداي خو ب سهر خه يالا وي ددا
دهمي وي ئەف ته خه يا زه حمه تکيش د ناف فان بيستانان دا دديتن، ئەوين
ژينا خو ل بهر چاخي هه تاخي ل سهر قئ ناخي دحهلاند، وخوها نه نيا خو
درپته سهر، بو هندي دا هندهک که سين دي ژ دهر به گ وخودانين عهردي
هژمارا خوشيین خو زنده تر لي بکن، بيی ئەف هه ژاره بگه هنه تشته کي
ژبلي پاربه کي و هسا يي بهس پي نه مرت.. بو جارا نيکييه نهو پي
دحسبييت کو ژ بهر فان ديمه نين نهو ل قئ دهشتي دبينت دلي وي بو
وهرگرنا هندهک مه عنايين نوي يي قه دبهت، ههر وه کي سوراتي وزه راتي
وکه سکاتيا قئ عهردي هندهک پرتين وان نه فسيتن بريندارن يين ب خوينا
خو ئەف عهرده نه خشاندي، وجاره کا دي بيی نهو ب خو بحه سبييت وي خو
ديت يي گوتنا (رووزبه ي قه دگيرت: (لازمه رو ناهي ب سهر که قت..!).

وبهري نهو بگه هته گوندي دا وي کاري ب جه بينت يي بايي وي ژي
خواستي، و ل دهمه کي هه سپي وي نهو ب سهر لاته کا بلند نيخستي،
خانیکه کي سپي يي ب تني، د گه ليه کي خوش وناسي را ب بهر چاقان

كهت، وبيی وی های ژ خو ههبت وی هند دیت کو وی بهری ههسپي خو
 ب لایي گهلی شه دا، ههر وهکی وی ژ بیرکر کانی بچی نهو هاتیه..
 وپشتی نهو نیزیکی وی خانیکی بووی، دیت نهو خانیکهکی
 (موتهواضعه)، وهندی وی چاقین خو ل دور وړهخان گیران کهس لی
 نه دیت پسیرای ژي بکهت کانی سوحه تا فی خانیکي شه دهر چیه، لهو
 نه چار بوو پتر خو نیزیکی بکهت بهلکی کهسه کی ل ژور ببینت، گاڤا
 گه هشتیه بهر دهری دهنگه کی غه ریب هاتی، هندی گو هین خو شه چین دا
 بزانت کانی خودانی دهنگی چ دبیرت، تشته کی تی نه گه هشت، ههر وهکی
 شه نه زمانه کی بیانیه نهو پی دناخت ونه فارسیه، بهلی تشتی وی زانی
 نهو بوو نهو ناخفتنا نهو دبیرت ناخفتنه کا شربنه وگرماتیه کا تیدا هه ی،
 یا ژ دلی دهر دکهفت، لهو ههر زوی نهو خو ل دلی ددهت..

ونهو پی حسیا ههر وهکی دهسته کی شه شارتی یی وی ب نک خانیکی
 شه پال ددهت، گاڤا گه هشتیه بهر دهر گه هی دیت نهو چند مروقه کین
 کیمن، ب رهنگه کی غه ریب -ل بهر وی- رادوه ستاینه، و ل بهراهیا وان
 پیره میره کی ب هه بیته یی راوه ستیای هنده ک کاغه زین کهفن یین ل بهر
 سنگی یی ژي دخوینت، ونه وین دی مروقین هه می د دویش وی را یی وی
 گو تنی دوباره کهن یا نهو دبیرت، سه قایه کی رحهت وتنه بوو، و ب
 نیشانان وی زانی کو شه رهنگه کی په رستنیه شه کهسه بو خودایی خو
 پیشکیش دکهن، بهلی شه چ دینه شه مروقه ل سهر؟ ونه شه چ تشته نهو
 دبیرن؟ و چ نه زمانه پی دناختن؟

شوقه‌کا زیده وی هه‌بوو کو بچت وی پیره‌میتری راوه‌ستینت وٚقان
 پسپارین خو ژئی بکته، به‌لی جوانی وه‌یه‌تا ٚی دیمه‌نی یی ئەف مروٚقه
 هه‌می د ناه خو دا پتچاین ئەو ژ هندی دا پاش کو ب له‌زا خو دیمه‌نی
 تیک بدهت، هیدی د گهل خو گوت: جاری دا خو بگرم.. وهیدی چول
 پشت وان مروٚقان راوه‌ستیا وبه‌ری وی مال پیره‌میتری.

هه‌ر وه‌کی کهس ب هاتنا وی نه‌حه‌سیای، وان به‌رده‌وامی دا ئاوازین
 خو یین خوش، وکس ژ وان لی نه‌زٚری، ئەو روٚناهییا کیتم یا د کوله‌کین
 خانی را دهاته ژور، وروٚناهییا وان شه‌مالکین ل به‌ر سنگی وان ده‌ل،
 نه‌دشیا تاریی وی هه‌می تاریی ٚه‌ره‌ٚینت یا د ژور ٚه‌ه‌ی، ئەو تاریا
 جه‌ووی بی دهنگی وه‌یه‌تئ پتر لی دکر، به‌ری وی مال پیره‌میتری..
 ریپین وی یین سپی پشکه‌کا مه‌زن ژ سنگی وی ٚه‌گرتبوو، سالی‌ن گران
 کار د چاقین وی کربوو وبریونه خواری، به‌لی هیشتا هنده‌ک به‌رمایین
 جحیلینیی د رویین وی دا مابوو، ئەو پی حه‌سیا کو جوداهیه‌کا مه‌زن د
 ناقبه‌را دیمئ ٚی پیره‌میتری ووان کاهنان دا هه‌یه‌ یین ئەو ل په‌رستگه‌ها
 باژپری (جی) دبینت، راسته ئەو تی ناگه‌ت کانئ ئەو چ گوتنه ئەف
 پیره‌میتره دخوینت، به‌لی د گهل هندی ژی دلئ وی یی بو ٚه‌دبت.. ما بی
 دهنگ، ونه‌زانی بی دهنگییا وی چه‌ند ٚه‌کیشا، به‌لی وه‌کی وی مروٚقی
 خه‌ونه‌کا خوش ببینت پاشی ژ نشکه‌کی ٚه‌ ژئی هشیار بیت، وی هند خو
 دیت دهنگی وان مروٚقان ٚه‌تعه‌ بوو، خو هشیار کر پیرمیر ب نک ٚه
 هات، و ب فارسیه‌کا شکه‌ستی ٚه‌ گوتی:

- توب خیر هاتی.. وه‌سا دیاره کو که‌یفا ته ب نقیژا مه‌ هات؟

- بهلئى، گهلهك.. ههر چهنده ئەز د وئ ئاخفتنى نهگههشتم يا ههوه
دخواند ژى بهلئى من ههست پئى كر ههر وهكى ئەو هندهك گوتتن نهفسا
مرۆقى بهر جيهانهكا بلند فقه دبهن، من گهلهك پئى خوشه ئەگهه ئەز بزنام
كانئى هوين چ كهسن وئئفه چ دینه هوين ل سهه؟

كهيفا پيره ميئرى ب پساراي وى هات، ووى ژ جلكئىن جحئلى زانى كو
ههر وهكى ئەو ژ كورئىن تهخهيهكا بلنده د جفاكا فارسى دا، لهو طهههعيا
وى ئەو بوو ئەو بشئىت دئنى خۆل بهر قى جحئلى شرىن بكهت،
وقهناعهتئى بو وى پئى چئى بكهت، بهلكى ئەو بته پشت بو وان يئىن رپكا
خودئى دگر، پيره ميئرى گوتئى:

- كورئى من! يا غهريب نينه ئەف گوتئىن ته ژ مه گوه لئى بووين،
ئىكسهه بچنه د دلئى ته دا؛ چونكى ئەو گوتتا خودئيه، ئەزمانئى دلئىن
خودان باوههه ئەوئىن مهزنىا خودئى دبئىن.

ئاخفتتا خودئى.. دلئىن خودان باوهه.. ئەفه هندهك گوتئىن غهريب بوون
ل بهر وى، لهو وى پتر خۆ نئىزىكى پيره ميئرى كر وگوتئى:

- گوتتا خۆ پتر بو من روهن بكه.. ئەو پيچهكئى ل بهر من يا ب
زهحمهته!

پيره ميئرى گوتئى:

- باشه! بناخهئى دئنى مه ئەوئى تو پسار ژئى دكهى ئەوه: ته
باوهههه ب خودئى ههبت كو ئەو ئىكئى ب تئىيه، ژئىن ومرن د دهستئى وى
دايه، وى ئەم يئىن داين وئهو دئى مه مرئىت، وپشتئى مرئى جارهاكا دئى

مه زېندی که ته څه؛ دا حسبيې د گهل مه بکهت.. و ته باوهری ب
یهسووعی مهسیح ژی ههبت کو ئهو ئهو په یقا خودییه یا د مروڅی دا
(تهجسید) کری؛ دا بوړی بهرزه یان بېته پزگار کهر..

مهسه لا هه بوونا خودایه کی ب تنی، ئه څه تشته که گلهک جاران
فیطره تا وی ژی بهرئ وی دده تنی، ورا بوونا پشتی مرنی ژی تشته که
عهقلی قه ناعه تا پی هه ی؛ دا مافی مهزلوومان ژ زالمان بیته ستاندن..
بهلی مهسیحی پزگار کهر، ورتیشادانا سهرداچوویان؟ ئه څه تشته کی نویه
ل بهر وی!

قهشهی ئه ف چهنده تی ئینادهر، لهو گو تی:

- وئه گهر تو حمز بکهی ئه ز دشیم وئ په یاما مهسیح پی هاتی بو ته
روهن وئاشکه را بکه م.

پشتی وی پیخوشحالیا بو خوشاره زا کرنا د څی مه جالی دا بو قهشهی
دیار کری، قهشهی دهست دایئ کورتیا وی دینی مهسیح پی هاتی بو وی
ئاشکه را کر، بو وی دیار کر کانی مهسیحی و پشتی وی شاگرده
ودویکه فتیین وی چهنده زه حمهت ب به لاکرنا څی دینی څه دیت، وچهنده
خوبن د څی ریکئ دا هاته ریتن وچهنده قوربانی هاتنه دان هتا گو تنه خودی
ب سهرکه فتی و ل گلهک جهان به لاقب سووی.. و بیی ئهو ههردو ب خو
بحه سیین وان هند دیت روژ نیزیکه بهر ب ئاقابوونی څه بچت، و ژ نوی
هاته بیرئ کو بابئ وی ئهو ب کاره کی هنارتبوو، لهو وی خو نه چار دیت
خاترا خو ژ قهشهی ووان خودان باوهرین د گهل دا بخوازت، ب هیقیا

هندی کو ئو جارہکا دی بیٽہ نک وان؛ دا پتر خو د فی دینی دا شارهزا
بکہت، وگوٽہ وان:

- ب خودی ئف دینہ گہلہک ژ وی دینی چیتہ یی مہ ہی!

وبہری ئو وان بہیلٽ، وی ژ بیر نہکر پسیارا قہشہی بکہت کانئ
ہیٿینی فی دینی ل کیفہیہ؟

قہشہی گوٽی: ہیٿینی وی یی ل شامی.

وسہروبہر ل قہسرا دہقانی باژیری (جی) تیک چوبوبو، پشتی
دہم بہر ب ئیفارہکا درہنگ قہ چووی، ودہقانی نہدیتی کوری وی یی
جھیل بزقڑتہ مال، دلئ وی سہد ناواز گوٽن، وتشتئ ژ ہمیان پتر ئو
ژئ پھشیمان بووی ئو بوو وی داخواز ژ کوری خو کری کو بچتہ ناف
ملکی وی ل گوندی، دا چاقدیری ل کاری بکہت.. پشتی ئو قاصد ژ
گوندی زقڑی یی وی ہنارتی وگوٽی: کوری تہ ہما ہر نہچوویہ گوندی
وناف ملکی ئفرؤ ہمی.. وی لہعنہت ل ملکی ویستانا کر، ووہکی
وی مروٿئی عہقل د سہری نہمینت، رابوو ل ہسپی خو سوہا بوو،
وکومہکا زیرہقان ویئلچیان دانہ دویش خو، بہلی کیفہ بچت؟ نزا؟ گہہشتہ
رہخی باژیری ل وی دہمی نیزیک بوو رؤژ خاترا خو ژ دنیایی بخوازت، و
ژ باشیا ئیغبالا وی تہنگاٿی گہلہک قہنہکیشا، وی ہند دیت کوری
وی ب تنئ ژ چولی یی دئیت گوہوشی، ئو بہر ب کوری خو قہ چوو،
وزوی خو تی وەرکر وگوٽی: کوری من! تہ خیرہ؟ تول کیفہ بووی؟ چ بہلا
ب سہری تہ نہہاتینہ؟

وېشتی ژى زانى کو چو نهقهومیه، خو بی دهنګ کر، وپسیارین خو
بین دی بو مال هیلان، هتا نهو دمیننه ب تنی!

بهایه راستیه

پشتی دهقان وکوری خو گههشتینه مال و ماینه ب تنی د گهل ئیک،
وی قیا راستیا گیرؤبوونا وی بزانت، وکانی نهو کیفه چووبوو؟ وپوچی وی
نهو کار ب جه نهئینا بی وی هیلایه ب هیقیی قه؟

کورکی دره و ل بابی خو نهکر، ومهسهله وهکی چیبووی بو وی قهگیرا،
و ژ بیر نهکر دویماهی بی بیژت:

- یا ژ من قه دینی وان ژ دینی مه چپتره..

قی تهعلیقا وی یا دویماهی تهزینکهک ب سهر لهشی بابی وی دا
ئینا خوارى؛ چونکی وی نیشانین خرابی تی ئینانهدر، وترسیا روزهک
بیت کوری وی بی خوشتی، نهوی همی هیثیا وی نهوه دهسهکی شوینا
وی بگرت، د سهردا بچت، ودینی باب وباپیرین خو بهیلت، و ب دویف
قی دینی غهریب بکهفت نهوی ل وهلاتی رومی دهسهلاتدار بووی،
وهندهک سهرپهشکین وی ب لایى وهلاتی وان ژى قه هاتین، هنگی کوری
وی دئ ژ دهستان دهرکهفت، نهو همی هیقیین وی د سهری خو دا
ثااکرین دئ ب سهریک دا ئینه خوار، لهو وی ب مجدی قه گوته کوری
خو:

- کورئ من! چو خیر د وی دینی دا نینه.. ودینی ته وی باب
وبایرین ته هزار جارن ژ وی دینی چیتره.

وده رکهفت، هر وهکی دثیا ب ئی چهندی ئاخفتنی ب دویماهی بینت!
بهلی ئهف حوکمی عاطفی وسهری ل دلی کوری نه هات، نه وی
ههست ب تینکاتی ب بو راستی دکر، لهو هیشتا بابی وی ژئ دویر
نه کهفتی، وی ب دهنگه کی وهسا یی بابی وی گوھ لی بت گوت:

- نه ب خودئ.. دینی مه ژ یی وان چیتر نینه!!

دهقانی وهسا د خو ئینا دهر کو وی گوھ ل کورئ خو نه بو، بهلی ئی
ئصرارا وی ل سهر هندی کو دینی قه شهی ژ دینی باب وبایرین وی چیتره
ترسه کا قه شارتی یا مهزن د دلی دا پهیدا کر، لهو وی شه ئی ههمیی
وی هزرن خو د هندی دا دکر کانی نهو چ بکهت دا بشیت بهری کورئ خو
ژ ئی دینی وه رگپرت نه گهر هات وهزرا چونا د ئی دینی دا خو ل سهری
دا، گه لهک بو چون دانانه بهر سنگی خو وپشتی وی نهو بو چون ژ ههمی
لایان قه هلسه نگان دین، ههمی دانه لایه کی، ودهمی ههست ب وهستیانا
هزری کری، وبهری خو ب دهست خهوی قه بهر دت د گه ل خو گوت:

- ب چی رهنگی ههبت، دقیت نه هیلم نهو ژ دهستین من دهرکهفت!

ورؤژا د دویش دا دهمی دیتی کورئ وی یی هندهک هیجه تین سست
گرت دا نه چته نؤیا خو د هلکرنا ئاگری پیروز دا، وهو نهو بو وی چو
جارن سستی د ئی چهندی دا نه کری، نهو د مهسه لا وی دا کهفته شکی،
نهو شک ههزروی ل نک وی بوو تشته کی مسوگهر دهمی وی دیتی کورئ

وی جارهکا دی ل مه دحین وی زقپی قه یی وی دوھی ل دیری دیتی، وکو
ئهو دینهکی چیتره ژ دینی مزدهکی ئهوی ئمبراتوریه تا فارسان یا مهزن ل
سه ر دچت، لهو وی ب عیجزی وگه فکرن قه گوته کورپی خو:

- دا بو ته بیژم، جارهکا دی من گوھ ل ته بیت تو قی ئاخفتنی بیژی،
یان تو قهستا دیری بکهی، مهزه لا ته بو ته دی بته ئهو قهبر یی تو حه تا
حه تاییی ژئی دهرنه کهقی!

وچوو ژ مال دهرکهفت، پشتی ئیشارهت دایه هندهک خزمه تکارین
قهسری کو چاقی خو بدنهئی کانئ ئهو دی چ کهت.. وکهربا وی زیده یا
مهزن بوو ده می هندهک زه لامین وی جاب گه هاندیی کو کورپی وی ل شوینا
بچته په رستگه هی؛ دا نؤبا خو د هلکرنا ئاگری پیروژ دا بکهت، ئهو ژ
باژیری دهرکهفت وچوو قهستا دیری کر، ورؤژا خو هه می ل نک قه شهی
بوړاند، لهو ب غه زه ب قه ئهو زقپی مال وپریاره کا خه طهر د گه ل دا بوو.

ل مال داخوازر کورپی وی د گه ل خزمه تکاری وی یی تاییهت ئاماده
بین، وپشتی ئهو هه ر دو به ره هف بووین، وی به ری خو ب نک (په رقیینی)
قه دا، ودهستی خو ب نک کورپی خو قه دریژکر، و ب دهنه گه کی قه له رزیای
قه گوته:

- زنجیری دی ئیخیه هه ر دو پیین وی، ودی وی د مه زلا وی قه
گریدهی، نه ب شهف ونه ب رؤژ ئهو ژئی دهرنا کهفت، حه تا ئهو قی هزری
ژ سه ری خو دئینته دهر، یان ژی دمرت!

په رقیینی چو ری ل بهر نه بوون ژبلی هندیی کو سه ری خو بو بچه مینت،
وبیژتی:

- بهلی ئەز بەنی، ئەمرئ تەیه.

پاشی ل کورکی زڤری وچنگلی وی گرت و ب لایی مەزەلا وی قە بر.
پشتی وی خۆ دیتی یی ب تنی وگریدای د مەزەلا خۆ قە ئەوا حەتا
دوھی بو وی جهی تەناهی ورحەتییی بوو، وئەقرۆ بو وی بوویە
گریخانەیهکا تەنگ و تاری، دەرگەهی هزرکرنی ل بەر عەقلی وی پتر
قەبوو، ووی ئەف گرتنە بو خۆب دەلیقە زانی کو حیساباتین خۆ هەمیان
دوبارە بکەتە قە، بابی وی ئەگەر بشیت لەشی وی د ناقبەرا قان هەر
چار دیواران دا گریدەت ژی ئەو قەت نەشیت دلئ وی ژ وی راستیی
گریدەت یا ئەو ل نک قەشە ی ب سەر هلبووی، ئەگەر بابی وی بشیت
هەردو پیتن وی زنجیر بکەت دا ئەو قەستا دپری نەکەت و ل وپری
گوهداریا شیرەتین ئنجیلی نەکەت، ئەو قەت نەشیت عەقلی وی زنجیر
بکەت کو ئەو هزرا خۆ د کیتابا خودی یا قەکری دا بکەت، کو عەرد
وعەسمان.. پشتی هنگی ما چیه ئەگەر ئەو ژی بیتە ئیک ژ وان
شەهیدین رجا خۆ ل سەر دەپی خۆگۆربکرنی پیشکیشی ریکا مسیحی
کری، یان د خەندەکتین زۆرداران دا هاتینە سۆتن و بووینە چرایین ریکا
راستی وەکی قەشە ی بەحس بو کری؟! نه.. بلا بابی وی هزر نەکەت ئەو
ب قی زنجیرکرنی دی شیت دلئ وی ژ وی راستیی سار کەت یا ل بەر
چاقشان ناشکەرا بووی، ئەقە پشکەکا بچویکە ژ بەایی راستیی ئەو
دەت.

مشه ختیبون

بهر ب خودای قه

راسته ل گهلهک دهلیقه بیین وی خهلوی یا نهو د زبندانا خو دا کهفتیی وی ب کاره کی مهزن نه ددیت کو نهو ژی بته کهسهک د کاروانی دریتی خوگوربکه رین راستیی دا، بهلی هندهک جاران ژی هیقیا وی یا مهزن دبوو نهو کو نهو بشیت فان زنجیران بشکیت، ونازادیا خو بزقرینت، وپجت ل عهردی خودی یی بهرفرهه - وهکی وی دقیت - عهبدینی بو خودایی خو پیشکیش بکهت، هیقیا وی نهو بوو نهو بشیت خو ب وهلاتی شامی را بگه هینت، وقهستا پروگه ها فی دینی پیروز بکهت، و ل وی ری دینی ژ سهرهکانیا وی یا زهلال وهربگرت، بهلی وئغه ژ کیشه دئیت هندی نهف زنجیره د پیین وی دا بن، و نهو ل پشت فان همی ده رگه هینت قه سرا بابی خو بت!

ورژدهکی وی دیت دهستی قه ده ری ب نک وی قه هات وپه نجه را هیقیی ل بهر قه کر، پهرقین.. خزمه تکاری وی یی تاییهت نهوی بابی وی کاری چاقدیریا وی هیلایه ب هیقیی قه خو نیزیکی وی کر وگوتی:

- نهز بهنی! نهزی د خزمه تا ته دا، ته چ دقیت بیته..

وی زانی کانئ مه خسه دا پهرقینی چیه، بهلی نهو چ ژی بخوازت، و نهو دی چ شیت بو وی کهت؟ راسته نهو گهلهک حمز ژی دکهت، ووی وهکی کوری خو حسیب دکهت، بهلی هر چاوا بت نهو خزمه تکاره کی بی رییه ل قه سرا دهقانی مهزن، و نهو نه شیت ژ بن نه مری وی ده رکهفت..

فیتجا تو بیژی ئەو دئی چ بۆ وی کەت؟ بەلێ هەر چاوا بت بلا بجەپرینت
ئاخری ئەو چو خوسارەت نابت، ما زێدەتر دئی چ ل وی کەن!

جارا دی دەمێ پەرڤینی دلپێشەبوونا خۆ بۆ وی ئاشکەرا کری،
ونەپرازیبوونا خۆ ل سەر وی کاری دیارکری یێ ئەو ژ مەجبووری ونە ژ دل
د گەل وی دکەت، و دیسا بەرەهەڤیا خۆ بۆ وی ئاشکەرا کری کو هەر
داخوازەکا وی هەبت ئەو دئی بۆ کەت، وی دەلیقە ئستغلال کر وگۆتی:

- هەرە نک قەشە ی ل دێرێ، سلاڤین من بگەهینێ و بیژی چی گاڤا
کاروانەک ژ شامێ هات بلا ئەو جابەکی بدەتە من..

وقەشە ی ب کەیفخۆشی قە داخوازا وی وەرگرت، وسستی د گەهاندا
خەبەرێ هاتنا ئیکەمین کاروانی دا بۆ وی نەکر.. و ل شەڤا درەنگ،
دەمێ وی ل رەخی باژێری خاترا خۆ ژ خزمەتکاری خۆ یێ وەفادار
دخواست، وی ژ بیر نەکر بۆ جارا دویمایی چاڤین خۆ ب دیتنا وان جەهان
تیر بکەت یێ وی زارۆکینیا خۆ وپشکەک ژ جیحیلینیا خۆ ژ ی ل
بۆراندی، ئەو جەپ دەمەکی وی خوشی ونازادیا خۆ ل ددیت، پاشی بۆ
وی بوویە گرتیخانە.. و دەمێ وی خۆ دا یە د گەل کاروانی، پشتی قەشە ی
ئەو ئیمانەتی هەندەک نیاسین خۆ کری، و پشتی نێزیک بوو ئەو توخوبین
ئەصفهانێ تیکدا ل پاش خۆ بهیلن، ئەو ل پشت خۆ زڤری، وزەحمەت ل
خۆ دا حەتا شیای وێ رۆندکی بگرت ئەوا نێزیک بوو ژ چاڤان
قەپەشییت، و هیدی د گەل خۆ گۆت:

- د ریکا خودێ دا، و پێخەمەت ب دەستقە ئینانا نازادی، هیلانا یار
وواریان تشتەکی کیمە!!

وپشتی ئەو ژ توخووییښ ئمبراتوریه تا فارسی دەرکه فتین، وهه قاله کی وی یی کاروانی مزگینی دایی کو ئەفه ئەو چوونه د ناف ئاخا شامی دا، ئاخینکه کا کویر ژ سنگی دەرکه فت، وهه ست کر کو ژ نوی ئەو ژ وی زندانا مهزن دەرکه فت یا هزر و بییر لی دئینه زنجیر کرن، ژ نوی ئەو سه ریه ست بوو، وهه ست ب ته ناهییی کر پشتی زانی هنده ئیدی نه بابیی وی یی دههقان ونه کیسرا ب هه می هیژ ولهشکه ر وده سه ه لاتا خو قه نه شیت ده ست و پیین وی وهزر و بییرین وی زنجیر بکه ت..

وچهند که یفا وی هات ودلی وی فرهه بوو ده می شویره یین باژپیری دیمه شقی ژ دویر قه ل بهر چاقان ئاشکه را بووین، هه قالی وی گوئی:

- ل نیفا باژپیری دیمه شقی ئیک ژ مهزنترین که نیسه یین مه سیحیه تی هیه، ئیک ژ ئاسیترین که له پین قی دینیه، وهژماره کا مهزن یا زانا وقه شه و خزمه تکارین په یفا خودی لی هه نه..

وداخوازا وی یا ئیکانه ژ قی وهغه ری هه ره ئەفه بوو، دینی مه سیحی ژ ژیدهر و سه رکانیی وه ربه گرت، لهو پشتی ئەو هاتینه د ناف باژپیری دیمه شقی دا، بهری هه ر تشته کی وی قه ستا که نیسا مهزن کر، ووی گه له ک زه حمه ت نه دیت کو قی بکه فت؛ چونکی ئاقاهییی وی یی بلند ونه خشانندی ژ هه می لایین باژپیری قه دهاته دیتن.. ووه کی مرۆقه کی ل به ربه کا گه رم هه ست ب تینکاتیه کا دژوار بکه ت، وهزر بکه ت د ناقبه را وی و مرنی دا چو نه مایه، پاشی ژ نشکه کی قه ب سه ر کانیکه کا ئاقا زه لال هل بیت، هند که یفا وی هات، ئەو ل وی باوه ری بوو کو دئ شیت د قی ئاقاهییی ب هیه ته قه تینکا خو یا رووحی بو وی راستیی شکینت

يا ئەو د وئ دئرا بچويك شه ب سەر هلبووی ئەوا دكهفته بناری چيایی
(جی) ل ئەصفهانی..

وېشتی قهشهیی مهزن شیای ب سربانیا وی یا کیم ئەوا ئەو ژ
ههقالین خو یین کاروانی فیتروویی سهرهاتیا وی بزانت، کهیفا خو گهلهک
پئ ئینا، وسۆز دایی وی وهکی شاگردهیهکی خو یی نیزیک حسیتب بکهت،
وراستیی ههمیی بگههینتی، و د قئ دهربارهیی دا چو بهخیلییی د گهل وی
نهکهت، وچهند رۆژهکین کیم ب سەر شه نهچوون ئەو شیا خو د گهل جهووی
کهنیسی بگونجینت، وبتته ئیک ژ خزمهکارین ئەمین بو پهیفا خودئ.

ل کهنیسا دیمه شقی

ئوسقوفئ مهزن یی کهنیسا دیمه شقی هەر ژ سهری جحیلئ فارسی
نیزیکی خو کر، وتهعامولهکا جودا ژ یا هەر کهسهکی دی د گهل وی کر،
ووی ژی ل سهری گهلهک کهیف پئ هات، و ب علمئ وی یی زیده
وشارهزاییا وی د تهوراتئ وئنجیلئ دا مهندههوش بو، بهرئ وی دما لئ
دهمئ وی ئایهتین تهوراتئ وئنجیلئ بو شاگردهیان شرۆفه دکر، وبهحسئ
بیر وبچوونین مهزههبتین جودا جودا یین مهسیحییتهئ بو وان دکر، وژئ
حییتهئ دما، وشانازیهکا زیده پئ دبر.. بهلئ نیزیکیا وی ژ سهیدایی وی
ئەوا رۆژ بو رۆژئ زیده تر لئ دهات، ئەف گهرمیا وی پتر سار دکر، ههتا
دویماهیئ (صدمهیهکا) مهزن قئ کهفتی، نیزیک بو باوهریا وی ب قئ
دینی ژئ لهقینت!

رۆژەكی ب خافله تی فه راستیا ئوسقوفی مهزن ئەوی خەلكی ب چاڤی
 پیرۆزیی بهری خۆ ددای، و رۆندكی بۆش د بهر وه عز ونصیحه تین وی را
 دباراندن، بۆ وی ئاشكەرا بو. ئەف هەمی علمێ بهرفره هی وی هەمی،
 و ئەف زانینا کویرا وی ب ئنجیلی و تهوراتی، هەر وه کی چو کارتیکرن
 ل ئەخلاق و پرهفتاری وی نه کریه؛ چونکی ل وی ده می ئەو ژ خەلكی
 دخوازت مهردینی ب مال و ملکی خۆ د ریکا خودی دا بکن، و دهستی
 هاریکاری بۆ هه ژاران درێژ بکن، و پستی ئەو پی ل به خلیا نه فسا خۆ
 ددان و خیران پیشکیش دکن و دیننه که نیسی و ددانه بهر دهستی وی، و
 ل شوبنا ئەو وی مالی بگه هینته جهی وی یی دورست، و خه مین هه ژارین
 خودان باوهر پی سڤک بکهت، ئەو رادبت وی مالی هه میی دبهت و دویر
 ژ چاقان ل جهه کی ژ که نیسی بۆ خۆ شه دشیرت، گاڤا ئەو ب فی کاری
 سه دای بۆ خۆ ئوسقوفی مهزن حه سیای، وزانی کو ئەف جوانیا وی یا سه رقه
 سه رقه د چاڤین خەلكی دا وه کی جوانیا وی په یکه ری خوشکۆکه ئەوی
 ب دهسته کی ژیمهاتی هاتیه دورستکرن، گه له ک رهنگ و پرویین جوانی
 و مه زینی ل سه ر دیمی وی ئاشکەرا دبن، به لی پا ما بۆجیه؟! هات و چوو
 په یکه ره کی بی رحه!

ئەف ئنحرفا وی ل نک ئوسقوفی مهزن دیتی دلێ وی گه له ک
 ئیشاند، و پستی خۆ وه ستاندنه کا مهزن ئەو شیا - ب ریکا عه قلی خۆ -
 باوهریا خۆ ب حه قیی پپاریزت و نه هیلت بله قییت. وی دا عه قلی خۆ
 وزانی کو گه له ک تشته کی پیتقیه مرۆف فه رقی بیخته ناڤه را مرۆقان
 و حه قیی، و ئەو یی پشت راست بوو کو (ته عالیمین مه سیحیه تی) ئەوین

خه لکی ب لایئ خیرئ څه دهن نابت څئ (ئه زئه زی) و (خاپاندنئ) قه بویل بکن یا ئوسقوف پئ رادبت، وئف کارئ خرابئ ئه و دکهت هه ما نیشانا څه مرینا چرایئ باوهریټیه د دلئ وی دا وچو ددی نه.. وئو ب څئ ئنحرافا خو ئه گهر چ دیمه نئ حه قیئ یئ گهش د چاڅین خه لکی دا چهنده کئ شیلی دکهت ژئ، به لئ ئه و چو کاری د ئه صلی حه قیئ ب خو دا ناکهت؛ چونکی هئزا خودایی به حه قیئ دپارټزت، و ما چهند جارا ئنجیلی ب خو خودان باوهر ژ پیغه مبه رتین ژ دره و داینه پاش، و گوټیه: ئه و بهرئ خه لکی دده نه باشیئ وئو ب خو خرابیئ دکهن؟ ئه رئ ما ئه ف ئوسقوفه ب خو نه ئیک ژ وانه؟ ل پیش چاڅین خه لکی جلکئ پیروژئ پیغه مبه ران دکه ته بهر خو، و نه فسه کا شهیطانی یا پیس د ناڅ وان جلکان دا څه دشیرت؟ ئنجیل به حسئ وان دکهت و دبیرت: (ژ فیقیئ وان هوبن دئ وان نیاسن..) وئه څه فیقیئ ئوسقوفی کیم کیم ل بهر وی یئ ئاشکه رایه، و ههر چهنده څئ ئنحرافا ئوسقوفی چو لاوازی نه گه هانده باوهریا وی، به لئ تشتئ ئه و دئیشانده ئه و بوو خه لک ب څئ ئوسقوفی دهاتنه خاپاندن و خیرین خو ددانانه بهر دهستی وی؛ دا ئه و بگه هنه مروټین پیټقی، به لئ وی ئه و بو خو رادکرن و هه ژار ژئ بی بار دکرن..

به لئ ئه و چ بکهت؟ وئو مروټه کئ بیانی و غه ربیه؟ راستیا ئوسقوفی بو خودان باوهران ئاشکه را بکهت و وان خزینه یین وی د کونجین څه شارتی یین که نیسئ دا داناین نیشا وان بدهت، و بیژتئ: ئه ها ئه څه یه زه لامئ هه وه یئ پیروژ ئه وئ هه وه باوهریا خو پئ ئینای، و مالی خو دانایه بهر دهستان؟ به لئ کی دئ باوهر ژ وی کهت، و چاوا ئه و دئ شیت خه لکی ب

گوتنا خو قانع كهت؟ بلا پيچه كا دي نهو بينا خو فرهه بكهت كانى خودى
چاوا دى چي كهت؟

وتهنگاشى يا دوّم دريژ نه بوو.. روزه كى ل كه نيسى بوو دهنگ كو
ئوسقوفى مهزن يى نه خوشه، وئيشا وى بهر بهره يا لى دژوار دبت، ودوير
نينه ل ده مهكى نيتريك نهو ژ څى دنيايى بار بكهت.. خودان باوهر
قول قوله هاتن وقهستا وى ژورا (موته واضع) كرن يا ئوسقوف لى
دريژكرى، ومهسه له گه هشته هندى د ده مهكى كيم دا پى وريبارين كه نيسى
ژى هه مى تڙى مروث بوون، وهيشتا ئوسقوفى ساخ نيشانين به هيداريى ل
سه ر ديمى خه لكى ناماده بووى دئاشكه را بوون، وان ب څى چه ندى دڅيا
پشكه كى ژ وه فاداريا خو بو څى (زه لامى پيروژ) ئاشكه را بكن، نه وى
گه لك جاران ب وه عز ونصيحه ت وگوتنين خو روندكين گهرم ژ ترسا
خودى دا ژ چاڅين وان باراندين!

وچند خه ما (جحيلي فارسى) يا مهزن بوو ده مى وى ديتى خاپاندنا
خه لكى ب ئوسقوفى يا قه دكيشته پشتى نه مانا وى ژى، وبو ده مهكى نهو
د گهل خو كه فته هه قركيه كا دژوار، نه رى نهو چ بكهت؟ څى ديمه نى جوان
يى څى خه لكى دلسوز بو ئوسقوفى د سه رين خو دا نه خشاندى، وه سا
به پيلت، يان ژى نهو ب وى راستيى كريت بكهت يا نهو ب تنى پى
دزانت؟ وپشتى وى چند پيگاڅ بو پيش هاڅيتين وچند بو پاش، وى
بريار دا وژدانا خو رحه ت بكهت وراستىى ئاشكه را بكهت، دا به رانبه ر
خودى نهو ژى شريكى گونه ها وى نه بت..

وچند مه‌نده‌هوشيا خه‌لکي يا مه‌زن بوو ده‌مى وان ب چاڅين خو ئه‌و
 هه‌ر هفت جه‌رکين تڙي زير ديتين يين وي زه‌لامى ب ناڅي خودي ژ
 به‌ريکين وان دزين، و د پکا مه‌سيحي دا بو فه‌قير وژاران کوم کرين،
 پاشي گوهداريا گازيا شه‌يتاني کري وئو بو خو د کونجه‌کا که‌نيسي را
 فه‌شارتين.. پاشي چووي وتشته‌ک ژي د گه‌ل خو نه‌بري.. وده‌مه‌کي دريژ
 پيټه نه‌چوو که‌له‌خي ئوسقوفي وه‌کي يي مه‌زنترين تاوانباري ل به‌ر ده‌ري
 که‌نيسي ب ده‌ستين وان که‌سان هاته‌هلاويستن ئه‌وين هاتين
 خاترخواستني لي بکه‌ن!!

ديتا سه‌رډا داڅا

بوچي عه‌ده‌تي څي دنيايي يي به‌رده‌وام ئه‌وه ئه‌و ناهيلت په‌رداغی
 خوښي د ده‌ستي ئه‌څينداران دا ب دويماهي بيت يي ئه‌و چه‌رخه‌کا وه‌سا
 لي بدت، دلين وان وه‌سا هوير هوير بکه‌ت کو ئيدي قه‌ت وقه‌ت ئه‌و خو
 ليک نه‌ده‌ن؟

بوچي گاڅا ئيک ژ وان هزر کر کو هنده ئيدي د ناڅبه‌را وي وگه‌هشتنا
 نارمانجي دا به‌وسته‌کا ب تني مایه، ئيغبال پويي خو دي ل وي
 وه‌رگيږت، وجاره‌کا دي دري دويراتيه‌کا دوير وه‌شينته دلې وي، وهيلته ب
 تني؟

ئه‌فه‌هنده‌ک ژ وان پسيار وگازنده‌يپن ته‌عل بوون يين هاتينه سه‌ر
 هزرا وي ده‌مي وي سيبه‌را مرنې د ناڅ چاڅين سه‌يدايي خو يي نوي را

دیتین، سهیدایی وی نهو ئوسقوفی تازه ل که نیسی هاتیه دانان یی کو شیای ب پاکی و دلساخیا خو وی نطباعا رهش یا بو وی ژ ئوسقوفان چیبوی جارهکا دی سپی که تهفه.. نهو سالهک تی نهبوو شقنیا خه لکی که فته د دهستان دا، بهلی نهو فیانا نهو شیای د قی دهمی کورت دا بکه ته د دلی (جحیلی فارسی) دا نهوی ژيانا خو بو خزمه تا که نیسی تهرخان کری تیرا عه مره کی تمام هه بوو، بهری نهو بهر په پرتوکا پیروز بو وی بخوینت، وپه یقین خودایی وشیره تین بلند بگه هینته وی، وی ب نه خلاق و ره فتاری خو یی پاقر نهو مهنا دگه هاندنی یین نفیسه رین پهرتوکا پیروز د فیان د په یقین خو دا (ته جسد) بکن، هندک جار ان ل سهر زه مانئ ئوسقوفی بهری، دهمی وی (ته عالیمین مه سیحی) د ننجیلی دا دخواندن، یان ژ زانایین دینی گو له لی دبوون، گومان بو وی چی دبوو کو که سهک ل سهر رویی عهردی هه بت بشیت فان (ته علیمان) ل سهر عهردی واقعی ب جه بینت، و هندک جار ان وی ب دزی فه د گهل خو دگوت: هه ما نه فه هندک گوتنن (مثالینه) نه خه لکی خو پی بهنج دکهین، نه گهر نه.. پا کانئ نهو که سی هه بت فان (ته عالیمان) د ژيانا خو دا بکه ته ره فتار؟

بهلی گاغا وی سهیدایی خو یی نوی دیتی، و ژ نئزیک نیاسی نهو شیا (نقلابه کا سهر انسه ری) د هزر و بیرین وی دا بکه ت، بهر یخودانا وی ب تمامی بگوهورت، ئیدی باوه ری بو وی پهیدا بوو کو د شیان دایه نهو (ته عالیمین) پیغه مبه ر پی هاتین بینه ره فتاره کی واقعی خه لک ل سهر ب ریشه بچن، و نه خلاقه کی عه مه لی روزه انه نهو ته عاملی پی د گهل ئیک

ودو بکن.. تشتی پتر ژ ههمیان نهو ب ئوسقوفی نوی شه گریدای نهو
باوهریا مهزن نهبوو یا وی ل نک دیتی، ونهو زانینا بهرفرهه ژی نهبوو یا
وی ههی، بهلکی ب جهئینانا وی یا تمام بوو بو وان شیرهتان یین وی د
وهعزین خو دا ل خهلکی دکرن..

بهلی دیاره سهعادهت هیشتا د گهل دلی وی ناشت نهبوویه؛ چونکی
نهو ههر زوی ل بهر چاقین وی غهواره بوو.. ل ئیقاریهکا زهراتیا وی ب
لیقا عهسمانی دا دهاته خوار، دا پیککی بو شهفهکا تاری خوش بکهت،
سهیدایی وی یی خوشتفی کهت! گاغا نهو هویر د دیمی وی فوکری، وی
سهریهشکین مرنی یین ب ترس د پشت وان پرسکان را دیتن یین ل سهر
دیمی وی دبهلافت، دهنکهک ژ کویراتیا دلی هاتی کو دهمی خاترخواستنی
چو نهمایه، لهو ب هندهک پیگاقین ب خهمی دگران نهو ب نک وی
تهختی شه چوو یی ئوسقوف ل سهر هاتیه رازاندن، ترارهکی تژی ئاغا تهزی
د دهستان دا بوو، گاغا گههشتیه ب رهخ تهختی شه، دهستی پیرهمیرو ل
بهر سهکهراتی گرت و ب دو چاقین گری شه ماچی کر، پاشی پاتهک د وی
تراری هلاند و ب نهنی ودیمی وی دا ئینا خوار، ههر وهکی وی دقیا
ب وی ئاغا تهزی هندهکی ژ گهرماتیا مرنی ل سهر وی سار بکهت، وگاغا
وی دیتی سهیدایی وی ههر دو چاقین خو ب گرانی شه شهکرن، کهیفهکا
زیده بو وی چیبوو، وههر چهنده وی دزانی کو چو مهعنایین رابونوی د قی
چاقت شهکرنی دا نینن ژی، بهلی گهلهک جاران مروقی دقیت خو ب کوریا
هیقیهکی شه بگرت، نهگهر خو یا ژ دره و ژی بت!

هندي هاته خو نهشيا وي رڼدکي بگرت نهوا ژ چاڅين وي هاتيه
خواري، ب پرخ تهختي څه کهته سهر چوکين خو، و ب هردو دهستين خو
دهستي وي گرت وشداند، وهکي وي زاروکي يي دترست تشتهکي وي يي
عهزیز ژ دهستان دهرکهفت څيجا حشکي بگرت وبهرنهدهت، پاشي ب
دهنگهکي نزم څه گوټي:

- نهی باب! تو چاوا خو دبيني؟

و ب دهنگهکي هيشتا نزمتر څه نوسقوفي گوټي:

- وهکي تو دبيني.. خيرا خودي ل سهر من گهلهکه..

پشتي دهليفهيهکا کورت ژ بي دهنگي وي ب خهमेکا زیده څه گوټي:

- سهيدا.. تو باش دزاني نهغه نيزيکي سالهکييه نهزي د گهل ته،

وخودي شاهده کو من ب پهنگهکي وهسا هز ژ ته کريه يي بهري ته من

پي هز ژ کهسي نهکري، وتويي دبيني نهغه تويي د چ حالي دا، څيجا

نهز هز دکم تو بيژيه من کاني پشتي ته نهز قهستا کي بکهم، وييکي

وهکي ته نهز دي ل کيڅه بينم خو بگههينمي؟

پشتي سهيداي بينهکي چاڅين خو دانينه سهريک وچوويه هزاران، ل

شاگردهبي خو زڅري څه وگوټي:

- کورپي من! هندي نهزي هزرين خو د وان کهسان دا دکم بين وهکي

مه کهسهک نايته بيرا من، ماني تويي دبيني خهک چاوا بين هاتينه

گوهارتن، وړيکا خودي يا ل بهر خو بهرزدهکري.. بهس ههقالهکي من ل

مویسلی یی هه، نهو ژى وهكى مهیه، یی ل فلان که نیسی، هه ره نک
سلاقیین من بگه هینی وبمینه د گهل وی تو ژى خوسارهت نابى.

و د گهل ب دویماهی هاتنا قى گوتنا وی، نهو پیچکا مایی ژى ژ
ژیانا وی ب دویماهی هات، ووهكى وی مروقی یی هه می تشتین خو ژ
دهست داین نهو ب گری وشکهستن شه ژ مهزله لا ئوسقوفی ده رکهفت؛ دا
وی خه بهری نه خوش بگه هینته خه لکی که نیسی..

و د گهل هه لاتنا رۆژا دی، جحیلی فارسی میده کا جلكین خو پیچا
ودهست دایی، وزوی خو ب وی کاروانی را گه هاند نهوی ب لایی مویسل
شه چووی.

وهغهره باورددهوام

پشتی وهغهره کا دریز یا نیتزکی هه یقه کی کیشای نهو د گهل کاروانیان
گه هشته باژیری مویسل، و بهری نهو بیهنا خو قه ددهت، ووهستیانا سه فه ری
ژ سه ر ملی خو بدانت، وی پسپارا هه قالی خو یی ئوسقوف ژ خودانی
خانئ کر، ودهمه کی دریز پیقه نه چوو نهو ل نک وی مروقی بوو یی
سه دایی وی یی دیمه شقی بهری وی دایی..

دیتنا قی زانای نوی، نهوی بهایه کی زیده دایی وپوته یه کی بهرچا
پی دای ژ بهر شیره تا هه قالی خو یی دیمه شقی، خه ما وهغهرکنا سه دایی
وی یی دیمه شقی ل بهر سثک کر، نهو وهستیان ژى ژ بیرى بر یا وی
دیتی هه تا شبای ژ دیمه شقی قه ستا مویسل بکهت.. د گهل قی هه قالی

خو یی نوی، وی ههست ب دلخوشیه کا مهزن کر، چونکی وی ژی وهکی
 ئوسقوفی دیمه شقی هیقیه کا مهزن د دلی دا چاند کو شیره تین مهسیحی
 وته عالیمین ننجیلی نه هندهک گوتننن خه یالینه ب تنی ل سهر بهر په پرتن
 کتیبان دئینه نه خشانندن، ونه هندهک هزرتن مثالینه د سهری زهلامین
 دینی دا جهی خو دگرن، بهلکی نهو بهرنامه یه کی عه مهلینه د ره فتاری
 هندهک مروقتین بژاره دا دئینه ب جهینان، لهو ده می هه یقا وی یا شه شی
 ده ریاس بووی، ونیث سالا وی ل موبسلی تمام بووی، وی وه هزر کر نه فیه
 شهش روزه نهو هاتیه نک سهیدایی خو.. وهوسا روزه تین خوش ب سهر
 خودانی دا دچن بیی نهو پی به سییت!

بهلی جاره کا دی ئیغبالی ریکا خو ژ نک وی وهرگیرا.. ههر وهکی
 قه دهرا وی نهو بوویه ههر جاره کا نهو نیزیکی سهره کانیا زهلال بت، فهلهک
 وی بده ته بهر چهرخان ودویر بها قیت، سهره کانیی لی شیلی بکهت، یان
 چه په کا دویر ودریژ بیخته ریکا وی، پشتی شهش هه یقان ب تنی ژ هاتنا
 وی بو نک ئوسقوفی موبسلی جاره کا دی وی دویمهیا پیراتی دیت
 ده می ب شالوکا مرنی دئیه دورین! جاره کا دی وی تام کره ته علیا دربی
 ده می پهرداغ ب نیقی دئیه هیلان، وخوشتقیی دلی بهر ب
 وه غه ره کا دویر شه دچت.. وهکی وی عیباده تکه ری ب خوشکانندن شه د
 میحرابا موناجاتی دا سهری خو دچه مینت، وچاقین خو ددانته سهریک و
 ب خه یالا خو شه دچته جیهانه کا رووحی یا فرهیا وی ب قیاساتین دنیا یا
 مه نه ئیه پیشان.. نهو ب نک سهیدایی خو یی درپژگری شه چوو، دلی وی
 دگوتی کو نهو یی بهر هه قیا خو دکهت دا بلند بهر ب جیهانا رووحی شه

بچت، لهو ب دو چاڅين تهر ژ روڼدکان شه داخوآزا خو ئهوا گوټيه
ئوسقوفى ديمهشقى گوته څى ژى:

- ئهى باب! تو دزانى كو ئوسقوفى ديمهشقى بهرى بمرت بهرى من
دابوو ته.. و ل دويښ شيرهتا وى من قهستا ته كر، وئشه تو ژى دى من
هپلى وچى قهستا وى كهى.. څيجا تو دى بهرى من دهيه كى و تو شيرهتى
ل من دكهى نهز قهستا كى بكهه؟ روژ بو روژى ريكه تهنگ دبت وهكى تو
دبينى!

پيره مپىرى ب نه زمانه كى دريژيا سال وزه مانان گران كرى گوټى:

- كورپى من! مروښ نه ماینه نهو مروښ يپن مه دنيا سين، بارا پتر ژ
وان ريكه ل بهر خو بهرزه كرى، وهندى نهز هزارا خو دكهه ژ مروښه كى
پيښه تر كهس نائيته سهر هزارا من ل سهر وى ريكى بت يا نه م نوكه ل
سهر، نهو ژى (فلان) كهسى هه قالى منه، يى ل نصيبينى، څيجا نه گهر
نهز مرم هره قهستا وى بكه، نهو ژى وهكى مهيه..

وههر زوى نهو چرايى (جحيلى فارسى) شهش هه يقان ريكه خو ل بهر
ديتى قه مريا، و پارچه يه كا دى ژ دلئ خو وى بن ئاخ كر، بهلى څى جارى
ل نهينه وا.. نهو جهى ل زه مانه كى روڼا هيا پيغه مبه راتى ل سهر دهستى
يوونسى كورپى مه تتاي لئ به لاث بووى..

ووه غهر بهر دهوام بوو.. څى جارى ژ لهل بهر ب نصيبينى قه، وههر
جاهكا وى نهو كهس دديت يى سهيدايى وى ل بهر سه كه راتى شيرهت پى
لئ دكر، ههر زوى وى نهو زه حمهت ژ بير دكر يا وى ب ريكى قه ديتى،
ژ بهر وى قه درگرتنا وى ژ سهيدايى خو يى نوى دديت ژ لايه كى قه، و ژ

بهر وی ئەخلاق و پرهفتاری جوان وزهدا و تهقوايا مهزن يا وی ل نک وی ددیت.. بهلئ تشتئ دلئ وی دئيشاند ئەو بوو: وی ددیت مرن قئ دەستهکا هلبژارتی ژ زهلامین خودایی رۆژ بۆ رۆژی یا بهر ب جیهانا خو قه دبهت و کیم دکهت، وچهند ئیک ژ وان دچت ئەو نایبنت ئیکئ دی ههبت جهئ وی تژی بکهت.. ئەرئ تو بیژی ئەفه دویماهی بت ئەو گههشتیی؟

- بهلکی!! قئجا مادهم هۆسایه، دقئت هندی ژ وی بیت ئەو بارئ خو ژ وئ زانین و تهقوایی داگرت یا ل نک فان مرۆقئین نوورانی ههئ..

هئشا سهیدایی وی ئوسقوفئ نصیبینی یئ ساخ دلئ وی ئەو ژ هندی دترساند کو مرن ناهئلت ئەو چاقئین خو ب دیتنا قئ ژئ گهلهک تیر بکهت، وئها دلئ وی ئەو ژئ ترساندی ب جه هات.. لهو وی خو نهچار دیت داخوازا خو یا ههر جار بکهته فه.. و سهیدایی وی یئ نوی ژئ وهکی یئین بهری خو سستی د شیرهت و نیشادانا ریکئ دا بو وی نهکر، وگوتئ:

- کوړئ من! بهس مرۆقهک دئته بئرا من وهکی مهیه، ناقئ وی (فلانه)، وئهو نوکه یئ ل عه مووریی ژ وهلاتئ رۆمئ، قئجا ئەگهر ئەز مرم هه ره قهستا وی بکه..

د گهل ئوسقوفئ عه مووریی

دهمئ شویرهئین مهزن و بلند یئین باژئیری عه مووریی ژ دویر قه ل بهر چاقئین وی ئاشکهرا بووین، و رپههري کاروانیان مزگینی دای ئەفه ئەو ب

سلامه تی گه‌هشتنه قوبناغی، ژيانا وی وهک زنجیره‌کا پیکه گریدای ل
 بهر چاقا دوباره بوو، ههر ژ وی رۆژی یا بو جارا ئیککی د گه‌لیه‌کی ژ
 گه‌لیین ئەصفهانی دا ئەو ب سهر وی دیرا بچویک هلبووی، یا ژيانا وی
 گوهارتی، پاشی ده‌می وی قه‌سر و مه‌زنی و مه‌نصبی بابی هیلای،
 و پشت دایه په‌رستگه‌ها ناگرئ پیروژ، و بهر ب وه‌لاتی شامی قه‌ چووی؛ دا
 نیزیکی ژیده‌ری رۆناهیی بیت، پاشی ئەو غه‌ریبی و ده‌ره‌ده‌ری و نه‌خوشیا
 هاتیه‌ ریکا وی د قی وه‌غه‌را به‌رده‌وام دا ئەوا وی ژ جهه‌کی ده‌اقیته
 جهه‌کی دی، و ژ نک مرۆقه‌کی ده‌ته نک ئیککی دی.. ل دیمه‌شقی، ل
 موپسلی، ل نصیبینی، ل ههر جهه‌کی ئەو چوویی و پارچه‌یه‌ک ژ عه‌مرئ
 خوئی جحیلینی هیلایه‌ لی وی هنده‌ک بیره‌اتنین جودا جودا هه‌نه،
 هنده‌ک خوشی و نه‌خوشیین تیکه‌ل لی دیتینه.. وه‌ما ژيان ههر یا ب قی
 ره‌نگیه، به‌لی یا گرنگ نارمانجا دویمه‌یه‌یه، وی نارمانجه‌کا بلند ل به‌را
 خو دانایه و نه‌گه‌ر هات و ئەو گه‌هشتی ئەف هه‌می زه‌حه‌تا وی دیتی چو
 نابت.

وده‌می ئەو د گه‌ل کاروانیان ب ژۆرکه‌فتینه‌ ناڤ باژیری عه‌مووریی یی
 مه‌زن، وه‌کی مه‌زنی و سه‌ره‌رازی ل سه‌ر شویرها باژیری یا مه‌زن،
 و ئاقاھیین وی یین موکم خواند، ههر تشته‌کی ب بهر چاقین وی دکه‌فت
 شعورا ب هه‌یه‌تی ل نک وی په‌یدا دکر، به‌لی تو بیژی مرۆقین قی
 وه‌لاتی د جودا بن ژ وان یین وی ل وه‌لاتی خو ل ئمبراتووریه‌تا فورسی،
 یان ل وه‌لاتی شامی و موپسل و نصیبینی دیتین؟ یان گرفتاریا وان ژ
 ههر ئەوه وان رۆناهی ل بهر خو به‌رزه‌کریه و ئەو د تارستانه‌کا مه‌زن دا

دژین؟ ژ وان نیشانین ئه و ل سهر جاده و خانى و ديمين خه لکى دبينت يا
 دياره کو مللهت ل قيرى د (تهرهف) ودهوله مهنديه کا بهرچاڅ دا دژين،
 بهلى تو بىژى ئهف تهرفا ل سهر رهنگ وروبي وان ئاشکهره کهرهکا
 قهشارتى د دلين وان دا پهيدا نه کريت، ژ بهر وي مونافهسا نه يا شهريف
 ئه و ئه و ل نک خودانان پهيدا دکهت.. عه مووريه جيهانه کا نوى بوو د
 چاڅين وي، وههر چهنده ئه و نه ژ وان کهسان بوو يين شارستانى
 وئاقاهيين مهزن و بلند وي مهنده هوش بکهن؛ چونكى ئه وى (طهيسه فوون
 وئيوانا کيسراى) ديت بت جهه کى وهكى عه مووريى ل بهر وي دى
 گونده کى بچويک بت، بهلى جهه کى نوى يى مروڤ دچتى -بى گومان-
 تاما خو يا تايهت دى ههبت، وپشتى هنگى تشتى ئهف هه مى مهزنى
 وجوانيه د چاڅين وي دا دشکاند ئه و بوو وي ههست دکر کو ئهف خه لکى
 د بهر وي را دئين و دچن، وژيانا خو ب رهنه گه کى روئينى دبه نه سه رى
 فه رقا وان وقان که قريتن هه شک نينه يين ئهف ئاقاهيين بلند پى هاتينه
 دانان؛ چونكى ئه و ته رازيا تیکه ليين وان پى دئينه کيشان، شه هوه تا
 عه دبينيى بو دره وى و دلچوونين بيخير و حاکمين زوردار يا ل سهر زاله..
 دينى پاک ل بهر وان وهكى وان نه خشين بى رح يى ليه اتى ئه وين ئه و ل
 به ريانک و سه ر ديوار و شویرهان چى دکهن.. وراسته ل وان هه مى باژيرين
 ئه و چوويى دياردا هله وشيانا رووحى ب بهر چاڅين وي دکهفت، بهلى ل
 قيرى ئهف ديارده ب خرابترين رهنگ بو وي خويا دبت، هه تا ل که نيسه يان
 ئه و جهين بو هندى هاتينه ئاقا کرن دا مروڤ خوشکاندنا خو بو خودى لى
 ديار بکهت، مه ظاهرين ته رفه يى و خومه زنکرنى جهى خو ديتيه، و ل هه ر

جبهه کی صه نه مه کئی داناینه، راسته ئه و دبیتن: ئه شه وینه یی عه ذرائی و کوپری وئی یی رزگار کهره، به لی فهرقا فان ووان صه نه مان چیه ئه وین ته مثیلا خودا و نه ندین یونانی یین به ری دکر؟ پشتی هنگی که هنگی ئه ف سه روسیمایین (فه خفه خئی و تهره فی) یین ئه و ل فان جهین عیباده تی دبیت وئی (به ساطه تی) بو مروقی بهرچاف دکه ت یا مه سیح یی هاتی؟ و که هنگی ئارمانجا مه سیحی ب وئی گازیی یا وی گه هاندی ئه و بوو خه لکی هه میی ب مه سه لا (ئزدواجیه تا طبیعه تی مه سیحی) شه موژیل بکه ت، هه تا قانون ل دوړ بینه دانان، و ب سه دان زانا و تیگه هشتی و هزرقان بینه کوشتن و سوئن سه را پشته فانیا فی بوچوونی یان وئی بوچوونا هه وه؟ هه ر و هکی مه سیح نه هاتبوو دا ئیش وئه له مین مروقی سئک بکه ت، به لکی دا ئه و پتر وان ب خیلاف و هه فزکیان شه موژیل بکه ت! و خو ئه و ئوسقوف وزانایین ب فی سه روبه ری نه درازی ژئی خو د کونجین که نیسه یان دا بی دهنگ کریه، و که سه ک نااخفت و دهنگی خو بلند ناکه ت؟

- بوچی؟

گاڤا وی ئه ف پسیارا تامدای ب گازندی شه ژ سه یدای خوی خوی نوی ئوسقوفی عه سووریی کری، وی گوئی: به ری پتر ژ دوسه د سالان، ده می قسطه نطینئ مه زن پر بار دای مه سیحیه تی بکه ته دینئ ئمبراتووریه تی، که یفه کا مه زن بو زانایین مه یین پیشین چیبوو؛ چونکی هیثیا وان یا مه زن ئه و بوو ئه و بشین خودان باوهران ژ وئی زوړداریا مه زن رزگار بکه ن یا ئمبراتوورین به ری وی یین کافر دئینا سه ری، ووان هه میان ژ وئی جودابوونی بپاریزت یا که فیه ناف ریزین وان، و به ری وان دایه

دوژمناتیښ، بهلئ تشتی چیبووی ئهو بوو وی خه لک ژ بهر بای بره بهر
 باروژئی! چونکی وی شیانین دهوله تئ هه می بو هندئ موسه خهر کرن ئهو
 خه لکی ب کوته کی بینته سهر مه زه به بی خو، وهزرا خو بکه ته د سهرئ
 وان دا، گه له ک زانا وتیگه هشتی وخودانین پیکین بلند د دینی دا
 بهرانبه ری وی راوه ستیان، وبه رگه ریان کر دا ریکئ ل هزر و بی رین وی یین
 (وه ئه نی) بگرن ونه هیلن ئهو پاقرئ وزه لالیا مه سیحیه تئ به قه م که ت،
 بهلئ وه سا چیبوو ئهو زورداریا وی ئینایه سهرئ خودان باوه ران ب ناچی
 بهر ه قانیا ژ مه سیحیه تئ گه له ک دژوارتر بوو ژ یا صه نه مپه رپسان ل
 ده می کافریا دهوله تئ دئینا سهرئ وان.. لهو گه له ک ژ وان نه چار بوون
 ژ باژیران بره قن، و ل گه لی ونه الین دویر ژ مروشان دیران بو خو چی
 بکن دویر ژ چاقین ئمبراتوری وزه بانین وی په رستا خودئ بکن، وئهو
 کت وما یین مایی ژئ یین روژ بو روژئ کیم دبوون نه زمانئ خو گرتن؛ دا
 سهرئ خو بیارین.. کوړئ من! گه له ک جارن ده می پیل ژ مروقی دژوارتر
 لئ دئیت، مروقی بقیه یان نه قیت ته سلیمی پیلئ دبت، و مروقه کی ب
 تنئ نه گه ر چند یی ب هیز ژئ بت نه شیت بهرئ پیلئ وه رگیرت.. و د
 گه ل وی بی هیقیبوونئ ئهوا د گوئینن ئوسقوفی دا هه ی، گوئنا (رووزبه ی)
 ئهوا شه قه کی ل کوچکا قه سرا بابئ وی ل (جی) گوئی: ((لازمه روژه ک
 بیت روژاهی تیدا ب سه رکه قه ت)) هیشتا یا د گو هین وی دا دهنگ
 قه دده ت، لهو وی ژئ هیدی د گه ل خو گوئ:

- بهلئ، لازمه روژاهی ب سه رکه قه ت!!

وځی جارا دپاره قهدهری پتر دهلیقه دا وی کوئو بشیت مفایی بو خو ژ تهقوا وزانینی سهدایی خو وهریگرت، وگاځا وی دیتی مانا ل عه مووری قه کیشا، وچونکی ئه و نه ژ وان کهسان بوو یین خو دهیلنه ب نانئ خیر و صده قاتان قه، وی دهلیقه یا بهطالیا خو بو خو ئستغلال کر وشقانی وگاځانی بو هندهک خه لکی عه مووری کر بهرانبه ر هندئ ئه و بشیت پاریه کی حلال ب دهست خو بیخت، ودهستی هاریکاری ژی بو که سین پیتقی دریز بکهت، ودهمی وی دهلیقه یا خو ددیت و ژ کاری خو خلاص بوو، قهستا که نیسی دکر و خزمه تا ئوسقوفی دکر، و ل نک وی خو فیتری په یفا خودئ دکر.

نهنیا مهزن

مانا وی ل عه مووری پتر ژ سی سالان قه کیشا، د قان سی سالان دا ئه و شیا ب وی پاریه کییم یی ژ شقانیی دگه هشتی، هژماره کا تهرش وحه یوانه تان بو خو بکرت، و ژ داهاتیی وان ژینه کا سهر فراه ببورینت.. و ل وی دهمی ئه و ب رۆژا خو یا ئه قرو قه یی موژیل وی هزر د سوباهیا خو دا نه دکر، ههر وهکی وی هزر دکر ههما ژینا وی هوسا وهکی وی دقتیت دئ چته سهری، حه تا ئه و رۆژ ب سهر دا هاتی یا (موفاجه ئه کا ب خه م) تیدا بو وی چیبووی.. ل ئیڅاریا وی رۆژی دهمی ئه و بهر ب که نیسی قه دچوو؛ دا وهکی ههر جار ل خزمه تا ئوسقوفی ته قوادار ناماده بیت، وی ئه و ل جهی وی یی ههر جار نه دیت، وگاځا زانی کوئو هیی

نهخوښه، ديمه نې همر سې سهيدايين وي يين پيشي هاته بهرچاقان، ورهشهکا مرنې نهوا نيزيک بوو ژ بيرا وي بچت جارهکا دی ب ههمی کریتیا خوځه هاته بهرچاقان..

- نهرې تو بیژې نهو ژې بچت، و ل نیقا رېکې من بهیلته ب تنې؟
څې جاري نهز دې قهستا کې کهم، وبهرې من دې کهفته کیژ رېکې؟

وگافا نهو ب ژور کهفتی وسهیدایې خو درېژکری دیتی ل سهر تهختهکې کهفتې بی سهروهر، ما ودهمهکی د مهزلهې فوکری.. بی دهنگیې، قالاتیا مهزلهې، نهو ناقمالیا (موتوهواضع) نهوا لی ههې، ههر تشتهکې بهرې وی څې کهفتې، بيرا وی ل هیلانې ئیناځه، تهزینکهکا ب ترس ب سهر لهشې وی دا هات، بهرې خو دا دیم وسهروچاقین پیره میړې رازای هیچ گومانهک ل نک وی نهما کو دیسا نهو روی ب روی بهرانبهر دیاردا مرنې یې راوهستایه، (مرن) نهوا تام بو کسی د چو خوښیان دا نه هیلای!

هیډی نهو ب نک تهختی سهیدایې خوځه چوو.. نهځه جارا چارییه نهو شعورې ب نهخوښیا ئیتیمی دکهت، ههست دکهت کو ژیان بهرانبهر گرانی مرنې یا ژ ههمی رامانین خو قالا دبت، چ بکهت؟ څې جاري چاوا نهو پیشوازیې ل موصیبهتا خو بکهت، ههر تشتهکې مروځ گلهک ببینت ل بهر مروځی بی تام دبت، مرن تی نهبت، هندي جارا وئځه تره تاما وی نهخوښتره..

- سهیدایې من! تو دزانی نهځه سې ساله ژ کوردهکی بو بابې پتر نهز یې نيزيکی تهمه، چهرخا ئیغبالې نهز ژ ديمه شقی هاقیتمه مويسلې، پاشی ژ وپړې نهز هاقیتمه نصیبینی، و ژ نصیبینی نهز هاتمه نک ته، ل

بهر دهستی ههوه ههر چار ئوسقوفان هیفی هیدی هیدی د دلّی من دا هاته چاندن، وهکی وی مروّقی بهرزه ل دهشتهکا بهرفرهه یا بی پرنیشان ههوه دهستی من گرت وبهری من دا وی ریکی یا من بلند بهر ب عهسمانی قه دهت، نهگهر هوین نهبانه نهز ژی وهکی وان ههمی مروّقین ل دۆر ورهخین مه دژین دا ژیم بی نارمانج، ههقالین ته ههر ئیکی پشتی مرنا خو نهز دهنارتمه نک یی دی، ههتا نهز هاتیمه نک ته، وههر وهکی نهقه تو ژی یی کارّی خو دکهی دا بگههییه وان ل جیهانا رحی، قیجا تو بهری من دی دهیه کی؟ و نهز پشتی ته کیفه بچم؟

گرانیا مرنی بو دهمهکی نهزمانی ئوسقوفی گریدی، هندی هاتی نهشیا گوتنا خو بگههیینه شاگردهیی خو یی دلسۆز، نهوی ترسیای مرن دهلیقهیی نهدهته سهیدای وی بهندکهکی دی یی وی ب عهسمانی قه گریدهت بو دهسنیشان بکهت، (تهوهسسولهکا مهزن) د چاقین وی دا ههبوو کو مرن هند دهلیقهیی بدهته سهیدای وی کو بشیت مرادا وی حاصل بکهت، چهند دهردهکی گرانه دهمی مرن دبهته نهو ئاستهنگ یا دکهفته د ناقبهرا مروّقی وهیقیی دا..

دویماهیی سهیدا شیا لیقین خو ب گرانی قه ژ سهریک راکهت، بیی بهری خو ژ گاریتهی وهرگیپرت وبهری خو بدهته شاگردهیی خو نهوی مهوقفی مهندههوش هیلای، گۆت:

- کوری من! ب خودی هندی نهزی دئیمی کو ناچهکی بینمه بیرا خو ل سهر قی ریکی بت یا نهم ل سهر وبهری ته بدهمی، چوناش نائینه بیرا من.. نهز کهسی نانیاسم ل سهر ریکا راست مابت.. بهلی نهز دی

تشته کی بو ته بیژم بهلکی تو مفایی بو خو ژئی بیینی، دهم یی نیزیکی
بووی پیغهمبه رهک ب دینی ئیبراهیمی بیت، نه گهر تو بشیی خو څیړا
بگه هینی وه بکه..

- پیغهمبه رهک؟ ب دینی ئیبراهیمی؟ چاوا و ل کیشه؟ وچاوا نه ز دئ
شیم وی نیاسم؟

ب شوق څه وی نهف پسیاره ژ ئوسقوفی کرن.. دا بیژنی ئوسقوف ب
ته عدایی یی په یقان ژ دلئ خو دکیشته دهر، وگاڅا وی دیتی ئوسقوف بی
دهنګ بوو، دلئ وی نیزیکی بوو ژ ترسان دا ژ جهی خو بیته دهر، وی
هزرکر ئوسقوف تمام بوو بهری څی سررا مهزن بگه هینتی..

- کورئ من! شعیایی پیغهمبه د مزگینیا خو دا ناشکهره دکهت کو
وهیا دویماهیئ ژ لایی وهلاتئ عه ره بان څه دئ ئیت..

- وهلاتئ عه ره بان، ل کیشه؟ وچاوا نه ز دئ ب سهر هلبم؟

- نهو پیغهمبه دهم دئیت مروڅین وی دئ وی ژ جهی خو دهر یخن،
لهو دئ نه چار بت مشهخت بته جهه کی دکهفته د ناقبه را دو عه ردین رهش
دا، تژی ناقبه را وان دارقه سپن، و نه گهر ته بقیت وی بنیاسی نهو ژ خیر
وصه ده قاتان ناخوت، بهلئ دیاریان وهر دگرت، ب ناف ملین وی څه نیسانا
پیغهمبه راتیئ هیه، و..

و.. ل څیړئ ئوسقوفی بو جارا دویماهیئ چاڅین خو دانانه سهریک،
وقه ستا وه غه را خو یا دویماهیئ کر، پشتی شاگردئ خو هیلایه د ناف
پیله کا دژوار دا یا خهم وخیال، وهزر وپیران دا.

بەر ب طهحرايا عهره بان قه

سى ههيشان پشتى مرنا سهيداىيى خو ئه و ما ل عه موورىيى، بهلىيى بيتى
ئهو تامه كىيى ژ مانا خو ببينت، وهكى ويى شتلىيى يا توژ جهىيى ويى بينيه
دهرىيى ويى بهىيى بدانيه جهه كىيى دى يى غه ريب.. گوهىيى ويى ل سه ر بوو كانيى
كهنگى كاروانهك دىيى بهر ب وهلاتىيى عه ره بان قه دا خو بده ته د گهل، ووى
گه لهك كه س ل ده ور وبه رپىيى خو ئاگه هدار كرىوون كو هه ر جار هكا ئهو پىيى
حه سىيان هندهك دىيى بهر ب صه حرائنا عه ره بان قه چن ئهو ئاگه هداريا ويى
بكه ن.

وپشتى سى ههيشان مزگىنى بو وي هاته دان كو هژماره كا بازرگانين
عه ره بان يىن هاتينه باژپىيى عه موورىيى، هه ر زوى ويى خو گه هانده وان، و
ب ويى پىچكا عه ره بىيى يا ئهو ل شامىيى فىر بووىيى ئهو شيا داخوازا خو
بگه هينته وان، گو ت:

- ئه ز مرؤقه كىيى ب تنيمه، من دقئيت قه ستا وهلاتىيى هه وه بكه م، ئه گه ر
هوين من د گهل خو ببه ن هه چى مالىيى من هه ي ئه ز دىيى پىشكىشى هه وه
كه م..

وان گو تىيى: ئه م هندهك بازرگانين ئوبجاخا (بهنى كه لبين) چه ند
رؤژه كان ئه م دىيى ميينه ل قى باژپىيى وپشتى بازرگانيا مه ب دويماهى
دئيت ئه م دىيى قه گه رپىينه وهلاتىيى خو، هنگى خو نيشا مه بده دىيى ته د
گهل خو به ين.

د وان پوژین کیم دا وی کاروبارین خو ل عه مووری ب دویماهی
 ئینان، ورژا ژقانی کاروانی هاتی ئه وی به ره هف بوو خو بده ته د گهل
 وان، پشتی تهرش وحه یوانین خو فرۆتین، وپاری وان دایه شیخی
 کاروانی، ژبلی ماله کی کیم یی وی بو پیتشین خو یین فەر هیلای..
 وکاروانی دا ری، ژوردا ب لای شامی فه چوو خاری، بهر ب ریکه کا
 دویماهیا وی یا نه دیار فه!

د قی وه غه ری دا یا گه له ک روژان فه کیشای، زه لامی فارسی فیری
 عه ره به کا باش بوو ژ هه فالین خو یین که لسی، و ژ نیزی که فه ب سه ر
 عورف وعه ده ت ویر و با وه رین وان هلبوو، گه له ک تشت ل نک وان هه بوون
 که یفا وی پی هات، وه کی زیره کیی و گیانی نازادیی یی سه حرائی وان ل
 نک وان پهیدا کری، به لی تشتی ژ هه میی پتر دلای وی دئیشانده ئه و
 نه زانینا مه زن بوو یا وان ب خودی و دینی دورست هه ی، وچه ند سه همی
 سه ری وی دگرت ده می وی ددیت هه ر زه لامه کی ژ کاروانیان سه نه مه ک ژ
 داری یان به ری ب ده ستین خو یی چیکری و دبیت: ئه فه خودای منه،
 وگا فا سه نه مه وی به رزه بوو یان شکه ست ئه و دای رابت سه نه مه کی دی ژ
 خورمی چی که ت، وچی گا فا برسی بوو ئه و دای وی ده ته بهر له قان!!

وچه ند کاروانی وان پتر نیزیکی سه حرائی دبوو وی هه ست ب
 دلفره هیه کا مه زتر دکر، گه له ک جاران ئه و ل دور وره خین خو دزقپ، و ب
 شه وقه کا مه زن فه د وان جهان دفوگری یین که قنه بهر چاقین وی، تو دا
 بیژی ئه و یی ل هیقیبا خوشتیه کی خو یی زیده عه زیز کو نیزی که ل بهر
 چاقان دیار بیت.. هیقیبا وی ئه و بوو جهه کی تژی دارقه سپ یی کو دکه فته

د ناقبهرا دو لاتین رهش دا ب بهر چاقین وی بکهفت، دا نهو بیژته ههقالین خو یین (کهلبی): راوهستن، نهز گههشتمه وی جهی یی من دقیت، نهز دی مینمه ل قییری!! بهلی ل قی صهحرائنا بهرفرهه وهکی بهحرهکا بی بن، چاف ژ دیتنی کهسیره دبن، و ب وهستیان فه ل خودانی دزقرن.

ورژ نهوا زهراتیا مرنی ب لیقان دا هاتیه خواری، هیدی هیدی خو دادهیلا سهر وان گرکین خیزی نهوین ل رورثاقایی دیار دکرن، دهمی وی گوھ لی بووی نهو زهلامی سهری حیشتری دهاژوت، وستران دگوتن، ژ نشکهکی فه راوهستیا.. ل ههقالین خو زقری و ب دهنکهکی بلند فه گوت: نهفه نم گههشتینه (وادی لقورا) وی هه ژ دویر فه یی ناشکھرا دکهت.

وههر چهنده وی نهذزانی کانن (وادی لقورا) چیه ژی، بهلی گاغا وی دیتی کهیفا کاروانیین ههقالین وی هات، کهیفهکا زیده بو وی ژی چیبوو، چونکی وی ب نیشانان تی ئینادهر کو دیاره نهو ژ قوبناغی نیزیک بوون.. وپیچ پیچه رورژ خو ژ بهر چاقین وان غهواره کر؛ دا ریکی بو ههیفا چارده شهقی فهکته دا کو بیت و تیشکین خو یین زهر وزهلال ب سهر وی خیزی دا بهردت نهوی هندی چاف قهتره دکهت یی بهرفرهه.. نزا بوچی قی دیمهنی بیرا وی ل دهشتا (زهندهروزی) ئیناقه دهمی ل شهقین تاقه ههیف دهشتا نهصفهانن یا بهرفرهه دبری، و ل ههردو لایین وی گوند ورهز و بیستان دبهلاقن، دهلیقههکی چاقین خو دانانه سهریک ههر وهکی دقیا بو دهمهکی پتر وی دیمهنی شرین بهیلته ل بهر چاقین خو.. وبهری

ئەو ژ ڤان ھزرېن خۆ ځيېن نازک بزڅرته څه، ئەو ل وئ راستيا ته عمل ھشيار بوو يا چو جاران وئ (تەوھقوع) نه دکر.

گرېدان ب وھريسي عەبديني

تشتي وئ ديتي ئەو بوو دەنگ و دۆرەكئ نه يئ عەدەتي ھاتە گوھان، گاڤا وئ چاڅيېن خۆ څه كرين وئ ديت كاروانيېن ھەڤاليېن وئ ل دۆر زڅرېن، و ب ڤەنگەكئ غەريب تي فوكرين، دلئ وئ گوئتي: ڤان خرابيەكا كريبه دلئ خو! و د گاڤي دا مەزني كارواني دەستئ وئ گرت و گوئتي: ژ نوکە ويڤه تو عەبدئ مني.. نه وه بت تو بلڤي، ئەگەر ئەز رحئ د ته ناھيئلم!!

وئ ھەوجەيي ب ھندئ نەبوو کەس ڤي پەيڤي بو شوڤه بکەت؛ چونکي ئەو يا ئاشکەرايه، ژ ئەڤرۆ پيدا ئەو ب وھريسي عەبديني ھاتە گرېدان، راستە گەلەکا ب زەحمەت بوو بو وئ ئەو ڤي ھالي نوي قەبوئل بکەت، کورئ دەھقاني (جئ) ئەوئ ل وھلاتئ خو کسرايهكئ بچوبک، ئەوئ ل کۆچک و سەرايېن ئەصفهانئ ب ئازادي مەزن بووي نوکە ببتە عەبد دەستئ ئەعراييهكئ زڅر دا ل ڤي صەحرا ئا شارياي، وئ ئازاديئ ژ دەست بدەت يا خودئ دايئ وکريبە مافەک ژ مافين وئ.. ئەڤه تشتەكئ ب ساناھي نينه، بەلئ ئەو چ بکەت؟ ب دو دەستين ڤالا بەرانبەر شيرين وان يئ رويسکري ڤاوەستت، ئەو ئيکئ ب تنئ بەرھنگاريا بيست سيھ زەلامان بکەت، نه.. ئەڤه نه ژ عەڤليه، ھنگي ئەو دئ حوکمي ب کوشتنئ ل سەر خو دەت بەري ئەو بگەھتە وئ ئارمانجئ يا سەيدايئ وئ

ئوسقوفى عەموورىيى بەررى وى دايسى، ل قى صەحرانا دژوار تيرا مروقى
 ھەبە بەرزە بىت ئەگەر ئىك ژ كورپىن وى نەبت، يان ل سەر بەختى ئىك ژ
 كورپىن وى نەبت، قىجا بلا ئەو خۆب دەست ئەمرى خودى قە بەردەت،
 بلا ئەو قى واقعى نوى قەبويل بکەت دا بزانت كانى خودى دى چ
 تشتى ئىنتە پىکا وى، بىرا وى ل وى گوتنا (پەرتووکا پىرۆز) ھاتە قە
 ئەوا دبىرت: ((ھەمى تشت د خىرا وان دانە يىن باشىي دکەن، يىن ھەز
 ژ خودى دکەن)) وئەو ھەز ژ خودى دکەت، ووى ئەف ھەمىيە بو خودى
 کرىە، ويا بەرەقل نینە خودى وى بەپىلتە ب تنى.

دەمى کاروان گەھشتیە بازارا (وادى لقورا) بازارگانین (بەنى کەلبیان)
 عەبدى خۆ، زەلامى فارسى، ئەوئ تىرى بزاف وزەلام باش، بو فروتنى
 پىشکىش کر، ل وى دەمى بازارگانەکى جوھى ئەوئ دگوتنى: (عوشمانى
 كورپى ئەشەھلى) ل بازارى بوو، ئەف پەرتالى نوى ژ دلئ وى ھات،
 پشتى ئەو وسەرکاروانى کەلبیان ل سەر بەھايى عەبدى فارسى پىک
 ھاتىن، وى دەستى عەبدى خۆ يى نوى گرت وبرە مالا خۆ..

ھەر جارەکا چاقتىن وى ب دارقەسپىن (وادى لقورا) دکەفتن بىرا وى
 ل گوتنا ئوسقوفى عەموورىيى دەھاتە قە، ووى دلئ خۆب ھندى خوش دکر
 کو بەلکى ئەقە ئەو جە بت يى دبتە جەئ مشەختبوونا وى پىغەمبەرى
 دئ ب دىنى ئىبراھىمى ئىت، بەلئ کانى ھەردو لاتىن رەش يىن کو دکەقنە
 پەخىن باژپرى؟ ئەو ب بەر چاقتىن وى ناکەقن!

د ناف کوما عەبدىن جوھى دا وى جەئ خۆ گرت، و ژ بەر دلساخى
 وجامپىريا وى سەيىدى وى رىز وئحترامەکا بەرچاڤ لى دگرت، وژئ

خواست ب تنی ئەو چاڤی خو بدەتە بیستانی وی یی دارقەسپان،
 وچو کارین دی بو نەکەت، و ب بۆرینا رۆژان ئەو بوو مرۆڤەکی شارەزا ژ
 سەخپێرکرن وچاڤدانا دارقەسپان دا، لەو سەببیدئ وی یی جوھی کاری
 بیستانی خو ھیلا ب هیڤیا وی ڤه..

دەمەکی ئەو ل سەر ڤی کاری خو ما، پاشی رۆژەکی سەببیدئ وی
 ھنارتە ب دویش را دا ناگەھداریا وی بکەت کو پیتڤیە ئەو کاری خو
 بکەت؛ دا د گەل سەببیدئ خو بچت، چونکی وی ئەو یی فرۆتیه
 پسمامەکی خو.. ویبئ وی مافی ناخفتنی ھەبت، ئەو ب دویش سەببیدئ
 خو یی جوھی کەفت؛ دا قەستا جھئ خو یی نوی بکەت.. وچەند کەیفەکا
 مەزن بوو وی چیبوو دەمی ئەو د گەل سەببیدئ خو گەھشتیه وی باژێری
 یی دگۆتنئ: (یەئرب)؛ چونکی وی دیت ئەڤ باژێری تژی دارقەسپ د
 ناقبەرا دو لاتین رەش دا یی رازیه، لاتەک ل لایئ راستی وئیک ل لایئ
 چەپئ.. ل سەر ھەردو ملین خو زڤری، باش بەرئ خو دایئ، باژێری تژی
 ژ دارقەسپان، و ل ھەردو لایین وی کەڤرین رەشن، ھیدی د گەل خو گۆت:
 تو بیژی ئەڤ جھە ئەو بت؟!!

گاڤا سەببیدئ وی ئەو ژ باژێری دەرباس کری، و ب لایئ ژێری
 ڤەچووی، ئەو د دل دا ب خەمەکا ڤەشارتی حسیا، بەلئ حەڤئ وی نەبوو
 ئەو خەما خو ئاشکەرا کەت، یان نەرازیبونا خو ل سەر کاری سەببیدئ خو
 دیار کەت؛ چونکی ئەو عەبەدە و عەبدی حەڤئ گۆتنئ بەرانبەر سەببیدئ خو
 نینە.. بەلئ تشتئ دلئ وی خوئ کری ئەو بوو وی دیت ئەو جھئ

سهییدی وی لی ئاکنجی گهلهکی دویر نینه ژ فی باژیری، و ب دهههکی کورت نهو دشیت بگههتی.

ل حصنی (بهنی قورهیظه)

حصنی (بهنی قورهیظه) نهوی دکهفته ژیربا رۆژهلاتا باژیری (یهثری) نهو جه بوو یی سهییدی وی یی جوھی نهو لی ئاکنجی کری، وچاقدان وسهخیبرکنا دارقهسپان نهو کار بوو یی سهییدی وی یی نوی ژی هیلابه ب هیثیی فه، ودهههکی دریتز پیثه نهچوو نهو فییری ژیانا خو یا نوی بوو.. سپیدی زوی ژ حصنی دهردهکفت وقهستا بیسانی دکر، وروژا خو ههمی ب چاقدان وسهخیبرکنا دارقهسپان فه دبوراندا، وگافا دبوو ئیشار جارهکا دی قهستا حصنی دکر وشهفا خو لی دقهتاندا.. و د گهل وئ مهلهل ورووتینی د ژینا وی دا ههی ژی، وی ب دلساخی وراستگویی کارئ خو دکر، لهو سهییدی وی زیده باوهری ددایی، تشتتی باری عهبدینییی یی گران چهندهکی ل سهر ملین وی سقک دکر.

ل فی جهووی نوی یی نهو تیدا دژیا تشتک ههبوو بینا وی تنگ دکر، وخم د دلئ وی دا زیده دکر، نهو ژی نهو رهفتاری وهربادای وئهخلاقئ خراب بوو یی ل نک جوھیین (قورهیضی) ههی، وهکی ههژیکرنا وان یا زیده بو مالی نهوا دگههته دهرهجا عیادهتی، وئستغلالاتا وان یا کریت بو ههوجهییا خهلهکی یهثری ژ نهوس وخهزرهجیان ب ریکا تهعامولا ریایی د گهل وان، وهلکرنا وان بو فتنه

وشهر و لیککهفتنا د ناقبهرا خه لکی دا.. وتشتی ئەو حیبه تی دکر ئەو بوو
 خو زانا یین وان یین دینی ژی ئەوین (تهورات) دخواند، خو ژ قی چهندی
 نه ددا پاش، و ئەو تشتی وان د ناقبهرا خو دا حهرام ددیت، د گهل خه لکی
 بیانی حه لال ددیت، و د گهل هندی ژی دگوتن: ئەم شه عبی خودی یی
 هلبارتینه، جیگرین پیغه مبهران! ئەری ما ئەقه ریکا پیغه مبهرانه یا ئەو
 پی ژ نک خودی هاتین؟ بهلی ئەو یا غه ریب نینه ژ جوهیان، ما نه
 ههر ئەو بوون کار بو گرتن وکوشتنا مه سیحی ب دهستین کافر
 و صه نه مپه پرسیان کری؟ ما نه ههر ئەو بوون یین یه حیا وزه که ریا کوشتین؟
 ئەوین دیرۆکا خو ب کوشتنا پیغه مبهران رهش کربت، بوچی دلێ خو نابه نه
 کوشتنا هنده ک صه نه مپه پرسیان ئەوسی یان خه زره جی؟! پشتی هنگی بوچی
 ئەوس و خه زره جی دی هنده دساده بن هه قساری خو که نه د دهستین جوهیان
 دا ترانه یان بو خو ب مه صیری وان بکهن، و ل سه ر حسیتا وان خو
 زهنگین وقه له و کهن؟

وههر جاره کا ئەو دگه هشته قی جهی ژ هزرین خو وی هه ست ب یین
 تهنگیه کا مهزن دکر، و ب سوتنی قه دگوت: یا ره بی! خرابی یا گه هشتیه
 کلۆفانکی، رهحما ته کهنگی دی گه هته مه؟!

و ژ وی پۆژی وهره یا ئەو تیدا ب وه ریسێ عه بدینی هاتیه گرتدان،
 قیانا ئازادی پۆژ بو پۆژی زیده تر لی دهات، بهلی وی پۆژا خه به ری
 هاتنا (ئبن هه بیانی) بو حصنی (به نی قوره یظه) ب بهر گوھی وی که فتی
 قیانا وی بو ئازادی گه له ک وگه له ک زیده تر لی هات.. وی ژ هه قاله کی
 خو گوھ لی بوو کو زانایه کی مهزن ژ شامی یی هاتی دبیرنی: (ئبن

هه‌بیان) مرۆڤه‌کێ تبه‌رکه، له‌و جوه‌یه‌یێن قوره‌یظی ئه‌و دا به‌را خو‌ده‌می
 ڤیاین بچن نفیژا بارانی بکه‌ن، به‌لی وی گوته‌ وان: ئه‌ز د گهل هه‌وه‌ ناییم
 حه‌تا هوبن هه‌می ژ دل تۆبه‌ نه‌که‌ن، وختیران نه‌ده‌نه‌ فه‌قیر وژاران.. وپشتی
 وان وه‌ کری ژ نوی ئه‌و د گهل وان ده‌رکه‌فته‌ چۆلی ودوعاییتن بارانی بو
 وان کرن، وه‌یشتا ئه‌و ژ جه‌ی خو‌نه‌لقی بارانی ژ عه‌رد وعه‌سمانان لی
 کر.

قی زانایی بیره‌ وی ل هه‌ر چاره‌ سه‌یداییتن وی ییتن پیروژ ئیناڤه،
 وخوزیا وی یا مه‌زن ئه‌و بوو ئه‌و شیابا بچته‌ نک (ئبن هه‌بیانی) وخزمه‌تا
 وی بکه‌ت کا چاوا وی خزمه‌تا سه‌یداییتن خو‌ییتن دی دکر، به‌لی.. ویشه‌ ژ
 کیشه‌ دئیت؟! ئه‌و نوکه‌ عه‌بدی مرۆڤه‌کێ چرپکه، ڤیجا چاوا دی شیت
 خوزیا خو‌ب جه‌ ئینت؟ وچته‌ نک وی زانایی؟ ب تایه‌تی ده‌می سه‌ییدی
 وی ئه‌و پیس پاشقه‌ بری ده‌می جاره‌کێ وی ژێ خواستی ئه‌و ریکێ بده‌تی
 دا بچته‌ نک (ئبن هه‌بیانی) وگوته‌: تو عه‌بده‌کێ بیخیری شو‌لی ته‌ ب
 (ئبن هه‌بیانی) چیه‌؟ هنگی وی هه‌ز دکر ئازادیا خو‌ڤه‌گه‌رینت ئه‌گه‌ر خو
 به‌یای وئ ژیا نا وی هه‌می با..

وچه‌ند خه‌ما وی یا مه‌زن بوو ده‌می رۆژه‌کێ خه‌به‌ری مرنا (ئبن
 هه‌بیانی) گه‌هشتیی بیی ئه‌و بشیت بچته‌ نک و ژ نیزیگ ڤه‌ خزمه‌تا وی
 بکه‌ت، به‌لی تشتی دلێ وی زیده‌ خو‌ش کری ئه‌و گوته‌ن بوون ییتن ژ کیس
 ده‌قی (ئبن هه‌بیانی) بو وی هاتینه‌ ڤه‌گوه‌استن، ییتن وی ل به‌ر مرنی
 گوته‌ن، ئه‌و مرۆڤی خه‌به‌ری مرنی گه‌هانیدی گوت:

- دەمى ئەو كەفتىبە بەر مرنى ومەزنىن قورەيظيان لى كۆمبويىن، وى گۆتە وان: گەلى جوهيان! ھوين دزانن بوچى ئەز ژ شامى وەلاتى خىر وخىراتان، ھاتمە فى عەردى ھشك وبەيار؟ وان گۆتى: تو چىتر دزانى! وى گۆت: ئەزى ھاتىمە فى جھى دا چاقەرى ھاتنا وى پىغەمبەرى بكمە ئەوى زەمانى وى نىزىك بووى؛ چونكى د كىبىن مە دا ھاتىبە كو ئەو دى مشەخت بتە فى جھى، و نىزىكە ئەو دى ئىت، وھىقىا من ئەو بوو ئەو بىت ھىشتا ئەزى ساخ دا باوهرى پى بىنم، قىجا گەلى جوهيان، ھەوئىمانەت گاڤا ئەو ھات كەس بەرى ھەو باوهرى پى نەئىنت، چونكى ئەو پىغەمەرەكە خودى كوشتن وئىخسىركرنا نەياران دى بو وى ھەلال كەت، وھەچىيى دوژمناتىا وى بكەت خودى دى وى شكىنت، ھشيار بن ھشيار بن!

- مەعنا ئەز خەلەت نەھاتىمە، وئەو ھزرا من دكر يا د جھى خو داىە!
ھوسا (عەبدى فارسى) د گەل خو ئاخفت، بىي دەنگى وى بگەھتە ھەقالى وى، وئاخىنكەك ژ كوبراتىا دلى راھىلا وگۆت: ديارە ئىغبالا منە، ئەز مرنا خوشتقىپىن خو ئىك ئىكە بىنم، وپشتى وان بىنمە ب تى. وھەقالى وى تى نەگەھشت وى چ گۆت، لەو سەرى خو ھژاند، وچوو.

مزگىنيا مەزن

رۆژ ھىدى دچوون، و دەمى پىگاقىن خو -ل بەر وى- گران دھاقتىن،
وئەگەر ژ بەر وى ھىقىي نەبا يا د كوبراتىا دلى وى دا دژيا ھندەك جاران

ئەو دا خوزييتن مرنئ پراھيئت، عەبدينيئ دەست وپييتن وي گريدابوون، دنيا ل بەر وي بي تام کريوو، وکو مرؤث عەبدئ جوهيهكئ مالپهپريس بت هيشتا كوئانا مرؤقي گرانتر لئ دئيت، بەلئ.. چائئ وي ل پئكئ بوو كانئ كهنكي مزگينيا مەزن دئ گەهتە گوھين وي، وهاتنا زانايهكئ وهكي (ئبن هەباني) بو وي حصنئ ئەو لئ دژيا، وئەو گوئنين وي يين دلفهكەر يين بو وي ژئ هاتينه فهگوهاستن، هيثيا وي گەشتر ومەزنتر لئ کريوو..
 ئيجا، بلا بيھنا خو فرەھ بکەت!!

ووي رۆژئ دنيا يا بي دەنگ بوو.. بايهكئ هوين ورحەت دەھت، هژمارەکا عەبدان ل سەر گوپيتکين دارقەسپان بوون تەفرکين وان د دەستان دا بوون وکاري پاقرنا بنين دارقەسپان ژ چەق وطاين هشک دکر، وسەييدئ وان يئ جوهي گاڤ بو گاڤئ دەنگئ خو ل وان بلند دکر، و ب زقري فه فەرمان ل وان دکر کو ئەو باش کاري خو بکەن، وخو ژ قەستا موژيل نەکەن.. وعەبدئ فارسي ژي وهكي وان هەمی عەبدين دي کاري خو ب بي دەنگي ل سەرين دارقەسپەكئ دکر، وهندەک جاران ب بەريخوئدانهکا تژي مەعنا ژوردا بەري خو ددا (سەييدئ) خو يئ دلرەق، ئەوي ژ لئ خوړيني نەدووستيا..

گاڤهكئ دەنگهكئ غەريب هاتئ وئەو ژ دالغان ئينادەر، ژوردا بەري خو دا، ديت پسمامەكئ سەييدئ وي ب لەز يئ دئيت، وهيشتا ژ دویر قە يئ گازی پسمامئ خو دکەت، وپشتي هەردو گەهشتينه ئيک وسلاف کريه ئيک ودو، ئەو ب نک وي بنا دارقەسپئ قە هاتن يا وي ل سەر شو ل دکر، وهەردو ب رەخ قورمئ وي قە روينشتن..

- ها (حوبه‌ی) پسمام، تو ژ کيفه دئیی هوسا بینا ته یا تنگ؟

ب قی رهنگی سه‌ییدی وی پسیار ژ پسمامی خو کر، وچونکی نهو د
نیزیکی وی بوون، دهنگی وان خوش دگه‌هشتی.. ب بیتنه‌نگی شه
(حوبه‌ی) بهرسفا سه‌ییدی وی دا وگوتی:

- نه‌زی ژ یه‌ثربی دئیم..

- تشته‌کی نوی هه‌بوو؟

- خودی کورین قه‌یلی^(۱) بکوژت!! نوکه ده‌می نه‌ز هاتیم، وان هه‌میان
کاری خو کربوو دا چنه (قوبائی) ل به‌راهیا میثانی خو یی نوی.

- میثانی وان یی نوی؟

- به‌لی.. پیغه‌مبه‌ری خو، نه‌وی ئویجاخا وی یا قوره‌یشی راهیلایه ب
دویف شه، وده‌ریخستی، قیجا به‌لا خو فروتیه مه، وهاتی قه‌ستا باژپری
مه کری، دا نه‌وس وخه‌زرجی به‌ره‌فانیی ژئ بکه‌ن.. ته گوهد لی هه‌یه!

ته‌زینکه‌ک ب سهر له‌شی وی دا هات گاڤا وی گوهد ل ناقی
پیغه‌مبه‌ری خودی و مشه‌ختبوون وهاتنا یه‌ثربی بووی، نه‌ری نه‌فه خه‌ونه نه‌و
دیینت یان یی هشیاره؟ ده‌ستین وی له‌رزین وترسیا ژ سهری داری ژوردا
ب سهر سهری سه‌ییدی خو وپسمامی وی دا بیته‌خواری، بیی های ژ
خو هه‌بت، یان بزانت کانی نه‌و یی چ دکه‌ت زوی ژ داری هاته‌خوار و ب
نک (حوبه‌ی) شه چوو و ملی وی گرت وهژاند، وگوتی:

(۱) قه‌یله ناقی ژنه‌کییه، دبیتن: ده‌یکا نه‌وس وخه‌زه‌جیان بوو.

- ته چ گۆت؟ پيغهمبهري خودي؟ ئهو چووينه بهراهيا پيغهمبهري
خودي؟

هەر وهكى وى دقيا خو پشست راست بكهت كانى وى دورست گوھل
ئاخفتنا وى بوويه يان نه؟ كانى ئهو يى هشيواره يان ئەقە خەونەكە ئهو
دبينت؟ دقيا تەئكيد بكهت كانى ئهو ئاخفتنا هاتيه گوھين وى ئهو زگينيا
مەزنە يا ئەقە ھندە سالە ئهو ل ھيشيى يان نه؟ و ژ بەر مەزنيما
(موفاجەئى) وى سەبيدئ خو و زقراتيا وى ژ بيركر، وھەر نەزانى كانى ل
و پرتيه يان نه! بەلى سەبيدئ وى يى دلرەق ئهوئ ئەف كارى وى ب
غەريبي قە وەرگرتى وژئ عەجيبگرتى ماى ھەر زوى كولمەكا حيل ل
سنگى وى دا ولى خورى:

- عەبدئ پيس!! تە شۆلە ژ ھندييه.. زوى بە ب سەر دارى بكەقە
و كارى خو تمام بكە، ونه وه بت جارەكا دى مايى خو د شان شۆلان
بكهى..

مەعنا راستە ئهو گۆتئا هاتيه گوھين وى يا دورست بوو، و ئەقە نه
خەونە ئهو دبينت، كولمەكا سەبيدئ وى ھەر چەندە يا دژوار بوو ژى بەلى
ژ لايەكى دى قە كەيفا وى گەلەك ئينا چونكى راستيا گۆتئا هاتيه وى بو
وى تەئكيد كر..

- چونە چونە.. ھەما من دقيا قى گۆتئا وى يا غەريب تەئكيد
بكەم..

وى ھيدى ئەف گۆتتە گۆت و ب مجدى قە زقري سەر كارى خو.. وى
ھەست ب لەش سقكيەكا غەريب كر، ھەز دكر كو د گاقى دا وى كارى

ههمی بکەت یی سەبیدی وی ژئی خواستی ئەو بکەت؛ دا بەطال بیت
 بەلکی ریکا خو ببینت و بچت قەستا (قوبائی) بکەت، و ئەو ب خو قی
 خەبەری گەشتیی تەئکید بکەت، هزرەکی ئەو ئینا و ئیککی ئەو بر، ئەری
 تو بیتری ئەو ئەو بت یی سەبیدی من ئوسقوفی عەمووری بەحسی وی بو
 من کری؟ تو بیتری ئەو بت یی (ئبن هەبیان) ژ بەر هاتی و مری بەری
 ببینت؟ و ئەگەر ئەو بوو چاوا دئ شیم خو گەهینمی، باوەری پی ئینم،
 و چمە د گەل؟ و عەبدینی و سەبیدی من یی زقر و دلرەق؟ ناخ.. چەند حەز
 دکر قی گاڤی ئەو زەلام ل نک با یی جارا ئیککی دەستین وی ب کفا
 عەبدینی گریدای، دا ئەو ب تەئکرکی لی راوەستیابا حەتا سەری وی
 دەریشاندن.. چو جاران ئەو وەکی قی جاری ب گرانیا باری عەبدینی
 نەحەسیایە، بەلی هەر چاوا بت دقیت ئەو خو ژ مەسەلی پشت راست
 کەت، و پاشی یا دی ب هیثیا خودی قە.

دیدارا ئیکلا

ئەفرۆ زویتر ژ هەمی رۆژان وی کاری خو خلاسکر، و دەمی بوویە ئیقار
 وی دەستویری ژ سەبیدی خو وەرگرت کو ئەو ئەفرۆ زوی نەزقەرته حصنی؛
 چونکی وی کارەکی فەری هەمی دقیت بکەت، و هندی کەیفە سەبیدی وی
 ب سڤکی و پاڤزیا کاری وی هات، دەستویری دایی کو ئەو بچت کاری خو
 بکەت، و وەکی ئیخسیرەکی ژ زنجیرین خو قەرست و زوی قەستا جەبی خو
 بکەت، وی بەری خو ژ ریکا حصنی (بەنوو قورەیظیان) قەگواست و ب

لایح (قوبائی) ڦه چوو.. شهوقه کا دژوار ئهو دهاژۆت، وگاڤا دارقه سپین قوبائی ژ دویر ڦه ب بهرچاڤین وی کهفتین، وی دهستی خو دانا سهر سنگی خو، ههر وهکی دڤیا خو پشت راست کهت کانئ دلئ وی ل جهئ خوڤه یان نه، پئ حسیا ههر وهکی دلئ وی پتر ژ ههمی جارن یئ خو دقوتت، ئهڤه ئیکه مین جاره ئهو بهر ب دیداره کا هؤسا ڤه دچت، دیداره کا (مه صیری) ب نسبت وی، ئهو دیدارا حوكمی ب ژینئ یان مرنئ ل سهر هیڤیا وی یا مهزن دئ دهت! وگاڤا ئهو هئیدی هئیدی نئزیککی قوبائی بووی ههر زوی ئهو ب گوهورینئ حسیا، (قوباء) ئهوا بهری نوکه وی گهلهک جارن دیتی ئهڤرۆ یا جودا بوو، کهیف د دهر و بانان دا دچوو، گرنژین ل سهر وان ههمی دیمان یا نهخشانندی بوو یئن وی ددیتن، دا بیژنی رحه کا نوی یا ب سهر ڤی جهئ دا هاتی..

وسهلمانی فارسی گهلهک زهحهت نه دیت کو ب سهر وی جهئ هل بت یئ میڤانئ نوی لی دانای، چونکی ههر کهسه کی ته پسپارا وی ژئ کربا ل قوبائی ب کهیفخوڤی ڦه دا بیژته ته: ئهو یئ ل فلان جهئ! ورۆژا گهش دهمی دههلیت ههمی کهس ب جهئ وی دکهڤن.

دهمی ئهو نئزیککی وی جهئ بووی.. وی دیت زهلام ههمی وهسا ل میڤانئ خو یئن کو مبووین کا چاوا ستیر ل دۆر هه یڤئ کو م دبن، ڤیان وتهناهی وخوڤیڤ چهنگئ خو ب سهر وان دا ئینابوو خواری، وگاڤا ئهو نئزیککی کو ما زهلامان بووی، ووان دیتی مرۆڤه کی غه ریب یئ دئیت وزه مبیله کا تژی ڤه سپ یا د دهستان دا، وان ب تۆره وریزگرتن ڦه ری بو ڤهکر، ههتا ئهو هاتی بهرانبهر میڤانئ وان پراوهستیای، وسلاف کری..

گاڤا چاڤيڻ وي ب چاڤيڻ ميٿاني كهفتين دا بيٿري ٺهو هنده ساله
 ٺهو يڻ ب ژفانه د گهل وي، ههبيهتهكا ٺاشكهرا ل دؤرماندؤري وي
 ههبوو، بيتي مرؤڦي دلئ مرؤڦي ب نك وي ڦه دكيشا.. بهلئ، بهري ٺهو
 پريارا خو بدعت دڦيٽ ٺهو وان نيشانان بينت يڻ سهدايڻ وي بو
 گوٽين، سهلمان ب وي رحهٽيڻ يا پئ هاتيه نياسين ب نك
 (موحه ممهدي) ڦه چوو، وزهنيلا خو دانا بهر سنگي، و ب توره ڦه گوٽي:
 - من يڻ زاني كو تو مرؤڦهڪئ چاڪي، وهندهڪ ههڦالين غهريب
 وموحتاج يڻ د گهل ته ههين، وئهڦه هندهڪ قهسپيڻ خيرئ بوون ل نك
 من، كهس ژ ههوه پيٽڦيتر من نهديت ٺهز بدهمي، لهو من ٺهو بو ههوه
 ٺينان.

موحه ممهدي ب گرڻين ڦه ٺهو ژئ وهرگرتن، وسوپاسيا وي كر، و ل
 ههڦالين خو زڦري وگوٽه وان: وهرن بخون.. سهلماني بهري خو دايڻ ٺهو
 دهستي خو دريٽر ناههٽي وري ناخوت، ٺينا د دلئ خو دا گوٽ: ٺهڦه ٺيڪ!
 پاشي ل سهر پئ خو زڦري وچوو قهستا حصني كر، دا بگههته مالا
 سهبيديڻ خو بهري رؤژ ٺاڦا بيت، پشتي ڦئ ديدارا كورت كارتپكرنهڪا
 مهزن ل سهر نهفسا وي هيلاي، وگوهوڙينهڪا بهرچاڦ د هزر وبيرين وي دا
 كري.. ورؤژا د دويڦ دا وهڪي ههر جار وي قهستا بيستانئ سهبيديڻ خو
 كر وزڦري سهر كاريڻ خو.. وچهند رؤژهڪين كيم پيٽه نهچوون، وي ژ
 خهلكي گوهد لي بوو كو موحه ممهه د ژ قوبائي يڻ هاتيه يهٿريڻ ب ٺيههٽا
 هنديڻ كول ويٿري ٺاڪنجي بيت، ل يهٿريڻ ٺهو جهي دكهفته ٺاڦههرا دو
 لاتين رهش، وهڪي سهيدايڻ وي گوٽي.. ورؤژهڪئ ٺهو پئ حسيا شهوقهڪا

دژوار یا وی پال ددهت کو قهستا موحه ممه دی بکهت، وهیشتا وی بجهرینت هتا وان ههمی نیشانان ل نک بیینت بین ئوسقوفی بو گوتین، ورژه کی دهمی دیتی وی بهری وهختی کارئ خو خلاسکر دیسا دهستوری ژ سهییدی خو خواست کو چنده کی ژ دهرقهی حصنی گیرؤ بیت ژ بهر کاره کی خو یی تایبهت، وئی جارئ نهو بهر ب یه شریی قه چوو..

وگاڤا چاڤین وی ب یه شریی کهفتین، دا بیژی نه نهو باژیره یی بهری هنگی وی دیتی، کانئ نهو هه فرکی ودوبه ره کیا د ناقبهرا تاخی نهوس وخه زه جیان دا هه ی، نهوا گه لهک جارن بهری خه لکی ددا شهر وکوشتنی پشتی جو هیان دهستی خو یی رهش ب دزی قه دکره د ناف را؟ نوکه نهو جفاکه کا دی یی دینت، ههما نیزیکه ناقئ نهوس وخه زه جیان ب خو نه مینت، پشتی ناقئ نه نصاریان کهفتیه سهر ههمی دهقان، نهو نهوس وخه زه جیین هیشتا خوینا وان هسک نه بووی یان وان ب دهستین ئیک ودو ریتی، نوکه ملین وان یین پیکفه، ووهکی دیواره کی موکم ل دور موحه ممه دی بین کوم دین، دی بیژی رژه کی نه یاره تی وخوینداری د ناقبهرا وان دا نه بوویه، وههمی ههمی نه قه نه بوویه هه یقه موحه ممه د هاتیه د ناف وان دا، نه قه چ هتزه وی هه ی هتا شیای قی چهندی بکهت؟

وپشتی سهلمانی پسپارا هندهک مرؤقان کری کانئ موحه ممه د ل کیشه یه، وهنده کان گوتیی: نهو یی ل نک مالخالانین بابئ خو ژ (بهنی نه ججاریان)، ل مالا (نه بوو نه بووی) نهو ب نک قه چوو، وئی

جارى ژى وهكى جارا دى وى ديت كومهكا ههڤالين وى يين لى
كومبووين، پشتى نهو نيزيكى وان بووى وسلاف كرى، گوت:

- جارا دى من ديت ته قهسپين خيري نهخوارن، من گوت قى جارى
هندهك قهسپين دى ب ديارى دى بو ته ئينم..

وگاڤا وى ديتى موحه ممهدى قى جارى ناقى خودى ئيناي ودهست ب
خوارنا قهسپان كرى وگوتيه ههڤالين خو ژى: وهرن بخون.. وى هيدى د
گهل خو گوت: نهڤه دو..

وهيدى زڤرى ڤه وقهستا حصنى جوهيان كر.

ودىماهيى.. نهڤهيه روڤناهيى!!

ل ريكى هميى نهو د گهل خو كهفتبوو هزارن.. نهڤه دو نيشان وى ل
نك موحه ممهدى ديتن وهسا دهر كهفتن وهكى سهيدايى وى ئوسقوفى
عهموورىى گوتين، دلئى وى دگوتى: د ناقههرا ته ورڤناهيى دا چو نهمايه،
نهو روڤناهييا بهرى چهند سالان (رووزبه) ل هيڤيى، بهلى.. نهڤهيه خودانى
وى روڤناهيى، نهكو (مانى) نهوى (رووزبه) و ههڤالين خو باوهرىا خو
ددايى.. بيرا وى ل مرگينيا ئشعيايى پيغه مبهر هاتهڤه: ((نهو ملله تى ل
تارىى دايه رى، روڤناهييهكا گهش ديت، و نهو كهسپين ل سهر عهردى مرنى و
ل بهر سيبههرا وى روينشتين روڤناهيى ب سهر وان دا ههلات.. چونكى
كورهك دى مه بت، نهو دى بو مه ئيتهدان، سهروكاتى وسهوهرى دى ب
ناڤ ملين وى ڤه بت، وناقى وى دى يى عهجيىب بت..))، سهروكاتى

وسه‌وه‌ری دئ ب ناڤ ملین وی څه بت، ئەڅه ب تنی یا مای ئەو ببینت؛
 دا بۆ وی مسۆگەر بیت سه‌دا سه‌دا کو موحه‌ممه‌د ئەو پیغه‌مبه‌ره یی
 مزگینی پی هاتیه‌دان، ومه‌سیحی ژی وه‌کی یووحه‌ننایی پیروژ ژئ
 څه‌دگوه‌یزت هه‌ر وه‌ گۆت بوو، ده‌می گۆتیه‌ شاگرده‌بین خۆ: (نه‌ بۆ خوارنا
 نه‌مینت کاری بکه‌ن، هوین بۆ وی خوارنی کار بکه‌ن یا هه‌روه‌ر بمینت،
 بۆ ژینا بی دویماهی ئەوا کورپی مروڤی دده‌ته‌ هه‌وه؛ چونکی خودایی باب
 ئەو یی خه‌تمکری...)، (خه‌تم) مۆرا پیغه‌مبه‌رینی ئەوا ب ناڤ ملان څه،
 دڤیت ئەو وی ژئ ببینت به‌ری بریارا خۆ بده‌ت..

راسته‌ ده‌می سه‌لمانئ فارسی وان جه‌ین (په‌رتووکا پیروژ) ل بی‌را خۆ
 دینته‌څه‌ بین به‌حسی سالۆخه‌تی پیغه‌مبه‌ری دوماهیا زه‌مانی تیدا هاتین
 ئەو سه‌دا سه‌دا ل سه‌ر موحه‌ممه‌دی ب جه‌- دئین، به‌لی تشتی ئەو ژئ
 عه‌جیبگرتی دما ئەو رکداری ونه‌یاره‌تیا دژوار بوو یا وی ل نک زانایین
 جوھیان ددیت ل حصنی به‌رانبه‌ر موحه‌ممه‌دی ودینی وی، ناخری ئەو ب
 خۆ د کتیبای خۆ دا ژ پیغه‌مبه‌ری خۆ ئشعیای څه‌دگوه‌یزن کو وی گۆت‌بوو:
 (کتیب دئ بۆ وی ئیتهدان یی نه‌خوانده‌ڤا، ودی بیژنی: بخوینه.. ئەو دئ
 بیژت: ئەز نه‌شیم ئەو یا خه‌تمکریه، پاشی جاره‌کا دئ دهنه‌ڤی ودی بیژنی:
 بخوینه.. ئەو دئ به‌رسڤی ده‌ت: ئەز خواندنی نزانم)، مه‌عنا: ئەوی کیتاب
 دئ بۆ ئیتهدان که‌سه‌کی نه‌خوانده‌ڤایه، خواندن ونقیسینی نزانن،
 وموحه‌ممه‌د یی وه‌سایه، وه‌کی ئشعیای مزگینی پی دای، ئەری پا بۆچی
 ئەو هنده‌ ژ حه‌قیی دره‌ڤن؟ پاشی ده‌می وی بی‌را خۆ ل تبیعه‌تی خوار وڤیچ
 یی ملله‌تی ئسرائیلی ئینایه‌ څه‌ عه‌جیبیا وی نه‌ما، ما ئەڅه‌ نه‌ هه‌ر

نه‌قیین وانه یین ب ده‌هان پیغه‌مه‌ر کوشتین، وئو گونه‌ه کربن یین بووینه
ئه‌گه‌را هندئ غه‌زه‌با خودئ ب سه‌ر دا بیئت؟ مانه نه‌قیین وانه یین خو
داینه د گهل صه‌نه‌مپه‌ر یسان دژی یه‌سوعی مه‌سیح، و به‌رگه‌ریانا کوشتنا
وی کری، و ب هزاران خودان باوهر ب ده‌ستین کافران داینه کوشتن؛ دا
که‌ریا دلئ خو هوین بکه‌ن؟

وچهند رۆژه‌کیتن دی ژئ چوون.. ده‌مه‌کی سه‌ییدئ وی ئه‌و ب کاره‌کی
هنارته یه‌شری، ووی ئه‌ف چهندا هه‌ بو خو ب ده‌لیقه زانی کو بچت
مه‌سه‌لا (مورا پیغه‌مه‌رینی) ژئ ته‌ئکید بکه‌ت، به‌لی چاوا و ب چ
هیجه‌ت ئه‌و دئ شیت ناه ملین موحه‌مه‌دی بینت؟ گاڤا گه‌هشتیه
باژیری وی دیت زه‌لام هه‌می ب نک موغبه‌را به‌قیعی ئه‌ یین دجووین، ل
رۆژه‌ه‌لاتا باژیری؛ دا مریه‌کی خو ئه‌شیرن، وگاڤا ئه‌و گه‌هشتیه ناه
موغبه‌ری وی دیت موحه‌مه‌د وه‌قالین خو ژ ئه‌شارتنا مری یین خلاس
بووین، و ل به‌ر سیبه‌را دارقه‌سپه‌کی یین روینشتین، وده‌می ئه‌و ب نک
وان ئه‌ چووی وسلاف کری، وی ئیا خو بده‌ته پشت موحه‌مه‌دی به‌لکی
بشیت هنده‌کی ژ ناه ملین وی ببینت.. به‌لی چاوا ئه‌و دئ بینت وکراس
یئ ل سه‌ر ملان؟!

خوهه‌کی ئه‌و دا وئیکئ به‌ردا.. یا ژ وی ئه‌ به‌رئ هه‌میان یئ لی
ونوکه دئ ده‌ستئ وی گرن وئ بیژنی: ته‌ چ دقیت؟ به‌لی ژ باشیا ئیغبالا
وی خه‌ما هه‌میان ل سه‌ر مرنا هه‌قالئ وان ئه‌و ژ به‌ریخودانا وی موژیل
کربوون.. وده‌مه‌کی رزگاری ئیپرا گه‌هشت، موحه‌مه‌دی خو چه‌ماند،
کراسئ وی ژ سه‌ر ملان که‌فت، باش به‌رئ خو دایئ د کراسئ سپی یئ وی

یئ میی را نیشانهکا رهشا ئاشکهرا ل ناڤ ملین وی دیار دکر.. چ بکهت؟!

هیقیهکا مهزن ئهگهر مرۆڤی ههبت، ڤیانهکا تو مال و حال و وار و کهس و کاران هه میان گۆری بکهی و ب دو یڤ بکهڤی، و گه لهک سالان ئه و ژ ته دو یر کهڤت و ل ته بهرزه ببت.. پاشی ژ خافله تی ڤه تول بهر سنگی خۆ بیینی، تو دئ چ کهی؟ تو بیژی مرۆڤ هنگی بشیت خۆ زهبت کهت و خۆ تیوهر نه کهت؟ ئه ڤه نیشانا سیی ژ ی ل بهر چاڤین خۆ دیت، و ئیدی هیچ گومانهک بو وی نه ما کو ئه ڤه ئه و مرگینی بو یا هه ڤالی وی ئوسقوفی عه مووریی دای، ئه ڤه ئه و هیقیه یا ههر چار سه یدایین وی یین ئوسقوف خوزین دیتنا وی رادهیلان، ئه ڤه ئه و رۆناهیه یا دنیا هه می چاڤه پریی وی مای.. ئه ڤه یه ئه وئ مۆرا سهروه یی ب ناڤ ملین وی ڤه، بیی سهلمانی های ژ خۆ ههبت، یان بیی بشیته خۆ رۆندکین که یفی ژ چاڤین وی پهشین، هه وه دیتیه ده می زهلامهک ژ که یفان دا دکه ته گری؟! و.. د گاڤیدا سهلمانی خۆ تیوهر کر و ناڤ ملین وی ماچی کرن، و مرۆڤین حازر هه می مان ب حبه تی ڤه تی فوکرین بیی بزنان کانی چیرۆکا ڤی زهلامی بیانی چیه؟ پیغه مبهری - سلاف لی بن - ب هیمنی و پرویگه شیا خۆ یا ژئی هاتیه نیاسین ڤه لی زڤری، و د رویی وی دا گرنژی، و ب ههستا خۆ یا نازک ڤه تی ئینادهر کو ڤی مرۆڤی چیرۆکهکا خۆ یا تایبه تا هه ی، ب گۆتنهکا نهرم ڤه گۆتی:

- وهره ڤی لایی..

وهیشتا رۆندکین کهیفی دتژی چاڤین وی بوون، و ب دهنگهکی ژ
کویراتیا دل وهناقین وی دئیت، وی گۆت:

- ئەز شاهدهیی ددهم کو تو پیغه مبهری خودی بی.. ئەز شاهدهیی ددهم
کو تو پیغه مبهری خودی بی!

پاشی کا چاوا ئەو ب دلەکی پر ههیهت فه، ل که نیسی، ل بهر
دهستی سهیدایین خو دروینشته خواری، وسهری خو دچه ماند وگوهداریا
وان دکر، وهسا ئەو ل بهر دهستی پیغه مبهری خودی روینشت، پیغه مبهری
-سلاف لی بن- گۆتی:

- مهسه لا ته چیه؟

وسهلمانی سههاتیا خو وگه پیرانا ل رۆناهیی ب کورتی بو پیغه مبهری
-سلاف لی بن- فه گپرا، ل وی دهمی سهحایان ب مهندههوشی فه
گوهداری لی دکر..

کورپا طه حرائی..

رزگار کهر وپشته قانی ههزاران!

رۆژ بهر ب ئاقابوونی فه دچوو.. وئیشاری زهراتیا خو ب لیقا
عهسمانی دا ئینابوو خواری، دهمی سهلمانی ریکا زقپنا بهر ب حصنی
جوهیان فه گرتی، سروودا داوودی مهلک ئەوا بهحسی (کورپا طه حرائی)
دکهت ب خوشی فه ل سهه ئەزمانی وی دگه پیا..

(سرودان بو خودی بیژن، ناچی وی قه‌لورینن
 رتکی بو خوش بکن، بو وی یی ل صهرائی سویار
 ناچی وی یی خودییه، ل بهراهیا وی گازی بکن،
 بابی ئیتیمان، وپشته‌فانی بیژنانه
 یی دهر به‌دهر ل ماله‌کی ئاکنجی دکهت،
 وئیخسیران ژ ته‌نگاچی دهر تیخت..
 وه‌کی خوناچی ل سهر به‌لگان دبارت،
 وه‌کی بارانی عهردی ئاف ددهت،
 ل زه‌مانی وی که‌یفا راست‌گویان دئیت،
 وه‌ندی هه‌یفا گه‌ش بت ئاشتی به‌لاف دبت،
 ژ به‌حری حه‌تا به‌حری دکه‌فته بن ده‌ستی،
 و ژ رو‌یباری حه‌تا ره‌خین عهردی یین دو‌یر،
 ل به‌ران‌به‌ر وی خه‌ل‌کی صهرائی دچنه سو‌جوودی،
 ونه‌یارین وی ناخی دئالیسن!
 به‌ختره‌شان رزگار دکهت، ووان هه‌ژاران یین بی‌ پشته‌فان،
 به‌ره‌فانیی ژ ره‌زیل و بی‌رتیان دکهت،
 ونه‌فسین فه‌قیر و ژاران ژ نه‌خوشی و توندیی دپار‌تزت..))

به‌لی.. ئەه‌قیه یی ئیبراهیمی و مووسای و عیسی و گه‌له‌ک پی‌غه‌مبه‌رتین
 دی مزگینی ب هاتنا وی دای، ئەه‌قیه یی ئوسقوفی عه‌مووری و (ئبن

هه‌بیانی) وگه‌له‌ک خودیناسان خوزیا دیتنا وی راده‌یلا.. ئە‌قه‌یه ئە‌و
 رۆ‌ناهیا (رووزبه‌ی) نه‌نیاسی یا دقیت بیت و ب سه‌رکه‌قت؛ دا وی
 زۆ‌رداری ژ عه‌ردی راکه‌ت یا کيسرای وقه‌بسه‌ری و خوداوه‌ندین بچوبکین
 (موزه‌بیه‌ف) ل عه‌ردی به‌لافکری، موحه‌مه‌ده ئە‌و سه‌روودا داوود
 پیغه‌مبه‌ری دبستری، ئە‌و هیه‌یه یا ئە‌فه ژ بیست سالان پتره سه‌لمان لی
 دگه‌رییت.. به‌لی ئە‌و چ ل قی عه‌بدینی بکه‌ت دا ده‌ست وپی لی
 گری‌داین؟ چاوا دی شیت خۆ‌ژی رزگار که‌ت، ووه‌کی طه‌یره‌کی سه‌ربه‌ست
 ب نازادی خۆ‌گه‌هینته ره‌فا خۆ.. خۆ‌نیزیکی ژێ‌ده‌ری رۆ‌ناهیی که‌ت، ل
 شوینا ئە‌و د قی حصنی دلره‌شان شه‌ گری‌دایی حه‌ز وگیولی جوهریه‌کی
 طه‌مه‌ع وچا‌ف برسی بت؟

قی چه‌ندئ هه‌زا وی گه‌له‌ک وه‌ستاند.. ئە‌فه پتره ژ دو سالان
 پیغه‌مبه‌ری خودی -سلاف لی بن- گه‌هشتیه مه‌دینی، ووی باوه‌ری پی
 ئینای، به‌لی سه‌بیدی وی یی جوهری ریککی ناده‌تی ئە‌و چاقین خۆ ب دیتنا
 پیغه‌مبه‌ری تیر بکه‌ت، وتینکا خۆ ب گوهدانا وان په‌یقین عه‌سمانی
 بشکینت یین ژ ده‌قی وی ده‌ردکه‌فن، هه‌ده‌ک جارین کیم تی نه‌بن یین
 ئە‌و بو خۆ‌ئستغلال دکه‌ت، ده‌می به‌ری وی ب کاری دکه‌فته مه‌دینی..

وپیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن-، و سه‌حاییین وی ژ، پی خوش نه‌بوو
 ئە‌و هه‌قاله‌کی خۆ د داقتین ره‌شین جوهریه‌کی دا بینن، له‌و جارده‌کی ده‌می
 پیغه‌مبه‌ری سه‌لمان دیتی وتی ئینایه ده‌ر کانێ چه‌ند ئە‌و ب قی حالی یی
 نه‌خۆشه یی ئە‌و تیدا دژیت: حالی عه‌بدینی، و حالێ دویره‌فتنا ژ
 خۆ‌شتیان، پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن- پیشنیار کر ئە‌و داخوازا خۆ‌کپینی

ژ سهییدئ خو بکهت.. بهلئ بهایی خو کړینئ ئەو ژ کیشه بینت، وئەو
مروڤه کئ بیانی وعه بده کئ بی خودانه؟

بهلئ هیقیا ب خودئ، پاشی ب (رزگار کهرئ هه ژار و بیړیان) گه له ک
بوو.. لهو وی داخواز ژ سهییدئ خو یئ جوهری کر ئەو نازادیا وی
بفرۆشتئ، وجوهیئ فیلباز ئیکسهر تئ ئینادەر کو هندهک د پشت قئ
پیشنارئ را هه نه، و سهلمان ئەوئ موسلمانه تیا خو ههر ژ روژا ئیکئ ل
بهر سهییدئ خو نه شه شارتئ، ژ هندی کیمتره بشیئ خو بکرت، مهعنا
ئەف ریکه موحه ممه دی وهه قالین وی یا دانایه بهر، قئجا بوچی ئەو
مهسه لئ بو خو ئستغلال ناکهت، وهندی ژئ بیت بهایی سهلمانی ل سهر
وان گران بکهت؟!

سهییدئ وی (ئبن ئەشهه لئ) گوئئ: باشه، دقئیت تو سئ سهه د بنین
دارقسپان بو من بچینی، ب شهرته کی ئەو خو بگرن، د گه ل چل وه قیپین
زبړئ.. ئەگەر ته وه کر ئەز دئ ته نازا کهم!

ب دیتنا سهلمانی بهایه کئ (موسته حیل) بوو سهییدئ وی نازادیا وی
پیڤه گړدای.. قئجا ئەو چ بکهت؟ مهسه لا خو کړینئ ژ سهرئ خو بینته دهر،
یان ژئ خو بهیلته ب هیقیا خودئ ڤه وکاری بو بکهت؟ ب راستی ئەو بو
دهمه کئ نه یئ کیم د ڤه کرنا قئ ئالوزیئ دا حیبه تی ما، هه تا روژه کئ
وی دیتی قاصدهک ژ مه دینئ بهر ب حصنئ (بهنوو قوره یظه) ڤه هات، و
ژ سهلمانی خواست ئەو بیته مه دینئ دا پیغه مبهر وی ببینت! و ژ بهر کو
سهییدئ وی یئ چاڤبرسی (ته وه قعا) هندی کر قئ دیتنئ په یوهندی ب
کړینا سهلمانی ڤه ههبت، وی ههر زوی دهستویری دایئ.. و ل مه دینئ

گاڤا پيښه مبهري -سلاف لي بن- نهو ديتي، د رويي وي دا گړنڅي وپسيار
ژي کر:

- ته چ کر؟

سلمانى داخوازا سهبيدي خو بو پيښه مبهري -سلاف لي بن-
څه گوهاست، نهو داخوازا ژ تاقه تا سلمانى زنده تر.. ئينا پيښه مبهري -سلاف
لي بن- ل صه حابيښ خو زڅري وگوت:
- هاريكارييا برايى خو بكن..

وهيشتا گوتن د دهڅي دا، صه حابيان ژ ههمى لايان څه ب شهوق
وڅيانه كا زنده څه شتلين دارقه سپان كومكرن، ودهمه كي دريژ پيښه نه چوو
سي سه د شتل به رهڅف بوون.. ودهمى سلمان زڅريه نك سهبيدي خو
وژي خواستى جهى چاندنا وان بو وي دهسنيشان بكت، سلمان زڅري
مهدينى و ب هاريكارييا برايى خو يښ نوى ژ نه نصاريان وي نهو شتل
څه گوهاستنه جهى چاندنى.. وپيښه مبهري ب خو -سلاف لي بن- د گهل
سلمانى چوو و ب دهستى خو شتل هاري وي چاندن.. وچهند رڅوك ب
سه چاندنى څه چوون، ودهمى سهبيدي وي يي جوهى ديتي ههمى بنين
دارقه سپان خو گرت، گوتى: چل وهقيښ زيري دمينن.

نهوان ژ كيفه بينت؟ مهسلى گلهك څه نه كيشا، جاره كا دى قاصدى
پيښه مبهري گه هشته سلمانى وداخواز ژي كر بينته مهدينى.. و ل مهدينى
پيښه مبهري دهست دا پارچه يه كا زيري يا هندي هيكه كي وگوتى:

- سلمان، څي ببه بده سهبيدي خو پيش پارين وي څه..

سهلمانی گاڤا ئه و پارچه دیتی، ل بهر چاڤین وی یا بچویک بوو،
چاوا ئه ڤه دئ چل وهقی ژئ دهرکهڤت.. گۆت:

- ئه ی پیغه مبهری خودئ.. ما ئه ڤه دئ هند دهرکهڤت هندی وی ژ من
خواستی؟

پیغه مبهری گۆتی:

- ببه خودئ دهینی ته دئ راکهت..

و ل حصنی جو هیان کانئ چهند که یفا (ئبن ئه شهلی) ب وی زپری
هات یئ عهبدئ وی یئ فارسی کریه د دهستی وی دا، پتر که یفا
سهلمانی هات کو ژ ئه ڤرۆ وی ڤه ئه و دئ یئ ئازاد بت بچته مه دینی،
ونیزیک ژ خوشتقیی خو بژیت.

سهلمان ژ مهیه..

ل مه دینی ئه و ا سهلمانی خو ڤه گوهاستیی ولی ئاکنجی بووی، جفاکه کا
گه له کا جودا هه بوو ژ وی جفاکی یا سهلمانی ل حصنی (به نوو
قوره یظیان) دیتی، به لکی ل (عه موریی) و (موبسل) و (دیمه شقی)
ژئ، وبه ری هنگی ل وهلاتئ وی ب خو ژئ ل ئه صفهان ودهور وبه رین وی
ژ وهلاتئ فورسی.. ل مه دینی جفاکه کا ژ رهنگه کی تاییه ت هه بوو،
په یوه ندیین وان ل سهر بناخه یئ ئه ڤینی وهاریکاری دئاڤا کری بوون، ئه ڤ
جفاکا به ری هنگی ئه وسی و خه زره جی ل ئیک ریژ نه ددیت، و خوچیتر دیتنا
وان ژ ئیک و دو گه له ک جاران به ری وان ددا شهر و پیکدادانی، نوکه

ټهوسى وخه زه رچى وقوره یشى وگه لهک ټوبجاخیتن دى یین عه ره بان، به لکى گه لهک ملله تین نه عه ره ب ژى وهکى حبه شى ورؤمى وفارسان، وهکى برایتن دهیبابى پیکقه دژین، بیى ټیک ژ وان خو ژ یى دى چیتر بیینت، جفاکهک بوو نه فارس ونه رؤمى ونه عه ره بان ژى بهرى هنگى نه نیاسى بوو، جفاکهکا ناقاکرى بوو ل سهر بناخه یین عه سمانى، و ب دهستین پیغه مبهرى، ټیجا چاوا ټهو جفاکهکا نمونه یی نه بت!؛

پشتى خودى وپیغه مبهرى وى قه نجى ل سه لمانى کرى، ونازادیا وى یا کو ټهو چه ند سال بوو ژى هاته ستاندن جارکا دى بو زفرانديه قه، ټهو بوو ټیک ژ ټه ندامین جفاکا مه دینى یا نمونه یی، ټهو جفاکا مروث تیدا ههست ب هندى دکهت کو ټهو یى ب تنى نینه بلا چه ند ټهو یى بیى خودان ژى بت.. ل مه دینى هه ر ټیکى دټیا سه لمان ژ وى بت، ټه نصاریان گوټ: سه لمان ژ مهیه، ټهو خه لکى مه دینیه، وموهاجران گوټ: نه خیر ټهو ژ مهیه، ټهو د رپکا خودى دا یى مشهخت بووى، ټهو دى ژ مه بت. وهنگى پیغه مبهرى -سلاف لى بن- ب ټه مرى خودى حوکم د ناقبه را وان دا کر وگوټ: ((سه لمان ژ مهیه، ژ بنه مالا مهیه)). مه زترین نیشانا سه ربلندی یا سه لمانى ل ژیى خو هه میى شانای پیى دبر، مه زترین مروث د جفاکا مه دینى دا، و ب قه درترین کهس ل بهر خه لکى عه سمانى سه لمان ژ خو وبنه مالا خو هژمارت، سه لمان ټهو مروثى بیانى وبیى خودان، یى ب هزاران قوبناغ برین، و ب سه دان نه خو شى دیتین؛ دا ل حه قیى بگه ریبت، نوکه ب سهر رؤناهیى هلبوو، هیثیا خو یا مه زن ب دهست خو ټه ئینا، ونه بهس هنده.. به لکى ټه ټه ټهو پیغه مبهرى سه یدایى وى مزگینیا هاتنا

وی یا نیتزیک دایع، ونیشانین وی بو ئاشکهره کرین، یئ دبیژتی: تو ژ منی! ما وی چ ددی دقتیت؟

وفهرمان ژ خوشتقی هاته دان کو سهلمان وعوهیمری ئه نصاری ئه وی دبیژتی: بابج دهردائی، بینه براینن ئیک وپیکفه بژین.. وگافا سهلمانی دیتی براینن وی ههر شهف حهتا سپیدئ یئ هشیاره ونقیژان دکهت، وههر رۆژ یئ ب رۆژیه، گۆتی:

- وه نه که!!

وی گۆتی: تو مهنا من دکهی ئهز عیبادهتی خودایی خو بکهم؟ سهلمانی گۆتی: نه.. بهلی چاقین ته حهقی ل سهر ته ههی، وعه یالی ته ژی حهقی ل سهر ته ههی، رۆژی بگره وبخو، و ب شهقی عیبادهتی بکه وبنقه ژی!

وگافا بابج دهردائی سوچهتا خو ویرایی خو یئ فارسی گه هاندیه پیغه مبهری -سلاف لی بن-، پیغه مبهری گۆتی:

- عوهیمر، سهلمان ژ ته چیتزر دزانت.. سهلمان یئ تژی زانینه! ویا غه ریب نینه ئه و سهلمانی علمئ فورس ورۆمی کۆمکری، وته ورات وئنجیل خواندی، و ب سالان خزمهتا خودیناس وئوسقوفین مهسیحییهتی کری دهمی دئیته د ئیسلامئ دا مروقه کی تژی زانین بت..

سهلمان و ئەندازەيا كۆلانا خەندەك

وېشتى سهلمانى خو دايە د گەل پيلا رۆناهيى، و بويە ئيك ژ ئەندامين جفاكا مهينى يا نمونەيى ب دەمهكى نه گەلهكى دريژ، وى ژى وهكى هەر ئيكى دى ژ ئەندامين وى جفاكى گوھل وى خەبهري نهخوش بوو ئەوي ژ لايى مهكههئى فه هاتى كو هژمارهكا مهزن و ماقوليتن جوھيان ئەوين پيغەمبەري -سلاڤ لى بن- ژ بەر خيانەتا وان ژ مەدينى دەريخستينه خەبەري، يين چووين قەستا مهكههئى يا كرى؛ دا قورەيشى وھندەك ئوبجاختن دى يين عەھبان بو ھندى پال بەدەن كو ھيرشەكا وەسا بكەنە سەر مەدينى، كو موسلمانان ب جارەكى ژ بن بېەن، وھەتا ئەو قى چەندى ل بەر قورەيشيان خوڤ بکەن، وان گوتى: برايتن مە ژ وان جوھيتن كو ھيشتا ل مەدينى و دەور و بەرين وى ماين دى ھارېكاريا ھەوھە كەن، وھوين وئەو پيڤڤە دويمايهەكا ب لەز بو موھەممەدى وھەقالين وى دى دان! و دەنگ و باس ديژن: قورەيشى و غەطەفان ب گوتنا وان يين قانع بووين، وئەو نوکە كاري خو يى دكەن؛ دا پيڤڤە ھيرشى بکەنە سەر مەدينى. و ل مەدينى سەر و بەر يى بەر ب ئالوزبونى فه دچت، پيغەمبەري -سلاڤ لى بن- صەحابييتن خو يين كۆمكرين؛ دا ئەو دان وستاندى ل دۆر قى مەسەلا خەطەر بکەن، و بەحس بکەن كانى چاوا ئەو دى شين بەرگريا وى لەشكەري كەن يى كافران ل بەرە بيننە سەر مەدينى، ئەوي دئيتە ھزر كرن كو هژمارا وى دى گەھتە نيژىكى دەھ ھزار كەسان!

وېشتی هژماره کا سه حایبان بیر وېچوونین خو ناسکه را کرین،
سه لمانی گوت:

- ئەی پیغه مبهری خودی! ل نک مه ل وهلاتی فارسان، ده می ئەم
ترسیابان کو سوبار هیرشه کی بکه نه سهر مه، مه خه نده که کا مه زن ل دۆر
جهی خو دکۆلا، قیجا تو چ دبیری ئەگه ر ئەم خه نده که کی ل دۆر باژیری خو
بکۆلین بهری له شکه ری وان بیت ونیزیکی مه بیت؟

وکۆلانا خه نده کی د ریکا هیرشه که ران دا تشته ک بوو عه ره بان بهری
هنگی چو جاران د شه رین خو دا ب کار نه ئینابوو، وئو نه دهاته سهر هزرا
وان ژی، لهو که یفا پیغه مبهری -سلاف لی بن- پی هات، وپشتی وان
هزر د سهر و بهری باژیری دا کری، وان دیت لایی رۆژه هلات و رۆژئاڤایی
باژیری یی ب چیا وگره، ولایی ژیری هه می بیستان و خانین بلنده، ب
تنی لایی ژۆری یی بهردایه، مهعنا ده می له شکه ری هیرشه که ر دئیت
قهستا مه دینی دکهت، ژ لایی ژۆری پیغه تر نه شیت د چو لایین دی را
بیت، لهو دقیت ئەو خه نده کی ل قی لایی بکۆلن، هه ر ژ بناری چیا یی
ئو خودی بگره وحه تا تو دگه هیه رۆژئاڤایا چیا یی سه لعه، وپریارا کۆلانا
خه نده کی هاته دان.. و ژ بهر پشکداریا خه لکی مه دینی هه میان پیکشه
د کۆلانی دا بهری کافرین هیرشه که ر بگه هه نه دۆرین مه دینی خه نده ک هاته
به ره شه کرن، هه ر چه نده سه قایی دنیا یی هنگی زیده یی سار بوو، وه ره با د
دژوار بوون، و خوارن و قه خوارن یا کیم بوو، و بهری کۆلان ب دویماهی بیت
ل جهه کی کو دکه فته باکووری چیا یی سه لعه که شه که کی ناسی و مه زن که فته
ریکا خه نده کی، ل وی جهی سه لمانی وهه قالین خو دکۆلا، و د گه ل وی

هیز وزیره کیا د زهند ویاسکین سهلمانی دا هه ی ژی، بهلی هندی نهو وهفالیین خو هاتنی چو چاره نه برنی، لهو دویماهی بی نه چار بوون وان دهستوری ژ پیغه مبهری خواست کو پکا خنده کی فه گو هیزن؛ دا ژ وی که قری رزگار بین، بهلی پیغه مبهر -سلاف لی بن- ژ سه ری چیا ی هاته خواری وچو د خنده کی دا، ووی ب خو ب دهستین خو سی ته قری ل وی که قری ناسی دان، جارا ئیکی گوت:

- الله اکبر! کلیین شامی بو من هاتنه دان، ونوکه نه زی قه سرین وی بین سو ر دینم!

وجارا دووی گوت:

- الله اکبر! کلیین فورسی بو من هاتنه دان، ونوکه نه زی قه سرا مه دانی یا سپی دینم!

وجارا سیی گوت:

- الله اکبر! کلیین یه مه نی بو من هاتنه دان، ونوکه ژ فی جهی خو نه زی ده رگه هین سه نعائی دینم!

وسهلمانی ژی وهکی وان سه حابیین دی بین حازر گو ه ل فی مزگینیا مه زن بوو، ودبت که یفا سهلمانی ژ یا هه ر ئیکی دی پتر بت؛ چونکی ژ فی مزگینیا پیغه مبهری دای دئیته زانین کو نهو رو ناهیا نهو لی دگه ریا و ب سه ر هلبووی ل ده مه کی نه یی در پز دی گه هته وه لاتی وی ژی، وناقئ خودی ل سه ر کو چکا سپی یا کیسرای ل طه یسه فوونی دی ئیته بلند کرن.. وهنگی سهلمانی ژ دل دقیا نه گه ر شیا با مزگینی گه هاندا

(رووزبه)ی وهه‌فالین وی ژئی کو: نیزیکه، نه‌ما ئیدی راستیا پیروژ ب ناگرئ کیسرای وزه‌بانین وی بیته سۆتن، نیزیکه ئەو شه‌قره‌شا وان ب زۆرداریا خۆب سهر وه‌لاتی دا ئینایه خواری بقه‌شییت وسپێده‌یا ئیسلامی یا گه‌ش به‌هلیت وړۆناهیی به‌لاف بکه‌ت، ئەفه قاصدی عه‌سمانی ژۆردا هاته خواری، و ل ته‌نگا‌قتین ده‌می زه‌لامین وړۆناهیی تی دبۆرن مزگینی د گه‌ل خۆ ئینا وگه‌هانه پیغه‌مبه‌ری خودی، کو به‌لاقبوونا وړۆناهیای دینی ل سهر وه‌لاتی کیسرا وقه‌یصر ونه‌جاشی ژئی کاره‌کی حه‌تمیه، ههر دی چی بت، و ژ وی وړۆژی وهره به‌ری سه‌لمانی ما ل قئی هیثیا مه‌زن ژئی وخوزیا وی ئەو بوو کو ئەو ب چاقتین خۆ ببینت ده‌می ئەف مزگینییه دئیته راگه‌هاندن..

ل پێشیا پێلا وړۆناهیی

ده‌ه سال د سهر سه‌لمانی را بۆرین.. د قان ده‌ه سالان دا گه‌له‌ک سه‌رهاتی ورویدانیین مه‌زن ب سهر وی دا هاتن، سه‌رکه‌فتن ب دویش سه‌رکه‌فتنی دا وی د گه‌ل خۆشتشیی خۆ "کوړی صه‌حرائی" دیت، به‌ری وی لی بوو چاوا ئەو وړۆناهیای ل ده‌سپیکتی وه‌کی چریسه‌که‌کا بچوبک د ناقبه‌را ههر دو لاتین ره‌شین یه‌تری دا گه‌ش کری هییدی هییدی مه‌زن دبوو حه‌تا بوویه پێله‌کا مه‌زن ژ وړۆناهیی ل سهری ژۆردا به‌ر ب مه‌که‌ها پیروژ قه‌ چووی، جه‌ی پیغه‌مبه‌ران، ورووگه‌ها ئەزه‌لی وئبه‌دی یا خودان باوه‌ران، وی دیت چاوا ده‌نگی گازی ته‌وحیدئ ل دۆل ونه‌هالین مه‌که‌هی شه‌دا، چاوا

چيائين وي بيٽن ناسي سهرى خو بو مهزنيا خودي چه ماند، وئو دهستين
پتر ژ بيست سالان خزمه تا تاريي كرى چاوا بوونه ريخوشكهرين پيلا
رؤناهيي..

بيرا وي دئيت رؤژا خوشتقيي دلان وهغهركري.. سپيدهيه كي سهلان
وهكي ههمي خهلكي مهدينى ل خهبرهكي دلتهزين هشير بوو،
ههچيي ته ديتبا ژ خهلكي مهدينى دا هزر كهى خهمى كوينى خويي رهش
ههما بهس ل سهر دلي وي ب تنى يي شهداى، وما چاوا ئو ب خهم
نهكهفت وئفرؤ ئو پهيوهندي هاته برين يا ئو ب عهسمانى قى گريدان؟
چاوا ئو ب خهم نهكهفن وئو رؤناهييا عهسمانى يا د نافت وان دا بو
عهردي دهاته خوارى ئيدي هاته برين؟ وبهلكي بارا سهلمانى ژ خهمى ژ
يا ههر كهسهكي دي پتر بت؛ چونكى (موحه ممه د) ههمي ژيانا وي بوو،
ئو هيقي بوو يا پي دژيا، ب دههان سالان ئو لي دگهريا، بابي خو ب
مهزنى وناف وسلطه نهت فه هيتلا، پشت دا كهس وكار وهلاتي خو،
خوشي ههمي دانه لايهكي وقهستا پاشه رؤژه كا بهرزه كر، پي ل گهلهك
ئاستهنگان دانا، برس.. ترس.. ههژارى.. كوله تي.. ونه خوشيا غهربيي،
ئهفه پيخه مهت وي هيقي مهزن يا كو ژ دوير فه ل بهر چاچين وي ديار
دكر، ئهفرؤ وپشتي ئو گههشتيه وي هيقيي هؤسا ب ساناهي هيقي ژ
نك وي بار بكهت؟ بهلي ئهفه نه جارا ئيكييه مرن ب برنا خوشتيقان
دربي خويي دژوار دوه شينته دلي سهلمانى! وقي جاري ئهگهر چ درب ژ
ههمي جارين دي دژوار تره ژي، بهلي تشتي خه ما سهلمانى سقك دكهت
ئوه (موحه ممه د) -جودا ژ سهيداين وي بيٽن بوين- پشتي وهغهركرنا

خو پیتلا رۆناهیی بی خودان ناهیتل، وی جیلهکی مرۆشان ل پاش خو
هیلایه ههر ئیک ژ وان د همهتا خو دا ئوممهتهکا خۆسهری خۆیه!

دهه سال بۆرین د سهر وی رۆژی را یا سهلمانی تیدا گوهد ل
خۆشتقیی خو بووی مزگینیا گهشتنا رۆناهیی بو کۆچکا سپی یا کیسرای
گههاندی، ودهم هات بهری پیللی ژیلهل بچت، وئاقا خورتان سهرهئفراز
دچت.. خهلیفی ئیسلامی عومهری کورری خهططابی بریار دا
لهشکهری ئیسلامی نهوی پیتلا رۆناهیی ل بهرا خو دهآژوت، قهستا
وهلاتی کیسرای بکهت؛ دا خهلکی ژ تاریا جاهلییهتی دهبریتخته رۆناهییا
ئیسلامی، وبهری وان ژ عهبدینیا مرۆشان بدهته عهبدینیا خودایی
مرۆشان.. هنگی سهلمانی ژ د گهل خو بریار دا ب پیش پیللی بکهفت،
وبهری ههر کهسهکی دی رها خو پیشکیشی ئارمانجا خو یا مهزن بکهت:
بهلاقرنا رۆناهییا ئیسلامی ل وهلاتی فورسی.

وچهند کهیفا وی یا مهزن بوو دهمی وی دیتی لهشکهری ئیسلامی
رۆژ بو رۆژی یی بهر ب پایتهختا کیسرای قه دچت، ل بهر گهلهک
کهسان کارهکی ب زهحمهت بوو باوهر بکهن کو رۆژهکی هیتزا کسرای مهزن
بشکیت، ب تایبهتی ب دهستین عههبان نهوین رۆژهکی ب تنی ژ ئیک
ژ وان بسته نهکری سهری خو ل دیوانا کیسرای باش بلند بکهت! بهلی
سهلمان نهوی ئاقاهی ژ نافت دا دیتی، وزانی کانی چ د پشت شان
(مهظهرین) قالا را هیه، چاقهپری هلوهشیانا وی درهوا مهزن بوو نهوا
کیسرای ب هیتزا خو یا قالا د تهختی دهسلاتا خو ئالاندی.. سهلمانی ژ
سهبرۆرا خو یا دهولهمهند دزانی کو تاری ب ههمی لهشکهری خو قه

نەشیت پیکى ل پۆرناھیا چرایەكی بچویك بگرت دەمى دەست ددەتە
پیکى، قیجا پا چاوا دى شیت ل بەر دژوارە پیتا پۆناھیی پراوەستت
دەمى پیکا خۆ دسەقینت؟!

وگاڤا لەشكەرى ئیسلامى یى سەرکەفتى، ئەوى سەعدى كورپى ئەبوو
وہققاصى سەرکیشیا وی دکر، بەر بەرە ژ لایى پۆرناڤایا پرووبارى دىجلە
قە دەات، ونیزیکى توخوبیتن بازپیرى (نەهرشیر) ئ بووى. وسەعد -بەرى
پریارا خۆ بدەت کانى دى چ کەن- هژمارەکا سەرلەشکەر ومەزنیىن
سەحایان کۆمکرن، ودان وستاندن د گەل وان کر..

- پشتى لایى پۆرناڤایا پرووبارى هەمى یى کەفتیە ب دەستى مە،
وهژمارەکا مەزن ژ خەلكى دەقەرى خۆ ب دەست مە قە بەردای، کاغەزەك
ژ (ئەمیر لموئەننى) گەهشتە من كو هەر كەسەكى دەست ژ شەرى مە
قەكیشا بت، وروینشت بتە مالا خۆ، ئەم ئەمانەتى بدەینى، ووی بەپیلینە
ل سەر جە- ومالى وى.. وجهى ئىكانە یى حەتا نوکە ل بەر مە ئاسى
بووى ل قى لایى پرووبارى بازپیرى نەهرشیرە، ووهكى هوبن دبینن ئەقە چەند
پۆژە مە یى خۆ نىزىك كرى، وهیتشتا مە پریار نەدایە کانى چ بکەین،
ومن هوبن یین کۆمکرین دا بىر وبۆچوونین هەوہ بزەنم، قیجا هوبن چ
دبیتزن؟

گاڤا سەعدى گۆتتا خۆ ب دویماهى ئینای، عاصمى كورپى عەمرى
گۆت:

- ئەى سەعد! تو ئەمیرى مەیی، ومە پەیمانا دایە خودى وپیتغەمبەرى
وى كو ئەم هەنگى پراوەستین حەتا پۆناھیا قى دینى ل دنیاىى هەمىی

به‌لاش که‌مین، ونه رویبار ونه چیا نابنه ئاسته‌نگ د ناقبه‌را مه و ب
جهئینانا په‌یمانا خو دا، یا تو دخوازی بیژه، وئهم هه‌می له‌شکه‌ری ته‌ینه.

سه‌لمانی گۆت: ئه‌ی ئه‌میر، وه‌کی ئه‌زدانم باژیری نه‌هرشیر باژیری
کیسرای یی دووییه پشتی طه‌یسه‌فونوی و مسوگه‌ر نوکه وی کاره‌کی باش
بو به‌ره‌فانی‌کرنی ژنی کره‌ه. و دویر نینه وی پشکه‌کا مه‌زن ژ له‌شکه‌ری خو
لی ئاماده کربت؛ چونکی که‌فتنا نه‌هرشیری مه‌عنا وی ئه‌وه مه‌صیری
طه‌یسه‌فونوی ژنی که‌فته د خه‌طه‌ری دا، ژ به‌ر کو د ناقبه‌را نه‌هرشیر
و طه‌یسه‌فونوی دا ب تنی رویبار، قیجا ئه‌ز دبیرم، به‌ری ئهم هزرا
ستاندا نه‌هرشیری بکه‌مین دقیت به‌ره‌ه‌قیه‌کا باش بکه‌مین.

سه‌عدی گۆت:

- تو راست دبیری، به‌ری هه‌ر تشته‌کی دقیت قاصده‌کی به‌نی‌ینه نک
وان، وه‌لبژارتنی د ناقبه‌را ئیک ژ سییان دا بده‌ینی: موسلمان‌بونوی، یان
دانا جزیی، یان کرنا شه‌ری. و پشتی هنگی ل دویش هلبژارتنا وان ژ نوی
دئ بربارا خو ده‌ین..

وبه‌ری کۆمبونا سه‌عدی د گه‌ل هه‌فالین وی ب دویماهی بیت، بربارا
وان بوو ئه‌و، ئه‌و سه‌لمانی به‌نی‌ینه باژیری، چونکی ئه‌و ئه‌زمانی وان
دزانت، وئهو ژ هه‌ر که‌سه‌کی دی پتر دئ شیت ب قی کاری رابت..

ورژا د دویش دا سه‌لمانی فارسی ب قاصدیا خو قه‌ گه‌هسته باژیری
نه‌هرشیر، ووی ژ بیر نه‌کر د گه‌ل رابونا ب کاری قاصدی، ئه‌و هویر د
سه‌ر و به‌ری باژیری ژنی بفوکت، به‌ری خو بده‌تی کانی گیانی به‌رگری ل
نک خه‌لکی چه‌نده، و به‌ره‌ه‌قیین وان ژنی بو قی به‌رگری چنه ئه‌گه‌ر هات

ووان برپارا بهرگریی دا، وپشتی سهلمان ب ههمی پدهنگان هاتیی دا وان ب ئەزمانی وان قانع بکەت کو گازیا ئیسلامی وەرگرن، وخۆ بدهنه د گهل پیتلا پۆناهیی، بهلی دهن بلندی وغوروورا وان پیتا قتی چهندی نه دا وان، وگوتنا وان یا بهراهیی ودویماهیی ئەو بوو وان گۆت: ژ شه پری پیئفه تر چو هلپژارتنیی دی مه نین!!

و ل وی دهمی سهلمانی ئەف بهرسفا وان یا نهخوش گه هاندیه ئەمیریی خو سه عدی، ژ بیر نه کر بیژتی کو حیساردانا موسلمانان بو باژیری چهنه پۆژه کان دئ بته ئەگهرا هلوهشیانا مه عنه ویاتین خه لکی، چونکی وان چو پئ نینن هاریکاری تپرا بو بین ژبلی رویاری، ورویبار قان پۆژان یی هاریبوی وئاقا وی یا رابووی، لهو تهنگافی دئ ل وان دژوار بت.

ل پایتهختا کیسرا

پشتی هه یفه کیی ژ حیساردانا موسلمانان بو باژیری نه هر شیر، خه لکی باژیری گه هشته وی قه ناعه تی کو مانا وان ل لای پۆژئا قایا رویاری کاره کیی موسته حیله پشتی ئەو ههمی که فتییه د دهستی موسلمانان دا، و نه خاسم برپارا وان ب لادان و نه قه بویلکرنا هه ر پیکه کا هه بت ژبلی شه پری گه هشتبوو سه عدی وله شکه ری وی، لهو ل شه فه کا رهش و ل ژیر په رده یی تاریی وان برپارا خو فه کیشانا ژ باژیری دا. . راسته وان به ری هنگی ل به رانه ر موسلمانان سویند ب ئاگری پیروژ خوار بوو کو ئەو

باژتپری خو بهرنه‌دهن، و ژ مه‌یدانا شه‌ری نهره‌فن، به‌لی گه‌له‌ک جاران ره‌ف
دبته ریکا ئیکانه ل بهر زه‌لامان نه‌گهر هات ووان قیا رحین خو پپاریزن!

وسپیدی د گهل هه‌لاتنا رۆژی و د گهل گازیا (الله اکبر) و ل بن
ئالایی (لا إله إلا الله) سه‌عد و سه‌لمان وقه‌عقاع، و ب هزاران
له‌شکه‌ری ئیسلامی هاتنه د باژتپری دا، بی که‌سه‌کی لی ببینن؛ دا بیژی
عه‌ردی شه‌ق بووی و نه‌و یین داعوبراین.

سه‌عد د گهل هه‌قالین خو ب لایی رویاری فه چوون هه‌تا گه‌هشتینه
سه‌ر لیثا دجله‌ی، کۆچکا کیسرای ل لایی دی یی رویاری سپی دکر، گاڤا
چاقین ظه‌ررای کوری خه‌ططابی بو جارا ئیکتی ب کۆچکا کیسرای
که‌فتین ل لایی دی سپی دکر، گازی کر:

- (الله اکبر!) کۆچکا سپی یا کیسرای! نه‌قیه یا خودی و پپه‌مه‌به‌ری
وی سۆز پی دایه مه‌..

وگاڤا چاقین سه‌لمانی ژی ب ئه‌یوانی کیسرای که‌فتین، وده‌نگی
ظه‌ررای هاتی، وی د گهل خو گۆت: و خودی و پپه‌مه‌به‌ری وی راست
دبیژن.

و ل سه‌ر لیثا دجله‌ی سه‌عدی خوتبه‌ک بو هه‌قالین خو خواند و تیدا
گۆت:

- دوژمنی هه‌وه ب قی ئافی خو ژ هه‌وه دپاریزت، وه‌وبن یی دبینن،
چی گاڤا وان قیا نه‌و ب گه‌میین خو دئ ئینه هه‌وه، به‌لی هوبن نه‌شین
چی گاڤا هه‌وه قیا هوبن بچنه وان، وه‌وه تشته‌ک نینه هوبن ژی بترسن،

سهلمانی ب پشت راستی څه گوت:

- ئيسلام هيشتا يا نويه، دهريا وهكي هسكاتيي يين بو هاتينه بن
دهستكرن، نه ز ب وي كه مه يي نه فسا سهلماني د دهستان دا كا چاوا
كۆميين موسلمانان دانه څي ئاڅي وهسا نهو كوم كومه ب سلامه تي دي ژي
دهر كه څن ژي بيي نه خوښي يگه هته ئيك ژ وان.

ووهسا چي بوو وهكي سهلماني هزر كړي.. وپستي سويار ب هه سپين خو
څه گه هشتينه لايي دي يي ئاڅي، و ب سهر هسكاتيي كه فتين،
ئيكسهر دانه ب دويځ له شكهري فورسي يي شكهستي څه، ودهمه كي دريژ
پيڅه نه چوو سه عد ب له شكهري خو څه گه هشته بهر ده رازينكا باژيري
كيسراي..

قهسرا كيسراي يا سپي ژ دوير څه ئاشكه را دكر، دا بيژي قه لعه يه كا
بلنده يا دفنا خو بهر ب عسماني څه دريژ دكهت، كوچكا سپي ب هه مي
ستوينين خو يين بلند څه، و ب وان نه خش ونيگار يين عه جيب څه يين كو
ل سهر ديواران هاتينه نه خشاندن، رسمي كيسرا نه نوو شپرواني نه وي پر بارا
ئاڅا كرنا څي قهسري داي، يا كو بوويه ئيك ژ عه جيب يين زه ماني، څي جا
نيگار كيشان قياي هه رماني بدهنه څي مهلكي سهر كه فتي، لهو رابووين ب
نه خشاندا هنده ك سهر كه فتين وي ل سهر ديوار ي ديوانا قهسري ده مي وي
ريژ بو شهري رومي دورست دكرن.. څي هه ميي نه شيا هه يبه تا
كيسرا يه زده جوردي ب كه ته د دلين وان (نه عربيان) دا نه وين ژ جهرگي
صه حرائي دهر كه فتين پشتي ئيسلامي دلين وان تڅي كرين ژ رو ناهي
وعه دالهت وسه رفه رازيا ته وحيدي..

دئیتته گوھیتن زهمانی، وگوھیتن سہلمانی ژی د گہل دا، دەمئ بہری دەھ سالان دویر.. ل وولاتئ عہربان، ل باژپرکەکی بچویک ل تەنشت چیاہئ (سەل)، دەمئ موخەممەدی -سلاڤ لئ بن- بقرئ خۆ ل کەڤرەکی رەق دای، ڤیتجا چریسەک ژئ ڤەپەشی وړوئناھی دای.. ھنگی وی ب ئەزمانئ پیغەمبەرینیئ مزگینی دا ھەڤالین خۆ کو رۆژەک دئ ئیت باژپرکی وان یئ بچویک دئ پایتەختا کیسرائئ مەزن داعوبرت! و بہری کیسرا ل سەر تەختئ خۆ یئ نەرم بو خۆ ب ڤئ مزگینیئ بکەتە کەنی، منافقین مەدینئ گۆتن: ئیک ژ مە نەویرت بچتە تارەتئ ژ ترسان دا، و موخەممەد یئ بەحسئ ستاندا باژپرئ کیسرا بو مە دکەت! بەلئ سەلمان وەکی وان یئ ب گومان نەبوو.. سەلمان، ئەوئ علمی مرۆڤین بەرئ ل سەر کاغەزان و ل سەر روپین وان ژئ خواندی.. سەلمان، ئەوئ شارستانیا کیسرای وقەیسەری ژ نیتیک دیتی، و وولاتئ فورسئ ورۆمئ و عیراق و شامئ تیکڤەدای، باوہری ھەبوو کو شارستانیا ئیسلامئ ئەوا موخەممەد پی ھاتی رۆژەکی دئ بہری ژ خۆ دەت، و رۆژا خەبەر گەھشتیہ پیغەمبەری -سلاڤ لئ بن- کو کیسرای کاغەزا وی یا دراندی و گۆتی: "خودئ ژئ وەسا ملکئ وی دئ درینت!" ل نک سەلمانی تشتەکی مسۆگەر بوو نفرین ھاتە ب جہینان و پریار ل عەسمانی ھاتەدان، بەلئ مەسەلە وەختە و جو دی نە..

سەلمانی فارسی مل ب مل د گہل سەعدئ قورەیشی ب ژۆر کەڤتە پایتەختا کیسرای، پشتی کیسرای ب زەلام و زیرەشان و لەشکەر ڤە بازداين، و مال و سەلتەنەت و خزینە یئ خۆ ھەمی ل پاش خۆ ھتایلین، و بیئ

شهرِ باژیر (تہسلیم) بوو؛ چونکی چو زہلامین شیرى پاکهن تیدا
 نہ مابوون، ب تنی کومہکا لہشکهرى تی نہبت ل سہر شویرہین قہسرا
 کیسرای و ل پشت دہرین وئ یین گرتی مابوون، ہەر وہکی وان دقیا خالا
 دویمایی د شہرف وروومہتا مہزنی خوئی رھقی وشکھستی دا بیارین!
 سی رۆژان کوچکا سپی ئەوا درہشیی ہاتیہ قہدان، د بی دہنگیا خو دا
 ما، ہەر سی رۆژان سہعدی ہہقالی خو سہلمان دہنارتہ نک وی
 لہشکهری د قہسری دا ناسی بووی دا کو رھا خو بیارین، وپی شہر
 قہسری بہردہن.. ورۆژا سیی سہلمان شیا قہناعہتی بو وان چی بکھت کو
 ئەو ب قان شیرین خو یین ترسی قہ نہشین وئ ہلوشیانا مہزن
 راوہستین ئەوا کہفتیہ ئاقاہیی دہولہتا کیسرای، لہو پشتی سی رۆژان
 ئەو ژ ئەیوانی ہاتنہ خواری، ودەرگہین وئ بو سہعدی وہہقالین وی
 قہکرن..

سہعد ب ژۆر کہفت.. گاغا چاقین وی ب باغچہ ودار وبارین قہسری
 کہفتین، دیوارین نہخشاندى ب زپر وزبنہت ودور وجہواہران، تہخت
 وکورسیکین نہئینہ بہاکرن، بہردین ئاقرمیشی ئەوین ب پہنجہران دا
 ہاتینہ خواری، وتشتی بیتہ سہر ہزرا مرؤفی وی نہئیتہ سہر ہزری ژى!
 وی ئەف ئایہتہ خواندن: ﴿ كَمْ تَرَكَؤْا مِنْ جَنَّتِ وَعِيُونِ ﴿١٥﴾ وَرُؤُوعٍ وَمَقَامِ كَرِيْمِ
 ﴿١٦﴾ وَنَعْمَةٍ كَانُوا فِيهَا فَلَکِهِنَّ ﴿١٧﴾ كَذٰلِكَ وَأَوْزَنْنٰهَا قَوْمًا وَاٰخِرِيْنَ ﴿١٨﴾ ﴾ پاشی وی
 ل ئیوانا قہسری ل پیش چاقین خەلکی ہہشت رکاعہتین سوننہت شوکر بو
 خودی کرن.. شازدہ جاران سہری خو بو خودی دانا عہردی، وتہربیتہتا

موحه ممدی - سلاڤ لی بن- بۆ هه قالین وی یا ب ڤی پهنگی بوو، ل ده می سهرکه فتنی سهری بۆ مه زنیا خودی بچه مین!

و ل نفیرویا وی رۆژی سهلمانی ب چاڤ دیت هیڤیا وی یا دی ژی ب جه هات، ده می حه وشا کۆچکا کیسرای بۆ دویکه فتیپن پیغه مبه ری دویماهیپ بوویه مه زنتربین مزگه فت، وبۆ جارا ئیککی نفیژا نهینی ب ئیما مه تیا سه عدی کورئ نه بوو وه ققاصی لی هاتیه کرن.

والی طه یسه فوونئ

یان عهدالها سهلمانئ ل شوینا زورداریا کیسرای

پشتی گه پانه کا دوبر، وقویناغه کا دریژ، ده م هات سهلمان باری خۆ بدانت، پشتی هیڤیا وی یا مه زن ب جه هاتی وه ب سهر رۆناهیپ هلبووی و خودی وه سا بۆ حه زکری نه بگه هته ژیده ری رۆناهیپ ب خۆ. پشتی وی تیرکی خۆ تیر ژئ داگرتی، وبه ری وی مایه ل هیڤیه کا دی ژئ یا مه زن، کو به ری پیلا فنی رۆناهیپا پیروژ بکه فته وه لاتنی وی ژئ؛ دا ملله تنی وی ژ تاریا ئاگره پرسی وزورداریا کیسرای وده سته کا وی رزگار بیت، پاشی گاڤا وی دیتی نه ف هیڤیه ژئ بۆ وی ب جه هاتی، وی قیا باری خۆ بدانت.. ل سهر وی سۆزی بمینت یا وی دایه خۆشتقی خۆ حه تا رۆژا وه غه را دویماهیپ دئیت..

رۆژده کی سهلمان پی حه سیا ههر وه کی باژیری مه دائن، نه وی به ری دگۆتنی: طه یسه فوون، ب قه سرا خۆ یا سپی ومه زن فه نه وا پشتی بارکنا

خودانا مایه فاللا، و ب وان ههمی شوینوار و بیرهاتنان شه یین کیسرای لی هیلالین، و بیرا وی ل ژینا وی یا بوری دئینه شه دهمی بابی وی ل کۆچکهکا چاڤ ل قی کۆچکی دکر ل باژیری (جی) ب ناڤی کیسرای حوکم دکر، قی ههمیی نهشیا ناگری وی شهوقی د دلی دا شهمرینت یا بهری وی ددا (مه دینی)، نهو جهی بۆ جارا ئیککی نهو لی ب سهر پۆناهیی هلبوی.. لهو سهلمانی بریار دا ب سهره دانهکی رابیت بۆ مه دینی؛ دا ژ نیزیک شه سلاف بکه ته خۆشتقیی خۆ، و چاقین خۆ ب دیتنا براین خۆ ژ موهاجری وئه نصاران پوهن بکهت، و هند بیرهاتنین خۆ یین کهفن زبندی بکه ته شه کول قان رۆژین خۆ یین ماین پی بژیبت..

ودهنگ و باس گه هشتنه مه دینی کو نه شه سهلمانی ب ریشه دئیت و چو نه مایه بگه ته مه دینی بۆ سه ره دان، و عومهری خه لیفی پیغه مبه ری - سلاف لی بن- و مه زنی دهوله تا ئیسلامی، داخواز ژ کۆمه کا هه قالین خۆ یین نیزیک کر کو نهو د گهل وی ده رکه فنه ژ ده رقه ی باژیری د ریکا سهلمانی دا؛ دا پیشوازیی لی بکه ن.. ل نک هنده کان نه شه بریاره کا غه رب بوو عومهری دای، لهو وان د گهل خۆ گۆت:

- مه زنین ملله تان یین دئینه مه دینی، ریه سپیین عه ره بان وش یخین قوره شیان، و مه نه دیتییه عومهر ده رکه فته ژ ده رقه ی باژیری ل به راهیا وان، قیجا بۆچی نهو قی د گهل سهلمانی دکهت؟

به لی عومهری گۆته هه قالین خۆ:

- وهرن دا بچین پیشوازیی ل سهلمانی بکهین!!

وئەقە ژ عومەری یا غەریب نەبوو، عومەر ئەوێ مرۆف دنیا سین وەر
 ئیکی بهایی وی ددایی، ما سەلمان نە ئەو یی رۆژەلات و رۆژئاقا
 تیکقەداین پیخەمەت ل قی دینی بگەریت؟ وما سەلمان نە ئەو یی
 پیغەمبەری -سلاف لی بن- مەزترین (نیشان) ب سنگی قە کری دەمی
 گۆتی: (سەلمان ژ بنەمالا مەیه)؟ وما سەلمان نە ئەو بوو یی
 پیغەمبەری -سلاف لی بن- حەز دکر پتر ژ ھەر صەحابیەکی دی بمینتە
 ب تنی د گەل وی، وسوحبەتی د گەل بکەت؟ سەلمان ئەوێ پیغەمبەر -
 سلاف لی بن- مری ویی ژئی رازی، وپشتی پیغەمبەری ژئی د گەل پیراتیا
 خو وی دەست دایە شیریی و د گەل لەشکەرئ ئیسلامی دەرکەفتیە
 جیھادی، و بوویە ئەزمانەکی فارسی بو گەھاندنا گازیا ئیسلامی ل
 وەلاتی خو، و ھنگی راوہستیای حەتا بوویە ئیک ژ وی (کەتیبای
 پیروز) یا ل بەراھیی چوویە د پایتەختا کیسرای دا، وپشتی ھنگی ژئی
 دەستویری ژ ئیمامی عومەر خواستی ئەو ل مەدائنی ئاکنجی بیت و بو وان
 فارسین نوی موسلمان بووین بیتە سەیدایی فیکرنا ئیسلامی؟ زەلامەکی
 ب قی رەنگی و ب قی حەجمی قوربانیان پیشکیشی ئیسلامی بکەت
 چاوا عومەر دەرئەکەفتە بەراھیی ژ دەرئەقی بازپیری؟

وپشتی میقناتی عومەری گەھشتی، و باش بیئا خو قەدای،
 (ئەمیرلموئمنینی) عومەری بریارەکا خەطرە دا.. عومەری گۆتی:

- ئەی سەلمان، مە بریار دا تە بکەینە (والی) ل مەدائنی، گاڤا تو
 زقیرەقە دی دەست ب کاری خو کەیی!!

سهلمان؟! ئەوئ گەلەك جاران شیرەت ل هەقالین خۆ دكر و دگۆتە وان:
 ئێك ژ هەو ئەگەر بشیت ئاخى بخۆت ونەبتە ئەمیرى دو كەسان، بلا وە
 بكەت! بچت ببتە والى؟ و ل كیشه؟ ل وى جەمى یى تەختى دەسپەلاتا
 كیسرای دكەفتى؟ ل وى جەمى ببتە والى یى (شاهنشاهى) مەزن
 حوكم لى دگپرا.. ئەى (پرووزبە) تول كیشهیى دا بەرى خۆ بدەبە حوكمى
 قەدەرى، كورپى دەهقانى باژپرى (جى) ئەقرو ل سەر تەختى كیسرای دى
 روینت؛ دا حوكمى بگپرت، بەلى نە وەكى حوكمى كیسرای ئەوئ ل سەر
 زولم و تەعدایى هاتبە ئافاكرن، بەلكى ل دويف رۆناھیا وى شریعەتى یى
 عەسمانى بۆ عەردى ھنارتى، ئەو شریعەتى بووبە مزگینى بۆ ھەمى ھەژار
 و بى خودان و ستەملىكریان، سهلمان دى بتە والیى طەیسەفونى، ئەى
 بابى سهلمانى.. ئەوئ رۆژەكى تە دەست و پىپىن كورپى خۆ یى جحیل
 گرتداین و ئەو د مالى دا سجن كرى ژ ترسین ھندى دا كو ئەو ژ دینى
 كیسرای دەرکەفت و ببتە ئێك ژ دویکەفتیپن مەسیحى (رۆمى)، تول
 كیشهیى دا كورپى خۆ ببینی دەمى ئەقرو ل سەر تەختى كیسرای دروینت
 و حوكمى ب رێفە دەت؟

و ھندى سهلمان هاتى عومەرى ژ قى بریارى لیفەكەت، نەشیا..
 دویمایى نەچار بوو فەرمانا وى ب جە بینت، و بزقرتە مەدائنى بەلى نە
 وەكى ھەر كەسەكى بەلكى والیى باژپرى و وان دەقەرین پێفە گرتدای ژى!!
 و گاڤا ئەو گەھشتیە باژپرى قەستا كۆچكا كیسرای نەكر، ونەگۆت: ژ
 ئەقرو وێفە ئەزم مەزنى وەلاتى، لەو دقیت د خانیهكى وەسا قە بم ژ ھەژى
 مەزنان بت، نە.. زقرى خانیکى خۆ یى بچوبك ئەوئ نىزىك بوو ل بەر

قەسرا كیسرای نەئیتتە دیتن، وقەسر هیتلا قالا؛ دا ئەو ب بئ دەنگیا خو
 مەزنتەین دەرسئ بگەهینت كو ئەی مەزن عەدالەتا تە د گەل مللەتی
 خانیکئی تە یئ بچوبك د چاڤ ودلین خەلكی دا دئ كەتە مەزنتەین
 قەسر، وزولما تە نەشیت قەسرا تە یا مەزن د چاڤین خەلكی دا بەهیتتە
 ئاڤا، ئەگەر خو شاخین وئ قوچانئ د گەل عەوران ژئ بکەن!

وبربار ژ لایئ خەلیفەئ قە گەهشت كو (راتبئ) سەلمانی سالی پینج
 ھزار دەرھەم بن، دا بشیت خو بەطال كەت بو گێرانا حوكمی د ناڤەرا
 خەلكی دا، وسەلمانی گەلەك ب قئ پرپاری نەخووش بوو.. لەو گاڤا
 راتبئ وی گەهشتیئ وی ئیکسەر ئەو ھەمی ل سەر فەقیر وژاران بەلاڤ
 کر، وگوت:

- ل شوینا ئەز قئ مالی وەرگرم، دئ چم ھندەك طایین دارقەسپان
 بو خو ب دەرھەمەکی کر، وچەند زەنبیلکان ژئ چئ کەم، وبەمە بازاری
 ب سئ دەرھەمان فرۆشم، دەرھەمەکی دئ ل عەیالی خو خەرج کەم،
 ودەرھەمەکی کەمە خیر، ودەرھەمەئ دی دەمە ب ھندەك طایین دی..
 وئەگەر عومەر بیژتە من قئ چەندئ نەكە ژئ، ئەز گوھئ خو نادەمە
 عومەری!

و ب قئ رەنگی سەلمانی دەمئ ویلایەتا خو بوژاند.. دانەكئ پوژئ
 بو گێرانا حوكمی د ناڤەرا خەلكی دا تەرخان کریوو، ودانەك بو چیکرنا
 ھندەك کارین دەستی یین كو ژ چەق و طایین دارقەسپان دەاتنە چیکرن،
 وەکی زەنبیل و حیسیلکان.. وھندی ئەو والی ژئ نەھاتبوو زانین كو وی
 ژبلی نانئ جەھئ نانەكئ دی خوار بت، وئەڤە یا غەریب نینە ژ صەحابیین

موحه ممدی، شهره فا مروٲینی ل هه می جه وهه می ده مان، سه لمانی فارسی نه وی ل مالا دههقانی (جی) ب نازداری هاتیه ب خودانکرن، نه وی نوکه ل جهی کیسرای هوکمداری ل پتر ژ سیه هزار کهسان دکهت، نانن جهی دخوت، وهه ررژ ل کهری خو یی لههه ر سوپار دبت وقهستا کاری خو دکهت، وئیقاری نهو ب خو زهنبیلکین خو دبهته بازاری و ب چند دهرههه کین کیم دفرۆشت، ودزقرته مال..

وررژهکی ده می نهو ب تنی دزقری مال، ریٲنکهکی ژ لایئ شامی قه دهات نهو دیت، کراسهکی صوفی یی زقر دبهه بوو، وعه باکهکی کهٲن، ریٲنگی وهستیای هزر کر نهو حه مالهکی فهقیره لهو قیا قه نجیهکی لی بکهت، لهو گازی کری و نهو ب نک خو قه داخوازکر:

- نههه ر زهحههت نهبت، بارهکی هژیو وقهسپان یی د گهل مه هه ی، بو من هلگره حهتا بازاری ته چند دقیت دی دههه ته..

والیی باژیی، ب گرٲنن قه گوئی:

- سهه چاقان برای من!

ورٲنگی شامی دا ری، وسه لمانی باری وی هلگرت ودا ب دویش قه.. وبهری نهو بگههنه بازاری نهو د بهه کو مه کا خه لکی مه دانی را بوین، خه لکی نهٲ چهنده ژ والیی خو غه رب نه دیت، لهو قی دیمه نی چو شاشی ل نک وان پهیدا نه کر، وسه رهنجا وان رانه کیشا، ده می سه لمان وهه قالی خو گه هشتیه نک وان، سه لمانی سلاف کر، وان د بهر سقا سلافا وی دا گوٲ:

- سلاڻ ل ته ڙي بت ٺهي ٺه مير..

(ٺهي ٺه مير.. زهلامڻي شامي ٺهف گوتنا وان د گهل خو دوباره ڪر،
وهيدي د گهل خو گوت:

- وهي بو من! ٺهه من چ ڪر؟ وٺهه ڪيه باري من هلگرتي؟ پاني يا
ڙ من ڦه ٺهو فهقيره ڪي مه دائنييه حه ماليي دکهت، من گوت دي خيره ڪي
د گهل ڪهم، ته نه ڦيت ٺهو واليي باڙيري بت؟!

پاشي وي تي ٺينادر ڪو خهله تيه ڪ د تيگه هشتني دا پهيدا بوويه،
لهو ههر زوي ٺهو ب نڪ (ٺه ميري) ڦه چوو ودهست دا باري خو دا ڙي
وهرگرت، سهلماني دهستي وي گرت، وٺهو دا سويندي ڪو دهستي خو
بڙڦرينت، وگوتني:

- هنگي ٺهز باري ته دي دهمه ف ته هتا ٺهز وي دگههينمه وي جهي
بي تو دچيي!!

قهسرهڪ.. وقهبرهڪ

وپتر ڙ جاره ڪي سهلماني ڪاغز بو خهليفه دي دهنارتنه مه ديني تيدا
داخواز ڙ وي دڪر ڪو ٺهو زوي باري گران، باري ويلايه تي ڙ سهر ملين وي
بدانت، ودويماهيي ٺيمامي عومهر نه چار بوو داخوازا وي ب جه بينت، و
ل شوبنا وي حودهيفه يي ڪوري يه مان ي بڪه ته واليي مه دائنيي.. روڙه ڪي
هه قاله ڪي وي گوتني:

- ئەو چىيە ئەمىراتى ھندە ل بەر تە پەش كرى؟

وى گۆت:

- شىنيا قەخوارنى.. وتەعليا شيرقەكەرنى!

وېشتى قوبناغەكا نىزىكى ھەفتى سالان قەكىشاي رۆژ ھات سەلمان سەرى خۆ بدانت.. ھەقالى وى سەعدى كورې ئەبوو ھەققاسى ھاتە مالا وى دا سەرا بدەت، گاڤا سەعد ل بەر سەرى روينشتى، سەلمانى بەرى خۆ داين وكرە گرى..

سەعدى گۆتى:

- بابى عەبدللاھى! بۆچى تو دكەيە گرى؟ رۆژا پىغەمبەر -سلاڤ لى بن- مرى، ئەو يى ژ تە رازى بوو..

- ئەى سەعد! ب خودى ئەز نە ژ ترسپىن مرنى دا دكەمە گرى، ودلى من ب دويڤ دنيايى ژى را نىنە، بەلى پىغەمبەرى -سلاڤ لى بن- پەيمانەك دابوو مە وگۆتبوو: بلا بارا ئىك ژ ھەو ھەو ھەو ژ دنيايى ھندى وى زادى بت يى مروقتى رېڭنگ د گەل خۆ رادكەت.. وتو قى مالى ھەمىيى ل دۆر ورەخپىن من يى دىبىنى!

سەعد ل دۆر ورەخپىن خۆ زقېرى.. ژ دەسشۆبەكى و ترارەكى پىڭھەتر چول مالا وى نەدیت، وخۆ مالا وى ژى يا ھەسايە ئەگەر مروقتەكى پىچەكى بلند سەرى خۆ باش راکەت دى ب بانى كەقت! ئەقەيە ئەو مالىھەتا سەلمان ژى دترست؟

پاشى سەعدى گۆتى:

- بابی عبداللاهی تشته کی بۆ مه بیژه دا ژ ته وەرگرین..

سهلمانی گۆت:

- ئەهی سهعد، گاڤا دلێ ته چووێ تشته کی بکهی، یان حوکمه کی بدهی، یان ماله کی لیکه کهی بلا خودێ ل بیرا ته بت..

ترسا سهلمانی ئەو بوو ژ دنیا یی بار کهت وقهستا خوشتی یی خو بکهت، وحسیب د گهل وی بیته کرن و بیژنی: بوچی ته ژ هه ددی بۆراند بوو؟ هه می ناڤمالیا وی تراره ک وده سشو یه ک بوو، د گهل هندێ ژێ ترسا وی ئەو بوو وی په یمانا خو د گهل پیغه مبه ری ب جه نه ینا بت!

ئهی ئەصحابین موحه ممه دی، مه زنی ل هه وه پیرۆز بت، ئەهی خیرا خودێ ئەوا ل سه ر عه ردی هاتیه دانان!

و د ژیا نا خو دا یا دویماهی یی دا ب تنی تشته ک وی هه بوو وی باش چاڤی خو ددای، وی رۆژا وی تیدا وه غه رکی، سپیدی گۆته ژنکا خو:

- کانێ وی ئیمان ته یی مین دایه ف ته..

ژنکا وی ئامانه ک ئینا داڤی.. وی ئەو فه کر هنده ک مسک تیدا بوو، سهلمانی هنده ک ژێ ل ده ستین خو کر، پاشی گۆته ژنکا خو:

- ب دۆر و په خین من ژێ داکه، هنده ک مه خلوو قین خودێ نوکه دی ئینه نک من خوارنی ناخون، به لێ هه ز ژ بینا خوش دکهن..

وپشتی وی مه زهل تژی بینا خوش کری، سهلمانی گۆتی:

- ده رگه هی ل من بگره.. وه ره خوارێ!

وېشتی دهمه کی ژنکا وی چوو ژور دیت وی قهستا وهغرا خو یا
دویماهیې یا کری.. تینکا وی یا زیده بوو ودهم هات ئەو تینکاتی
بشکیت!

وقهدهرا خودی وهسا ههز کربوو مرنا سهلمانی ئەوا ل سالا (۳۲)
مشهختی چیبووی، ل باژیرئ طه یسه فوونی بت، پایتهختا کیسرای،
وقهدهرا خودی وهسا ههز کربوو خانیکئی سهلمانی پاشی قهبری وی بکهفته
ب رهخ قهسرا کیسرای قه، ئەو قهسرا هیشتا د ژيانا خودانی خو دا مری،
کیسرا ئەوی زهمانه کی عهرد ژ بهر حوکمی وی دهژیا، وخه لک ژ بهر
زۆرداریا وی دنالین، کیسرا ب تهنکا کراسی د گهل وی شیرئ د کافلانی
دا پزی ژ قهسرا خو رهقی.. مال، عه یال، هه می چوون، قهسرا وی ئەوا
گوهانین ژینی لی دهاتنه دۆتن پۆژهک ب سهر دا هات ئاوازی مرنئ لی
هاته گۆتن!

بهری خو بدەنی.. ئەقه پتر ژ هزار و چارسهد سالان بوین هیشتا
دیوارین قهسرا وی یا هه رفتی یی دهرسی ددهنه زۆرداران کو: ئاڤاکهن
هندی هه وه بقیت، ل سهری چیا.. ل هنداف گهلیا.. ل پشت شوهرهین
بلند وئاسی.. زهمان که فیله وی خراب بکهت یا هوین ئاڤا دکهن، ما
هوین ژ کیسرای ب هیترن، یان هوین ل بهر مرنئ ژ وی ئاسیترن!

و ب رهخ وی قهسرا کافل قه ل وی دهشتا وهخته کی میرگه هه کا
کهسک وتژی ژیان ونوکه مری، قهبره کی (موته واضع) دی بینی یی
دژیت.. قهبری سهلمانی فارسی! سهلمان ل کیشه بوو وکیسرا ل کیشه؟
دنیا تیکهدها ودویماهیې هات ب رهخ ئەیوانی کیسرای قه رازا، ئەو

باژېړې ل دۆر قهسرا كيسراى هاتيه ئاڤاكرن ودگوتنى: طهيسهفونون مر..
وئهو گوندې ل دۆر قهبرئ سەلمانى هاتيه ئاڤاكرن ژيا، وناقى وى بوو:
سەلمان پاكا!

بهلى.. ئيسلامى سەلمانى فارسى ژ كيسرايى ئاگرپه پريس مهزنتر لى
كر!!

ژئدهر:

- ۱- قصتان من الماضي، تأليف محمد المجذوب، دار الاعتصام،
القاهرة، ۱۹۷۹. وئهو بو قى چيروكى بوويه بنگهه.
- ۲- البداية والنهاية، للإمام ابن كثير.
- ۳- رجال حول الرسول، خالد محمد خالد.
- ۴- بغداد ذكريات ومشاهدات، على الطنطاوي.

بيلاڻي حبه شدي
ٺهون ب تنگافيان ڪريه ڪهندي

عہدہ کلا رلا بہرزہ

و ہیفیہ کا مہزن

دہمیٰ ئہو ل کولانہ کی ژ کولانین مہ کھئی ب ریشہ دچوو؛ یان ل دیوانہ کی حازر دہوو؛ دا فرمانہ کی ژ فرمانین سہییدئ خو ب جہ۔ بینت، وی ہست پی دکر کو ئہو د چاقین خہلکی دا گہلک ژ ہندی کی مترہ کو ئیک پویتہ پی بکہت، یان بہری خو بدہتی! وما کی ہہیہ د ئی جفاکا بی باورہ دلہرق دا ہزرہ کی بو عہدہ کی وہ کی وی بکہت، یان رھمی پی بیہت ووی ل ریزا مروقان حسیب بکہت!؟

ہندہک جاران دہمیٰ ہزرا خو د وی حالی دا دکر پی ئہو ویین وہ کی وی تیدا دژیان، کہرین وی ژ دنیا پی ہمیٰ شہدبون، ژ سہیید وعہدان، ژ میر وژنان، ژ مہ کھئی، ژ ئی جفاکی ہمیٰ یا وی ژ رھیلی وکیمرنی پتہ تر تشتہک ژ خہلکی وی نہدیتی.. وھندہک جاران وی ہست دکر کو ئہف کہرہا دلئ وی تژی کری نیزیکہ بیتہ ناگرہ کی دژوار وی وھہر تشتہ کی ل دہور و بہرین وی ژی بسوژت!

- ئہری گونہا من چہ ئہز بوویم مروقہ کی رہش، ژ ژنہ کا عہد، یا کو دئیتہ کرین وفروتن؟ بوچی خہلکی ئی باژیری و ہسا بہری خو ددہنہ من ہہر وہ کی ئہز مروقہ کی رح؟ کہنگی رھم ریکا خو بو دلین وان دئ بینت ودئ ئیکا ہند ژ وان چئ کہت ئہو مہ ژی ل ریزا مروقان بینن؟

- ڇهتا ٺهو ڙ ڦهيدين ڪوله تيئي ڀڙگار بيت وٺاڙاڊيئي ب دهست خو ڦه
دئيت..

- نه.. ٺهگر ٺهو بشيٽ خو ڙ عهبدينيئي ڀڙگار بڪهت ڙي، دي چاوا
شيٽ خو ڙ ڀڙنگي خو يي ڀهش ڀڙگار كهت؟ دي چاوا شيٽ ٺهصليي خو
يي حهبهشي ڙ بيڙا خه لڪي بهت؟ ٺاخري ٺهو يي د جڦاڪه ڪي دا دڙيت
ههمي ڪيشان ويڦانين وان ل سهر بناخه يي تهعه صصوبي وٺويجاخڪاني
دٺاڦاڪرينه، ڦيڄا ٺيڪي وهڪي يي بياني ويي خودان، ٺهگر خو يي ٺاڙاڊ
ڙي بت، چاوا جهي خو د ڦي جڦاڪي دا دي بيت؟

ڀيڪا ٺيڪانه يا ٺهف جڦاڪه ڀيٽڦي، ڪو سهروبهري وي يي خوار وخيل
سهرك وبنڪ بڪهت، وڄارهڪا دي ل سهر بناخه يهڪي دورست ٺاڦاڪهت ٺهوه
موعجزه يهڪ ب سهر دا بيت، ٺيڪه مين جار دلين خه لڪي بگوهوڙت، بيڙ
وباوهرين ڦاڙي بڪهت، دا پشتي هنگي ديتنين وان ڙي راست ودورست
بين.. بهلي ٺهڦه خهونهڪا دويره ٺهو ب وي جڦاڪي ڦه دبيت يا ٺهو د ناف
دا دڙيت!

گهلهڪ جاران وي ههست ب مهلهلي دڪر ڙ وي ڙيانا بي ٺارمانج يا
ٺهو دبهته سهري، ههر ڀوڙ سپيدئ ٺهو دهر دڪهڦته وان بهتهن ونهالان يين ل
دهور وبهرين مهڪههي ههين، حيشترين سهييدئ خو (ٺومه يه يي ڪوري
خهلهڦي جومهحي) دچهراندن، وٺيڦاري دڙڦي ڦه.. ل نڪ وي ٺهو بوو چو
جوداهي د ناقبهرا وي ووان حيشتران دا نينه يين ٺهو شڦانيي لي
دڪهت، ٺهو ڙي دخون وڦهدخون، و ب بي دهنگي ڙيانا خو دپورينن، نه وان
چو ماف د ٺهڦرويا خو دا ههيه، ونه چوهيڦي ب سوباهيا خو ههيه،

ژیانه‌کا هسک وزوهایه وهکی وان چۆل وچیا بئین ئه‌و ل دۆر مه‌که‌هئ
دببنت! تو بیژی د ناڤ ئی جیهانا رهش وتاری دا جریسکه‌کا هیقی بۆ
وی و بئین وهکی وی گه‌ش بیت؟ تو بیژی ل ئی صه‌حرا یا گهرم وشاریای
کانیکه‌کا سار بیهقت و میترگه‌کا کهسک وهوین شین بکه‌ت؟

- ئه‌فه خه‌ونه‌کا دویره؟

- راسته، به‌لئ ههر کهسه‌کی مافی هه‌ی د گه‌ل هیقیه‌کی بئیت؟

- فه‌رقه‌کا مه‌زن د ناڤه‌را خه‌ون وهیقیا ن دا هه‌یه؟

- زه‌مانه‌کی غه‌ریبه‌ ئه‌م تیدا دژین، له‌و یا دویره نینه خه‌ون وهیقی ژی
تیدا ب جه- بئین، و بینه واقعه‌کی به‌رچاڤ.. وهه‌ر چاوا بت یا به‌رعه‌قل
نینه ژیا ن هه‌ما هه‌ر ب ئی ره‌نگی ب ره‌فه بچت.

گاڤا ئه‌و ل چۆلی دما ب تنی د گه‌ل حه‌یوانه‌ت و دار و به‌ران، وی ئه‌ف
چه‌ندا هه‌ بۆ خۆب ده‌لیقه‌ دزانی کو د گه‌ل خۆ بکه‌فته دان و ستاندنی،
وکویره بچته هزران، ئه‌فه ده‌مه‌که هنده‌ک گوئین نیه‌عه‌ده‌تی ل دیوانا
سه‌ییدی وی (ئومه‌ییه‌ی) دئینه گوه‌ان، ئه‌و گوئین ل دۆر وی گازیا نوی
دزقن یا (موحه‌مه‌دی هاشمی) پی هاتی، راسته ئه‌و گوئین وی ژ
سه‌ییدی خۆ وه‌فقال و میثانین وی گوه‌ لی دبن دتری که‌رب و کینن،
و نیشانین نه‌رازیبوونی ل سه‌ر دئاشکه‌رانه، به‌لئ شه‌رت نینه نه‌رازیبوونا ل
سه‌ر ئی گازیا نوی مه‌عنا یا هندئ بده‌ت کو ئه‌ف گازیه یا خه‌له‌ته، تشتی
ئه‌و ب راستیا نه‌ به‌رگومان دزانت ئه‌وه کو سه‌ییدی وی بی دفن بلند
وه‌فالی ن وی هه‌ر تشته‌کی هه‌بت ب ته‌رازیا مه‌صلحه‌تا خۆ دکیشن، وهه‌ر

گاشه‌کا وان دیت فایده و مه‌صلحه‌تا وان یا شه‌خصی د تشته‌کی دا نینه، ئەو وی ب خراب و نه‌حەق دزانن..

رۆژە‌کی د ناڤه‌را وی و عەبده‌کی دی یی وەکی وی دا دان و ستاندن ل سەر وی مه‌سه‌لی چیبوو یا بوویه سوچه‌تا رۆژانه ل کۆچکا سه‌ییدی وان، وی گۆت:

- گه‌له‌ک جاران ده‌می ئەز د گه‌ل خو دکه‌قمه هزران، ئەز دبێژم: تشته‌کی غه‌ریب نینه خودی پیغه‌مه‌ره‌کی بو مه به‌نیرت، یین وەکی مه عه‌بد بکرت و نازاد که‌ت، مانه ده‌می خودی ئەم داین ئەم داینه نازاد؟

- نازاد؟! یین وەکی من و ته ماف نینه به‌حسی نازادی بکه‌ن، نازادی په‌یغه‌که مه گوه‌ لی بت، به‌لی مه حەق نینه ئەم ده‌ست بکه‌ین، یان د ژيانا خو دا ب کارینین..

- به‌لی موحه‌مه‌د وه نابێژت، ئەو - وەکی من ژ سه‌ییدی خو به‌یستی - دبێژت مافی هەر که‌سه‌کی هه‌یه خوشیی ب نازادیا خو به‌ت، و تشتی ژ هه‌می پتر سه‌ییدی من و هه‌قالین وی عیجز کری د گازیا موحه‌مه‌دی دا ئەوه ئەو دبێژت: ل نک خودی فه‌رق د ناڤه‌را سه‌ییدی و عه‌بدی دا نینه، یی چیتەر ئەوه یی پتر ب ته‌قوا بت..

ب بی هیقیبوون فه هه‌قالی وی گۆت:

- هنده‌ک گۆتین خوشن موحه‌مه‌د دبێژت، دل پی رحه‌ت دبن، و عه‌بدین وەکی من و ته پی هاویش دبن، به‌لی واقع تشته‌کی جودایه، یین وەکی (ئەبوو سوفیانی) و (ئەبوولحه‌که‌می) و سه‌ییدی ته (ئومه‌بییه‌ی) قه‌ت

وقهت قه بویل ناکهن ئەز وتو بیینه ریزا وان.. و دەسپهلات یا وانه نه یا
من وته و موحه ممه دییه!

- هه می گا شان ئەو تشت چی نابت یی دەسپهلاتی دقیت، ونه ژ
حکمه تی و عه قلدارییه مروّف هزر بکهت کو ئەو واقعی هاتیه دورست کرن
تشته کی حه تمیه و نائیته گوهارتن..

ب ترانه پیکرن فه هه قالی وی گو تی:

- عه قلداری و حکمهت ئەوه تو ب هشیاری خه نوان ب گوهرینا دنیا یی
فه بیینی، بینیه بهر چاقین خو کو ئەز وتو یین بووینه سه یید، و (ئومه یه)
یی بووینه عه بدی مه!!

- مه سه له نه ئەز وتوینه، و عه بدینیا من وته دندکه کا بچو یکه ژ
ده ریا یه کا مه زن، و کو ئەز وتو بیینه سه یید نا نه بین گرفتاری چاره سه ر
ناکهت، و دادی و نازادی بهر قه رار ناکهت، ب هزاران یین وه کی من وته
یین هه یین، سه روه ری ژینی ژ بنا خه یان دقیت بیته گوهارتن، و گوهرین
دقیت ئیکه مین جار ژ قیری ده ست پی بکهت (و ئی شارهت دا سه ری خو)
پاشی ژ قیری (و ئی شارهت دا دلێ خو)..

به لێ دیاره هه قالی وی ئەوی عه قلی وی به ری له شی وی ب قه یید
وزنجیرین کۆله تیبی هاتیه گرتدان د مه خسه دا وی نه گه هشت، له و هه ر زوی
پشتا خو دایی و بهر ب حیشتترین خو فه چوو..

جار جا ده می وی گوهداریا وان گو تنان دکر یین د ده ر حه قا وی گازی
نوی دا یا موحه ممه د پی هاتی، ل کوچکا سه ییدی وی دهاتنه کرن، ئەو

دشیا ژ ناڅبهرا وان هه می په یقین کهرب وکین ژی دباری ته سه ووره کا
دورست بو فی دینی نوی د سه ری خو دا بڼه خشینت، راسته نهو بناخه یین
نهف دینه پی هاتی ل بهر فی جفاکی دغه ریبن، ویا بهر هزر نینه خه لک
قان بیر وبچوونین نوی ب سناهی وه ریگرن و باوه ری پی بینن، به لی
به سی خودانین فی دینه نهو ری بدنه بهر خو، ولی بچن. نهو ژی وه کی
سه ییدئ خو ووه کی وان که سان ژی یین ل کوچکا وی گه ف وگوران دکهن
ب راستگویی و نه مانه تا موحه ممه دی پی ناگه هدار بو، به لی تشتی نهو
حیبه تی دکر نهو بوو گه لکه جارن وی گو ه ل مه زینن قوره یشیان دبوو
دگوتن: نهفه عه مرئ موحه ممه دی گه هشته چل سالان ورژه کا ب تنی مه
دروهک ژی نه دیتی، یین وه کی وی راستگو وده ستپاک د نا ف مه دا
نینن، نه خلاق فی وی پی پاقر و بزوبنه، پی ب مرؤفاینیه، پی جامیره ..
به لی نهف دینی نهو پی هاتی، نهو گوتنن نهو دبیرت چهی حیبه تیا
مه نه!

وی باش دزانی کو مه زینن وان د راستگویی موحه ممه دی دا ناکه قنه
شکی، نهو ژ عه قلداری وده ستپاکیا وی ب گومان نینن، پا قیجا نهف
نه یاره تیا وان بو وی یا چه؟ نهو چ دیواری ناسیه که فته ناڅبهرا وان
وباوه ری ئینانا ب وی دینی نوی دا پی موحه ممه دی پی هاتی؟
نهف لازمه نهو بزانت ..

ئیکه مین جار: ئازادبونا دل...

وی تی دئینادەر کو نه باوهری ئینانا وان ب وی دینی موحه ممه دی ئەو
بو گازی دکرن نه ژ بهر خرابیه کی بوو کو د وی دینی دا هه ی.. نه خیر،
گه له ک جار ان وی گوهل وان دبوو کو ههر باشیه کا هه بت د قی دینی دا
یا هه ی، به لی تشتی ب زه حمه ت ل بهر وان د قی دینی دا ئەو بوو ئەو
پشت بده نه وی دینی یی وان باب و با پیرین خو ل سه ر دیتین و دینه کی دی
بو خو هلبژیرن، پشتی هنگی ترسا وان یا مه زن ئەو بوو ئەف دینه بته
ئه گه را هندئ ئەو مه زنی قوره شیان د ناف عه ره بان هه میان دا هه ی، بو
وان نه مینت، وان هزر دکر ئەگه ر ئەو باوهری ب قی دینی نوی بینن
عه ره ب هه می دژی وان دی راو هستن، وهنگی ئەو قه ستا باژتیری وان
ناکه ن، ومه عنا قی ئەوه ئەو (مه جد) و (مه رکه زئ) قوره شیان د ناف
عه ره بان دا هه ی، و ئەو مفایین ئابوری یین دگه هشتنه وان، ئیدی نامینن،
ونه یاره تیا گه له ک ژ وان بو گازی ئیسلامی که رقه به بونا وان بوو ژ بابکی
هاشمیان، وان دگوت: هه ر تشته کی هه ی د ده ستی هاشمیان دایه،
پیغه مبه راتی ژ ی ژ وان بت؟! ئەفه نابت!!

ورژا خودی قیای دل (بیلالی) بو جارا ئیکی بو رونا هیا ئیسلامی
قه بیت، به ری وی دا مروقه کی وه کی وی هه ژار.. یی چو مال ومه نصیبین
مه زن د ناف قوره شیان دا نه هه یین، عه ماری کوری یاسری، وهنگی
هژمارا وان که سان یین خو داینه د گهل پیتلا رونا هیی هیشتا ب تبلین
ده ستان ده اتنه هژمارتن، عه ماری بو بیلالی (ته ئکید) کر کو ئەو دینی

موحه ممه د پي هاتي هه ر ژ وي رونا هيپيه يا ديني نووحي وئيراهيمي
 وموساي وعيساي ژي هاتي، وئهو هه ر يي ل سه ر وي ريكي يا
 پيغه مبه رين به ري وي ل سه ر چووين، ريكا نازا دكرنا مروقان، نه ب تني ژ
 قهيد وزن جي رين وي كوله تيي يا (مه زن وسه بيدان) ئهو پي گري داي ن،
 بهلكي ژ وان هزر وبي رين رزي ژي يين هيلينين خو د سه رين وان دا
 چيكرين، ودلين وان بن ده ست كرين، وگاڤا بيلالي گوتيي:

- ئهو كيه به ري ته دايه في ريكي؟

عه مماري گوتي:

- پشتي خودي، ئه بو به كر ئي كه مين كه س بو به ري من دايه رونا هيا

خودي..

- ئه بو به كر؟ هه قالي موحه ممه دي يي نيزيك؟ ئهو زهلامي دهوله مهنه

وخير خواز يي قوره يشي هه مي ئعترافي ب قهنجي و دلپا كيا وي دكه ن؟

- به لي.. وئه گه ر تو هه ر بكه ي جاره كي ئه ز وتو دي چينه نك وي؛ دا

ئهو راستيا في ديني بو ته بيژت، وپشتي هنگي ئه گه ر ته دل تي هه بوو

بييه د گه ل مه، ئه م دي ته به ينه نك پيغه مبه ري سلاف لي بن، دا ل سه ر

دهستي وي موسلمان بي..

و ب في رهنگي بيلال پي حه سيا كو رونا هيا خودي وهكي ئاشه كا سار

يا مروقه كي تي هني ل روژه كا گه رم ب سه ر هناقين خو دا دكه ت و ب

خوشي به حه سيي ت، وه سا خو ش و شرين يا ب سه ر دلي دا دئيت، ده مي

وي گوهدار يا گوتنين ئه بوو به كرى ذكر ئيسلام ب وي ددا نياسين وبه ري

وی ددایې، ههست پې دکر ههر وهکی نهفسا وی یا دئیتته گوهارتن، ئەو یې دبنه مرۆقهکې دی، مرۆقهکې دژیت بۆ ئارمانجهکا مهزن.. یې هیثیهکا بلند د دلی دا هه، پستی سه‌ریه‌شکین باوه‌ریی گه‌هشتینه دلی وی ژیان د چاقین وی دا هاته گوهورین، بوو خودان تامه‌کا دی یا تایهت، وچه‌ند که‌یفا وی یا زنده بوو ده‌مئ وی د گهل ئەبوو به‌کری وعه‌مما‌ری قه‌ستا مالا ئەرقه‌می کری ل سهر گرکئ صه‌فایئ، و ل دیوانا پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن- ناماده بووی، و بوویه حه‌فته‌مین که‌س ل سهر ده‌ستی وی هاتیه د ئیسلامئ..

وهیشتا بیلال عه‌بد، دلی وی ژ قه‌یدین جاهلییه‌تی پرگار بوو، به‌ری کو باوه‌ری ریکه‌ خو بۆ سه‌رتن مه‌زن ل مه‌که‌هئ بیینت، بیلالی سه‌رئ خو بۆ مه‌زنیبا خودئ چه‌ماند، ودلی خو بۆ قیانا خودئ و پیغه‌مبه‌ری وی فه‌کر.. وهه‌ر ژ رۆژا ئیکئ قیانا پیروژ په‌یوه‌ندیه‌کا موکم د ناقبه‌را دلی وی ویئ موحه‌مه‌دی دا گرتدا.. د چاقین مه‌که‌هیان دا بیلال ژ هندي کیمتر بوو ئیک پسیارا وی بکه‌ت، یان خه‌مئ ژ برپاره‌کا ئەو دده‌ت بخۆت، بیلالئ کورئ ره‌باحی، ئەو عه‌بدئ حه‌به‌شی یئ ره‌ش، باوه‌ری ب چ دینی بینت، یان کورئ ب چ دینی بکه‌ت، نه‌ چویئ پیشقه‌ دئینت نه‌ پاش فه‌ دبه‌ت، هه‌ما وی چ دقیت بلا بکه‌ت..

به‌لی.. نه! شیخ ومه‌زنئ بابکئ جو مه‌حیان ژ قوره‌یشیان (ئومه‌بییه‌ی کورئ خه‌له‌فی) ب قی ره‌نگی هزرئ ناکه‌ت.. راسته‌ ل نک وی بیلال ژ پیشیه‌کئ بی قیمه‌تته‌ره، به‌لی مه‌سه‌لا باوه‌ری ئینانا وی ب دینی موحه‌مه‌دی یئ (ئومه‌بییه‌ی) نه‌قیای، وکوفرا وی ب وان خوداوه‌ندی

(ئومەبىيە) سەرئى خۆ بۆ دچەمىنت، بىنا نەگوھدارى و (تەمەررودئى) ژئى دئىتە سەحكرن، ئەگەر عەبدئى وى بىلال ئەقرو دلى خۆ ژ وان باوهرىان رزگار بكتە يىن ئەو ل سەر، وسەرئى خۆ ژ وان هزران داقوتت يىن وى كەيف پى دئىت، سوباهى دویر نینه ئەو هندەك زىدەگاقىيىن دى ژئى بەهاقيژت و هزر بكتە فەرقا وى و مرۆقەكى قورەيشى يى نازاد نینه، نە بەس هندە بەلكى ئەو ژئى وەكى موخەممەدى هزر بكتە فەرقا وى و (ئومەبىيە) ب خۆ ژئى نینه!

نابت بۆ ئومەبىيە قى دەرگەھى ل سەر خۆ وبراين خۆ ژ زرتەك و دفن بلندين قورەيشيان قەكەت، ئەگەر ئەو ھەقسارئى بىلالى ئەقرو بەردەت، سوباهى فعليين گەلەك عەبدئى دى ژئى يىن وەكى وى دى خراب بن، و ئەو ژئى دى پى ل ئەمر و فەرمانين سەبيديين خۆ دانن، و دى گەھنە موخەممەدى..

ئومەبىيە ب يىن تەنگى قە گازی کرە عەبدئى خۆ بىلالى..

- بەلى ئەز بەنى، كەرەم كە..

- بىلال.. ئەو چىە من ژ تە گوھ لى بووى؟!

-

وبەرى بىلال پسىارا وى تشتى بكتە يى وى ژئى گوھ لى بووى، وى گۆت:

- من يى زانى تو ژئى يى د سەردا چووى، تە كوفر ب خودا وەندين مە

يا كرى و تو يى چوويه سەر دينى ئىبتيمى هاشميان؟!

وبیلال، ئەوئ بربار دای پشتی موسلمانبوونا خو ببتە مرۆڤەکی دی،
مرۆڤەکی ژ خودی پێشتر ژ کەسی نەترست، وحەقیی ل دویش کەسی
بەرنەدەت، ئەگەر خو ئەو ئیک سەبیدی وی یی دلرەق (ئومەییە) ژ
بت.. ب دلەکی رحەت و دیمەکی گەش ڤە گۆت:

- بەلی.. من باوەری ب خودایی حەق ئینایە، یی ئەز وتو وعەرد
وعەسمان ئافراندین، یی ئیکانە د ذات و سالۆخەتین خو دا، ئەمر وفەرمان
یا و بیە، ووی چو شریک د ملکی خو دا نینن.

ڤی صەراحتا بیلالی، وئعتراڤا وی یا ئیکسەر ب ڤی تاوانا مەزن د
روی سەبیدی وی دا، عەقل ژ سەری ئومەییە بر، بیی وی های ژ خو
هەبت، وی دەستی خو ب کەرب ڤە ل وی میزی دا یا ل بەر سنگی و ب
گەف و گور ڤە گۆت:

- ئەز ب لات وعوززای کەمە، ئەز ناھیلیم رۆژا ئەڤرۆ ل تە ئاڤا بیت،
یان دئ ل دینی مە ڤەگەڤیی، یان دئ تە کەمە عیبرەت بو خەلکی
مەکەھی هەمی!!

(أحد.. أحد)

ملحەمە دەرەد و برینین بیلالی

بیلال، ئەو عەبدی حەبەشی، یی چو هیز وعەشیرەت و بنەمال ل پشت
نەهەین بەرەڤانیی ژئ بکەن، یان وی ژ غەزەبا زرتەکین قورەیشیان

پيارتت، ههڅرکي هلبژارت، و ب سڅکي بهرئ خو دا ههر نه خوښيه کي يا د رټکا خودئ دا بيته سهري، گاڅا سهييدئ وي گهف لي کرين، وي گوتئ:

- ههچيا ژ ته دئيت بکه.. ب تنئ تو دشپيه لهشي!

- باشه دئ بينين کانئ دويماهي بو کييه..

نومه ييه پريار دا جلک ژ بهر عهبدئ وي بيلالي بينه کرن، و ل شوينئ کراسه کي ناسني بکه نه بهر، و بيه نه بهر حه تاڅا مه که هي يا گهرم، ل سهر خيزئ شاريای رازبنن، حه تا کهل بيته لهشي وي، و د گهل هندئ ژي هندهک جاران د بهر را وي ناسنهک ل سهر ناگري سور ذکر ولهشي بيلالي پي داخ دکر.. دگوتئ:

- يان تو دئ کوفري ب خودايئ موحه ممهدي کهي، و باوه ربي ب خوداوه ندين مه ئيني يان حه تا مرنئ نهز دئ ته هيلمه د قئ عهزايئ دا. بهلئ بيلالي داخوازا وي ب جه نه ئينا، و گوه نه دايئ..

هژماره کا خودان باوه رين ههژار ولاواز، يين بي پشت وي خودان، ل وي مهيداني بو عهزابداني هاتبوونه حازرکرن.. عه ممارئ کورئ ياسري ودهيک و بابين وي، صوهه يي رومي، و مقداد، و يين وهکي وان.. وعه گيد و فترستين قوره يشيان لي کوم بووون زبره کيا خو ل سهر سهري وان ههژاران دجه رباند، و ب عهزابدانا وان خوشي بو خو چئ ذکر، هندهک ژ وان ژ بهر دژواريا عهزايئ دلگرتي بوون، و هندهکان ته حه ممولا عهزايئ نهکر و هندهک گوتنين کافران پي خوش د دهر حه قا خودئ و پيغه مبهري دا

گۆتن، بیلال کهسێ ئێیکانه بوو یێ خۆ ل بهر عهزایێ گرتی، نه هشین وی ژ سهری چوون، ونه ژێ گۆتنهک گۆت یا کافران یێ خوش بت، لهو عهقل ژ سهری ئومهییهی فیری وگاڤ بۆ گاڤی عهزاب ل سهر وی دشداند، وگۆتنا ئێیکانه یا بیلالی وهکی چهکوچین ئاسنی ل سهری ئومهییهی وزرتهکین وهکی وی ددا نهفه بوو:

- اهد.. اهد..

خودایی ب حهق یێ من باوهری یێ ههی خودایهکی ب تنییه، وئهو گهلهک سهنه مین ههوه باوهری یێ ههی وهوین هزر دکهن ئهو شریکین خودینه، ئهو دباطلن، وچو راستی بۆ وان نینه..

- اهد.. اهد..

ئهو ملحهه بوو یێ دهرد وبریین بیلالی یێ دهزمان دبوون، وئهو دربی کوژهک بوو یێ وی دوهشاند هورور ودفن بلندیا ئومهییهی وهه زالمهکی وهکی وی.. وئومهییه باش ب دژواریا ئی دربی دحهسیا، لهو ب دلهکی تژی کهرب وکین فه دگۆته بیلالی:

- ما چو گۆتنین دی نینن تو بیژی ژبلی ئی په یقی؟

بیلالی دگۆتی:

- نهگهر من زانیبا په یقهکا دی یا ژ ئی نهخوشر ل بهر ته هیه، نهز

دا وی بیژم!!

چهند عهزبا وی ل سهر بیلالی دژوارتر لی دهات، سهبر وخوړاگریا بیلالی ژێ پتر لی دهات.. ودویمایی شهیتانین جاهلیهتی دا پتر دلێ

خۆ ب ئېشاندا وی هوین بکهن، وان زنجیرهک ئیخسته ستوی بیلالی،
وهکی ههڤساری! وسهړی وی کره د دهستی هندهک زارۆک وی عهقلان دا
وگۆته وان:

- وی ل کۆلانین مهکههی بینن و بیهن، ل پیش چاڤین خه لکی؛ دا ئەو
بو خۆ پی بکهنه کهنی!

وقی ژی چو ژ هیز و خۆراگیا بیلالی کیم نهکر.. بیلال، ئەوی بهری
چاڤین وی ب ئیسلامی روهن بین، دلوی وی ب باوهریا تهو حیددی نازاد
بیت، هه ههست ب هه بوونا خۆ نه دکر، نوکه پی دحهسییت کو چه ند هیزا
دنیاپی هه می یا ویه، بهری.. وی ژی وهکی هه عه بدهکی دی ل
مهکههی، هزر دکر بهس ژيانا وی مرۆقی ژيانه یی دهستی وی ژ مالی
دنیاپی یی تژی بت، بهس وی کهسی حهقی هه ی بیژت: ئەز مرۆقم، یی
ملک و ئەملاک و سه لته نهت هه ی، و چونکی ئەو عه بدهکی بی مال و حاله،
وی هزر دکر ئەو ژيانا ئەو دبۆرینت نه ژيانه.. بهلی نوکه و پشته ئەو ب
سه ر پۆنا هیا ئیسلامی هلبووی، ژ نوی وی زانی کو مرۆڤ ب ئارمانجا
خۆ - نه کو ب مال و دهوله مه ندیا خۆ- دئیتته هه لسه نگاندن، و ئارمانجا ته د
قی ژيانی دا چه ند یا مه زنتر و پیروژتر بت بهایی ته دی یی پتر بت، و ما
چ ئارمانج ژ وی پیروژتره کو تو بو خودی بژی؟

پۆژا موحه ممه دی - سلاف لی بن- ب گازی خۆ دلوی بیلالی نازاد
کری، بیلال پی حه سیا هه ر وهکی ئەو یی بوویه مرۆقه کی دی، مرۆقه کی
دژیت بو ئارمانجه کا پیروژ، و ئەوی بهری وی ل ئومیده کا مه زن بت د
خه می نابت چیا د وی ری دا بیته سه ری.. بیلالی نرم بهری خۆ ددا وان

بيٽن ٺهه عهزاب ددا، وهندهك جارن ڙي دلتي وي دما ب وان شه، ٺهه
چهند دنهزانن دهمي هزر دكهن دي ب بيٽنكا خو ږوٺاها ږوٺي ڙ خهلكي
گرن!!

ٺومهبيهي ږوٺهكي ڦيا دهنكي بيلالي چك بكهت، دا (أحد.. أحد)
نهٽته گوھيٽن وي، ٽينا بريار دا دو زهلام دستارهكي مهزن هلگرن وبيٽن
بداننه سهر زكي بيلالي، ههر وهكي چاڦي ږوٺا مهكههي يٽي ٺاري،
وخيزي بهتهٽين وي يٽي شاري تيرا هندي نينن كهريا دلتي وي رحمت
بكهن، ڦيچا وي ڦيا بيٽا بيلالي ب بهري دستار وباگوردانان ڙي چك
بكهت.. بهلي دهنكي بيلالي ههر ما د گوھيٽن وي دا دهنك شهدهت:
- أحد.. أحد!!

ٺازادبوون

ڙ ڪولهٽيا ٺومهبيهي

ودهمي تنگافي دڙوار دبت مهسهله بهرفرهه دبت، ومروڦي ٺهگر بو
خودي تهحهمولان نهخوشي ڪر، خودي ڀيڪي بو مروڦي دبينت ونهخوشي
ڙ سهر لاددهت.. دهمي تنگافي ل سهر بيلالي دڙوار بووي، ږوٺهكي
زهلامي دووي د ٽيسلامي دا ٺهبوو بهڪر د بهر وي جهي ڀا ٻوري يٽي
ڪافران بيلال وهفاليٽن وي لي عهزاب ددان، ٺهبوو بهڪري گوٽه ٺومهبيهي:
- ما تو ڙ خودي ناترسي؟ حهتا ڪهنگي دي ڦي ههڙاري عهزاب دهی؟

- سوپچین تهنه.. ته ئەوئ خراب کری، وتو وی خلاس بکه..

ئەبوو بەکری گۆتئ:

- باشه.. ئەز دئ وه کهم، ب چەندی تو دئ وی فرۆشیه من؟

- چەندی تو دئ پی دەی؟

- پینج وهقیین زپری..

- من قەبۆبله..

و پشتی ئومەبییهی زپری خۆ وهرگرتی گۆته ئەبوو بەکری:

- ئەگەر وهقیهکا ب تنئ ژئ ته پی دابا، ئەز دا وی فرۆشمه ته.

ئەبوو بەکری گۆتئ:

- وئەگەر ته سەد وهقی ژ من خواستبان ئەز دا پی دەم!

و پشتی هنگی ئەبوو بەکر وههقالین خۆ چوون قەید و زنجیرین بیلالی
قەکرن، و برینین وی دەرمانکرن، وئەو د گەل خۆ بره مالا (ئەرقەمی) ل
نک پیغەمبەری -سلاف لی بن- ووی کۆما خودان باوهران یا د گەل.. و
ل سیه- سالیئ موحەممەدی دلئ بیلالی ژ قەیدین شرکئ یزگارکر،
وئەبوو بەکری دەستین وی ژ قەیدین عەبدینیا ئومەبییهی ئازادکرن.. پاشی
ئەو د ریکا خودئ دا ئازادکر، و بیلال عەبدئ حەفتئ بوو یئ ئەبوو بەکری
ب مالئ خۆ کپی و ئازاد کری، رۆژەکی بابئ وی گۆتئ:

- کورئ من! مادەم تو هەر مالئ خۆ زەعی دکە، عەبدان دکپی و ئازا
دکە، هەچکو هەندەک زەلامین ب هیز ئازا که دا ئەو سوپاهی بو ته بینه
پشت..

ئەبوو بەكرى گوتتى:

- بابؤ! ھەما بۆ خودى ئەز قى كارى دكەم..

ل بەر وان يىن رۆناھيا ئىسلامى نەگەھشتىھە دلپن وان، ئەف كارى ئەبوو بەكرى دكر زەعتىكرنا مالى بوو، بەلى ئەبوو بەكرى ب پەنگەكى دى ھزر دكر، ئەف كەسپن خەلكى بى ھىز ولاواز ددپتن، ل بەر ئەبوو بەكرى كافرپن دنيايى ھەمى، ب ھەمى مال وسەلتەنەتا خۆ قە، بەھايى ئىك ژ وان نەدئىنا، ئەوئىن ھە ژ بەر كوفرا خۆ ب ھەمى سەنگا خۆ قە بەھايى پىشپەكى نائىنن د تەرازيا خودى دا، وئەقە ژ بەر باوھريا خۆ ھەر ئىك دنيايەكى دئىنت.

پشتى بىلال ژ جىھانا ئومەببەھى وئەبوو جەھلى يا تثرى تارى وعەزاب پزگار بووى، وپشتى ئەبوو بەكرى قەنجى لى كرى وبارى عەبدىنىي يى گران ژ سەر ملان داناي، وى قەستا ديوانا خۆشتقىي خۆ كر، ئەوى ب كەيف وگرنئىن قە پىشوازي لى كرى.. جلكىن وى د بەر دا ددرپاي بوون، وھىشتا برىنپن وى خوين ژى دزا، وەكى دەيكەكا دلؤقان دەمى زارؤكى خۆ ددەتە بەر سنگى خۆ، وەسا كۆما خودان باوھران بىلالى بى خودان د ناف خۆ دا ھەواند، و ژ وى رۆژى وەرە بىلالى بەرپەرەكى نوى ژ دەفتەرا ژىي خۆ قەكر، ئەو بەرپەرە ب زەلاليا باوھرىي وشرىنيا ھەژىكرنى دەست پى كرى..

د گهل خوشتقی

ژ وی رۆژی وهره چیرۆکا ئیانا وی د گهل پیغه مبهری -سلاف لی بن- دهست پی کر، ئەو ئیانا بی توخوب، یا ل عهردی شینبووی و ل عهسمانی بهر ژ خو دای، وکانی چاوا بیلالی دهمی یی گرتی د ناڤ دهستین کافران دا دهرسهکا مهزن د خوڤاگریا ل سهر حهقیی دا نیشا خودان باوهران دا، و هسا پشتی ئەو هاتیبه بهردان و گه هشتیه کاروانی خودان باوهران ژ وی دهرسهکا مهزنتر د ئیانا خوشتقیی دلی دا نیشا وان دا.. وئه گهر پامانا دهرسا وی یا ئیککی ئەو بت نازادیا دلی و سه ربه ستیا و ژداننی ب مالیی دنیایی ههمیی نائیته دان، پامانا دهرسا دووی ئەو بوو گاقه کا ب تنی یا مرۆڤ د گهل خوشتقیی خو دبه ته سه ری، یا ن د گهل بیره اتنا وی پشتی و هغه رکرنا وی ژ دنیایی ههمیی دئینت.

دوهی وان ئەو ل سهر په لین سۆر درپژ دکر، و ب بستین ئاسنی داخ دکر؛ دا ئەو بهری خو ژ وی ریککی وهرگپرت یا وی بو خو هلبژارتی، یا ن دا ئەو وی قهناعه تی شیلی بکهت یا بو وی چیبووی.. به لی ئەو ل بهر نه هات، و هندی موبه کی (ته نازول) نه کر و خو بو وان نه چه ماند!

و پشتی دل و وژدان و له شی وی ژ کۆله تیا جاهلیه تی، و یا داخو از که رین جاهلیه تی، رزگار بووین، ئیانا پیغه مبهری -سلاف لی بن- ئیکا هند ژ فی عه بدی حه به شی یی بی ئارمانج دژیا چیکر کو بته مامۆستایی مرۆقینیی د هۆنه ری ئەقینداری و پرژگرتنا ل وژداننی دا، ل ده مه کی و هختی (طاغووتین قوره یشیان) بیلال عه زاب ددا، مه سه له گه هشته وی حه ددی

ئەو رازى بوون بىلالى بەردەن بەس ب شەرتهكى ئەو گۆتتەكا ب تنى يا باش د دەر حەقا صەنەمىن وان دا بىتت؛ دا قوردىشى نەبىتت: عەبدى حەبەشى شيا سەبىدېن خۆ.. بەلى خۆ ئەف پەيىقا ب تنى ژى، ئەوا بىلال دشيا نە ژ دل بىتت وچول سەر نەبوو، وى نەگۆت، وپشتى بىلالى دەستى خۆ كرىه د دەستى رزگاركرهئى خۆ دا، زەلامى چاك ئەبوو بەكرى.. و ژ جەهنەما شارىايا ئومەببەى دەركەفتى، ئىكەمىن جەم- وى بەرى خۆ داىى ديوانا خۆشتقىى دلى بوو.. هەر وەكى وى دقيا ب دىتن و نىزىكبوننا ژ وى وان هەمى برىنان خۆش بكت يىن دويراتىى تى كرین، وعەجىبگرتى نەبن دەمى ئەم دىبىتت: دىتن وگەشتنا خۆشتقىانە دەرمانى هەمى دەردىن دلى.. و ب تنى ئەو قى راستىى دزانت يى گەرما قىاننى دلى وى كەواندى!!

سىزده سالان ل مەكەهى بىلال ل نىزىكى وى دژيا، هەر رۆژ دەرسەكا نوى يا باوهرىى وئىخلاصى وقىاننى ووفادارىى ژى وەردگرت، حەتا نىزىك بوو قىانا وى بو بىلالى، ل بەر دلى بىلالى ژ وى باىى گرنگتر بت يى وى هل دكىشا.. رۆژىن درىژ د سەر وان را دبۆرىن ژ وى پارى زىدەتر يى ئەو پى نەمرن ب دەست وان نەدكەفت، گاف بو گافى ئاستەنگ د رىكا وان دا زىدە دبوون، ھندەك جارن نىزىك بوو رى د چاقىن بىلالى وىن وەكى وى دا تارى بىت، ھىقى بمرت، بەلى دەمى ئەو دەتە نك خۆشتقى و ل بەر دەستى وى رادوہستان، وان ھەست پى دكر كو ب تنى دىتتا وى ھىقىى د دلى دا مەزن دكەت، جارەكى دەمى تەنگافى زىدە دژوار بووى، خەبباب ب بەرا وان كەفت، وچوون قەستا پىغەمبەرى

-سلاف لی بن- کر، ئەو ل بەر سیبەرا کەعبی یی پازای بوو، خەببایی
گۆتی:

- ئەی پیغەمبەری خودی! ما تو دوعا یەکی بو مە ناکە ی کو خودی مە
ب سەر بیخت؟ حەتا کەنگی کافر دی ل سەر مە دزال بن، وعەزابی ئیننە
سەری مە؟

ناچاڤین پیغەمبەری -سلاف لی بن- سۆر بوون، پوینشتە خواری
وگۆتە وان:

- یین بەری هەو زەلامەکی دا ئینن، کۆرکەکی بو د عەردی کۆلن،
ووی کەنە تیدا، ومشار دئینا ددانا سەر سەری وی، حەتا ئەو دکرە دو
پرت، وقی چەندی ئەو ژ دینی وی نەددا پاش.. شەیین ئاسنی ب لەشی
وی دا دئینا خواری حەتا چەرم وگۆشتی وی ژ هەستی قەدکر، وقی چەندی
ئەو ژ دینی وی نەددا پاش، ئەز ب خودی کەمە خودی قی دینی دی تمام
کەت حەتا سویار ژ صەنعائی دچتە حەزرەمەوتی وئەو ژ تەشتەکی ناترست
ژبلی خودی، و ژ گورکی ل سەر پەزی خۆ، بەلی هوین لەزی دکەن..

ودەمی ئەو زقیرین، دا بیژی نە ئەون یین بەری هنگی چووین ئەف
داخوازە کری، ئەو سستیای نیزیکی بوو عەزابا قورەیشیان یا دژوار د دلین
وان دا پەیدا کەت، هاتە گوهارتن، ئەو سەرکەفتنا وان دویر ددیت، ولەز
لی دکر، د چاڤین وان دا نیزیکی بوو، دارا هیقیی شینبوو قە، وچرای
ئومیدی گەشبوو، وباوەریا وان ب راستیا گۆتتین پیغەمبەری خوشتی ئەو
کرنە هندەک مروڤین دی.. خودی بو هەر قەدەرەکی ریکەک و دەمەکی
دەسنیشانکری دانایە، و بەری سەرکەفتنی جەپانندن پی دقتیت.

مشهختبوون بهر خوداځاځه

وپشتی سیزده سالان ژ صبر و تهحه ممولو د ریکا خودی دا، دهم هات خودی ریکه کی بو خودان باوهران شهکته نهو پی سهرهراز ببن، وشیری وان ل عهردی درېژ ببت، نهو بوو باوهری بی بهر پیی خو ل مه دینی دیت، وخودی تهوفیقا نهوس وخهزره جیان دا کو نهو دلین خو بو گازیبا نیسلامی شهکهن، وپیغه مبهری -سلاف لی بن- دهستوری دا ههقالین خو نیک نیکه ونیف شهشارتی ژ مهکه هی دهرکه شن، وقهستا باژیری مه دینی بکهن؛ دا بناخه یین نیکی یین دهوله تا قورنای ل ویری بینه دانان.. و بیلال نیک ژ وان که سان بوو یین فرمانا خوشتییی خو ب جه نینای، وپشت دایه وان جه واران یین وی چاقین خو بو جارا نیکی ل دنیا یی شهکرن، وپتر ژ چل سالان ژ ژیی خو لی بوړاندی.. بیلالی مهکه ه هیلا، خوشتیتیرین عهرد ل بهر وی، وقهستا جهه کی بیانی کر، یی چو کهس وکارین وی لی نه، چونکی فرمانا خوشتی ل سهر وی چندی هات..

و ل مه دینی.. بیلال ژی وهکی ب سهدان صهحابیان بهری وی مال ریکه، کانی کهنگی وچاوا خوشتییی دلی دی باژیری ب هاتنا خو روهن کهت، ودهمی مزگینی گه هشتی کو پیغه مبهر -سلاف لی بن- وهقالی وی نه بوو بهر ب سلامه تی گه هشتنه قوبائی، بیلال نه شیا خو ل مه دینی بگرت، د گازیبا دلخ خو دهرکه فت، و نهو رۆژ ل بهر وی وهه می ههقالین وی یین دی ژی خوشترین رۆژ بوو ل مه دینی ب سهر دا هاتی.. مه دینه نهوا بهری هنگی ل بهر وی باژیره کی تاری وغریب، نوکه د چاقین

وی دا باژپړه کچې روغن وپه رفره هه، دې بیژنی وی عه مرئ خو هه می یی
لی بۆراندی، ما نه هه باژپړه یی خوشتیږی وی ژی لی؟ بیلال ب له ز
بهر ب قوبائی فه دچوو، وزمان حالئ وی دگوت:

شوکر بینا هیا من هات ویه عقوب دیده رهوشن بوو

ب بوویا یوسف مصری ل کنعانی بهصر پیدا

ل قوبائی دلئ وی په یوه ندیا هه څینا خو د گهل خوشتی جاړه کا دی
موکم گریدا، جاړه کا دی وه کی وی مروڅئ ل بیابانه کا کوژه ک رتیا خو
بهرزه بکه ت، و د ناقبه را وی و مرئ دا بهوسته ک دمینت، پاشی ب
خافله تی فه ب سهر میړگه کا کهسک وخه ملین هلبیت، و هسا بیلالی
ههست ب زیندیوونه کا نوی کر، پستی ههردو لاتین مه دینئ هه و خوشتی
پیکفه ههواندین.. وده می پیغه مبهری -سلاف لی بن- قهستا مه دینئ
کری، نیکه مین کار کری مزگه فتا خو یا پیروژ ئا قاکر، و ل بهر ده ری
مزگه فتئ بهر سفکه ک دورست کر، وه کی میثانخانه یه کی بوو بو وان
صه حابیین زوگورد یین هه ز نه کری ژ پیغه مبهری -سلاف لی بن- دویر
کهفن، بهلکی خواستی هه رده م نیزیکی وی بن؛ دا د خزمه تا وی دا بن،
ودا چاڅیین خو ب دیتنا وی تیر بکه ن، څئ بهر سفکی دگوتئئ:
(الصفة)، و بیلال ل پیشیا وان صه حابیان بوو یین بنه جا خو ل صوفی
دانای، لهو ب شهف وروژ هه یی نیزیکی پیغه مبهری بوو -سلاف لی
بن-، و ل ئاکنجیبوون و سه فهرین وی هه د گهل وی دا بوو.

بانگھلدیرا ٹیکا..

پشتی مزگفت دوست بووی، وپر بار هاتیهدان گازیکرنا موسلمانان
بو نقیژی ب ریکا دانا بانگی بت، پیغه مبهه -سلاف لی بن- ل دور خو
زفیری، وپسیارا بیلالی کر:

- کانی بیلال..

- ئەفه ئەزم، ئەی پیغه مبهه ری خودی..

- وەرە.. دەنگی ته ژیی عەبدللاهی کوری زهیدی خوشتره، ب سهه
فی جهی بلند بکهفه، وبانگی بده بو نقیژی.

وبیلال ب سهرکهفت، ب دەنگی خو یی خوش شیعارئ ئیسلامی یی
ههه و ههه بلند کر:

((الله أكبر، الله أكبر))

خودی مهزنتره ژ ههه تشته کی ههی.. مهزنتره ژ ئومه ییهی وئهبوو
جههلی و ههه طاغیه کی هاتی ودی ئیت ههتا رۆژا قیامه تی، مهزنتره ژ
ههه ئیکی دقیت ئاستهنگان بیخته د ریکا فی دینی دا..

و ب فی چهندی بیلال بوو موئه ذنی پیغه مبهه ری -سلاف لی بن- یی
ئیکی، وپۆژی پینج جارن دەنگی وی ب بانگی ل عهسمانی مه دینی
بلندبوو، بیلال ئەوی بههه سیزده سالان دەنگی وی بوویه ئەو تیری
دژواری جههه کی کوفری ل مهکههه صمتی، دههه د رویی ئومه ییهه
وزرته کین قورهه شیان دا خوراگرتی مای، و (أحد أحد) فه گپرای، ئەفرۆ ل

پایتهختا دهولهتا قورئانئ بوو ئەو دەنگ یئ رۆژئ پینج جار ان سرۆدا
ئەزەلیا ئیسلامئ بلند دکر، بوو ئەو دەنگئ شریئ خودان باوهر ب نقیئ
ومزگهفتئ وپیغه مبهری فه -سلاف لی بن- گریدای .. لهو ژ وئ رۆژئ
وهه بانگ و بیلال د هزرا موسلمانان دا بوونه جیمک!

نه بهس هنده .. بهلکی ههر جارهکا پیغه مبهه -سلاف لی بن- ب
بیئتهنگیهکتی هسیابا، ل دۆر خو دزقیری و ل بیلالی دگه ریا، بیلال ئەوی
چو جار ان خو ژئ دویر نه دکر، دا بیئتی:
- بیلال! مه ب نقیئتی رحهت بکه ..

یهعنی: بانگ بده، دا ئەم رابینه نقیئتی، چونکی دلرحهتیا مه د نقیئتی
دایه.

وهوسا دەنگئ بیلالی بو پیغه مبهه ری -سلاف لی بن- و سهحایان بوو
ئەو دەرگهه یئ رحهتی تیپا دگه هشته وان، لهو بیرهاتنن وان یئن خوئ
ب فی دەنگی فه هاتنه گریدان!

بیلال و دویمایهیا ئومهیهی

وسالهک وچه ند هه یقهک د سهه مشه ختیبونئ را بۆرین، وقه دهه را خودئ
ل سهه هندئ پیک هات ل مهیدانا بهدرئ ئیکه مین شهه د ناقبهه را
موسلمان وله شکهرئ قوره یشیان دا پهیدا بیت، موسلمان ئەوین دهمی ژ
مالین خو دهرکهفتین ئیهتا کرنا شهه ری د دلئ وان دا نههه ی، وقوره یشی

ټه وین د هوارا کاروانی خو یی بازارگانیی دهرکهفتین، وهمر ژ سهری وان
ټییه تا شهری د دل دا..

کوما موسلمان ټهوا ب سهروکتیا پیغه مبهری -سلاش لی بن-
دهرکهفتی، بیلال د گهل بوو.. وکوما قورهیشیان بهری ژ مهکه هی
دهرکهفن، ټومه بییه یی کوړی خه له فی ژ ترسین مرنی دا خو ژنی دا پاش،
ټینا هه قالی وی ټه بوو جهلی زه لامهک هنارته نک وگوتی:

- ټه گهر ته دیت ټهو د ناف زه لامان دا روینشت، هندهک بخویری بو
وی ببه، و بیژی: مادهم دی د گهل ژنکان بی، بلا ټهف بینا خوش بو ته
بت!

دهمی وی وه کری، ټومه بییه ب عیجزی فه گوتی:

- خودی رویی ته پرهش کهت.. ټه ژ هه وه کیتر نیم!
ټهو ژی د گهل قورهیشیان دهرکهفت.. وژشان مهیدانا بهردی بوو..
وهوین دزانن (کلمة السر) وشعاری موسلمانان یی پیغه مبهری -سلاش
لی بن- بو وان د قی غزایی دا دانای چ بوو؟
(أحد.. أحد)..

ټهف په یفا ژ دهقی بیلالی دهرکهفت دهمی ټومه بییه ټهو عهزاب دد!!!
ټه بوو جهل ټهوی ته شجیعا ټومه بییه دکر دا ټهو بیلالی پتر عهزاب
بدهت، ټه قرو یی ټومه بییه ته شجیع دکهت دا دهرکهفته شهری
موسلمانان.. ټهو شهری موسلمانان شعاری خو تیدا کریه: (أحد..
أحد)! ټهو چ سرره کا غه ربه قه دهری د قی چه ندی دا هه ی؟

بیلال بۆ شه‌ری ده‌ر نه‌که‌فت بوو، وئومه‌بیه‌ی نه‌دقیبا ده‌ر که‌فته شه‌ری، به‌لئ قه‌ده‌را خودئ ل سهر هندی پی‌ک هات ئه‌و هه‌ردو ل به‌درئ روی ب روی بکه‌فنه به‌رانه‌ر ئیک..

- بۆچی؟

- (لَيْقِضِيَنَّ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا).

و شه‌ری ده‌ست پی کر.. ئه‌و ئیکه‌مین شه‌ر بوو بیلال د ژیی خۆ دا پشکداریی تیدا دکه‌ت، وئه‌فه رۆژا خودئ دنیا تیدا دای، هه‌زکنا وی ل سهر هندی بوویه ئه‌و هه‌ر ئیکئ خۆ بلند بیینت نزم بکه‌ت، و ب ده‌ستین کئ؟ ب ده‌ستین وان یین وی ئه‌و کیم ددیتن.. ئومه‌بیه‌ی ب پین خۆ قه‌ستا وی دویماهیئ کر یا قه‌ده‌رئ بۆ دانای..

و شه‌ری ب گوتنا بیلالی (أحد.. أحد) ده‌ست پی کر، دلئ ئومه‌بیه‌ی، وه‌کی دلین هه‌قالین وی ژ (طوغاتین قوره‌یشیان) ژ به‌ر قئ په‌یقئ هژیان، کانئ چاوا پشتی ده‌مه‌کئ کیم ریزین وان ژئ ژ به‌ر شیرین موسلمانان ته‌را و به‌را بوون، و شیر گه‌ه‌شتنه ئیک، و سه‌ر و گرگرتن مه‌که‌هئ ئیک ل دویش یئ دی که‌فتنه بن پین موسلمانان، و نیزیک بوو شه‌ر ب دویماهی بیت، د ناڤ چریسکین شیران را، و ل بن سیبه‌را رمان بیلالی نه‌یاری خۆ یئ دوهی (ئومه‌بیه‌ی کورئ خه‌له‌فی) دیت، خۆ ددا به‌ر عه‌بدره‌حمانئ کورئ عه‌وفی دا ئه‌و وی پاریزت، و بده‌ته د گه‌ل ئیخسیران؛ چونکی عه‌بدره‌حمان وئومه‌بیه‌ی د جاهلیه‌تی دا هه‌قالین ئیک بوون، بیلالی گازی کر:

- سهري کوفري و دوزمني خودي ئومه ييه! ئەز خلاس نەبم ئەگەر ئەو
خلاس بېت!

ووی قەستا ئومه ييهی کر وشیری خۆ راکرە هنداقی سهري وی، ئومه ييه
ئەوي میترینیا خۆ هنگی نیشا ددا دەمی بیلال وعەممار ویتن وهکی
وان دگریدای، ژ ترسان دا قەلەرزى، و دنیا د چاقان دا تارى بوو، و ل وی
دەمی عەبدره حمانی گازی کری:

- نه بیلال نه.. ئەو ئیخسیری منە..

شیری بیلالی ئەو سەر دفراند یی گەلەک جارن ب غوروورا کوفری خۆ
مەزن و بلند ددیت.. ئیخسیر، و د مەیدانا شەری دا. بەری شەپ ب
دویماهی بیت؟! ئەقە کەنگی چیبوویە؟!

و پستی کەلەخی مراری ئومه ييهی کەفتیه بن پیمان، بیلالی ب
بەریخۆدانەکا تیر مەعنا قە بۆ جارا دویماهی بی بەری خۆ دا وی و کەلەخی
کوری وی ئەوي ژ وی و یقەتر و گۆت:

- أحد.. أحد!

وقەستا تمام کرنا واجبی خۆ یی پیروژ کر، پستی گرنگترین واجب ژ
سەر ملین خۆ راکری..

و پروژ بۆرین.. و د هەمی شەپان دا، و ل هەمی دەمێن گرنگ بیلال ل
ریزا ئیکى د گەل خۆشتقیی خۆ بوو، حەتا پروژەکا دی ژ پروژین گەش د
ژیانا بیلالی دا د گەل پیغەمبەری -سلاڤ لی بن- هاتی.. ئەو زی پروژا
قەکرنا مەزن بوو.

بیلال.. ل سەر بانێ کەعبی!

ل هه‌یقا رهمه‌زانی ژ سالا هه‌شتی پشتی مشه‌ختبونێ.. کۆما خودان باوه‌ران ئالایی ته‌وحیدی ل سەر که‌عبه‌یا پیروژ ل مه‌که‌هی بلندکر، پیغه‌مبه‌ر -سلاف لی بن- ب سەر چه‌ماندی شه، نیشانا خوشکاندنێ بۆ خودی، هاته د مه‌که‌هی دا، وسوره‌تا ﴿ إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا ﴾ د گه‌ل خو‌دخواند، وپشتی هاتیه د باژێری دا ئیکه‌مین جار به‌ر ب که‌عبی شه چوو، ل سەر ملی خو‌ زق‌ری وپسیار کر:

- کانێ عوثمانی کورێ ته‌له‌هی؟

وعوثمان مرۆقه‌کی کافر بوو، د جاهلیه‌تی دا کلیلین ده‌رگه‌هی که‌عبی د ده‌ستین وی وبنه‌مالا وی دا بوون، جاره‌کی به‌ری مشه‌ختبونێ پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن- داخواز ژێ کر ئه‌و بیت وده‌رگه‌هی که‌عبی بۆ وی شه‌که‌ت، وی هنده‌ک گو‌تینین سه‌قه‌ت گو‌تنه پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن- ئینا پیغه‌مبه‌ری گو‌تی:

- به‌لکی رۆژه‌ک بیت وتو‌قی کلیلی د ده‌ستی من دا ببینی، ئه‌ز وی بده‌مه وی یی من بقیت..

عوثمانی ب ترانه پیکرن شه‌ گو‌ت:

- مه‌عنا هنگی قوره‌بشی دی ره‌زیل بن وچه‌ هیلاکی!

پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن- گو‌تی:

- نه‌خیر! به‌لکی هنگی ئه‌و دی سهر‌فهر‌از بن.

گاڤا هاتين گۆتینه عوثماني: پيغهمبهر يى داخوازا ته دکهت، هيچ گومانهک بو وي چى نهبوو کو ئهو ئهقرؤ دى تولا وي رۆژى ژى ستينت، ودى کليلا کهعبى ژ دهستين وي دهريخت.. بهلى چونكى وي چو رينک نهبوون ئهو ب سهرهکى شور فه هات..

- ئهى عوثمان دهرگههى کهعبى فه کهه..

پيغهمبهر -سلاف لى بن- د گهل بيلالى حهبهشى، وئوسامه يى کورى زهيدى، ئهوى بابى وي وهختهكى عهبد، د گهل خودانى کليلى عوثماني کورى طهلههى ب ژور کهفت.. وپشتى ئهو بيست خهبهرهکان ماینه دژور فه دهرکهفتن، عهبدللاهى کورى عومهري دبیتت:

- گاڤا ئهو دهرکهفتين من پسيارا بيلالى کر: پيغهمبهرى -سلاف

لى بن- د ژور فه چ کر؟

بيلالى گوتى:

- ئهو د ناقبهرا ستوينين کهعبى دا راوهستيا، ونقيژهک کر..

وپشتى دهرکهفتين پيغهمبهرى -سلاف لى بن- کليلا کهعبى کره د دهستى عوثماني کورى طهلههى دا وگوتى:

- هانى کليلا ته عوثمان! ئهقرؤ رۆژا قهنجيى ووهفادارييه.. کليلا خو

بگره، ئهو ههر وههر دى مينته ف ههوه، ويى وي ژ ههوه بستينت دى يى زالم بت.

ل وي دهمى، ل دهمى سهرکهفتنا مهزن دؤر ورهخين وي دتري بوون ژ مروثان ژ موسلمانين سهرکهفتى وکافرين شکهستى ژى، بهرى ههميان لى

بوو کانی پیغه مبهه - سلاف لی بن - دی چ بریاری دت، پیغه مبهه - سلاف لی بن - د گهل خوشتقیی خو ئوسامه ی، وهه قالی خو یی نیزیک بیلالی ژ که عبی دهرکه فت، بهری هه بریاره کا ئه و بدهت، ئه و ل بیلالی زقپری وگوتی:

- ب سهه بانی که عبی بکه فته، وبانگ بده..

وبیلالی ب قی بانگی خو، کو ئیکه مین بانگ بوو ل که عبی دئیتهدان، راگه هاند کو ئیدی خلاس، بهرپه ری جاهلیه تی ل قی جهی پیروز هاته پیچان، ونه ما ئه و جاره کا دی بیته فه کرن، گازی (الله اکبر) ژ سهه بانی که عبی ژ لایی بیلالی فه هاته بلندکرن، بیلال.. ئه و عه بدی حه به شی یی بهری چند ساله کان شریعه تی جاهلیه تی ری نه ددایی کو بچنه د که عبی فه؛ چونکی ئه و عه بده کی ره شه، ئه فرۆ پیغه مبهه ری ئیسلامی وی بلند دکه ته سهه بانی که عبی؛ دا گازی ئیسلامی راگه هینت، ئه و گازی دبیترت: (یی عه رب ژ یی عه جه م چیتر نینه، ویی سپی ژ یی ره ش باشر نینه، ئه گه رب ته قوایی نه بت)، کانی ئومه ییه؟ کانی ئه بوو جه هل؟ کانی ئه بوو له هه ب؟ بلا بیتن وقی بلندیی بینن یا ئیسلامی بیلال گه هاندیی!

وبیلالی فه رمان ب جه ئینا، ب سهه بانی که عبی که فت، و ب دهنگی خو یی زه لال ودژوار دؤل ونه لیتن مه که هی تری گازی ته وحیدی کرن، ئه و گازی هه وهه دلین شهیتانین مروّف وئهنان تری ترس و سه هم دکه ت، سهه هه می چه میان، وچاڤ تری رۆندک بوون، (فاتح) پیغه مبهه ره.. و(موئه ذذن) بیلاله.. و جه که عبه یه.. وکۆم کۆما خودان باوه رانه بیتن ریکه کا دریتژ ژ خوه وخوین وروندکان بری..

هندهک ژ وان ستوبنیتن کوفری یین ل قی جهی دحازر وئف دیمه نه ب
چاڤ دیتی، د زک دا کهلین، و د بن لیقلیقان را گۆت:

- خوزیتین (فلان کهسی) مر بهری ببینت ئهف قهله رهشکه ب سه ر
بانئ کهعبئ بکهفت، وبانگ بدهت!!

دفن بلندی وخۆمهزنکرنا جاهلیه تی یا قالایه.. ئهوا ئیسلامی ب رۆژا
حقیقه تی هه لاندی، و ب شیرئ راستیی قه لاندی!

و پشتی نقیژ هاتیه کرن، وسه ر بو خودئ هاتینه چه ماندن، پیغه مبه ری
ئیسلامی د ناڤ خه لکی دا رابووڤه، ولیبۆرینا گشتی راگه هاند:

- گه لی مرۆڤان! هوبن چ هزر دکهن، ئه ز دئ چ ل هه وه کهم؟
وان گۆت:

- ئه م هزرا باشی ژ ته دکهین، تو برابه کی باشی، وبرازایه کی باشی..
پیغه مبه ری -سلاف لی بن- گۆت:

- هه پرن.. هوبن هه می دبه رداینه!!

خاترخواستن

ل درژیا دهه سالان ل مه دینی بیلال یئ نیزیکی پیغه مبه ری بوو،
بانگهلدیری وی بوو، ل ده می نقیژان بانگ ددا، ووه کی دی رابوون
وروینشتنا وی ل به رسفکا مزگه فته تی بوو ئهوا دگۆتنئ (الصفة)، وکارئ
وی یئ دی ئه و بوو ئه و خه زنه داری مالی زه کاتی وخیران بوو.. وڤان

هەردو کاران: (بانگهلدییری وخەزنەداریی) ھند دخواست ئەو ھەردەم یی نیزیکی بت ژ پیغەمبەری -سلاڤ لی بن-، وخۆ دەمی پیغەمبەر دچوو غەزایەکی یان سەفەرەکی ژ ی بیلال د گەل خۆ دەر؛ دا بو وی بانگی بدەت..

و ل ھەیفە (ذو القعدة) ژ سالادەھنی مشەختی ل مەدینە بو دەنگ کو پیغەمبەر -سلاڤ لی بن- دئ قەستا مەکەھی کەت بو کرنا حەجی، لەو خەلکی ھەمیی کارئ خۆ بو سەفەرا حەجی کر؛ دا ئەف دەلیقەیا مەزن ژ دەست وان دەرنەکەفت، کرنا حەجی د گەل پیغەمبەری خۆشتی.. و بیلال دەسپیکا وان بوو! و ب رێقە ژ ی ھژمارەکا مەزن ژ خەلکی دەور و بەرین مەدینە خۆ ب فی کاروانی پیرۆز را گەھاند، حەتا دەمی کاروان گەھشتیە مەکەھی ھژمار گەھشتبوو نیزیکی سەد ھزار مرۆقان.

و ئەف حەجە ئەو ھە یا دبیتزنی: حەجا خاترخواستنی؛ چونکی پیغەمبەر - سلاڤ لی بن- پتر ژ جارەکی د ناڤ خەلکی دا رابووڤە وگۆت: گەلی مرۆقان، سەر و بەری حەجی بو خۆ ژ من بگرن؛ چونکی ئەز نزانم بەلکی سالەکا دی ل فی دەمی ئەز ھەو ھە ل قیرئ نەبینم.. ھەر وەکی وی خاترا خۆ ژ ئوممەتی دخواست، رۆژا ئیک شەنبی پیغەمبەر گەھشتە مەکەھی، پشتی عومرا خۆ کری حەتا پینج شەنبی ما ل مەکەھی، پینج شەنبی بەری نیڤرۆ دەرکەفتە (مینای) و ل ویری ما حەتا رۆژا ئەینیی نقیژا سپیدی ژ ی کری، پشتی رۆژ ھەلاتی قەستا عەرەفی کر، خیفەتەک ل (نەمیرە) بو ھاتە فەدان، و ما ل ویری حەتا نیڤرۆ بووی، ل ویری خوتبەک بو صەحابیان خواند، پاشی نقیژا نیڤرۆ وئیڤاری د گەل ئیک کر، دو رکاعەت دو

رکاعت، پاشی قهستا عهدهفی ب خو کر، و ب ره خ وی چپایی بچویک
 فه نهوی دبیترنی: (چپایی رهحمی) ل عهدهفی راوهستیا وبهری خو دا
 قیبلئی ودوعا بو خو کرن هتا روژ ئا قابووی.. ودهمی نهو یی ژ پبیان فه،
 بهری روژا عهدهفی ئا فا بیت، نهف ئایهته بو وی هاته خواری: ﴿ اَلْیَوْمَ
 یَسِیَ الَّذِیْنَ کَفَرُوا مِنْ دِیْنِکُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ اَلْیَوْمَ اَکْمَلْتُ لَکُمْ دِیْنِکُمْ
 وَاَتَمَمْتُ عَلَیْکُمْ نِعْمَتِیْ وَرَضِیْتُ لَکُمُ الْاِسْلَامَ دِیْنًا ﴾ هنگی هندهک صهحابیان،
 و عومهر ئیک ژ وان بوو، کرنه گری، ئیکی گوته عومهری: بوچی تو دکیه
 گری؟ وی گوته: تشت نهگهر تمام بوو، دئی دهست ب کیمی کته..

بهلی.. عومهری و بیین وهکی وی دزانی نهگهر دین تمام بوو، کارئی
 پیغه مبهری -سلاف لی بن- دئی ب دویماهی ئیت، ونهگهر کارئی وی ب
 دویماهی هات، مهعنا نهو دئی ژ ناف وان وهغهر کته، وگافا بیرا وان ل
 وهغهر کرنی هاتیهفه گریا وان هات!!

و پشته کار وبارین ههجی ب دویماهی هاتین، وبهری ههیشا (ذو
 الحجة) خلاس بیت، پیغه مبهر -سلاف لی بن- زقیری مه دینی، و پشته دو
 ههیشا، نساخیا پیغه مبهری دهست یی کر..

وهغهر کرنا خوشتقرا

ب بهلاقبوونا خه بهری نه خوشیا پیغه مبهری -سلاف لی بن- ل مه دینی،
 ترس کهفته دلئی صهحابیان، هیشتا نهو یی ساخ خه می خیشه تا خو یا

رەش ب سەر دلپن وان دا ئينا خوارى، ئەرى ئەگەر ئەو مەر.. پشتى وى
ئەو دى چ كەن؟

عەبباسى مامى پىغەمبەرى د بەر كۆمەكا ئەنصارىان را بۆرى، دىت
ھەميان سەرىن خۆ يىن داينه ئىك ويىن دكەنە گرى، عەباسى گۆتە وان:

- ھەو ھەو خىرە.. بۆچى ھوبىن دكەنە گرى؟

وان گۆت:

- بىرا مە ل پىغەمبەرى ھاتەفە دەمى ئەو د ناڧ مە دا دروينشت،
ڧىجا گرىا مە ھات..

عەبباس چوو ژۆر سوحبەتا وان بۆ پىغەمبەرى -سلاڧ لى بن- كر،
پىغەمبەرى -سلاڧ لى بن- سەرى خۆ ب پاتەيەكى رەش گرىدا و دەركەفتە
مىزگەفتى، ب سەر مېنبەرى كەفت، پشتى ھەمدا خودى كرى گۆت:

- ھەو ئىمانەت ئەنصارى، ئەون ھەڧالپىن من وجھى باوھرىا من، يا
ل سەر خۆ وان كر، و دەم ھات يا بۆ وان بەدەينى، قەدرى قەنجى وان بگرن،
و ل خرابى وان نەگرن..

پاشى ژ مېنبەرى ھاتە خوارى، وئىدى ئەو ل سەر مېنبەرى نەھاتە
دىتن! ئىشا وى گران بوو ونەشيا دەركەفتە مىزگەفتى.. وعەدەتى بىلالى
بوو ھەر جار دەمى نڧىژ دبوو بانگ ددا، پشتى دەمەكى ل سەر مىلى خۆ
يى چەپى دزڧرى وبەرى خۆ ددا دەرگەھى مەزەلكا عائىشايى ئەوى دكەفتە
لايى چەپى يى مىزگەفتى، دەمى ددىت پەردە دھاتە راكرن وپىغەمبەر ب
ژۆر دكەفت، رادبوو قامەت بۆ نڧىژى دگرت، نوکە ئەو چ بکەت؟ بانگ دا

به لئى كهنگى په رده دئ ئي ته پاكړن؟ خه لكئ مزگه فتنئ هه مى دگوهشى
بوون، دا بيژئ هه ر ئيكي طهيره كي يئ دادايه سه ر سه رى! به رئ بيلالى
ما ل په رده ي وپه رده نه هاته هلدان، فه رمان گه هشت كو پيغه مبه ر -سلاف
لئ بن- يئ دبيژت:

- بيژنه ئه بوو به كرى بلا نقيژئ ل جهئ من بكه ت..

وگافا ئه بوو به كرى خو ل جهئ پيغه مبه رى ديتى، ژ به ر گريا وى
كه سئ گو ه ل دهنگئ خواندنا وى نه بوو!

روژين ئيكي ژ هه يفا (ربيع الاول)ئ ژ سالا (۱۱)ئ مشه ختى گران
ل سه ر خه لكئ مه دينئ بوړين، دل وهزرا هه ميان ل نك مه زه لكا
عائيشايئ بوو، ئه و جهئ پيغه مبه ر -سلاف لئ بن- لئ كه فتى، حه تا روژا
دو شه نبئ هاتى، دوا زده ي هه يفتئ، ده مى صه حايان نقيژا سپيډئ ل پشت
ئه بوو به كرى دكر، ئه و پئ حه سيان هه ر وه كي په رده هاته هلدان، ب په خئ
چاڅى وان به رئ خو دا يئ، وان ديت پيغه مبه ر -سلاف لئ بن- يئ به رئ
خو دده ته وان ويئ دگرنژت، نيزيك بوو ژ كه يفان دا وان ناگه ه ژ
نقيژئ نه مينت، وان هزر كر ئه و ساخ بوو ودي ئيت نقيژئ ل به را وان
كه ت، به لئ پيغه مبه رى -سلاف لئ بن- ب ده ستى ئيشاره ت دا وان كو
نقيژا خو تمام بكه ن، پاشى زڅرى مه زه لكا خو وپه رده به ردا..

ب كه يفه كا مه زن فه صه حابى زڅرينه مالين خو، ووان نه دزاني كو
ديتنا وان وخوشثيئ وان دئ بته ئه و جار.. چونكى به رى نيڅرويا وئ
روژئ ئه و خه به ر ل مه دينئ به لاقبوو يئ كه سئ نه ثيائى زوى ب زوى باوهر
بكه ت.. گو تن:

- پیغهمبهر یی مری!!

بیلالی ژی وهکی بارا پتر ژ خهلکی مه دینی باوهر ژ گوھین خو نکر..
نه چونکی وی هزر دکر پیغهمبهر نامرت، نه.. بهلی گهلهک جاران دهمی
مروقی خه بهر هکی نه خوش گوھ لی بیت، ل سهری باوهر ناکهت، وهزر
دکته دروه، چونکی یا ژ وی شه ئه گهر وی باوهر نه کر بهلکی ئه
بدرکهفت دره!!

بهلی مرن ئه و راستیا ژ ههمیان نه خوشتره، یا مروقی بقییت یان
نه قییت باوهری پی دئینت.. ئه و راستیا ب دربی خو یی دژوار دلان
دکلیشت، ودهستان ژیک دکته، وراستیین بهرچاقت دکته ئه و بیرهاتنین
یین ل بن ناخی دئینه قهشارتن.

ل مزگهفتی زهلام تیک هاتن وتیک چون، ئه وین ل بهرا چهپهران و ل
بن سیبهر شیر ورمان سست نه دبوون، نوکه دمه نده هوش و حیبه تینه،
نزانن چ بکهن، باوهر بکهن یان نه؟! هنده کین وهکی عوثنائی کورپی
عهفانی و بیلالی ژ بهر گرانی مهوقفی ومهزنی خه بهری لال بووبوون
وچوک لی شکهست بوون، وهنده کین وهکی عومه ری دا بیژی عهقلی وان
تشته کی گه هشتی، لهو شیری خو روپس کر بوو و ل خهلکی دخوری:

- یی بیژت: پیغهمبهری مری، دی سهری وی ب فی شیری برم،
پیغهمبهر نه مریه، ئه و ژی وهکی موسای کورپی عمران یی چووی ودی
زقرته شه..

ئه بوو به کر ب بیده نگیه کا خه مگین شه ژ مه زه لکا کچا خو عائی شایین
ددرکهفت، ئه و جهی جه نازی پیروزی پیغهمبهری - سلاف لی بن - لی،

ئیشارهت دا عومهری کو بیدهنگ بیت، بهلی عومهر بیدهنگ نه بوو..
 هیدی ب نک مینه ری قه چوو، مینه را پیغه مبهری -سلاش لی بن- ژ
 سی دهره جکان پیک دهات، ده می پیغه مبهری خوتبه دخواند ل سهر دهره جا
 سیی رادوه ستیا، نه بوو به کر ب سهر که فت گه هشته دهره جا دووی،
 وراوه ستیا.. زنده تر نه چوو:

- گه لی مروقان! هه چیی عه بدینیا موحه ممدی ذکر، نه قه موحه ممد
 مر، وهه چیی عه بدینیا خودی ذکر، خودی یی متی و نامرت.. ﴿وَمَا مُحَمَّدٌ
 إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ
 يَنْقَلِبْ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ﴾.

هنگی پیین عومهری نه شیان وی هلگرن، که فته عهردی وشیری وی ژ
 دهستان دهره که فت، مه جالی نه باوهری ئینانی نه ما، نه بوو به کری مه سه له
 بنپر کر، موحه ممد وهک لهش مر، ودویمایها ههر خودان رحه کی مر نه،
 به لی موحه ممد وهک په یام، نامرت.. موحه ممد نه وی ل صه حرائنا هشکا
 ژیانا مروقینیی کانیا فیانی وراستی پیقاندی، نامرت.. موحه ممد نه وی
 هیقی دلی هه ژاران چاندی وروژا (طاغوتان) بریه ئاقا، نامرت!!

وهکی سه تله کا ئاقی ده می تو ب مروقه کی دا که ی، وهسا ته زینکه ک
 ب سهر له شی بیلالی دا هات، به لی نه بوو به کری چو ده لی شه پین نه باوهری
 ئینانی بو کهس ژ وان نه هیلا، دنیا د چا قا دا تاری بوو، وخوزیا وی ژ
 وهکی یا حسسانی بوو کو وی سپیده یه کی ماره کی نه و گه ستبا بهری نه ف
 خه به ره بگه هتی:

أقيم بعدك بالمدينة بينهم

يا ليتنى صبحت سم الأسود!

بهلى خوزيان چو پیتفه نائیت!!

ودهم گران بۆرى.. دهسى بانگى نيفرؤ هات، بهرى هميان مال
بيلالى، بيلال هاته پيش.. دا ب وى كارى رابيت يى خوشتقىي وى
تهكليف پى لى كرى، بهلى چاوا ئهو بانگ بدت و خوشتقى نه يى حازر؟
ونهگر وى بانگ دا كى دى ئيت بيتتى: قامهتى بگره..؟

بيلال ب سهر (ميئذهنى) كهفت، ودهست ب بانگى كر:

- (الله أكبر .. الله أكبر)

پاشى ل سهر ملئ خو زقرى، ديت جهى ئيمامى يى خاليه.. بهرى خو
دا دهرگهه مازهلكا عايشايى، نه ديت پهرده رابيت..

- (أشهد أن لا إله إلا الله.. أشهد أن لا إله إلا الله)

ئهو زى گۆت.. وگاڤا گههشتيه يا د دويڤ دا، نهشيا بيتت، گرى پى
نه دايى، هاته خواري و كهفته عهردى، هندهك صهحابى لى كۆم بوون،
وههوجه نه دكر ئهو بيتتى: ته خيره؟ چونكى وان دزاني وى خيره!

بيلالى گۆته وان:

- بۆ خو پسيارا موئهدذهنكى بكهن دا بۆ ههوه بانگ بدت!

بنتم و بنا فما ابتلت جوانحنا

شوقاً إليكم ولا جفت مآقينا

تکاد حین تناجیکم ضمائرنا
 یقضي علينا الأسی لولا تأسینا
 إن کان قد عزّ في الدنيا اللقا ففی
 مواقف الحشر نلقاکم ویکفینا

وېشتی هنگی کهسی گوھ لى نه بوو بیلالی موئه ذذنی ل مزگه فتا
 پیغه مبهری - سلاڅ لى بن - کریت ..

بیلال ل شامی

پشتی وه غه رکرنا خوشتقی موسلمان ل سهر خیلافه تا نه بوو به کری کوم
 بوون، وصه حایبان دهست ب به لاکرنا روڼا هیئا ئیسلامی کر، وکومین
 جیهاد که ران بهر ب ژوریا جهزیری دهرکه فتن، بیلال هاته نک خه لیفه ی
 وداخواز ژئی کر نهو دهستویری بده تی دا نهو ژی دهرکه فته جیهادی، نه بوو
 به کری گوتی:

- من پتر پی خو شه تو بمینیه ل مه دینی، ویی نیزیکی من بی ..

بیلالی گوتی:

- من گوھ ل پیغه مبهری بوو بوو - سلاڅ لى بن - دگوت: (باشترین
 کاری خودان باو هری جیهادا د ریکا خودی دایه) وئز هز دکم د گهل
 مواهدان بم.

- وکی دی بو مه بانگ ددهت، نه ی بیلال؟

بیلالی گۆت:

- پشتی پیغه مبهری ئەز بۆ کەسێ بانگ نادەم..

- ئەز بیژم تو بمینی باشتەر.

بیلالی گۆتی:

- ئەگەر تە ئەز بۆ خۆ کڕییم بلا.. ئەز دێ مینمە ل نک تە، و ئەگەر تە

ئەز بۆ خودی کڕییم و ئازا کڕیم، ڕێ بدە من ئەز دەرکەشمە جیهادی.

گاڤا وی وە گۆتی، ئەبوو بەکری دەستویری دای، بیلالی کاری خۆ کر،

و بۆ کرنا جیهادی دەرکەفت، بیلال ژ مەدینە دەرکەفت، و نەزقێ قە..

دەرکەفت پشتی خۆشترین بیرھانتین خۆ ھیتلاینە ل وێرێ، و بەر ب شامی

قە چوو.

وسال بۆرین.. ئەبوو بەکری ژێ وەغەرکر، و عومەر ل جەمی وی بوو

خەلیفە، و (فتووحاتین) ئیسلامی ل وەلاتی شامی بەرفرەھ بوون، و جاب

گەھشتە سەرلەشکەری موسلمان ل شامی (ئەبوو عوبەیدە) کو خەلیفی

موسلمانان عومەر دێ ئیتە شامی و قەستا باژیری (بەیتولمەقدسی)

کەت؛ دا کلیتین باژیری ژ مەزنی وێ وەرگرت پشتی پریار ھاتیەدان ئەو

بێ شەر تەسلیم بیت، و ئەو صەحابیین د ناڤ لەشکەری موسلمانان دا

ھەین ل شامی ھەمی کۆمبوون دا ھەڤالی خۆ عومەری بینن، و بیلال ئیک

ژ وان بوو..

دەمی ھەمی گەھشتینە ئیک، و بیرھانتین خۆ یین کەڤن نوی کرین،

دەمی نڤیژی ھات، صەحابیان قیا ئەو د گەل دنگی بیلالی خۆ قە گوھیزنە

پوژتین بوړین، هندهک ژ وان داخواز ژ ئیمامی عومەر کر ئەو بیژته بیلالی بانگهکی بو وان بدهت.. ئەف داخوازه ل دلئی عومهری ژى هات.. عومهری گوته بیلالی:

- ئەز ته ب خودی ددهمه سویندی کو تو بانگهکی بو مه بدهی..

- ئەئ ئەمیرلموئمنین! ئەز هیثی دکهم تو من عهفی کهئ.

عومهری گوتی:

- ژ قی داخوازی.. ئەز ته عهفی ناکهم!

وبیلالی خو نهچار دیت داخوازا خهلیفهئ ب جه- بینت.. ودهمی بیلالی بانگ دای، وی ب دهنگی خو گهلهک بیرهاتنن شرین د دلین سهحایان دا ههوان، بیرا وان ل وان پوژان ئینا شه دهمی بانگ ب قی دهنگی بو پیغه مبهری دهاته دان، ئیک ژ وان مروقان یین هنگی ناماده بووین، دبیت:

- من نه دیت پوژهکی وهکی وی پوژئی زهلامان هند کرته گری، ویی ژ ههمیان پتر کره گری عومهر بوو.

وپشتی ئالایی ئیسلامی و تهو حیدئ ل پتربا وهلاتئ شامی هاتیه بلندکرن، و باژپری دیمه شقی بوویه ئیک ژ باژپری گرنگین ئیسلامی، بیلالی حه بهشی لی ئاکنجی بوو هتا پوژا خو یا دویماهیئ.. بهلی بهری پوژا وی یا دویماهیئ بیت ئەو ب سه ره دانا خو یا دویماهیئ بو باژپری مه دینی رابوو.

ئەي بىلال ما تو سەرا مە نادەي؟!

ودەمى بىلال ل شامى.. شەقەكى وى پىغەمبەر -سلاڭ لى بن- د
خەونى دا دىت، پىغەمبەرى گۆتى:

- ئەي بىلال! تە پىشتا خۆيا دا يە مە، ما تو سەرا مە نادەي؟

گاڭا بىلال ژ خەو رابووى چاڭتىن وى تىرى رۇندك بوون، وى گۆتە مالا
خۆ:

- كارى من بىكەن، ئەز دى چمە مەدېنى.

وبىلالى رى دا بەر خۆ، د گازىا خۆشتىيى خۆ ھات، وقەستا جەي
بىرھاتنان كر، وھنگى راولەستىيا ھەتا قويناغ ل مەدېنى داناي.. و دەمى
بىلال گەھشتىيە مەدېنى شەف بەر ب درەنگىيى قە دچوو، بەرى ھەر جەھەكى
وى قەستا مزگەفتا پىغەمبەرى -سلاڭ لى بن- كر، ھىلىنا بىرھاتنىن
عەمرى بۆرى.. ل بەرانبەر (رەوزا شەرىف) راولەستىيا وسلاڭ كرە
خۆشتىيى خۆ:

- ئەي پىغەمبەرى خودى! ئەي خۆشتىيى دلى! ئەقە ئەز ھاتم، ئەز ھاتم
ودلەكى تىرى ژ ئاگرى خەربىيى د گەل من، ئەز ھاتم دا پەيمانانا ئيانا خۆ د
گەل تە نوى بىكەمەقە.. ئەي پىغەمبەر سلاڭ ل تە بن..

و ل بەرانبەر مەرقەدى پىرۆز، و ل (رەوزا شەرىف) ئەوا دكەفتە
ناقبەرا قەبرى ومىنبەرى، دەمەكى بىلالى دەستورىيا چاڭتىن خۆ دا كو
رۇندكان بىارينن.. وگاڭا بوويە دەمى بانگى سىپىدى خودى وەسا ھەزكر

(موئه ذذنتی) مزگهفتی حازر نه بوو، بیلالی بهری خو دایي دئی ب سهر ده می بانگی شه چت، لهو وی خو نه چار دیت ب سهر (میئذه نی) بکهفت، و بانگی سپیدی بدهت..

د گهل بایي سهری سحاری یی نهرم، وشرینیا (موناجاتا) بهری سپیدی، وپشتی خه ربیبه کا دریز یا چهند سالان شه کیشای، دهنگی بیلالی وهکی جارن خه لکی مه دینی ژ خه وی هشیار کرن.. شه شه چ دهنگه دئیتته وان؟ خه ونه؟ هشیاریه؟ ئیک ژ وان چاقین خو باش په رخانندن، گوهی خو دا سهر دنیا یی.. وهی! دهنگی بیلالیه دئیتته من! هر ئیک ما د هه قالی خو فوگری.. تو بیژی شه شه نهو بت یا عومهری گوئی، پیغه مبهه ر جاره کا دی زقریبته شه؟ بیلال وی هه ل شامی، ودهنگی وی فی سحاری دئیتته مه؟

وگافا بیلال گه هشتیه: (أشهد أن محمدا رسول الله) مه دینه پیکشه د گهل بیلالی تیک هژیا، ودهنگی گریی ژ هه می لایان شه بلن دبوو، فی دهنگی و فی گازیب برینه کا کهفن د دلی خه لکی دا هه ودا شه، بیره اتنه کا شرین ل نک وان ساخ کره شه، نهو برنه وی وهختی ده می رونا هیا خودی ب سهر وان دا دهاته خواری، لهو وان چو پی نه ما هه میان پیکشه قه سته مزگهفتی کر؛ دا بزنان کانی چ بوویه، وگافا وان بیلال دیتی وان ب گری شه خو تی وهر کر..

دبیژن: وی سحاری گه لکه ژنک ژی ژ مالین خو دهرکهفتن وقه سته مزگهفتی کر، گوئن: دیاره پیغه مبهه ری زبندی بوویه شه!!

وپشتی چهند روزه کان بیلالی سهره دانا خو ب دویماهی ئینا، وزقری مالا خو ل شامی.. وما هتا روزه سهره دانا دویماهی هاتی..

سوباھل دئ گھینہ خوشتقیان

ودھم ہات بیلال باری خوّ بدانت، وخاترا خوّ یا دویماہیئی ژ قئی
دنیاہیئ بخوازت، ل بازئیرئ دیمہشقی، یان ل بازئیرئکی (داربا) ئەول
نیزیکئ دیمہشقی ل دویش گۆتنہکئ، بیلال کەفتہ بہر سەکەراتی،
وتەنگافی لئ شدیا، دەمئ ژنکا وی ئەو د قئ حالی دا دیتی، گۆت:

- وہی بو قئی کۆفانی!

بیلالی گۆت:

- نہ.. وہی بو قئی کەیفئ! سوباھی ئەم دئ گھینہ خوشتقیان،
موحەممەدی وھەقالین وی..

و د گەل گازبا ﴿ يَتَأْتِيهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ﴿٧٧﴾ اَرْجِعِي اِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً
مَّرْضِيَةً ﴿٧٨﴾ فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ﴿٧٩﴾ وَاَدْخُلِي جَنَّتِي ﴿٨٠﴾ ﴾ بیلالی چاقین خوّ
دانانہ سەریک، ورحا وی قەستا بانین بلند کر، د گەل موحەممەدی
-سلاف لئ بن- و دەستەکا وی ژ راستگۆ وشەھید وچاکان، و چ خۆش
ھەقالن ئەو!!

و ب قئی چەندئ بہرپەرئ بیلالی ژئ ہاتہ پیچان، ئەو عەبدئ
حەبەشی یئ کەسئ نەدنیاسی، پاشی پشتی ب ئیسلامئ ئازاد بووی
نوکہ ژ دەھ موسلمانان ل دنیاہیئ چوننہ چوننہ حەفت مرۆف وی دنیاسن،
وما کی ھەبە (موئەذذنی پیغەمبەری) نانیاست، ئەو عەبدئ کافران بہرین
مەزن ددانانہ سەر زکی ووی دگۆت: (أحد.. أحد)؟!!

ژئوده‌ر:

- ١- رجال حول الرسول، خالد محمد خالد.
- ٢- المسك والعنبر من خطب المنبر، د. عائض القرني.
- ٣- البداية والنهاية، لابن كثير.
- ٤- سير أعلام النبلاء، للذهبي.

طوبه‌ی بی‌رومی
نه‌وی خو فروتیه خودی

بیرهاتنیڭ کهفن..

مه کههه د گهل فرههیا خو د چاڅین وی دا تهنک بوو بوو.. دا بیژی نه نهو باژیپه یی بهری وی دنیاسی، ودهمهکی دریش ژ ژیی خو لی بۆراندی، گهلهک جارن ژ بینتهنگیا خو نهو ژ ناف مالان دهردهفت، ودچو وان گر و بهتهنین دکهفته دۆر ورهخین باژیپری ووی رۆژا خو ههمی لی دبۆراند، ودهمی لی دبوو شهف جارهکا دی ههر ب وان سهر ودلان قه دزقپری وی باژیپری یی ژ ههقال وخۆشتیین وی مایه قالا.. د ژيانا خو دا گهلهک جارن وی غهریبی دیتبوو، وگهلهک جارن وی تامکریبو دهردی وهغهرکن وخاترخواستنی ژی.. بهلی چو جارن وهکی قی جاری وی ههست ب بینتهنگیی نهکریه، وی باوهری ب وی گۆتنی ههبوو یا ل سهر خهلکی دگهریا ودگههشته گوھین وی کو مروقی غهریب یی کۆرهیه نهگهر خو نهو یی ب چاڅ ژی بت.. وههر جههکی تو بچی نهگهر چهندی خوش ژی بت، نهو جه نهشیت جهی وهلاتی دلای ته دا بگرت، بهلی نوکه بو وی دیار بوو کو وهلات ژی نهگهر ژ خوشتیان قالا بوو، نهو ههقالین صهبرا ته یی دئیت لی نهمان، د چاڅین ته دا وهکی خو نامینت، ل مالا خو تو دئ ههست ب غهییی کهی.. ههوه دیتیه مروڤ ل وهلاتی خو ههست ب غهریبی بکهت؟ وصهبرا وی ل مالا وی نهئیت؟ گاڅا نهو ل کۆلانیین مه کههه دهات ودچوو، وبهری وی ب ئیک ژ وان نهدهفت یین وی بهری هنگی خوشی ورههتیا دلای خو ل نک ددیت، خوزیا وی نهو بوو نوکه

ئەو ژى ژ ۋەلاتى خۆيى دويربا، و ل وى جەبى با يى خۆشتقى ھەمى لى
كۆمبويىن، وبلا ھنگى ئەو ژى ۋەكى وان يى غەرىب با، وخوزيا وى ئەو
با وى خەونەك ب ۋەلاتى خۆ قە دىتبا..

بەلى ژ نوى ئەو باش تىگەھشت كو دەمى خۆشتقى ۋەغەرى دكەن،
تاما خۆشيا ژيانى د گەل خۆ دىبەن، ژ نوى وى زانى مەعنا وى چىە دەمى
شاعرىن كۆفاندار د زىمارىن خۆ دا ل سەر خۆشتقىيىن دىيژنى: ھوبن چوون
ۋەھوۋە پىشتى خۆ دنيا ل مە تارى كر.. مەخسەدا وان ئەو نىنە ئىدى پۆژ
ناھەلىت، يان پۆناھىيى ژ خۆ نادەت، نەخىر! مەخسەدا وان ئەو ئەو
پۆناھىيا وان د گەل خۆشتقىيىن خۆ ونىزىك ژ وان د پۆژى دىنادەر،
ئىدى نەما ئەو ۋەكى بەرى تى دىننەدەر، لەو پۆژ د چاقىن وان دا و ل
بەر دلئى وان يا تارىە، قىيجا بوچى ل نك وان پۆژ ژ شەقى خۆشتر بت،
يان گەشتر بت؟!

گاڭا دبوو شەف ئەو پىتر ب خۆشىيى دحەسىيا، چونكى وى ئەو
باژىرىيى قالا ژ خۆشتقىيى خۆ ۋەھەقالىيىن وى يىن رويگەش نەددىت، بەرى
وى ب وان دىمىن رەش نەدكەفت يىن بىرا وى ل چىرۆكا زۆردارىيى
دىناڭە، پىچەكى ئەو ژ دىتتا وان زەبانىان رحەت دبوو يىن كەيفا خۆ د
نەيارەتيا دىنى خۆدى و تپەسەركرنا عەبدىن خۆدى دا ددىت.. ئەو دزقپى
مالا خۆ، ۋەكى ھەر جار د گەل خۆ ۋىبىرھاتىيىن خۆ يىن كەشن دما ب
تى.. چ ھىزەكا عەجىبە خۆدى داىە مرۆقى! دەمى ئەو د كلۆقانكا
نەخۆشىيى دا تە ھند دىت ئەو كوير چوو ھزرەكى ئەو نەخۆشى ھەمى ژ
بىرى بر، ۋەندەك جاران ژى دەمى خۆشى ژ ھەمى لاىان قە دىتى، تە

هند دیت هزرهکا نهخۆش ب سهر وی دا هات تاما وی خوشیی ههمیی ژ
نک بر!!

وقی جاری تاربا شهقی، ودویر کهفتنا ههفالان، کارهکی زینده تر ل وی
کر، و ببردانکا وی پتر نازراند، لهو هزر و بییران ئەو دویرتر بر.. دیمهن د
سه ری وی دا تیکهل بوون، وخه یالی ئەو ژیلهل و ژۆردا ئینا وبر، جار ئەو
به ر ب یه مهنی فه دبر، ئەو وهلاتی دیرینی ده مه کی شارستانی هه می لی
کو مبووی، و جار ژی ئەو به ر ب ژۆریا عیراقتی فه دبر، ئەو جهی ب سه دان
سالان بوویه مهیدانا هه فزکی د ناچه را فورسی و رومی دا، یی ده مه کی
بابی وی لی بوویه هه یی ونه یی.. پاشی ده می رۆژ لی قولپین،
و چه ر خه کی ئەو ئینای و ئیکتی ئەو بری، چه تا دویمه یی ئەو هاقیتیه سه ر
خیزی شاریایی مه که هتی، ل وی ده می نیزیکی بووی کانیه کا دی یا وه کی
زهمزه می ل نهالا مه که هتی بیه قت، به لی نه دا قی جاری ئافا شرین بده ته
خه لکی، به لکی دا رۆناهیه کا زه لال بده ته وان.. وگافا بییرا وی ل رۆناهیا
زه لال هاتی، وی هه ست ب خوشیه کا مه زن کر ب سه ر دلای وی دا
هات، پی هه سیا هه ر وه کی ده ستی قه ده ری د پشت وی شه ری را
هه بوو یی رۆژه کی د ناچه را فورسی و رومی دا چیبووی ووی گه له ک پی
نه خوش بووی، دا به ری وی پشتی هنگی بو قی جهی بیته دان، یی
رۆناهیا زه لال ژی بلند بووی..

ل دویر.. ل وهلاتی یه مهنی، و ل دویر.. ل زه مانه کی به ری،
بابکالکین وی دژیان، خودان عه سل و مال و سه لته نه ت، چو یی ژی کیم
نه بوو، نه زه لام.. ونه هیز و ملک و مال، چه تا ئەو رۆژ هاتی یا چو تشت

د دهستان دا نه‌مای، ده‌مې مه‌زنې حبه‌شه یې فه‌له، نه‌وې د‌گوتنې: نه‌جاشی، حه‌فتې هزار له‌شکه‌ر هنارتینه یه‌مه‌نې؛ دا شه‌رې مه‌لکې وې (ذونه‌واسی) بکه‌ت، ده‌مې زانی کو وې خه‌لکې نه‌جرانې ب ساخی یېن هاقیتینه د خنده‌کان دا وئاگرې به‌ردایې؛ ده‌مې وان دینې وی هیلای وبوینه فه‌له.. گا‌قا حبه‌شې ژ ده‌ربایې ده‌رباس بووین، وکه‌فتینه ناف عه‌ردې یه‌مه‌نې، وه‌لات هه‌می ئیخسته بن ده‌ستې خو، ومه‌زنېن وان کوشتن وره‌زېل کرن..

هنگی بابکالکین وی نه‌وین هیز ومه‌زنیا هنده‌ک ده‌قهران د دهستان دا، خو نه‌چار دیت ژ جه ووارې خو به‌یلن، و ژ وه‌لاتې خو ده‌رکه‌شن وبره‌شن؛ دا ژ شیرې حبه‌شیان، رزگار بین.. به‌لې کیشه بچن؟

قه‌ستا حیجازې بکه‌ن؟ ناخري نه‌و یا نيزیکه، وه‌ر جاره‌کا حبه‌شیان بقی‌ت دې ب دويف وان دا چنه ویرې، قه‌ستا وه‌لاتې رومی بکه‌ن؟ نه‌و ژې وه‌کی حبه‌شیان یېن ل سهر دینې عیسای، مه‌عنا نه‌و تشتې حبه‌شې عیجزکربن وبه‌رې وان دایه ستاندنا وه‌لاتې وان، نوکه رومی ژې عیجز کرینه، ودویر نینه نه‌و وان بگرن، وته‌سلیمی حبه‌شیان بکه‌ن؛ دا نه‌و وان بکوژن، یان هه‌ما هه‌ر نه‌و ب خو وان بکوژن.. پا چ بکه‌ن؟

به‌ری زه‌مانه‌کی باپیرې وان یې که‌شن مه‌لکې یه‌مه‌نې ره‌بیه‌یې کورې نه‌صری، هنده‌ک کورپن خو هنارتبونه نک کیسرایې فورسې دا ل نک وی یېنه پاراستن، ده‌مې هنده‌ک خیتزانکین وی خونه‌کا وی بو ته‌عبیرکری، وگوتیې: پشتی ته ب زه‌مانه‌کی حبه‌شې دې ب سهر وه‌لاتې ته دا گرن، ووی ئیخنه بن ده‌ستې خو، وکوشتنې ئیخنه ناف بچوبک ومه‌زنان، و نه‌و

پسمامین وان نوکه یین بووینه مهلکین عه‌ره‌بان ل (حیره) وئهو ب ناڅی کيسرای حوکمی دکهن، ل نک وان ئەو دئ ئینه پاراستن.. ووهسا چیبوو، وان خو ب وهلاتی حیره را گه‌هاند، ومه‌لکئ حیره (نوعمانئ کورئ مونذری) قه‌دره‌کئ مه‌زن بو وانگرت، وبه‌ایه‌کئ به‌رچاڅ دایئ، وده‌مه‌ک پیڅه نه‌چوو، مه‌زنئ وان باژپړئ (ئوبولله) ل ده‌قه‌را جه‌زیرئ، ل سهر لیڅا روپبارئ دیجله، ل نئیزکی مویسل، ومه‌زنی وئ ده‌قه‌رئ ته‌سلیمی وی کر.

باش بيرا وی ل (ئوبولله) وباغچه ویستانین وئ دئیته‌شه، روپبارئ وئ ئەوئ ئیڅاریان ده‌مئ چاڅئ رۆژئ څئ دکه‌فت، څیجا روپئ ناڅئ تیشکین وئ یین زهر عه‌کس دکرن، و ل به‌ژن وبالا یین وان دارین بلند ددان یین چه‌قین وان وهسا ب ناڅیک دا چووین، تو دا بیژئ ئەو ده‌ستین هنده‌ک ئەڅیندارین دلسۆزن ل دۆر گه‌رده‌نین ئیک ودو ئالیاین.. ئەو کهس گه‌له‌ک ژ راستی دوبر نه‌که‌فتینه ئەوین گۆتین: به‌حه‌شت ل دو جهان ژ عه‌ردی دئیته دیتن: ل باغچه‌یین (ئوبولله) و ل غووطه‌یا دیمه‌شقی.. کانئ ئەو وکانئ باغچه‌یین (ئوبولله)؟ ئەو وه‌کی وئ خه‌ونئ یا پیچه‌ک ژئ دمیته ل بيرا مرۆڅی، دئیته به‌رچاڅان، به‌لئ ئەڅ دیمه‌نئ جوان یئ روپبارئ، باغچه ویستانان، باژپړئ وقه‌سرا بابئ وی، مه‌زنئ ئوبولله، د هزارا وی دا ب هنده‌ک دیمه‌نین دی یین کریت ره‌ش دبت.. دیمه‌نئ خوبنئ، کوشتنئ، هپرشا ب غه‌در ئەوا به‌ری سپیدئ ب سهر وان دا گرتی، وئهو ل سهر ده‌نگئ قیژئ وه‌واران هشیار کری..

ئاخ، ئاخ.. چەند تىشتەكى نەخۆشە، دەمى دەستەكى رەش ب زۆرى
مرۆقى ژ خەونىن وى يىن شرىن هشار بكت، وقويناغىن درىژ دئىختە د
ناقبەرا وى وخۆشثيان دا، هەر ئىكى ب لايەكى دا بىت، وناھىلت ئىك
ژ وان بزانت كانى يى دى ب كىژ لايى دا چوو!!

رېكا نەخۆشيان..

بىرا وى باش ل (ئوبوللە) يى و باغچە و پروبارىن وى دئىتەقە.. جەھك
بوو دەمى چاقىن مرۆقى قى دكەفتن، وى هەمى نەخۆشىين خۆ ژ بىر
دكرن، وھزر دكر ئەو يى د جىھانا خەونان دا دژىت.. ل قى جەمى بوو وى
بۆ جارا ئىكى چاقىن خۆ ل دنيايى قەكرىن، پوژا ئەو ھاتىە سەر دنيايى
كەيفەكا مەزن بۆ خەلكى قەسرا مەزنى باژىرى چىبوو، وشاھى ل هەمى
لايىن قەسرى ھاتە گىران، وديارى وشرىنى ھاتنە بەلاقىرن، مەزنى باژىرى
(سىنانى كورپى مالكى) ئەو ب ناقى وەكىلى كىسراى مەلكى حىرە حوكم
ل قى دەقەرى دكر، ھەست ب كەيف وخۆشپەكا مەزن كر دەمى مزگىنيا
بوونا كورپى وى يى نەخرى (صوھەيبى) گەھشتىيى، ئەوي وى ھىقى دكر
كول پاشەپوژى جەمى وى بگرت، لەو برىار دا ل ھەر جەھكى حوكمى وى
دگەھتى ئاھەنگ بىنە گىران، وكەيف بىتە ئاشكەراكرن، و ل سەر خەلكى
بىتە ئەرزانى.. ووەكى ھەر كورەكى نەخرى يى مەزنى باژىرەكى
(صوھەيب) ب نازدارى ھاتە ب خودانكرن.. چو يى ژى كىم نەبوو، وھەر

زوی دهمی وی فامکری بابی وی بهر ههقیین ناماده کرنا وی بو مهزنیی
کرن، دگوت:

- مهزنی دقیت د گهل شیری بو کوری من بیتهدان!!

بهلی نه ههر تشتهکی مرۆف دکهته دلی خو ونهخشهیهکی بو ددانته،
وکاری بو دکهته، وهسا چی دبت وهکی مرۆقی دقیت، گهلهک جارن یا
دلی وی دخوازت چی نابت، وبا نه ل دویش بیدهرا وی دقیت..

ل وی دهمی صوههیب بهر ب فامابوونی قه دچوو، هندهک جارن ل
کوچکا بابی وی، بهحسی وی ههفرکیی دهاته گوهران یا د ناقبهرا وان
ودهولهتا رۆمی دا هه، ئهو ههفرکیا ل وی دهمی بهر ب دژواریی قه
دچوو.. وچو نیشانین ساهیی د ناقبهرا وان رهشه عهوران را دیار نه دکر
یین ل هنداشی وهلاتی کۆمبووین، وتشتهکی ب خافلهتی قه نه بوو دهمی
دهنگ وباس گههشتینی کو ههردو لایین ههفرکیی: دهولهتا فورسی
ودهولهتا رۆمی، یی بهر ههقیین خو یین لهشکهری دکهن؛ دا ناگرهکی نوی
یی شهری هلکهنی، ئهوی خودی دزانت کانئ قی جاری دئ کی سوژت..

و ل شهقهکا تاریی چهنگی خو ب سهر قهسرا بابی وی دا ئینایه
خواری، و ژ بلی دهنگی وی رویاری وهکی پلنگهکی هار ب رهخ قهسری
قه دچوو دهنگهکی دی نهدهاته بهیستن، ئهو رویدانا مهزن چیبوو یا دهاته
سهر هزرا کهسی ژ وان، یا کو بوویه دهسپیک بوو ریتکا نهخوشیان.. ل
درهنگی شهف، دهمی خهلی قهسری د خهو، ل ههمی لایان بوونه قیژی
وههوار:

- ئهقه چیه چی دبت؟

هەر ئیکی ئەف پسیاره ژ وی کەسی ذکر یی دەهاته راستا وی، بەلئ ل بن چەنگی تاریی، و ژ بەر تەمارا خەوئ ئەوا هیشتا ب دورستی چاڤ ودلین وان بەرنەدای، کەسی نەشیا بەرسقەکا دورست بەدت، پرویدان ژ وان یا ب لەزتر بوو، هەند دەلیقە نەدا وان ئەو هشین خۆ کۆم بکەن، و د مەسەلی بگەهن.. حەتا هزرا چارەبەکی بۆ وی ئاتافی بکەن یا وەکی برویسبەکا وێرانکەر ل قئ شەفا رەش ب سەر وان دا هاتی..

سوههیبی پینج شەش سالی، ئەوئ دەستەکی نەرم ئەو ب نازکی قە بری دانایە سەر جەئ وی، و ب دلۆقانی قە پەچنی وماچەک ل ئەنیا وی نەخشاندی، دەستەکی زقر ئەو ب رەقی قە ئەو ژ ناڤ نقینان کیشا دەر.. ل سەری یا ژ وی قە ئەقە خەونەکە ئەو دبینت، لەو وی ئەو ب چو قە وەرنەگرت، بەلئ پیچ پیچە بۆ وی ئاشکەرا بوو هەر وەکی ئەقە نە خەونە، ئەو یی هشیارە، ئەقە چبە ل مالا وان چئ دبت؟ ئەقە چ قیژی وەهوارن دئینە گوھان؟ عەقلئ وی یئ بچوبیک هاری وی نەکر کو ئەو مەسەلی شروقه بکەت، ئەقە چ ئەزمانە ئەو چەکدارین ناڤچاڤ گری و غەزەبی پی دئاخفن، یین ئەو ژ ناڤ جەئ وی ئینایە دەر، و ب دلرەقی هاڤیتبە بەر ئیک ودو؟ ئەو د وان ناگەهت.. ونزانت وان چ دڤیت، ب تنئ تشتئ وی دزانی ئەو بوو تشتەکی نە یئ دورست یئ دئیتەکرن..

ودەمەکی درێژ پیقە نەچوو مەسەلە هەمی ب دویماهی هات، ودیمەن ل بەر چاڤین وی ئاشکەرا بوو، راستە ئەو نەدشیا د گەل خۆ هەمی لایین پرویدانی شروقه بکەت، یان د سوحبەتی هەمی بگەهت، بەلئ ژ وان ئاخفتن بەری هنگی ل کۆچکا بابئ وی دەهاتنە گوھان، ئەو شیا تی

بىنتەدەر كۈن ئاقا چى دىت، پەيوەندى ب وئ ھەقپكىي قە ھەيە يا وان بەھس ژى دكر.. ھەقپكىيا فورسى وړۆمى، وئەف ئەزمانى ھېرشكەر پى دئاختن، يى ئەو تى ناگەھت دى ئەزمانى رۆميان بت، وئەو نوکە ئىخسىرى وانە..

ورپكا نەخۇشيان دەست پى كر.. دەستىن وى يىن نازك نەشىپن تەھەممولا وان زنجيران بكن، يىن ئەو پى ھاتىنە گریدان، ودلى وى يى بچوبك نەشىت تى بگەھت كانى دەيك و بابىن وى، وخەلكى مالا وى پشتى قى ھېرشا دورندە و ب خافلەتى قە چ لى ھاتن، بەلى ژ وى دوکيلا وى دىتى ژ قەسرا بابى وى بلند دبوو، دەمى ئەو ل سەر مىلى خۆ زقپى و ب دو چاقىن شكەستى قە بەرى خۆ دايى، گاڤا ھېرشكەران ئەو ب دويث خۆ قە رادكيشا.. و ژ وى كەيفا وى ل سەر دىمىن رۆميان دديت پشتى ئەو ژ نىچيرا خۆ زقپىن، وى زانى كو درب زىدە يى دژوار بوو، وبەلكى ژ وى پىنقەتر كەس ژ خەلكى قەسرى يى ب سلامەتى نەبت!

- بۆچى ئەو ب تنى ھيلا ساخ؟

ئەقە ئەو پىسار بوو يا وى نەشپاي چو بەرسقان ل سەر بدەت.. ب بى دەنگى وى خۆب دەست ھېرشكەران قە بەردا، وما ژ بلى خۆب دەستقەبەردانى رپكەكا دى وى ھەيە، ئەو زارۆكى پىنج شەش سالى، يى ب نازدارى ھاتىە پەروەردەكرن و ژ بلى قىانى دلى وى تىشتەكى دى نەنياسى..

شقىدى دەمى ئەو چوويه سەر جھى خۆ، ئەو كورپ مەزنى دەقەرى بوو، ئەو دئىتە بەرھەفكرن دا ل پاشەرۆژى جھى بابى خۆ بگرت، وئەقرو

سپیدئ ئه و وهک ئیخسیرهکی بی بها د دهستین هندهک پرمیین دلرہق دا بی دئیتته پراخساندن بو پاشهپرۆژهکا بهرزه.. ئەڤه حالئ دنیا بییه، مرۆڤهکی هند بلند دکهت هتا دئ بیژی کهسهک د سهر وی را نینه، پاشی ته هند دیت چهرخهکا فازی لیدا وئهو هند نزم کر هتا ههر کهسهکی هه ی پی لی بدانت، قیجا ئه و کیژ عهقلداره بی باوهریا خو پی دئیت؟!

ئهو زارۆکی میشکی وی هند ڤه نه بووی هتا ب دورستی د حهجمی وئ ئاتافا مهزن بگههت یا ب سهر وی وبنه مالا وی دا هاتی، وهک ئیخسیر ژ مالا بابی وی هاته ده ریخستن، ئه و مالا وهکی دیار کافلبووی و ژ بلی وی کهس ژئ نه مای، به لی پشتی ئه و کهفتیه دهستی پرمیان وهکی (عهبد) سه ردهری د گهل هاته کرن.. عهبد، ئه وئ ل بازارا مرۆڤان دئیتته کرین وفرۆتن، ودبته ملکی ئیککی دی، چاوا وی بقیته و هسا ئه و وی دئیتت ودبته.. ههر وهکی خه ما ئیتیمی وسپویاتی بی بهس نه بوو دهست هه فکا وی بدانت، ئینا دهردی کوله تی بی ژئ هاته سه ر!!

وصوهه بی بی زارۆک بهر ب پاشه پرۆژهکا تاری ڤه هاته برن، تشتی ب تنی وی ژ ڤئ هه میا ب سه ری هاتی فامکری ئه و بوو ئیدی ئه و نازداریا وی ل قه سرا بابی خو، و ل بهر سنگی دهیکا خو ددیت.. نه ما، ئه و بی هتا دوهمی د گاشی دا داخواز بو دهاتنه ب جهئینان، ژ ئه ڤرۆ وئ ڤه دڤیت ئه و داخوازی سه بییدئ خو ب جه بئنت، بیی خو نه رازی بکهت.. چه ند ژیا نه کا نه خو شال هیشیا وی؟!

وگاڤا لی بوویه سپیده، ئه و ل وهلاته کی دی بوو، وهلاته کی نه حوکمی کیسرای، ونه حوکمی پسما مین وی ژ مه لکین (حیره) لی ب ریشه دچت،

ونه کهس هزرهکئی بۆ بابئی وی لئی دکهت، وهلاتئی رۆمئی، ئهوی د ههمی
 تشتین خۆ دا ل بهر وی یی غهریب، د ئهزمانی خۆ دا، د دین ومهزههبی
 خۆ دا، د عورف وعهدهتین خۆ دا.. ئه وهلاتی ژینا وی ب پهنگهکئی دی
 یی جودا لئی دهست یی کری!

ل وهلاتی رۆم

بیبی ئهوی تی بگههت، دو زهلامان ژ وی لهشکهری ئهول وی شهقا
 پهش گرتی، و ژ ناف جهین وی ئینایهدهر، وبهر ب ژینا که بهزهقه بری،
 دان وستاندن د دهر حقا وی دا دکر، ئیکی دگۆته ههقالی خۆ:

- ئهقه چ بهلا بوو مه بۆ خۆ چیکری؟ چ فایدی مه د قی زارۆکی دا
 ههیه مه ئهو د گهل خۆ ئینای؟ شیرهکئی ب تنی بوو مه د ستوبی وی
 وهرکریا، وئهو ژی وهکی مرۆقین وی یین دی کوشتا دا ژئی رحهت بین!!

- بینا خۆ تهنگ نهکه ههقال.. بهس ئهه بگههینه باژیرهکی، یان د بهر
 کاروانهکی را ببۆرین، دی وی فرۆشینه هندهک ژ وان کهسین بازرگانیا
 مرۆقان دکهن.. ودی ژئی رحهت بین..

- وئهگهر مه چو بازرگانین ب قی پهنگی نه دیتن؟

- پشت راست به دی بینین، تشتی ژ ههمیان مشهتر قی زهمانی
 ئهون؛ چونکی کاری وان ژ یی ههر ئیکی دی ب فایدهتره..

وهزرا وی یا د جهی خو دا بوو.. ئیکه مین کاروان کهفتیه د پیکا وان
 دا نهو رهنگی بازگانان د ناڅ دا هه بوون یین نهو لی دگه پریان، ودهمه کی
 دریز پیښه نهچوو، وان په تالی خو ب دویڅ دللی خو فرۆت، ودهمی وان
 ههردو لهشکه ران زاروک ته سلیمی بازگانی کری، وپاره ژئی وهرگرتین، و
 ل خو لیکڅه کرین، ئیکی ژ وان ب گرنژینه کا کریت څه گوته یی دی:

- من نه گوته ته بیتا خو فرهه بکه، زهحه تا مه به لاش ناچت!

وهه ر چهنده زاروک د ناخفتنا ههردو لهشکه ران نه دگه هشت ژئی دهمی
 وان معامله د گهل بازگانی دکر، بهلی وی گهلهک زهحه مت نه دیت کو د
 مهسه لی بگهت، ب تاییه تی دهمی وی دیتی ههردو لهشکه ران نهو کر به د
 دهستین بازگانی دا، وتیرکی پاران داهیلیه د پاخلا خو دا، وی ب
 ساناهی زانی کو نه څه بهایی وی بوو وان وهرگرتی، و ژ نه فرۆ وښه نهو
 بوو عبده کی کرین وفرۆتن پی دئیته کرن.. بهلی وی چو ری نینن ژ بلی
 هندئ کو نهو خو ب دهست بازگانئ دلره ق څه به ردهت، و ل هیثیا
 پاشه روژا خو یا څه شارتی بمینت..

وکاروانی دا ری.. وپستی چهندرۆژه کان ژ چوونئ، نیشانین باژیره کی
 مهزن ل بهر چاقین وی ئاشکه را بوون، شوبرها وی یا بلند، ونهو حه رهس
 وزیره قانین ل بهر ده ری و ل سه ر بورجان دئاماده هندئ دگه هینن تو نه څه
 باژیره کی گرنه گه..

- تو بیژی نه څه پایته ختا وان بت، نهوا مه زنی وان قه یصه ر لی؟

هوسا وی پسیر د گهل خو کر.. بهلی پستی نهو دهمه کی ل باژیری
 مای، وشیا ی پیچه کی فیتری نه زمانئ خه لکی ببت، بو وی دیار بوو کو

ټهف باژېړې ټهو لې ټاكنجې بووې، باژېړې قهيساريې بوو، ټهوې دټيټه
هژمارتن ټيكن ژ باژېړېن ناقدارين رومي..

پشتې گههشتنا وان بو باژېړې.. خودانې وې يې نوي ټيكنسهر بهرې
وې دا بازارا فروتننا مروغان، وټهو كره د دهستې دهلالهكي دا؛ دا ټهو وې
بو خهلكې سوبكي پيشكيش بكهت، وكړينا وې ل بهر وان شرين بكهت..

راسته ټهو هېشتا زاروك بوو، بهلې ټهو باش ب گرانيا وې ژيانې
دهسپا يا ټيغبالا وې بهرې وې داېې.. دلې وې يې بچويك تڅې كه رب
وكين بوو ل سهر وان لهشكهړان يېن ل بن پهردې تاريخي ژيانا وې ويا
خهلكې مالا وې ژې سهرك وبنك كړې، كهريېن وې ژ شهري وكوشتنې
ورومي وفورسې وبازرگانين مروغان قهوبون..

- ټهرې بوچې ټهفه هه مې چې دبت؟ بوچې هندهك كهس هه نه رحه تيا
دلې خو د عهزابدانا خهلكې دا دبېنن، هنگي كهيفا وان دټيت ده مې
ټاگرې شهړان خو ش دبت، وخوينا مروغان دټيټه رېتن؟ بوچې هندهك مروغ
هه نه دلين وان هنده دره قن، وچو ژ ټه زمانې هم ژيكرن وقيانې نزانن؟!

ټهفه هندهك ژ وان پسپاران بوون يېن هزرا وې يا بچويك دوهستاند،
ودلې وې يې ساده دټيشاند، ل وې ده مې ټهو ژ دهسته كي بو دهسته كي دي
دهاته قه گوهاستن.. هه تا دويماهيې گههشتيه ټاسنگه ره كي رومي يې دلې
وې گهلهك ره قتر ژ وې ټاسني يې وې كړين وفروتن پې دكر..

- نه قفور!! بهس ټهو دې ب كير ته ټيت، جحيله كي ب هيز وشيانه،
كارې ته دې وه كي گوله كي ب رېقه بهت.. دودل نه به، كيسكي خو قه كه،
وپشت راست به توپه شيمان نابي..

هوسا دهلالی گازی کر.. دهمی نه قفوری ئاسنگه ر نیزیکی مهیدانا
فرۆتنی بووی، پشتی وی بهری خۆ دایه صوههیی، وی گۆت:

- جحیلی چ؟ زارۆکهکی بچوبکه نهشیت چه کوچکی راکه ته شه..

- ئی.. وهسا باشه، هه شیره که.. وهسا تو دئی بو خۆ چی که وی وهکی ته
دقییت!

وپشتی جره کیشانه کا کورت، یا صوههیب چو تی نه گه هشتی، وی خۆ
دیت ئه و بو (سه ییده کی نوی) هاته دان، و ب شکهستن شه بو دکانا وی
هاته هاژۆتن.. پتر ژ دهه سالان، صوههیی ژ ژیی خۆل بازارا
ئاسنگه رین باژیری قه یساری بۆراند، د گهل ئاسنی، و ل بهر کوبرهی،
حه تا ئه و بوویه هۆستایه کی باش د چیکرنا شیران دا.. ژیانه کا ب زه حمهت
بوو، یا رهق وهکی وی ئاسنی یی وان د کوبرهی دا دحه لاند، ویا نه خوش
وهکی وی بینا ژئ دهات، ویا سوژهک وهکی وان جریسکین ژئ
قه دپهشین..

ل قیری، ژیانه کا نوی وی دیت.. یا جودا ژ وی ژیانی یا وی ل قه سرا
بابی خۆ ددیت، ژیانه کا وهسا بوو ههر تشته کی هه ی ب ته رازیا (فایده ی
وخوساره تی) دهاته کیشان، چو جه بو قیان یان دلۆقانی لی نه بو..
ژیانه کا تژی ژ حیهله وفه ند وفیل ودره وی، هندهک جار ان وی دگۆته خۆ:

- بازار هه می دهۆسانن، ل سه ر مه بده ئی زنده کرنا مالی دئینه دانان،
له و یا غه رب نینه ئارمانجا خه لکی یا مه زن لی فایده بت..

بهلئ نئف پرهنگئ ژيانا وي ل بازارا باژيږي دديت، يا ئافاكري ل سهر بناخهيي بي وژداني ودرهوي، ههر ئهو بوو يا وي ل مالان ژي دديت، نه بهس هنده.. بهلكي خو ئهو گههشتبوو جهين عيبادهتي ژي، وچهند ئهو عهجيږگرتي دبوو دهومي وي سهييدئ خو دديت ئهوي ل دكاني خو ژ چو پرهنگين حيله ودرهوي نه ددا پاش، وگافا دبوو ئيفارا ئيك شهني بهري ههر ئيكي قهستا كه نيسي دكر دا نقيږئ بكهت!

- ئهري ئهو چ نقيږه يا كارتيكرونا وي ل سهر خوداني ژ دهرازينكا كه نيسي دهرباس نه بت؟ ئهري ما ئهقهيه پهياما خودئ ئهوا مهسيح پي هاتي؟ كاني ئهو ثيان دلپاڅري يا ئوسقوف ل ههمي ئيك شهنيان بهري وان ددهتي؟!

ئف ههقدژيا صوههيي د ژيانا خهلكي دا دديت، نيزيك وه ل وي بكهت ئهو باوهري ب تشتهكي نه ئينت، هزر بكهت ژيان ههمي، ئهخلاق، بير وباوهر، دين، مرؤقاييني.. دروهكا مهزنه مرؤف خو پي دخاږينت، ئهگهر نه.. بوچي مرؤف بو مرؤفي ژ دههبه ودورندهيان خرابتره؟ صه گوشتي صه ناخوت، بهلي مرؤف ئهگهر بزانت فايديهكي زيدهتر دي گههتي نه بهس گوشتي برايي خو دي خوت، بهلكي خو ههستيكيين وي ژي دي هيرت!!

قان هزر وتهخمينان، صوههيب پالدا كو ئهو برپارهكا خهطره بدهت..

رهقین بهر ب مهجهوولله قه

جارهكی ژ وان جارین قان پسیارین نهخوش هزرا صوههییی دوهستاند
وی پسیار ژ خو کر:

- ئهري حهتا كهنگی ئەز دئ ژینا خو ب قی پهنگی بۆرینم؟ زهلامهكی
پیس یی رحا وی زلكهكی نهئینت، دلپهق وهکی قی ئاسنی ئەز دهاقیته د
ناف ناگری دا، بهرههمی خواها ئەنیا من بخوت، وئیفاری پاریهکی نانی
ب منهت قه بهاقیته بهر من، وهکی مروفت پاریهکی دهاقیته بهر سهیی
خۆ! و ب چ حهق؟ وبۆچی؟ ما خودی هۆگوتیه؟ ئەز ژی وهکی مروفتهکی
ئازاد بووم، دژواریا زهمانی بیی من ئەز ئیخستمه داقت عهبدینی،
ونوکه پشتی ئەز بوویمه زهلام دقت ئەز ب زهند وباسکین خو ئازادیا خو
بزفرینم.. ئەگەر وی ئەز ب پاره کرپیم، ئەقه هنده ساله ئەز بو وی شۆل
دکهم حهقی وی یی دهرکهفتی وزیدهتر ژی.. بلا بهس بت، خونه ئەز یی
گرتی نینم بمینمه د لهپین وی دا، ئەز دئ رهقم!!

ودهمی هزرا رهقینی هاتیه د سهري وی دا، وی د گهل خو گۆت:

- ئەز د زانم ئەقه کارهکی ب ساناھی نینه، ونهقفۆر دئ بنین هاوانان
کون کهت دا من بزفرینت، وقانونن یا ل پشتا وی، لهو دقت ئەز خو ب
جههکی را بگههینم دهستین وی یین رهش نهگههنی.. بهلی کیشه بچم؟

دهاته بیرا وی دهمی ئەو زارۆک بابی وی دگۆت: ئەم د هیقینی خو دا
دگههینه (نهمری کوری قاسطی یهمنی) باپیری مه ل زهمانهکی بۆری ژ
ویری هاتبوو قهستا عیراقتی کربوو، مهعنا ئەو د ئەصلی خو دا عهربه،

وولاتى عەربان يى دويرە ژ فېرى، نە دەستى سەيىدى وى دگەھتى، ونە
ھەڧرکيا رۆمى وفورسى كارى لى دکەت.. ئەرى بۆچى ئەو ناچتە وېرى؟

پىشتى قەناعەت بۆ وى ب ڧى ھزرى چىبىوى، وى زانى كىوب
جەئىنانا ڧى ھزرى بەرھەڧىھەكا باش پى دڧىت، ل سەرى دڧىت وى ھند
مال ھەبت بشىت خۆ پى بگەھىنتە جەھكى، ھەتا ئەو ل وېرى كارەكى بۆ
خۆ دىبىنت، پىشتى ھنگى وەلاتى عەربان -وہكى وى گۆھ لى بووى-
جەھكى ب زەھمەتە، صەھرايەكا بەرفرەھ وئاسىيە، مروف ئەگەر يى شارەزا
نەبت، دى لى ئىتە داوېران!! لەو دڧىت ئەو پسىيارا ھندەك ھەڧالېن
باوېرى وېين شارەزا بۆ خۆ بکەت، ھەتا وى د گەل خۆ بېەن..

ودوير ژ چاڧ وگۆھىن سەيىدى خۆ، وى ل بازارى پسىيارا وان
كاروانيان كر يىن كو ژ وەلاتى شامى دىن، كەنگى دىن؟ كەنگى دزڧرن؟
جەھى وان ل كىڧەيە؟ وپىشتى وى تىرا خۆ زانين وپارە ژى كۆمكرين،
رۆژەكى سەيىدى وى دلرەق وزڧر ھاتە دكانى دىت صوھەيب ل وېرى نىنە،
ھزركر ئەو ب كارەكى يى دەرکەڧتى، دەمەكى خۆ لى گرت، وپىشتى بىنا
وى تەنگ بووى، رابوۋڧە.. وچوو ل وان جەھان گەريا يىن وى ھزر كرى كو
بەلكى ئەو چووبتى، بەلى فايدە نەكر..

.. ئىدى وى صوھەيب نەدىت، ونەزانى ئەو ب چ سەر وشوین دا
چوويە!!

ل وى دەمى صوھەيب د گەل كاروانەكى ژۆردا بەر ب وەلاتى شامى
ڧە دچوو؛ دا پىشتى ھنگى ژ وېرى ژى بەر ب وەلاتى عەربان ڧە بچت..

بەر ب وهلاتی عه‌ره‌بان قه

مانا وی ل باژیری دیمه‌شقی گه‌له‌ک قه‌نه‌کی‌شا.. ده‌می وی گو‌ه لی بووی کاروانه‌کی هه‌ی ژ وهلاتی عه‌ره‌بان هاتیه، ونیزیکه قه‌گه‌ریتت، وی خو قی‌را گه‌هاند..

هنده‌ک ژ کاروانیان گۆته مه‌زنی خو عه‌بدللاه‌ی کور‌ی جودعانی ته‌یمی یی قوره‌یشی:

- بابی زوه‌یری، ئەفه جحیله‌کی رۆمی یی هاتی دقیت ته‌ بینت..

و‌پشتی صوه‌ه‌یی داخوازا خو گه‌هاندیه مه‌زنی کاروانی، و‌کو وی دقیت ئەو قه‌ستا وهلاتی عه‌ره‌بان بکه‌ت، کور‌ی جودعانی گۆتی:

- کور‌ی من! تو یی دبیتی ئەز عه‌ره‌بم، و ژ ناخفتنا ته‌ یا ئاشکه‌رایه کو تو عه‌ره‌بیی باش نزانی، تو نابیتیه من چیرۆکا ته‌ چیه؟

- تو راست دبیتی.. ئەز نزانم باش ب عه‌ره‌بی باخقم؛ چونکی ئەز د ناف رۆمیان دا یی مه‌زن بوویم، ئەم ب خو عه‌سلی مه ژ یه‌مه‌نیینه، ژ بابکی (نه‌مری کور‌ی قاسطی) و ئەم د که‌شن دا ل عیراقتینه، ل نک مه‌لکین حیره، به‌لی رۆمیان ب سه‌ر مه‌ دا گرتبوو، و ده‌می هیشتا ئەز زارۆک وان ئەز ئی‌خسیر کربووم و بربوومه وهلاتی خو.. و ل ویری ئەزی مه‌زن بوویم، و من ئەزمانی وان یی گرتی.

- باشه.. ده‌می ئەم دزقینه وهلاتی خو، دی هنی‌رینه ب دویش ته‌ را و د گه‌ل مه‌ وه‌ره..

وهوسا صوههیبی پرمی خو دا دگهل کاروانی قورهیشیان، ومهزنی کاروانی عبداللاهی کورپی جودعانی تهیمی، چاچی خو باش دایی، ونههیلا نهو ههوجهی تشتهکی بیت، هتا وی نهو گههاندیه مهکههی..

- راسته مروقتین باش چو جاران ژ دنیا یی خلاس نابن.. وخرابی چهند زبده بت ژی باشی هر دئی ههبت..

هوسا صوههیبی د گهل خو گوت، دهمی کارئی خو کری دا خاترا خو ژ مهزنی کاروانی بکهت، پشتی نهو گههشتینه مهکههی.. ودهمی کورپی جودعانی دیتی نهو یی کارئی چوونئی دکهت، گوتی:

- دئی کیشه چی؟ ما تو ئیکی ل مهکههی دنیا سی بچی نهک؟

صوههیبی گوتی:

- نهخیر!

- پا دئی کیشه چی؟ تو میثانی منی.. وتو یی ل سهر بهختی من، وبهری چهند سالهکان د قئی مالا من فه یا نوکه تولی، من وهندهک مهزن ومیرچاکین قورهیشیان پهیمانها گرتدای، کو ههر جارهکا نهم مروقهکی ههوجه یان یی تهعداییهک لی هاتیهکرن بینین، نه ب دهستی خو ومالی خو هاریکاریا وی بکهین، وئهفرو رۆژ هات نهز گوتنا خو بکهمه کریار.. تو ژ قئی مالی دهرناکهفی هتا نهز ئیکا هند بو ته نهکهم تو ژ خهلکی بی منهت بیی.. قی ههلوبستی کورپی جودعانی نهو پتر د چاقتین صوههیبی دا مهزن کر، وپتر بو وی مسوگهر بوو کو هیشتا باشی د

دنیایی دا مایه.. هەر وهسا قی ههلویستی وی صوههیب بسته کر کو بیژتی:

- بابی زوههیری.. ئەز مرۆقهکی صنعهتکارم، ومن هۆستایی د چیکرنا شیران دا ههیه، ئەز ب دهستی خو وکاری خو دئ خو ژ خهلکی بی منهت کم، وتشتهکی دی ههیه من دقیت بیژمه ته، من تیرا خو مال ههیه، من ل وهلاتی رۆمی ئەو ب دهستی خو بو خو کۆمکریه، دا ئەقرو وجهکی ژ من بگرت، بهلی حهتا نوکه من ئەو ئاشکهرا نه دکر، ئەز دترسیام ژ طه مه عیپن وی دا ئیک دربهکی بدانته من، بهلی مادهم تو هنده یی جامیری، ئەز دئ وی دانمه نک ته، تو بازرگانیی پی بکه، وئهم دئ بینه شریکین ئیک.. وهکی دی، تو ریکا بازاری نیشا من بده، وته خهم ب من نهبت.

قی گوتنا هه.. گهلهک کهیفا مهزنی تهیمی ب جحیلی رۆمی ئینا، لهو وی د ناڤ خهلکی مه کههی دا ئاشکهرا کر کو صوههیب مهولایی ویه، وپهیماننا شریکاتیی د ناڤهرا وان دا ههیه، وقی راگه هاندنی بهایهکی بهرچاڤ دا صوههیبی رۆمی د چاقین خهلکی مه کههی دا.

ل مه کههی..

وهوسا صوههیبی خو دیت بوو ئیک ژ کورین مه کههی.. ئەو باژیری خهلکی وئ ژ قورهیشیان خو پی سهربلند ددیت؛ چونکی ئەو مزگهفتا پیروژ لی بوو یا باپیری وان یی ئیکی ئیسماعیلی و بابی وی ئیبراهیمی

ثاڤاڪرى.. وئيراهيم وپهياما وى ل بهر صوهه يي تشته كئ بهرزه نه بوو، ل وهلاتئ رومئ گه لهك جار ان وى گوھ ل زه لامين دينى دبوو ده مئ وان ته ورات دخواند، وان سه رها تيا ئيراهيمى وههردو كورين وى شه دگي پرا، وكانئ چاوا وى ئيكانئ خو ئيسماعيل د گهل ده يكا وى هاجه رئ، ب وهحيا خودئ برن دانانه وئ نهالا هشك وزوها نهوا دكهفته بهرپا فارانئ.. بهلئ تشتئ صوهه يب حبه ته دكر نهف دينه بوو يئ خه لكئ مه كه هئ ل سه ر، په رستنا صه نه مان، و د گهل هندئ ژى وان دگوت: نه م دو يكه فتنا ئيراهيمى ودينئ وى دكه ين.. نه رئ ما نه شه نهو دين بوو يئ ئيراهيم پئ هاتئ؟

وېشتى ده مه كى ژ تاكنجيوونا وى ل مه كه هئ، نهو پتر ب پي كه هاتئ قئ باژپري غه ريب ناگه هدار بوو، و ژ نئزيك ب سه ر وبه رئ وان حه سيا، وحه جمئ وئ (قه لهق) وهژيانئ زانى نهوا د هزر وبيير وباوه رين خه لكى دا هه ي.. راسته خه لك ل قيئري ساده تر و دل ساخرن ژ وى خه لكى يئ ل وهلاتئ فورسئ ورومئ دژين، بهلئ زولم وزوردارى ل قيئري ژى يا ل كاره.. ل قيئري ژى خه لك دوير ژ وئ ريكئ دژين يا خودئ بو وان قئياى، ريك قئيانئ وعه داله تئ و ته ناهيئ، ل قيئري ژى گازيا خيرخوا زين وهكى مه ولايئ وى عه بدلا هئ كورئ جودعانى د ناف دهنگين خراب دا وهسا بهرزه دبن كو كه سئ گوھ لئ نه مينت..

بهلئ تشتئ صوهه يي گه نج ل قئ باژپري خو ش دكر، نهو بوو وى چنده مروقه كين ب تبليين دهستان بينه هژمارتن نياسين، ب قئ واقعي درازى نه بوون يئ ل مه كه هئ هه ي، نه ژ لايئ دينى شه، ونه ژ لايئ

دنیایی ژى څه، نهو ل وئ باوهرى بوون کو نه څه نه نهو دینه یی ئیبراهیم وئیسماعیل ل سهر چووین، صوههیب نهوئ ل وهلاتی رومی ل سهر دینی مهسیحی خودی نیاسی، وباوهری ب پیغه مبهران ئینای، خو پتر نیزیکی څان مروځین کیم دیت، نهوین خه لکی مه که هی ب ساری څه بهری خو ددا وان وگازیا وان.. صوههیبی ژ نیزیکی څه هه څالینیا هندهک ژ څان مروځان کر، وئیک ژ وان هه څالی مه ولایئ وی کورئ جودعانی بوو، نهوئ مه که هیان هه میان دگوتی: راستگویی دهسپاک، موحه ممدی کورئ عه بدللاهئ هاشمی.. ههر ژ رۆژا ئیکئ یا صوههیبی موحه ممد تیدا دیتی، پی حسیا ههر وهکی تشته کئ وی دکیشته څی زهلامی، راسته نهو نیزیکی بیست سالان ژ موحه ممدی بچویکتره ژى، بهلئ نهو رویگه شی وجامییریا ل نک موحه ممدی هه ی ئیکا هند ژئ چئ دکهت ههر کهسه کئ تیکه لیا وی بکهت ب وئ فهرقی نهحه سییت یا د ناقبهرا وی موحه ممدی دا هه ی، نه ژ لایئ عه مری څه، ونه ژى ژ لایئ جوداهیا جفاکی څه، لهو دا بینى گه لهک مروځین هه ژار وبئ خودان ژ بچویک ومه زنان هه څالینا وی دکر.. وئیک ژ وان صوههیبی رومی بوو، نهوئ ل بازارا مه که هی ب کارئ چیکرنا شیران رادبوو.

طوهه یب.. (سابق الروم)

هه څالینیه کا نیزیکی د ناقبهرا صوههیبی موحه ممدی هاشمی دا هه بوو، وئنه بو هندئ دزڅپری چونکی موحه ممد مروځه کئ

(موتنه واضع) بوو، خو ژ تیکه لى وهه قالینیا مروڅتین لاواز وهه ژار
 وغه ریب نه ددا پاش، وصوهه یبى ب خو ژى نهوئ ل وهلاتئ رومئ ل
 سه ر دینئ عیسای مه زن بوو، وصه نه م په ریسى ب کافرى دزانى، که یف
 ب موحه ممه دى وین وهکى وى دهات نهوین خو ژ صه نه م په ریسى ددانه
 پاش.. وصوهه یبى ژى وهکى بارا پتر ژ وان که سین ته ورات وئنجیل
 خواندى، وباوهرى ب پیغه مبه ران ئیناى، چاقه پریى هاتنا پیغه مبه رى
 دویمایى دکر.. نهوئ مووسای و عیسای مزگینیا هاتنا وى دای، به لئ
 وى ژى وهکى گه له کان هزر دکر نه ف پیغه مبه ره دئ ژ ملله تئ ئسرائیلیان
 بت، نهوین نه فنه ژ زه مانئ یه عقووبى وهره پیغه مبه رینى د نارف وان دا
 ماى..

رؤژه کئ ده مئ نهو ل دکانا خو ل سویکا ئاسنگه ران، هه قالئ وى
 خه بابئ کورئ نه ره تئ، نهوئ وهکى وى ل سویکئ ئاسنگه رى دکر، چوو
 نک وهیدى گوئئ:

- صوهه یب، وهکى نه ز دزانم تو مروڅه کئ تیگه هشتى یى، زانینا ته
 ب وان کتیبان هه یه یین بو پیغه مبه ران هاتین..
 صوهه یبى گوئ:

- به لئ، ل وهلاتئ رومئ ته ورات وئنجیل هنده ک جارن من دخواند..
 - تو چ دبیژى نه گهر نه ز تشته کى بو ته بیژم.. ب دلئ ته بت گوئ
 خو بدئ، و ب دلئ ته نه بت ب که یفا ته یه، به لئ سررا من فه شیره..
 صوهه یب لئ زفرى و ب گرنگى فه گوئ خو دایئ وگوئئ:

- خیره خه بیاب ..

خه بیابی پتر خو نیزیکی وی؛ دا دهنگی وی نه گه هته کهسی دی،
وگوتی:

- موحه ممه دی هاشمی، مانی تو دنیاسی ..

- باش ..

- موحه ممه دی دبیژت خودی ئەو بو پیغه مبه رینی هلبژارتیه، وه حی
بو وی هنارتیه، و ئەو تشته کی دخوینت دبیژت: ئەفه گوتنا خودییه .. توج
دبیژی ئەگەر تو جارەکی بچیه نک وگوھی خو بدی، کانی راسته ئەو
گوتنا ئەو دبیژت، یان نه!!

مهسهله پیچه کی ل بهر صوهه یی یا غه ریب بو، ویا غه ریب نه بو و
ژی! یا غه ریب بو چونکی هندی ئەو دزانت پیغه مبه ر هه ر ژ ناف
ئسرائیلیان دئینه هلبژارتن، ویا غه ریب نه بو کو پیغه مبه ر مرؤفه کی وه کی
موحه ممه دی بت، ئەو وی هه می سالۆخه تین پیغه مبه ر وچاکان ل نک
ددیتن، ژ راستگویی وده سپاکی ورهحم وجامیری .. وهتد.

گاڤا صوهه یی گوھ ل فی خه بهری بووی، وی برپار دا ئەو ب گوتنا
ههڤالی خو خه بیابی بکهت، وپچته نک موحه ممه دی، ومهسه لی ئیکسه ر
ژ وی بزانت، دا پشتی هنگی برپارا خو بدت .. هنگی ژبی صوهه یی ل
دۆرتن بیست و دو سالی بو ..

- خه بیاب، ئەز دی موحه ممه دی ل کیفه بینم؟

- ل مالا نەرقەمى.. ئەوا دكەفتە سەر گرگى صەفایى.. ھەر پوژ ئەو دچتە وىرى، وھەقالىن وى لى كۆم دىن..

سپىدەيا پوژا د دويش دا، دەمى صوھەيب چووى دا قەستا دكانا خو بكتە، وى رىكا خو شەگوھاست، و ب لايى گرگى صەفایى شە چو، و دەمى ئەو گەھشتى بەر دەرى مالا نەرقەمى وى ھەقالى خو عەممارى كورى ياسرى ل بەر دەرى دىت..

عەممارى گۆتە صوھەيبى:

- تە خىرە قى سحارى تو ھاتىبە چ ل قىرى..

صوھەيب دودل بوو چ بىژت، و بەرى بەرسقا وى بدەت، گۆتى:

- و تە خىرە.. تول قىرى چ دكەى؟

عەممارى گۆت:

- من يى زانى كو موھەممەد ھەر پوژ دئىتە مالا نەرقەمى.. لەو من قىيا بىمە نك وى، وگوھى خو بدەمە وى ئاخفتنى يا ئەو دىژت، كانى چ مەسەلەيە؟

گافا صوھەيبى ئەف ئاخفتنە ژ وى بەيىستى، ئەو ژى بستە بوو كو بىژت:

- ب خودى ئەز ژى ھەر ژ بەر ھندى يى ھاتىم.. قىجا باشە، ھەما ئەز وتو پىكقە دى چىن وگوھى خو دەينى..

پشتى ئەو ب ژور كەفتىن، وان چار پىنج مرۆشەك ل وىرى دىتن: موھەممەد، وھەقالى وى يى نىزىك ئەبوو بەكر، و خودانى مالى نەرقەمى

کورپ ئه‌بوو ئه‌رقه‌می، وخه‌بای کورپ ئه‌ره‌تتی.. خه‌لکی مالی ب
که‌یفخو‌شی قه‌ پیشوازی ل هه‌ردو میثانیین خو‌ یین نوی کر، وپشتی ئه‌و ل
دیوانا پیغه‌مبه‌ری خودی -سلاف لی بن- روینشتین، وان گوتی:

- ئه‌ی موحه‌ممه‌د، ئه‌م یین هاتین دا وی گوتنی (ته‌ئکید) بکه‌ین یا
مه‌ ژ ته‌ گوھ لی بووی، وگوھی خو‌ بده‌ینه وی ئاخفتنی یا تو دبیتری ئه‌و
گوتنا خودییه، ئه‌گه‌ر قه‌ناعه‌ت بو مه‌ پی چیبوو، ئه‌م دی باوهری پی
ئینین..

ووی رۆژی هه‌می هه‌تا بوویه ئیقار، صوه‌یب وعه‌ممار مانه‌ ل مالا
ئه‌رقه‌می، وه‌نگی ئه‌و ژ ویری ده‌رکه‌فتن هه‌تا وان هه‌ردوووان ل سه‌ر ده‌ستی
پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن- باوهری ئینای، وبوینه ژ کاروانی ده‌سپیکتی
یی باری گازی خودی هلگرتی، و ب کاری به‌لاکونا وی رابووین.. وه‌وسا
ل مالا ئه‌رقه‌می، صوه‌یب ئه‌وی ژ ده‌سته‌کی بو ده‌سته‌کی هاتیه
قه‌گوه‌استن، ژ عیراقی بو وه‌لاتی رۆمی، بو وه‌لاتی شامی، بو وه‌لاتی
عه‌ره‌بان.. ژ کورپ مه‌زنی جه‌ی خو‌ وشوینگری وی، بو ئیخسیره‌کی گرتی،
بو عه‌بده‌کی دئیتته‌ کرین وفرۆتن، بو بو بازرگان و صنعه‌تکاره‌کی شیران
ده‌وسیت.. ل سه‌ر گری صه‌فایی ئه‌وی دکه‌فته هنداقی مالا خودی ل
مه‌که‌هی، ل وی جه‌ی مرۆف دنیایی زه‌لالتر دبینت، دلئ صوه‌یه‌بی
رۆمی بو باوهری قه‌بوو، وئه‌قه‌ قه‌ده‌را خودییه ده‌می خودانی به‌ر ب
خیری قه‌ دبه‌ت، وی بلند دکه‌ت.. ده‌اقیت.. ئه‌و نزانت کانئ دی ل کیقه
که‌فت، هه‌تا ئه‌و هند خو‌ دبیت یی د نیقا رۆناهیی دا..

وئيفقارى ده مې تارى هيدي هيدي تڙى نهالين مه كه هي ددبوو، ههردو هه قالين ريك نوي: صوهه يبي وعه مماري، خو قه دزي و ژ مالا نهرقه مي ده ركه فتن.. ده ركه فتن، نه ب وي رهنكي يي چووينه ژور.. ده رازينكه كا ب تني وان ده رباس كرى، ب پيشانا دنيايي بهوسته ك بوو، يان گافه ك بوو، به لي ب پيشانا دلي نهو قه گوهاستن بوو ژ جيهانه كي بو ئيكا دي، ژ ژيانه كا تارى يا جاهليه ت ل سهر ده سه لات، بو رونا هيا ئيسلامى نهوا مروث ب دورستى خو لي دبينت..

و ب قى چهندي صوهه يب سه ركه فتبي ئيكي بوو ژ ملله تي رومي يي خو گه هاندينه رونا هيا خودي.. لهو نهو ژ هه ژى هندي بوو ناقي وي د تومارا يين ئيكي دا بيته قه يدكرن: ﴿السَّبَّاقُ أَرْبَعَةٌ: أَنَا سَابِقُ الْعَرَبِ، وَصُهَيْبُ سَابِقُ الرُّومِ، وَسَلْمَانُ سَابِقُ فَارِسَ، وَبِلَالٌ سَابِقُ الْحَبَشِ﴾ نه وين بهرى خهلكي راكرين چارن: من بهرى عه ره بان راكر، و صوهه يبي بهرى رومي راكر، و سه لماني بهرى فورسي راكر، و بيلالي بهرى حبه شيان راكر. نه قه ژ پيغه مبهرى سلاف لي بن دئيه قه گيران.. به لي نهف بهريراكرنه يا بي بها نه بوويه، نهو قوربانين بو هاتينه دان ژى دكيم نه بوون.. به لي، په رتالي ب قيمه ت بت خودان بهايه كي مه زن پي دده ت حه تا دگه هينته خو!!

بهاي بهريراكرن!

وصوهه يبي نه ب تني بهرى رومي راكر.. بهلكي وي بهرى گه لهك قوره يشيان ب خو ژى راكر، هيشتا گازيا ئيسلامى د مالا نهرقه مي قه

بوو، دهمی صوههیبی خو دایه د گهل.. لهو صوههیب دئیتنه هژمارتن ئیک ژ دهرجووینن مالا ئهرقه می ئهویتن باری گرانئ به لافکرنا ئی دینی کهفتیه د ستویئ وان دا..

گاشا قورهیشی ب گازیبا ئیسلامئ ئاریاین.. ووان هزر کری گرتن و تهعزیب وکوشتن، دویمایه کئی بو ئی گازیب دئ دانت، وچونکی جفاکا مه کههئ جفاکه کا عه شائری بوو، ههر عه شیره ته کئی یان بابکه کئی عه شیره تی خو ل مرؤقین خو کرنه خودان، وده عیا وان قه بویل نه کر ئه و بینن که سه کئی بیانی ژ وان بیت وکوره کئی وان بگرت و بیثینت، ئه ویتن خودان مرؤف وه کی پیغه مبه ری -سلاف لی بن-، وئهبوو به کری، وسه عدئ کورئ ئه بوو وه ققاصی، ب مرؤقین خو هاتنه پاراستن.. وئه ویتن بی مرؤف -وبارا پتر ژ خودان باوهران ل وی دهمی ژ وان بوون- هاتنه گرتن..

خه بیاب، و بیلال، و صوههیب، و عه ممار وده یک و بابین وی، وهنده کین دی یین وه کی وان، گرتن، وهنده ک کومزریین ئاسنی کرنه بهر، و برن دانانه بهر چا ئی رؤژا مه کههئ یا شاریای، تینی کرن، ئاشا که لاندی ب چه رمی وان دا کر، ب شیشکین ئاسنی داخکرن.. وه چی په نگئ عه زابئ یی جاهلییه تی ل وی دهمی نیاسی دژی وان هاته ب کارئینان!

هنده ک وه کی سومه یایا دهیکا عه مماری ب ته عزیبی هاتنه کوشتن، وئیکئ وه کی بیلالی تهحه ممولا هه می په نگین عه زابئ کر، جار دلگرتی دبوو، و جار هشیار دبوو، جار باگوردان ددانانه سه ر زکی، و جار وه ریسه ک دکره ستویئ وی ووه کی هه فساری دکره د ده ستئ زارؤکان دا ودگوتئ: بیهن ل کؤلانین مه کههئ بگپرن؛ دا خه لک بو خو پی بکه نه که نی.. و صوههیب

وعه ممار ژ وان بوون یین هندهک گوتننن کافران پیّ خوش بت گوتین؛ دا
کوشتنی ژ خو بدنه پاش..

وسیزده سالان (فتنه وئبتلاء) درپژ بوو.. وصهبر وتهحه ممول یا
بهرده وام بوو، حهتا رۆژ هاتی خودی دهرگههک بوّ خودان باوه ران شه کری،
وجهک بوّ مشه ختبوننی ل بهر وان هاتی ده سنیشان کرن، وکاروانی بهر ب
باژپیری یه تری شه دا ری..

پشتی پیغه مبهری -سلاف لی بن- جهه کی ئەمین بوّ گازی خۆل
مه دینی پیدا کری، وسۆز و په یمان ژ ئەوس وخه زره جیان وهرگرتی کو ئەو
به رەقانیی ژ وی وگازی وی بکن، ودهرگههی باژپیری خو بوّ هه قالین وی
شه کهن، وی دهستوبری دا هه قالین کو ههر ئیک ژ وان، ب وی رهنگی ئەو
مونسب دینت، بچت و قهستا باژپیری یه تری بکهت.. ودهمه کی درپژ پیغه
نه چوو مه که ه ژ موسلمانان قالا بوو، هژماره کا کیم ژ وان، ژ بهر هندهک
ئه گه رین خو یین تابهت مان.. د گهل پیغه مبهری ب خو -سلاف لی بن-
وهندهک هه قالین وی یین نیزیک، وهکی ئەبوو به کری وعه لی..

صوهه یب مرۆقه کی زیرهک بوو شیری خو، وکیم که سین وهکی وی
سه کقان د ناف قوره شیان دا هه بوون.. لهو پیغه مبهری -سلاف لی بن-
حهز دکر ئەو وئبوو به کر و صوهه یب پیکه مشهخت بین، به لی کاودانه کی
نه طه بیعی چیبوو ئیکا هند کر پیغه مبهر -سلاف لی بن- ب شهقی و ب
دزی ولهز شه ژ مه که هی دهرکه قن، وچهند رۆژه کان خو د شه که فتی شه
شه شیرن، پاشی ریکه کا ب چهپ وچوپر بدنه بهر خو، دا ژ دهستین
قوره شیان رزگار بن.. وپشتی خه بهری دهرکه فتنا پیغه مبهری وئبوو

به كرى به لاقبووى، صوهه ييى ل مه كه هيى خو مو حاصره كرى ديت، به رى
 كافران ما لى، وهاتن وچوونين وى ل سهر حسيبكرن، و ژ بلى وى
 نه خوشيا صوهه ييى ژ وان ديتى، تشتى پتر باژير د چاقين وى دا ردهش
 وتارى كرى نهو بوو پشتى خوشتقى وهه قالين وى همى مشهخت بووين،
 ئيدى صهبرا وى ل مه كه هيى هميى نائيت.. دى بيژى نه نهو باژيره يى
 نهفه هنده ساله نهو لى دژيت، وخوشيا خو لى دبينت..

- چ بكهت؟

ب چى رىكا ههبت دقيت نهو ژى خو ب هه قالين خو را بگه هينت،
 بهلى چاوا.. وبه رى كافران يى لى؟
 دويماهيى وى پريارا خو دا..

مشهختبوون بهر ب خودى فه

وبريارا وى نهو بوو نهو بهر دهرازينكا مالا خو بكولت، ومالى خو
 هميى بكهته تيدا وئاخى رادهته سهر، وبه رى خو بدهتى چى گاڤا چاقين
 قورهيشيان ژى غافل بوون، نهو خو بهاقيت، و ژ مه كه هيى دهركهقت، وبهر
 ب خودى فه مشهخت بيت وقهستا مهدينى بكهت؛ دا بگههته خوشتقى
 خو وهه قالين وى..

ل دهمه كى وى هزر كرى كهس وى نابينت، نهو ل حيشترا خو سوبار
 بوو، وخو هاقيت.. هيشتا نهو ل ردهخى باژيري، كومهكا قورهيشيان ب
 دهركهفتنا وى حسيان، ههر زوى وان خو قيرا گه هاند، دهمى صوهه ييى ژ

دویر څه ټه دیتین، وزانی نارمانجا وان ټهوه، وټهوه نهشیت ژ وان خلاس
بیت، ټهوه د جهه دا پراوهستیا، ژ حیشترا خو هاته خواری، شیرئ خو حارز
کر، وکثانی خو ژ ملی خو څه کر وتیرهک ئیخستئ، وبهرئ وی دا وان..
وگافا ټهوه نئزیک بووین، وی گوته وان:

- گهلی قورهشیان.. هوین باش دزانن، کهسهک ژ ههوه وهکی من یئ
سهگشان نینه، ټهوه ب خودئ کهمه هوین ناگههنه ههتا تیرین من خلاس
نهبن، وشیرئ من د دهستین من دشکیت.. څیجا ټهگهر ههوه رحا خو
نهڅیت ب نک من څه وهرن..

گافا وان صوههیب ب څی رهنگی دیتی، ټهوه د جهئ خو دا
پراوهستیان، وپیچهکئ هزرین خو کرن، ههوجه ناکهت ټهوه صوههیبی
بجهربینن، دا راستیا گوته وی بزائن، ټهوه وی باش دنیاسن.. لهو وان
څیا سوجهتئ بگوهورن، ئیک ژ وان گوته:

- پرژا تو هاتیه باژپړئ مه، تو جحیلهکئ تهلهپویت بووی، ته تشتهک
نهبوو، ل نک مه تو بوویه خودان مال و حال، وپارین ته زیده بوون، نوکه
ته دڅیت مالی خو ههمی بیه وی و ژ ناف مه دهرکهڅی؟!

مهعنا مهسهله نه بیر وباوهرن، مهسهله جهردهبییه.. ټهگهر هو سا بت،
مهسهله یا ب ساناهیه! صوههیبی ب گرئزینهکا تیر مهعنا څه گوتهوان:

- باشه، ټهگهر ټهوه وی جهی نیشا ههوه بدهم، یئ من مالی خو لئ
څهشارتی، هوین دئ بهلا خو ژ من څه کهن؟
- بهلئ.. پاران بده مه، وتو کیشه دچی وټه ههپه..

صوههیبی گۆته وان:

- ل بهر دهرازينكا مالا من بکۆلن، مالى من ههميى دى ل ویرى

بينن..

گاڤا صوههیب ئەو جهم نيشا وان دای يى وى مالى خۆلى قهشارتى،
وان هيتلا ئەو بچت.. ودهمى ئەو زقرين دا بچت وى جهى بکۆلن، ئىک ژ
وان گۆته ههڤالين خۆ:

- پا ئەگەر وه نهبت..

ئىكى دى ملئ وى گرت وپالدا وگۆتى:

- دى ودره ودره.. ئەگەر دنيا ههمى درهوان بکهن، يين وهكى

صوههیبى وهڤالين وى درهوان ناکهن!!

و ل قوبائى، ئەو گوندى دکهفته بهراهيا مهدينى، صوههیب گههشته
ههردو ههڤالين خۆ.. پيغهمبهرى وئهبوو بهکرى، ئەوين قهول ئەو بوو ئەو
ژى د گهل وان بت، بهرى صوههیب گازندهيا خۆ بکهت، پيغهمبهر -سلاف
لى بن- ب بهر وى قه چوو، و ب روبهکى گهش وگرنژين قه گۆتى:

- دى ودره بابى يهحيای.. ته د کرينا خۆ دا فايده کر، ته فايده کر!!

پاشى ئەبوو بهکرى ئەو ويڤه بر وگۆتى:

- جبریلی نايهتهک د دهر حهقا ته دا بو پيغهمبهرى سلاف لى بن يا

ئينايه خوارى، وئهو نايهت ژى ئەقهيه: ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِي نَفْسَهُ
أَبْتَعَاو مَرَضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ﴾ ژ مروڤان هندهک ههنه پيخه مهت

رازیبونا خودی نهفسا خو دکړن، وخودی ب بهنیین خو یی مهرهبانه..
ته ب مالی خو خو کړی، وتو د کرینا خو دا یی سهرفایده بووی..

و ل سیه وپینج سالیو خو صوهیب ژ مهکههی بهر ب مهدیني څه
مشهخت بوو، وبوو ټیک ژ موهاجران.. صوهیب نهوی ب څی موهاجریا
خو یا دویماهی ژ نوی ټاکنجی بووی، ودویماهی بو ژینا خو یا تری
څه گوهاستن وموهاجری دانای..

د گهل خوشتیځی

صوهیبی د گهل خوشتیځی خو سلاف لی بن ژ قوبائی بهر ب مهدیني
څه چوو، و ل مهدیني ټاکنجی بوو، ل بهرسفا مزگهفتا پیغهمبهری سلاف
لی بن نهوا دگوتنی: (الصفة).. صوهیبی رومی، کورئ والیی کیسرای،
نهوی مالهکی باش بو خو ب دهستی خو ل مهکههی کومکری، پاشی نهچار
بووی ب وی مالی خو بکرت.. نهقرول مهدیني یی دهست قالایه ژ
هر مالهکی هبت، ب تنی ژ څیانا وی یا مهزن نهبت بو خوشتیځی وی،
نهوا دلی وی دهولمهاند کری.. صوهیب ژی وهکی هژمارهکا دی یا
ههقالین خو یین هژار بوو ټیک ژ خهکئی صوفی یین رابوون وروینشتنا
وان ل مزگهفتی، ل نیزیکی پیغهمبهری سلاف لی بن..

صوهیب د گوتنهکا خو دا بهحسی ژیانا خو ل مهدیني دکهت،

ودبیژت:

- پیغهمبهري خودی قهستا جههکی نهکربوو نهگهر نهز د گهل وی نهبم،
 وجارهکا ب تنی ژی بهیعا وی نههاتیهکرن نهگهر نهز یی ناماده نهبم،
 ونهوی غهزایهک نهکریه نهگهر نهز ل لایسی وی یی راستی یان یی
 چهپی نهبم.. وجارهکی نهو ژ تشتهکی ل بهرا خو نهترسیاینه نهگهر نهز
 ل بهرا وان نهبم، ونهو ژ تشتهکی ل پشت خو نهترسیاینه نهگهر نهز ل
 دویف وان نهبم، وحهتا پیغهمبهري خودی سلافا لی بن ژ دنیایی
 وهغهرکری جارهکی من نهو نهکریه د ناقبهرا خو ددورژمنی دا..

ودقیقت نهئیتته هزرکرن کو نهغه مهدهیهک بوو صوههیپی بو خو دکر..
 نهخیر! خهلکی مهکههی ههمیان شاهدهیی ب زیرهکی وبستهیی بو وی ددا،
 ووان باش دزانی صوههیپی رومی نه ژ وان زهلامانه یین ل مهیدانا شهري
 ترس ریکا خو بو دلای وی دبینت، ونهف چهنده بوو قورهیشی ژی داینه
 پاش دهمی چووبنه د ریکا وی دا رورژا نهو دا مشهخت بته مهدينی..

ل بهدری، ل ئوحدی، ل خهندهقی، و ل حودهییی، و ل موئته، و ل
 فهکرنا مهکههی، و ل نهالا حونهینی، و ل ههر جههکی پیغهمبهري سلافا
 لی بن شیر لی هلگرتی؛ دا بهرهقانیی ژ دینی خودی بکهت، صوههیب یی
 حازر بوو، ورورژا پیغهمبهري -سلافا لی بن- مری، مر ونهو یی ژی رازی.

و ل زهمانی نهبوو بهکری وعومهري، صوههیب ئیک ژ وان صهحابیین
 پر بها بوو یین وان دئینانه پیش، ژ بهر هاتنا وی یا زوی د ئیسلامی دا،
 ووی نهخوشیا وی د ریکا فی دینی دا دیتی، ونیزیکیا وی ژ پیغهمبهري
 -سلافا لی بن-، وزوهدا ووهدها ل نک وی ههی.. ونهگهر ژینا صوههیپی
 یا تژی بت ژ مهزنی وسوربلندی، دهوری وی، یان نهو دهوری ئیمامی

عومهر ئەو بۆ هلبژارتی ل وی رۆژی یا دەستەکی ڕەش تیدا ب نک
عومهری قە هاتیە درێژکرن، ژ هەر کارهکی دی یی هەبت، پتر ژیانای وی
تژی مەزنی وسەر بلندی دکەت..

سپیدەیهکی دەمی عومهری د گەل هەقالین خۆ ل مزگەفتا پیغەمبەری
-سلاڤ لی بن- ل مەدینە، سەری خۆ بۆ مەزنیای خودی دچەماند، دلەکی
تژی کەرب وکین هیدی بەر ب میحرابا مزگەفتی قە دچوو، و ب ئیک
دربی لەعنەتین دیروکی ل خۆ باراندن، و (أمیر المؤمنین) بەر ب
شەهادەتی قە بلند کر، وبلندیەکا دی ل بلندیین وی زیده کر!!

وئەگەر عەدتی مروفتین مەزن بت، ل بەرفرەهی وتەنگاشیی ئەو کارین
مەزن بکەن، عومهری ل وی دەمی ئەو د ناڤهرا ژین و مرنی دا بەری
ئوممەتی دا وی ریکی یا باشیا دین و دنیا یا وان تیدا.. ئەو هەر شەش
زەلامین بژارە بین کو ماینە د ناڤ ئوممەتی دا، ژ بەرمایین وان دەهین
پیغەمبەری -سلاڤ لی بن- هیژ د ساخیا وان دا مزگینی ب چوونا
بەحەشتی دای، وئەو مری وی ژ وان رازی، وئەو ژی ئەقە بوون: عەلیی
کوری ئەبوو طالبی، و عوشمانی کوری عەففانی، و عەبدەررەحمانی کوری
عەوفی، و سەعدی کوری ئەبوو وەققاصی، و زوبەیری کوری عەووامی،
و طەلحەیی کوری عوبەیدوللاهی.. عومهری پریار دا ئەو ئەقە بینە
گازیکرن، و ل جەهکی کۆم بین، وگۆت:

- ئەو هەر شەش بلا ئیکی ژ ناڤ خۆ هلبژیرن، وئەگەر ئەو ل سەر
ئیکی کۆم بوون، هەچیئ موخالەفا وی بکەت وی بکوژن..

وترسا عومهری ئەو بوو ئەو بمرت وهیشتا ئان هەر شه‌شان ئیک ژ خو
نه‌هلبارتی، له‌و گۆته‌ ئەبوو طه‌لحه‌یی ئەنصاری:

- خودی ئیسلام ب هه‌وه‌ ئەنصاریان ب هیژ ئیخستیه‌، تو پینجی
زه‌لامین تو ژێ رازی ژ ئەنصاریان هل‌بژیره‌، وئه‌گه‌ر ئەز مرم وهیشتا ئەقان
ئیک ژ خو‌نه‌هل‌بارتی، هوبن وان بکه‌نه‌ د خانیه‌کی شه‌ ونه‌هیلن ئەو
ده‌رکه‌فن هه‌تا ئەو ئیکی ژ خو‌هل دبژیرن..

وعومهر كه‌فته‌ د مال دا.. ژ به‌ر برینین خو‌نه‌شیا بیه‌ مزگه‌فتی
ونقیژێ ل به‌را موسلمانان بکه‌ت، وهیشتا ئیک ژ هەر شه‌ش به‌ریژیران بو
جیگریا وی نه‌هاتبوو هل‌بژارتن، هنگی کی جه‌ی عومهری گرتبوو؟

ئه‌گه‌ر ئیمامی عومهر ئیک ژ وان هەر شه‌ش مرو‌قان هل‌بژارتبا،
وگۆتبايي: تول جه‌ی من به‌ هه‌تا ئیک ژ هه‌وه‌ دئیه‌ هل‌بژارتن.. به‌لکی
وی وخه‌لکی ژێ هزرکریا ئەشه‌ پشته‌قانیه‌که‌ ژ عومهری بو‌وی، له‌و
عومهری ئەف چه‌نده‌ نه‌کر، ووی گۆته‌ هنده‌ک مرو‌قان:

- جابا صوهه‌یبی بو‌ من به‌نیرن..

وگا‌قا صوهه‌یب هاتیه‌ مالا عومهری، ئیمامی عومهر گۆتی:

- تول جه‌ی من دئ نقیژان ل به‌را موسلمانان که‌ی، هه‌تا ئەو ئیکی
بو‌مه‌زنیا خو‌هل دبژیرن..

و ب فه‌رمانا عومهری صوهه‌یب ل جه‌ی وی بوو ئیمامی هه‌می
صه‌حابیان، ورۆژا عومهری وه‌غه‌را دویمه‌هیی ژ دنیایی کری، وجه‌نازی
وی ئینای دا نقیژێ ل سه‌ر بکه‌ن، صه‌حابیان صوهه‌یب پیش خو‌ ئیخست

ووی نقیژ ل عومەری کر.. عومەری صوهەیبی رۆمی ئەوئ ئەزمانی وی ب
عەرەبیی نە یئ دورست بۆ ئیمامەتیا صەحابیان ھلبژارت؛ دا مە ل
ھندئ ئاگەھدار بکەت کو ئیمامەتیا د دینی دا نە ب نەسەبی
وئەزمانیہ..

وعومەر چوو.. وپشتی وی عوتمان ژمی چوو.. وزەمانی ئیمامەتیا
عەلی ھات، وفتنی د ناف ئوممەتی دا سەرھلدا، ودوبەرەکی پەیدا بوو،
وھەر ئیکی ل دویش ئجتھادا خۆ لایەکی ھەفرکیی گرت، وکۆمەکا نە یا
کیم ژ صەحابیان خۆ بی لا کر.. د مالا خۆ دا روینشتن، وشیرین خۆ
شکاندن!! وئیک ژ وان صوهەیب بوو.

ودویر ژ مەیدانا ھەفرکیی، ل باژیری مەدینئ، ل ھەیشا شەووالئ ژ
سالا (۳۸)ی مشەختی، دەمی عەمرئ صوهیبی د سەر حەفتییئ دا، وی
بۆ جارا دویمایی سەرئ خۆ دانا.. ھەقالئ وی ئەوئ وەکی وی خۆ ژ
ھەردو لایین ھەفرکیی دایە پاش، و د مالا خۆ دا روینشتی، سەعدئ
کورئ ئەبوو وەققاسی، نقیژ ل سەر کر.. و د گەل کۆمەکا مرۆشان، وی
ئەو بر و ل (بەقیعی) قەشارت.

ژئوده‌ر:

- ١- البداية والنهائة، لابن كثير.
- ٢- سير أعلام النبلاء، للذهبي.
- ٣- رجال حول الرسول، خالد محمد خالد.

شہقا خاترخواستنئ
یان ئەسمائا کچا ئەبووبه کرئ
وکورئ وئ عەبداللاھـ

شه قاه مه كه هه

برينه كا كویر و ريكه كا دویر ..

ئيشارا رۆژا دوشهنبی، شازدهی (جمادی الأولى) ژ سالا (۷۳)یی مشهختی، گاقین خو ل بهر خه لکی مه که هی ب گرانی دهاقیتن، چونکی نهو رۆژهک بوو برینه کا کویر د لهشی باژیرۆ وان یی تهنا کربوو، مه که هه وهکی وی دهیکی بوو یا کوپۆ وی یی ئیکانه د کۆشی دا دئیتته سه رژی کرن، دلۆ وی دئیتته سۆتن، نهو رۆژا دژوار یا وی نه قروکه دیتی، وهکی دهستی مرنۆ یی رهش بوو دهمی ژ خافله تی قه دئیت ودربی خو یی کوژهک دادوهشینته کوما خوشتقیان ووان ژیکته دکهت، وهه ر ئیکی دهاقیتته جهه کی .. وما بۆچی نه م دبیرین: وهکی دهستی مرنۆ یی رهش بوو؟! نۆ هه ما نهو دهستی وی یی رهش ب خو بوو .. هات وبۆ کوپۆن مه که هی هاته دپژکرن، وهو تهرا وبهرا کرن، هندهک د خونینی گه قازتن و ل سه ر ئا خا حه ره می درپژکرن، وهندهک نه چارکرن خو ژ مهیدانی قه کیشن و د مالین خو دا یان ل وی بهریا شاریای ل دۆر وره خین مه که هی خو قه شیرن هه تا نهف عه وری رهش وتاری یی ل هنداقی باژیرۆ وان ده رکه فتی قه دپه قهت، وهنده کین دی ژ ترسان دا خو دا د گه ل لهشکه ری نه مه ویان پشتی قی هه فرکیی نهوا نه قه پتر ژ حه فت هه یفانه قه کیشای بینا وان ته نگ کری، ته ر وهشکی باژیرۆ وان سۆتی .. نوکه پشتی وان دیتی لهشکه ری هی رکه ره نه وی ل ژیر سه رۆکاتیا والیی

ئەمەویان ل عیراقی حەججای کورئ یوسفی ئەقفی هات وەهەمی ری
 ل بەر وان گرتن، وباژپری وان ئیخستە ژپر حصارەکا دژوار، وان چو ری
 نەمان ژبلی هندئ کو ئەو خو ژ ئیک و دو قەدزن و ل بن پەردئ تاریی
 خو ب وی لەشکەری هپرشکەر را بگەهینن ئەوی دلین وان گەلەک ژ وان
 کەقران پەقتەر یین کول بەر و بەطەنن باژپری وان هەین، دا خو بەهائینە
 سەر بەختی وان و سۆزەکی ژئ بستینن کو چول وان کەن ئەگەر هات و وان
 باژپر ئیخستە بن دەستی خو، ئەگەر خو دانا قی سۆزی ل سەر حسیبا
 هندئ بت ئەو بو هپرشکەران ببە پشەشان و چاقەکی قەشارتی ل سەر
 کورئ زوبەیری و هەقالین وی.

و هژمارەکا کیمتر ژ جحیل و خوین گەرمین مەکەهی ل سەر سۆزا خو
 مان یا وان دایە خەلیفی خو، صەحابی پیغەمبەری -سلاف لی بن-
 عەبدللاهی کورئ زوبەیری، کو ئەو بەرەقانیی ژ وی و گازبا وی بکەن،
 هندئ هیزەک د لەشی وان مابت ئەو بشین شیری هلگرن. دەمی بیرا وان
 ل وان برا و هەقالین وان دەتە قە یین رحا خو گۆری بیر و باوەرین خو
 کرین، و سەری خو دانایە سەر ئاخا مەکەهی یا شاریای، گەرویا وان ژ تینا
 دا هشک دبوو، و چو پی نەدما ب هەندەکی ژ ئاقا زەمزەمی تەر بکەن،
 وگاقا بیرا وان ل وان هەقالان دەتە قە یین ژ ترسان دا چەپەرین خو
 بەرداین و قەستا چەپەری شامیین هپرشکەر کری وان ژ شەرمان دا سەر
 و چاقین خو ب دەستین خو قەدشارتن. راستە وان ژبلی مرنی چو هیقیین
 دی نەبوون، ل دۆر و رەخین مەقامی ئیبراھیمی ب رەخ کەعبی قە، ئەوی
 هەر کەسەکی بچتی دقتی یی ئەمین بت، ترسی خیقەتا خو یا رەش

فهدابوو، وهەر ل ویرئ کورئ زوبهیری د گهل ههقالین خو چاشه پرتی مرنئ بوون ئەوا هه ججاجی ژ سهر چیا یئ (ئهبوو قوبه یسی) ب رهخ که عبئ فه بو وان د گهل مهنجه نیقیین خو دهنارت.. ل ههر جهه کی ژ مه که هئ ترسئ جهئ خو کربوو، ب تنئ د دلین وان زه لامان دا نه بت یین ل حهره مئ په یمان دایه عه بدلا هئ کورئ زوبهیری کو ئەو قهت سه رئ خو بو زولما عه بدلمه لکی کورئ مه روانی ودهسته کا وی نه چه مینن، ترسئ رپکا خو بو دلین وان نه ددیت!

گاڤا رۆژئ هیدی هیدی دیمئ خۆ ل پشت چیا یین مه که هئ فه دشارت، وشه ئی په ردئ خو یی په ش ب سهر باژیرئ بریندار دا بهر ددا، باژیری ب که سه ره کا ئاشکه را فه بینا خو هل دکیشا، بیرا خۆ ل رۆژا چوو یی دینا فه ئەوا گهرمیا سه قایی دنیایی تیدا د گهل په قیا دلین مرۆڤان گه هشتینه ئیک، و د ئەنجام دا مه زنتین تاوان دیرۆکا نوی یا فی باژیری تۆمار کر، تاوانا ناگر باراندا که عبئ ب بهر کین مهنجه نیقا هه ججاجی، تشئ بوویه ئەگه را هه رفاندا دیواره کی بهیئ ب خو، و کوشتنا گه له ک ژ وان بی گونه هان ژئ یین چو دهست د وئ دا نه هه ی یا چیبووی!

ئیفار بهر ب درهنگیئ فه دچوو، تۆز و ته مه دی ب عه ردی فه دنویسیا، دهنگئ نالینا برینداران، ونیهارا ل سهر کوشتیان د وان خانیان فه دهاتنه فه شارتن یین ترسئ دۆر لی گرتی، وپشتی شهف ب په شاتیا خو فه هاتی باژیر تیکدا وهکی گۆرستانه کا مه زن و ب سه هم لی کر.. چو لشین و بزاف لی نه هاتنه دیتن، شه ر بو ده مه کی بهروهخت نه ست، هه یقی ب شه رم فه دیمئ خو ئاشکه را کر، وکانئ چه وا بهر هقان و به گرین باژیری خو ب دهست

رحه تيا خه وئ ڦه بهردا پشتي خو ب وئ شهره ف ووه فائئ پشت گهرم كرى يا هيشتا د دل ووژدانا شهره كهران دا ماى، وهسا هپرشكهران ژى ئه وئين كو پ وبنارئ چيايئ (ئه بوو قوبهيس) ي تئرى كرى وسه ربه شكين وان نئيزيكى ده رگه هئ حهره مئ بوو، كه فتنه ژئر ده سه لاتا خهوا گران.. بئ دهنگيه كا كو بر باژئر تيكدا د ناف خو دا پئچا، كو لائين مه كه هئ ئه وئين بهرى ده مه كى دئرى ژ له شكه رئ (ابن الزبير) ب ئالائين خو يئن بلند ڦه، پاشى پئلا حه ججاجى وه كى تووفائئ ب سهر دا هاتى، وئهو ئالا چه ماندين و ل عهردى داين، ئهو كو لان نوكه دخالينه.. نه كهس دئيت ونه كهس دچت، ب تنئ ره شاتيه كا زراف تنئ نه بت، ژ دو بر ڦه ديار كر، هئدى ب رېڦه دچوو، ده مئ چائئ ته ڦئ كه فتبا دا تنئ ئينيه دهر كو ههر وه كى ئهو سي به را پيره ژنكا لاوازه پالى خو يئ دا به سهر گو پاله كئ بئ سهر و بهر وهئدى يا بهر خانيكه كئ كا قلوبوى ڦه دچت..

ئهو د خه ما ره شاتيا شه ڦئ نه بوو.. چونكى ژ ميژره وهره چاڦين وئ يئن فئبرى تاريئ بوو، پشتي رو ناهيئ ژئ بار كرى، راسته ئهو بهر پيئن خو نابيئت، به لئ ئهو سه د سالين وئ ل دور وره خين كه عبئ، و ل كو لائين مه كه هئ بو راندين تيرا هندئ هه بوون ئهو - بيئى كو كه سه ك ده ستئ وئ بگرت- ب رپكا مالا خو بكه فت، ديوارين نيڦ هه رڦتى، وئهو بهر ما كين ژ شه رى ماينه ل سهر جادان، نه دبوونه ئاستهنگ د رپكا وئ دا، وما چاوا ئهو ل فان كو لانان دئ خه له ت بت، وئهوئ ژ بيئ خو يئ بو رى هه مى ل ڦي رئ يئ ده رياس كرى، ما نه ئه ڦه ئهو جهه يئ ئيكه مين جار وئ چاڦين خو لئ ل دنيايئ ڦه كرين، وهه مى خو شى ونه خو شيين خو لئ ديتين، ل

زارۆكينييا وئ ئەف كۆلانه جەمى يارىيىن وئ بوون، وگاڤا مەزن بووى ژى وئ ھەمى ھىقى وئومىدېن خۆ پېشە گرىدان، ئيانا خۆ يا مەزن تىكەلى ئاف وھەوايى وئ كىرەو، و خۆ دەمى زۆر وستەما كافرېن قورەيشيان ئەو ژى وەكى ھەمى خودان باوەران نەچار كرى كو بەر ب مەدينى قە مشەخت بىت وچەند سالەكان ل وئىرى بئىت دلئ وئ ھەر ل دۆر وپەخىن كەعبى و ل ھنداڤ دۆل وئھالىن مەكەھى خۆ دەلاقىت..

د گەل وان ھەردو تارىان يىن كول دۆر وئ ھەين: تارىا شەقى، وتارىا چاقىن وئ، و د گەل وى بارى گران يى زەمانى دانايە سەر ملين وئ، دەمى بەرى تە قى كەفتبا دا ھزر كەى ئەو كچەكا ھەژدە ساليە، ھىممەتا گەنجىنى دلئ وئ چۆل نەكرىە، وسۆراتيا جىئىلىنىي ژ رويى وئ بارنەكرىە، وھىقىا ب پاشەرۆژى چاقىن وئ بى رۆناھى نەھىلاينە، ب موكمى رىكا خۆ دەپرى، دا بىئىرى چو بار ژ وئ ترسا باژىر قەگرتى نەگەھشتىنە وئ، لەو رۆناھىا دلئ وئ يا وئ بەر ب خانىكى وئ قە دەھاژۆت، وگاڤا گەھشتىە بەر دەرى ھىدى ب ژۆر كەفت، و دەرگەھ پېشەدا، چوو روينشتە سەر وى جەمى يى ل قورنەتى دانای، دا بىئىرى ئەو ب خۆ ژى پشكەكە ژ وئ ناڤماليە كەفن و ب ئاف سال قە چووى ئەوا خودانان ھىلاى، وچو سەخىبىرى لئ نەكرى.. ب ھەردو چاقىن خۆ يىن رۆناھى تىدا كز بووى ما و د جىھانەكا بەرزە فوكرى، ل بەر وئ جىھانەكا تئى رەنگىن جوان بوو، رەنگىن وەسا يىن مرؤف ژى تىر نەبت.

بیرھاتین دوهیه کا گھش

ہاتہ بہرچاقان دہمیٰ ئەو د ناڤ مالہکا تہنا ورحت دا، یا تژی تیک گہشتن وڤیان وڤوشی مہزن بووی، دہمیٰ ئەو ہیشتا زارۆکہکا بچوبک ل بہر دہستی دہیک وبابہکین دلفرہہ ورویگہش ودولہمہند ہاتیہ پەروردهکرن، پاشی دہمیٰ بوویہ کچہکا تمام یا تژی بزاف ولقین ورویگہشی، ورۆژا ئەو بو زہلامیٰ وئ ہاتیہ پیشکیشکرن، زہلامیٰ وئ ئەوی بہریکا وی یا ڤالا ژ مالیٰ دنیا، بہلیٰ دلئ وی یئ تژی ژ ڤیان وقہناعتئ، ودہستی وی یئ تژی ژ جامیری وسہخاوتئ.. وئ ب دلہکیٰ خوش ڤہ پشکداریا زہلامیٰ خو یئ خوشتقی د ڤیان وہہژاریا وی دا کر، ب دہستہکی شولئ مالا خو زہلامیٰ خو دکر، و ب دہستی دی بہرہڤانی ژ وئ گازی دکر یا ہەر ژ رۆژا ئیکیٰ بابئ وئ خو دایہ د گہل وپہیمان دای کو سہر ومالیٰ خو گوری بکہت، راستہ مالا وئ ب پیڤانا حہژیکہرین دنیا، یا خالی بوو ژ (تہرہڤی) ووان تشتین چاف پیڤہ دئینہ گریدان، بہلیٰ ب حسیبہ خودان دلان ئەو مالہکا ئاڤکاری بوو ل سہر بناخہیٰ ڤیانئ وئخلاصئ وتیکگہہشتنئ، وہەر مالہکا ل سہر ڤان ہەر سیٰ بناخہیان ہاتبتہ ئاڤاکرن دئ خوشیٰ ہمیٰ د ناڤ خو دا حہوینت.

دہمیٰ خہیالا زہلامیٰ وئ ئەوی دوبر ژ مہکہہیٰ سہریٰ خو دانای پشتی دہستہکیٰ رہش ب نک ڤہ دریز بووی، وگولا ژییٰ وی چنی، د بہر چاقان پرا بووی، وئ ہست پی کر کو ہەر وہکیٰ خوینا جحیلینییٰ جارہکا دی ب گہرمیٰ یا د دہست وپیین وئ دا دگہرپییت، تہخمین کر کو رۆناہی جارہکا

دی یا زقرپه چاڅین وئ، وگرښنهکا وهکی یا جاران، ئەوا ژ میژره وهره ژ لیڅین وئ سل بووی دوباره لئ زقری وگهشایا خوشیی و سوراتیا گهنجینی ل سهر رویی وئ یی چرمسی نهخشانده فه، هتا دهرهجهکی یی نوکه وئ ببینت دئ هزر کهت ئەو نه ئەو پیرهژنه یا خهمین سهد سالان ل سهر ملی، بهلکی کچهکا ههڅده سالیه!!

وهیشتا خهیا لا وئ ئەو پتر د گهل خو بر، هتا نیتزیک بووی دهنگین وان سرۆدین ئەقینی بینه گوهان یین ژ خوشیا ژيانا وان دهاتنه بستربن، نیتزیک بوو ئەو دهستی خو بهر ب .. وی فه درێژ بکهت، دا سهری خو یی وهستیای وتزی خهم وخیال د ناف سنگی وی را فهشیرت، وبدانته سهر دلئ وی یی مهزن ئەوئ ههردهم بو باوهریی وسهرفهرازیی وقیانئ خو دهلاقیت.. بهلئ رهقی وساریا وی بهری یی وئ سهری خو دانایه سهر زوی گهرمیا وان خهونان د سهری وئ دا فهمراند یین وئ ب هشیاری ددیتن، وئەو ل وی واقعی دژوار زقرانده فه یی نوکه ئەو تیدا دژیت، جارهکا دی ئەو ل ئەفرۆیا وئ هشیار کره فه، جارهکا دی ئەو کفن هاته بهرچاقان یین گرانی وسهختیا ژینی ب سهر ههمی خوشیین وئ یین بویرین دا ئینایه خواری!

دوهیا وئ یا گهش ئەوا نوکه د دهستان دا نهمای، گهلهک خوشی و بیرهاتنن وئ یین د گهل خو برین.. ههر بهوستهکی ژ گهلی ونهال وجادین مهکههئ بیرهاتنهکا وئ یا ل سهر نهخشانديه، ههر ژ هنگی وهره دهمی ژ نوی ئەو ب سهر پیمان دکهت، و ژ بابی خو یی مهزن فیری مهردینی و دلفرههی وبستهیی بووی، وحهتا ئەو گههشتیه زهلامی خو گولا

جفاتا جحیلین قوره‌یشیان ل مه‌که‌هی، ئەووی ل سه‌ری تشته‌ک د مالّی دا نه‌ه‌ی، پاشی پشتی خودی که‌ره‌م ب باوه‌ریی د گهل کری ووی هه‌ر ژ ده‌سپیکّی خو دایه د گهل پیتلا پونا‌هیبی ئەوا ئیکه‌مین جار ژ چیا‌یین مه‌که‌هی هه‌لاتی، پوژه‌ک ب سه‌ر دا هات وی ب تنی هزار هه‌سپین کارکری د ریکا خودی دا گرت‌دان.. وشه‌لیتا بیره‌اتنن وی ل نک وی پوژئی ژی پاره‌ستیا ده‌می وی ئەو هه‌لو‌یست وهرگرتی یی گه‌له‌ک زه‌لامین ب جه‌رگ نه‌دشیان وهرگرن، پوژا بابی وی د گهل هه‌قالی خو یی خوشتقی خو د شکه‌فتی قه‌ قه‌شارتی، حه‌تا کافرین مه‌که‌هی ژئی بی هیقی بن، دا ژ نوی ئەو ریکا مشه‌ختبونا به‌ر ب مه‌دینئ قه‌ بده‌نه به‌ر سنگی خو، هنگی وی میده‌کا خو تژی خو‌ارن دکر، و به‌ر ب چیا‌ی قه‌ دچوو، و ب دزی قه‌ خو‌ارن بو قه‌شارتیان دگه‌ه‌انده شکه‌فتی، و پوژا بابی وی د گهل هه‌قالی خو بریار دای بده‌نه ری، وی چو میده‌ک نه‌دیتن ئەو خو‌ارنا وان بکه‌ته د ناف دا ئینا وی شیتکا خو ژ پشتا خو کر، و کره دو پرت: پرته‌ک بو خو‌ارنا وان کره میده‌ک، ویا دی د پشتا خو ئالاند.. و ژ هنگی وهره ئەو ب له‌قه‌بی: (خودانا دو شیتکان) هاته نیاسین، هنگی کورپی وی عه‌بدللاه د زکی بو.. عه‌بدللاه، هه‌ر جاره‌کا وی ئەو ددیت، خو نوکه پشتی چاقین وی تاری ژی بووین، گا‌فا ئەو نیتزیک‌ی وی دبت، ئەو وه هه‌ست دکه‌ت کو بی‌نا قه‌هره‌مانیا بابی وی ژئی دئیت، عه‌بدللاه ئەو به‌ندکی ب هیز بوو یی ئەو ب قی دنیا‌یی قه‌ گرت‌دا، به‌لی گا‌فا کورپی وی عه‌بدللاه هاتیه سه‌ر هزری، خه‌ونین وی هه‌می ژ به‌ر چاقان قه‌ره‌قین.. وهیدی وی خوزیه‌ک د گهل خو راهیتلا:

- نوکه ئەو چ دکەت؟ خوزی من زانیبا کانێ حالێ وی چیه؟

شەف ل بەر وی گەلەک درێژ بوو، و عەدەتێ شەفێیە هەر گاف ئەو د چاڤین وان کەسان دا درێژ دبت ئەوین ل چاقەرپتی هیقیەکا شرین دەمین، و هیقی ل وان بەرزە دبت! تاربا شەقی، و قالاتیا وی خانی یی ئەو تیفه، بیرا وی ل مرنی ئیناقه، وی ب جوانترین ناغان گازی مرنی کر، چەند کارهکی مەزنه خو مرن ژێ د گازیا مروقی نەئیت!! بیرا وی ل وان خوشتشیان هاته قە ئەوین مرنی د گەل خو برین، دلێ وی چوو نیزیکیا وان، بەلێ نوکه ئەو چ بکەت؟ دەستین وی یین کورت بووین، خو ناگەهنه قەبرین خوشتشیان ژێ، و ما دئ چاوا گەهنی و د ناڤهرا وی و وان دا دەشت و جیا و نهالین کویر هەنە؟! بوچی هیشتا ل مەدینێ ئەو نەدمر، دەمی خوشتشیان وی هەمی ل دۆران، و ژ قیانی پێشتر تشتەک نەدهاته ریکێ؟ دەمی رۆژانه رۆناهییا عەسمانی بەر ب عەردی قە ل هنداقی مەزەلکا خویشکا وی بو پێغەمبەری -سلاف لی بن- دهاته خواری؟ بوچی هنگی ئەو نەدمر دەمی ئەو کچا خەلیفەیی ئیکێ ئەوی ل زەمانی رددەتی د رویی خەلکی هەمی دا راوەستیای و گۆتی: هنگی ئەز دئ تەنا بم حەتا ئەز خەلکی ل وی بزقربنمە قە یا پێغەمبەری -سلاف لی بن- ئەو ل سەر هیلاین؟ یان بوچی ئەو هنگی نەدمر دەمی زەلامی وی زوبەیری -وەکی هەقالین خو یین دی- قەستا مەیدانا شەرەف و قەهرەمانیی کری، حەتا دویماهیێ سەری خو د قی ریکێ دا دانای، یان ژێ دەمی کورێ وی عەبدللاھ بوویە ئەو خەلیفە یی سۆز دای د مەسەلا حوکمی دا ئوممەتی ل سوننەتا خەلیفین راشدی بزقربننە قە پشتی ئەو وەکی گۆبەکی لی هاتی

جھیلین بنه مالا ئومه بیهی یاریان بو خو پئی دکهن.. ده می حیجاز و عیراق
 وجه زیره هه می که فته بن دهستی و نیتزیک بوو ئه و شامی ژی -هیتلینا
 ئه مه و بیان- بیخته بن دهستی خو؟ بوچی مرنئ ئه و بو فی ده می هیتلا..
 ده می هه می تشت ژ دهستان دهرکه فته، وهه می خوشتقی ژ بهر دلئ
 چووین، وئو د خانیکئی خو یئ تهنگ و تاری قه ب تنئ مای د گهل خهم
 و خیالین خو؟

بوچی.. به لئ ما کهنگی مرنئ به رسقا پسپارین مرؤشه کی دایه، بیان
 خو لئ گرتیه هه تا ئه و رپکئی بده تنئ بیان نه ده تنئ؟

د ناف تاربا شهقی دا وئ ههست دکر کو گاف بو گاقئ دهنگئ
 نالینه کا کویر ژ دهرقهی خانیکئی وئ یئ دئیتئ، ژ لایئ وان زیره شانین
 بریندار قه یین کول قئ رؤژا سهخت و دژوار ل دؤر وره خین کوپئ وئ
 کهفتین.. له و وئ ژئ ژ کویراتیا دلئ خو ئاخینک رادهیلان، وهیشی دکر
 دهستی وئ یئ کورت نوکه گه هشتبا عه بدلاهی و تیر دابا بهر سنگئ خو،
 و بیهنا قه هره مانیا بابئ وئ و دیرؤکا وئ یا تری سه رفه رازی ژئ سهح
 کربا.. و قئ بیرئینانئ دوباره ئه و ل رؤژین وئ یین بؤرین زقرانده قه، رؤژا
 وئ شیای دفن بلندیا قوره شیان ل ئاخئ بدهت، ده می وئ خو ل بهر
 گه فین (ئبوو جهلی) گرتی و لاواز نه بووی، رؤژا بابئ وئ د گهل هه قالی
 خو یئ خوشتقی ب شهف ژ مال دهرکه فته و قهستا چپای کری و خو ل وئ
 شکه فته قه شارتنئ ئه و ل درئژیا دو سئ رؤژان ئه و هه وان دین بهری دهست
 بدهنه چوونا خو یا دیرؤکی بهر ب مه دینئ قه، هنگی وئ و عه لیبئ کوپئ
 ئه بوو طالبی ب تنئ دزانی کانئ پیغه مبهر و بابئ وئ ل کیقه نه، و عه ده تنئ

زرتەكیڤن جاهلییەتیی ل هەمی دەمان ئەوه گاقا ئەو ژ (مواجهها)
 زەلامان بئ هیقی بوون، رادبن زیرەکیا خو یا ژ درەو ل سەر سەری ژن
 وزارۆکان ب جە- دئینن، ئەبوو جەهلی قەستا بەر دەری مالا وان کر، وی
 بی ترس دەرگەه قەکر..

- کانی بابی تە؟

- ما ئەز چ دزانم.. نە ل مالە!

هنگی ئەبوو جەهلی دەستی خو دا پاش وشەقەکا وەسا داوەشانده رویی
 ئەسمائی گوهارکی وی ژ گوھی فری.. وەوسا قەهرەمانی قورەیشی زیرەکیا
 خو تاشکەرا کر، شەقەک دانا ژنکەکا ب حەملە، دا فەشەلا خو د گەل بابی
 وی قەشیرت!

هلبزارتنا ب زەحمەت

وبیرا ئەسمائی ل کورپی وی هاتە قە.. ئەوی ئەقە نەه سالە ل ژیر
 سیبەرا خیلافەتیی دژیت، وخەلک ب ناقتی (أمیر المؤمنین) سلاش
 دکەنی، ونوکە دەم هات ئەو تام بکەتە تەحلیا حوکمداریی..

پۆژەکا گەش بوو نە ب تنی د دیرۆکا ئەسمائی وزەلامی وی زوبەیری
 دا، بەلکی د دیرۆکا هەمی مشەختیان دا، دەمی پستی گەهشتنا وان بو
 باژیری مەدینیی ب دەمەکی کیم مزگینی هاتیە راگەهاند کو ئەقە ئیکەمین
 زارۆک پستی مشەختبوونی دبت هاتە سەر دنیایی، ئەو ژی کورپی
 ئەسمائی وزوبەیریە ئەوی ناقتی (عەبدللاھ) ل سەر هاتیە دانان..

عبداللاھ ئه‌وئ د کۆشا خاله‌تا خو عائیشایى دا مه‌زن بووى، هه‌تا
پيغه‌مبه‌رى -سلاڤ لى بن- ب ناڤى وى گازی وى دکر و دگۆتى: ده‌يکا
عبداللاھى!

رۆژا ئيکى يا عبداللاھ تيدا هاتيه سه‌ر دنيايى ده‌نگى (الله اکبر) ل
هه‌مى کۆلانين مه‌دينى هاته بلندکرن، چونكى جوهيان به‌رى هنگى د ناڤ
خه‌لكى دا کربوو ده‌نگ کو وان سي‌ره‌به‌نديه‌کا وه‌سا يا ل موسلمانان کرى
هندى ئه‌و ل مه‌دينى بن زارۆکه‌ک وان نابت.. گاڤا عبداللاھ بووى
که‌يفه‌کا زيده بو وان چيبوو، وه‌نده‌کان ئه‌و بره نک پيغه‌مبه‌رى -سلاڤ لى
بن- دا ده‌ستى خو پيدا بينته خواري و دوعايىن به‌ره‌که‌تى بو بکه‌ت..
ويغه‌مبه‌رى -سلاڤ لى بن- خورمه‌ک د ده‌ڤى خو دا جوى وکره د ده‌ڤى
وى دا، له‌و تڤا پيغه‌مبه‌رى -سلاڤ لى بن- ئيکه‌مين ته‌راتى بوو چوويه د
هناڤين وى دا.. و به‌ره‌که‌تى ژى گرت، هيشتا ئه‌و يى بچوبک نيشانين
زيره‌كى وتيگه‌هشتنى ل سه‌ر ديار بوون، رۆژه‌کى ده‌مى وى د گه‌ل
هنده‌ک هه‌ڤالين خو ژ زارۆکان يارى بو خو ل کۆلانى دکرن عومه‌ر د
به‌ر وان را بووى، هه‌ڤالين وى هه‌مى ره‌ڤين وئه‌و ما ل جه‌ى خو،
عومه‌رى خو نيزيکى وى کر، وگۆتى:

- بۆچى تو ژى وه‌كى وان نه‌دره‌ڤى؟

- بۆچى دى ره‌ڤم؟ تو نه مرۆڤه‌کى زالمى کو ژ ته بره‌ڤم، وئه‌ز نه
مرۆڤه‌کى گونه‌هکارم ژ عه‌داله‌تا ته بترسم..

وى رۆژى عومه‌رى که‌يف ب زيره‌كى وبه‌لاغه‌تا وى هات، وزانى کو
ئه‌ڤ زارۆکه دى جهه‌کى به‌رچاڤ گرت.. وه‌زرا عومه‌رى ژ وى کرى يا د

جهتی خو دا بوو، دهمهک ب سهر عهبدللاهی دا هات نهو بوو ئیک ژ
زانایتن بهرچاډ د ناڤ سهحاییان دا، وما توچ دبیتی بو مرؤقهکی
باپیروی وی نهو بو بهکر بت، وخاله تا وی عائیشا بت، ودهیکا وی نهسما
بت، وبای وی عهگیدی قورهیشیان کورمه تی پیغه مبهری زوبهیری کوری
عهووامی بت؟!

ورؤژدهکا دی بابی وی زوبهیر د گهل پیغه مبهری -سلاڤ لی بن- ل
کولانهکا مه دینی دچوو، بهری وی ب کومهکا زارؤکان کهفت، ئیک ژ وان
کوری وی عهبدللاهی بوو، زوبهیری گوته پیغه مبهری -سلاڤ لی بن-:
- نهی پیغه مبهری خودی، نهگهر تو بهیعی د گهل وان بکهی دا
بهرکه تا ته بگههته وان، ووان بهایی خو ههبت..

گاڤا پیغه مبهر -سلاڤ لی بن- نیزیکی وان بووی، وان شهرم کر
ویپچهکی پاش پاشکی چوون، عهبدللاهی تی نهبت، نهو ب نک
پیغه مبهری فه هات ودهستی خو داتی وئیکه مین جار وی بهیعه دا
پیغه مبهری -سلاڤ لی بن- ئینا پیغه مبهر ل بابی وی زقیری و ب گرنشین
فه گوئی:

- کوری بابی خو به!!

ونهسمائی ئینا بهرچاڤین خو کانئ چاوا کوری وی د ناڤ خه لکی دا
بلند بوو، هتا ناڤی وی کهفتیه سهر نه زمانئ ههر کهسه کی، پشتی
بهزیدی کوری موعاویه می، وکوری وی موعاویه زی پشتی وی ب
دهمهکی کورت می، وخیلافهت ل شامئ سست بووی، دهمی عهبدللاهی ل
حیجازی رابووی، و ل دؤرین کهعبی خه لکی موبایه عا وی کری، و نهو

بوويه خهليفه، وپتريا وهلاتين موسلمانان بهيعه داين وعتراف ب خهليفاتيا وي كرى، ولهقهبي: (أمير المؤمنين) دانايه سهر. بهلي مهراني كورئ حكه مي ل شامي ل بهر وي رابوو، و ب خهليفاتيا وي رازي نهبوو، وشام و مصر ههردو ژ دهست والين عبداللهي دهريخت، وپشتي وي كورئ وي عبداللهك هاته شويني، ووي ژي وهكي بابي خو نهيارهتيا كورئ زوبهيري كر وعيراق ژ دهستي وي ئينا دهر وواليي خو (حججايي تهقهفي) كره مهزني عيراقئ، وپشتي دهمهكي فرمان لي كر ئهو لهشكهرئ خو بهر ب حيجازئ قه بهاژوت ومهكههي ژ دهست عبداللهي بينته دهر؛ چونكي چئ نابت دو خهليفه د ئيك دهم دا ههبن، وچونكي وي برابارا داي ئهو خهليفه بت، مهعنا دقيت عبدالله ب چي حالي ههبت بيته لادان!!

وئسمائي ژي وهكي ههر ئيكي ژ خهلكي مهكههي گوھ ل هاتنا لهشكهرئ حججايي بوو، دهمئ ئهو هاتين ودور ل مهكههي گرتي، وبنگههي خو دانايه سهر چيابين (ئهبوو قوبهيسي) ل ژتريا روزههلاتا كهعبي، ئهقه پتره ژ هفت ههيقان خهلك ل دور ستوبيي كورئ وي دئيته تنگكرن، كا چاوا روزهكي حوكمي وي بهرفرهه دبوو، وستيرا وي بلند بوو، وديبايي خو بو وي دچهماند، ئهقرؤ هيفي ههمي بين بهر ب ههرفيني قه دچن، بهلي بهر ب ههرفيني قه.. ئاخري حججايي سوژا داي ئهو ئيك ژ دووان ب دهست خو بيخت: دهسههلاتا حيجازي ههميي، يان سهري عبداللهي!

باش بیرا ئەسمائی دئییت دەمی که عبه هیشتا د دەستین کافرین قوریشیان دا، هەر چهنده وان هنگی دۆر ورهختین وی تژی صه نه م کربوون ژی، بهلی که عبهی ریز و تحترامه کا زیده ل نک وان هه بوو، ئیک ژ وان بسته نه دکر دهنگی خو زوی ب زوی ل که عبهی بلند کهت.. وئه فرۆ پشتی که عبه ژ شرکی و صه نه م په رتسیی هاتیه پاقرن، وگازیا ته و حیدئ لی هاتیه بلندکرن، مه سه له گه هشته هندئ ئوممه تا ئیسلامی بسته بکهت په یوه ندیین براینیی د ناچه را خو دا بپرئ وئاگرئ مه نه نیکا که را خو دارپژته سه ر دیوار و به رسفکین که عبهی ب خو، هتا وه لی بیت پاتی وی بیته سوئن، و دیواری وی بیته هه رفاندن.. ئەفه تشته ک بوو مه ژیی ئەسمائا پیره ژن ته حه ممولا شرۆقه کرنا وی نه دکر، هنده ک جارن د دل دا که ربین وی خو ژ کورئ وی ژی فه دبوون ئەوی د گه له ئەمه ویان بوویه ئەگه را په یدابوونا قئ فتنا مه زن ئەوا خو مالا خودئ ژی ژ سه رپه شکین وی خلاس نه بووی! ووی د گه له خو پسپار دکر:

- ئەری چاوا چی دبت ئوممه تا ئیسلامی بگه هته حاله کی و هسا صه نه م په رتس د گه له جهاله تا خو ژ وان پتر ریزی ل که عبا وان بگرن؟! کانئ ئەو بیر و باوهر یین پیغه مبه ری -سلاف لی بن- نیشا وان داین؟ چاوا ئەو هؤسا وان ژ بیرا خو دبه ن وهیشتا د سه ر وه غه رکرنا پیغه مبه ری را شیست هه فتی سال نه بوورینه؟

به رزه بوونا ئان بیر و باوهران، و تیکدانا وی مه نه هجی پیغه مبه ر -سلاف لی بن- بو وان پی هاتی یی کو سه عاده تا دین و دنیا یی ب ده ست وان فه دئینت دلئ ئەسمائی زیده نه خوش دکر، زیده تر ژ وی گرفتاریا د سه ر کورئ

وئ یی خوشتقی دا هاتی، پشتی پتريا هه قالین وی ژئی فه ره قین وئو د
 گهل هژماره کا کیم یا پشته قانین دلسوز ل مهیدانئ هیلاینه ب تنئ ..
 بهلکی خوئو بووریی خوش وشرین ژئی ژ بیرا وئ بر یی وئ ب هشیاری
 خهون پیغه ددیتن، و بهرئ هزرا وئ مال تشه کی ب تنئ، یی عهزیزتر ل
 بهر دلئ وئ ژ هه ر تشه کی .. ئەف (مه بدهئه) یی وئ وهه قالین وئ ژ
 سه حابیان ژيانا خو هه می گوری کری، و پیخه مهت ب سه ریخستنا وی
 سه ر و مال پیشکیش کری، لازم ئەف (مه بدهء) جاره کا دی ب سه ر کهفت،
 وهه بوونا دو خه لیفه یان د گهل ئیک و د ئیک ده می دا دئ ئوممه تی
 تووشی دوبه ره کی وهه فرکی و پیکدادانه کا دژوار کهت، دقیت ئیک بچت،
 بهلئ ئه وئ دقیت بچت کی بت؟ عه بدلمه لک ئه وئ ل شامئ؟ یان کورئ
 وئ عه بدلا هه؟ وئ چو ده سه هلات ل سه ر عه بدلمه لکی نینه، ژ بلی کو
 عه بدلمه لک قهت و قهت ب یا وئ ناکهت، پا قئجاء ..؟؟

ئو کهفته بهرانبه ر هلبژارتنه کا ب زه حمهت، بهلئ ئیه تا وئ کریه دلئ
 خوئ تشه کی (خه طه ر) بوو، هزره کا وه سا بوو ب هیزترین دل ژ بهر
 دره جفین، قئجاء هوین چ دبیزن بوئ دلئ پیره ژنه کا سه دسالی یا د
 ناقبه را وئ و مرئ دا کیمتر ژ بهوسته کی مای؟ دقیت ژيانا ئوممه تی بیه
 کرین ئه گه ر خوئو بها مرنا کورئ وئ ژئی بت! ماده م مه سه له گه هشته وی
 حه ددی بهرئ ئاگرئ مه نجه نیقان بکه فته که عبئ ب خوئو ژئی، مه عنا کیر
 گه هشته هه ستنئ ..

شەفا خاترخواستنە

بەلێ.. کارەکی ب ساناھی نینه دەیکەک چوونا کورێ خۆ هلبژێرت
ئەگەر خۆ بهایی بەرانبەر چەندی مەزن ژێ بت، ژینا وی پشتی نەمانا
کورێ وی هاتە بەرچاقان، جارەکا دی ئەو ل دەیکینیا خۆ زقیری قە،
و پسپارەک ژ خۆ کر:

- عەبدللاھە ئەو داڤا ئێکانە یا وی ب قی دنیاوی قە گری ددەت،
ئەری ئەگەر ئەو چوو چ مەعنا بو مانا وی د قی دنیاوی دا دی مینت؟ ما
نە عەبدللاھ چرای بۆری وێ، وروناھیا پاشەرۆژا وێه؟ ما نە
عەبدللاھە یا ئەو هەست دکەت کو هیقیین وی هەمی تیدا یین کۆم
بووین، و دەمی ئەو وی ددەتە بەر سنگی خۆ دنیاوی هەمی ژ بیر دکەت و
د جیھانەکا خەیاالی دا بلند وبلند دفرت، عەبدللاھ ژینا وی هەمی،
وما هەوہ دیتیه کەسەک ب ساناھی ژینا خۆ ژ دەست بدەت؟

وگاڤا ئەو دگەهشتە قی جہی ژ ہزران بیی وی ہەردو چاقین وی یین
قەمری ب مەردینی رۆندک ب سەر دیمی وی یی چرمسی دا دباراندن،
وئەو نەچار دبوو ل واقعی خۆ یی سەخت و دژوار دزقیری قە.

و ل وی دەمی ژ شەقی کۆمەکا کیم یا زەلامان ل بەر سببەرا ئالایەکی
چکلاندی ل حەوشا حەرەمی دکۆمبووی بوون، ئەقە ب تنی بەرمایا وی
لەشکەربنە یی رۆژەکی سەری وی ل مەکەھی و دویمایا وی ل خەراسانی
و ل لای دی یی دەریایا سۆر.. د ہژمارا خۆ دا ئەو گەلەک دکیم بوون،
بەلێ د مەعنا یین خۆ دا گەلەک دبوش بوون، لەشکەری سەرکەفتی ئەوی

وهكى خيزى چهما عهردى تىرى دكهت، ديمه نه كى جوان نيشا چاڅين مروقى ددهت، بهلى ديمه نى جوانتر ژ ديمه نى وان ئه هژمارا كىما له شكه ربه يا كوشتن ژ ههمى ره خان فه دورى لى دگرت پاشى رىكا خوڅه كيشانى ل بهر فه بيت ژى، بهلى ئه و مرنا ب سه ر فه رازى هلبژيرن نه كو مانا ب سه رشورى.. ئه فه حالى وى كو ما زه لاما ن بوو يين كو ل دور عه بدللا هى كورى زوبه بىرى ل هه وشا هه رهمى كوم بوو ين.

د نيشا قى كومى دا پيره مي ره كى هفتى سالى ب سه ر ورپه ين خو يين (مونه ووهر) فه، يى راوه ستاى بوو، ملى خو دابوو ديوارى كه عبى، وكوبر چو بوو هزران، وهكى چيايه كى قائيم دهاته بهرچاقان يى چو هره با نه شين وى بهرئين، راسته هيڅيى وى ژ خه لكى عهردى هه ميان هاتبوونه برين، وته نگاڅيى ههمى رى لى گرتبوون، بهس زه لامه كى وهكى وى ب شيرى دليرى هاتيه ب خودانكرن، و ل سه ر دهستى قه هره مانى هاتيه په روه رده كرن، نه بى هيڅيبوون رىكا خو بو دللى وى دبينت، ونه ترس وى دنياست.. روزه كا گران بوو د سه ر را بوورى، ل وى ده مى ناگرى هه ججاجى ژوردا بهر ب كه عبى فه دهاته خواري، عه بدللاه د ناقبه را (حه طيم) و (زه مزه مى) دا يى راوه ستاى بوو نقىژ دكر، وپتر ژ جاره كى بهر كين مه نجه نيقى، يان پرتين وان بهران يين ژ ديوارين كه عبى فه دپه شين د بهر سنگى وى را دبورين وهنده ك جاران ژ رپه ين وى ژى دگرتن بى ئه و موبه كى ژ خو شاش بكهت، دا بيژى وى هاى ژى نينه وى ل دنيايه كا دى!

ههڅالین وی دهمی دیتی وی ملی خو یی دایه دیواری کهعبی، وکوبر
 یی چوویه هزاران، ژ هه بیه تین وی دا کهسی بسته نه کر روینه خواری
 وپیچه کی بینا خو څه ددهت، پشتی وی زهحه تا مه زن یا ته نه څرو هه میی
 دیتی، لهو هه ر ئیک ژ وان د جهی خو دا بی دهنگ ما.. پاشی وان هند
 دیت مه زنی وان هیدی و ب بی دهنگی څه خو څه کیشا، وهکی وی مروقی
 یی ب خافله تی څه تشتهک دئیته بیرئ ولی دزڅرت هیشتا ژ بیرئ
 نه چووی.

ل وی دهمی، وهکی عهبدللاه پی حه سیای کو ریکتین دنیا یی هه می
 لی هاتنه گرتن، دیمه نی پیره دهیکا وی هاته بهر چاقان، هه ست ب
 ههوجه ییا خو بو سنگه کی گهرم کر یی کو تینی وهیژی بده تی.. راسته نهو
 بهر ب حه فتی سالیی څه دچوو، به لی هه ر جار هکا ل بهر انبه ر دهیکا خو
 رادوه ستیا دا بیژی زاروکه کی دو سی سالیه خو د دهیکا خو ودرده کت
 ودهستی خو ل دور ستوی وی دئالینت، وکومه کا ماچان ژ دیمی وی
 دچنت.. عهبدللاهی پیر بیریا دهیکا خو کر، دیمه نی وی یی تری هه بیه ت
 وزه لالی هاته بهر چاقان، نهو زهحه تا وی روژی وی دیتی هه می ژ بیرا
 وی چوو، هه ست ب وی خوشی کر یا طه یری گرتی د پرکه هی دا پی
 دحه سیی دهمی ژ نشکه کی څه دهر لی څه دبت وچه نگین خو دده ته بای
 وبلند بهر ب جیهانا ئازادیی څه دفرت، خوزیا وی ژی بو نهو کو وی دو
 چهنگ هه بانه ونوکه پی فریبا روژین خو یین بوری نهوین ب هه می خوشی
 ونه خوشیین خو څه چوین، هیدی ژ حه رهمی دهرکه فت و ل وی ریکا تری
 وبی مروث چوو یا ل دهمی شه قی پیره دهیکا وی لی چووی.

ودهمى نيزيكي خانىكى وى يى بى دەنگ بووى، ودهست دايه دەرى
 دا قەكەت، ھەست ب رەنگەكى لاوازيى كر، لاوازيى..!! وئەو ئەوہ يى ژ
 مواجەھا لەشكەرى حەججائى زالم لاواز نەبووى! ھزر كر كانى چاوا دى د
 رويى وى دا وى ئنيەتى بيژت يا وى كرىه دلئ خو، وچاوا ئەو دى بەرسقا
 وى دەت، و چ فەرمانى دى لئ كەت؟ ترسا وى ئەو بوو دەيكا وى
 پىكەكا دى بو وى ھلبژارت بت جودا ژ وى يا وى كرىه دلئ خو، وھنگى
 ئەو دى نەچار بت ب يا دەيكا خو كەت، ھزران د سەرى وى دا ب دژوارى
 خو ليك ددا، ھىدى ل دەرى دا، پاشى چوو ژۆر، دەيكا وى وەكى
 كۆليەكى ھىلاى ل كوژيى خانى يا دريژكرى بوو، داڤەكا زراف ژ رۆناھيا
 ھەيشى د كولەكى را دەتە ژۆر، گاڤا دەيكا وى ب ھاتنا وى حەسيى ل
 جەئ خو روينشت وھەر دو دەستين خو قەكرن، دا وەكى ھەر چار وى بدەتە
 بەر سنگى خو، وەبدللاھى بيى خو خو د دەيكا خو وەركر وسەرى خو دا
 بەر سنگى، وھەردو پىكقە بەر ب خەونەكا شرين قە چوون.. وپشتى
 دەمەكى كورت پيرەژنى ديمى كورئ خو ب ھەردو دەستين خو گرت و ژ
 بەر سنگى خو قەكر، و ب مجدى قە گوتئ:

- تە خىرە؟ قى شەقى چ تشتى تو ئىنايە قىرى؟

عەبدللاھى نە زانى چ بيژتى، بيژتى: ئەزى ھاتيم خاترا خو ژ تە
 بخوازم، چونكى سوباهى من و مرنى ژقانه؟ بيژتى: ئەزى ھاتيم گەردەنا
 خو ب تە بدەمە ئازاكرن؟ پا ئەگەر وى گوتئ: رەحمى ب من بىه، و ل
 رۆژين من بين دويماهيى د قى دنيايى دا من نەھىلە ب تنى.. ھنگى ئەو

چ بیټرت؟ وچاوا بهرسفا وی بدهت.. عبداللاهی فیبا ریکی پیچه کی دریتر بکته، وییکسه نهچته د ناث سوجه تی دا، لهو گوتی:

- دادی! تو یا دبینی خه لک هه می ژ ترسان دا، یین ژ دؤر وره خین من دره فن ودچن دگه نه دوژمنین من، خو کورین من ومرؤقین من یین نیزیکی ژی نهز هیلامه ب تنی، هژماره کا کییم ژ هه قالین من یین ماینه د گهل من، وهندهک که سین ژ بیست خه بهران پیقه تر تهحه ممولی نه کهن، وچی تشتی من بقیت ژ دنیا یی نهو یی دده نه من، فیجا تو چ دبیری؟

دهیکا وی گوتی:

- کورئ من! تو شولا خو چیتتر دزانی، نه گهر تو بزانی کو تو یی ل سهر حقیی، و تو یی بو حقیی گازی دکهی، صه برئ ل سهر وی گازی خو بکیشه یا هه قالین ته ل سهر هاتینه کوشتن، وخوب دهست وان فه بهرنه ده پچویکین بنه مالا ئومه ییه یاریان بو خوب ته بکهن، ونه گهر تو بزانی کو ته ب فی گازی خو دنیا فیبا بت، پیسه مرؤقی تو، ته خو ژی بره هیلاکی ونه وین د گهل ته هاتینه کوشتن ژی، ونه گهر تول سهر حقیی بی لاوازی بو چیه؟ وما تو دی چند مینیه د دنیا یی دا؟ کوشتن چیتره..

ههر چهنده عبداللاهی هزارا هندئ ژ دهیکا خو ذکر کو نهو بهرئ وی نهده ته دنیا یی، بهلی وی (ته وهقع) نه ذکر نهو ب فی (صه راحه تی) بهرئ وی بده ته کوشتنی، چونکی ههر چاوا بت نهو دهیکه، دلئ دهیکئ ژ عاطفی پیقه تر چو مه نطقین دی نزانت.. عبداللا ه بو دهمه کی بی دنگ بو، دهیکا وی هزر کر نهف بهرسفا وی ب دلئ وی نینه، لهو گوتی:

- ته خیره کورې من؟! ما ته ژ بیرکر کو تو کورې کیتی ونه ښی
کیتی؟ ئیڅاربه کئی ژ ئیڅاربتین ده سپیکا هاتنا ئیسلامی، بابی ته ژ څی
خانی ده رکه فت، وقهستا فان چپایین نیزیکی مه که هی کر، نارمانجا وی
ئهو بوو بچته هندهک شکه فتین چپای ویو ده مه کی ب تنی بمینته ل
ویرئ، وعیاده تی بکه ت، ب ریڅه هاته گو هین وی کو موحه ممه د ب
ده ستین قوره یشیان هاته کوشتن، ل سهر پی خو زڅری، شیرئ خو رويس
کر وقهستا دیوانخانا قوره یشیان کر، ئنیه تا وی ئهو بوو ههر کافره کی
بکه فته بهر سنگی سهرئ وی بفرینت، وی دزانی ئهو مرؤقه کی ب تنیه
وئهو نه شیت ب شیرئ خو کورئ ژ مه که هی بمالت، به لی میراتی
میرینی ئه وی ژ باب وبایران گه هشتی ئیکا هند ژ وی چپکر ئهو خو
به اڅیته گه را مرنئ.. و ب څی چه ندئ بابی وی ئیکه مین کهس بوو شیر د
رپکا خودئ دا رويس کری، ئه څه بابی ته زوبه یر بوو. وبایرئ ته ئه بوو
به کره، وما هه وجهیه ئیک به حسئ زبره کی ومه ردینیا ئه بوو به کری بکه ت،
وما که نگی رؤژا خزیرانئ هه وجهیه ب ئینانا ده لیلان هه یه کوئهو یا
گه شه؟ وپیرا ته صه فیایا کچا عه بدلموطه لبیه، خوبشکا شیرئ خودئ
حه مزه ی، ئه و ب قه ده کا ئاسنی وچند بهرکه کان بهر سنگئ جو هیین خائین
گرتی و مرن ب ده څئ وان دا کری، وخاله تا ته عا ئیشایه ئه و ب علمئ خو
وزوه دا خو و ب زیرکیا خو دنیا یه کا زه لاما ن دئینا.. دیاره ته خو ژ بیرکر،
وتو نزانئ ږده و پړشالین ته بو کیر څا خا ده وله مه ندا قه هره مانئی
څه دگه ږن؟

وعبداللاهی راوهستیانا دهیکا خو بو بین هلکیشانی نستغلال کر، خو
نیژیکی وی کر و ب سهری وی شه ماچی کر، وگوتی:

- دهیکا من! ب خودی ئەفه هزرا من بوو ژ ته.. ئەز ب خودی کهمه
رۆژهکا ب تنی من ب گازی خو دنیا داخواز نهکریه، ومن نهقیایه ئەز لی
بمین، وراوهستیانا من ئەفرۆ ل بهرانبهر شان مروشان بو خودییه دا پی ل
پیروزی دینی وی نهئیتته دان.. ئەزی هاتیم دا دهستوبیری ژ ته وهبرگرم،
وخودی خیرا ته بنقیست ته پتر ریکا من روهن کر، ئەزی هاتیم خاترا خو
ژ ته بخوازم؛ چونکی ئەفرۆ ژفانی منه د گهل کوشتنی، قیجا خه ما ته بلا
یا مهزن نهبت، وخو بهپهله ب هیقیا خودی شه، کوری ته نه ئەوه یی کریتی
قیای یان داخوازا خرابیی کری، ئەو ژ حوکمی خودی دهرنهکهفتیه،
وغهدره ل کهسی نهکریه، و ب زۆرداری رازی نهبوویه، یا رهیبی پانی تو
دزانی ئەز شان ناخفتنان نابیزم دا مهدهین خو پی بکه، بهلی من دقیت
خه ما دهیکا خو پی سڤک بکه.

ئەسمائی گۆته کوری خو:

- کوری من! وهغهرا ته یا خیری بت، هیقیا من ژ خودی ئەوه ئەو ب
باشی ههدارا من بینت، چ تو بهری من چوی یان ئەز بهری ته چووم، وی
بکه یا ته کریه دلی خو، وخو بهپهله ب هیقیا خودی شه..

عبداللاهی گۆت:

- خودی خیرا ته بنقیست دادی، ژ بیر نهکه ههردهم دوعایان بو من
بکه..

- کورپئ من، ئەز دوغایان هەرەم بۆ وان دکەم یین ل سەر نههقیی ژى
هاتینه کوشتن، قیجا چاوا بۆ وی ناکەم یی ل سەر ههقیی دئیتە کوشتن..
یا رهیبی تو رهحمی ب رابوونا وی یا درێژ بهی ل شهقان، وتینیبوونا وی
ل رۆژین گهرمین مه‌دینى ومه‌کههئى، وقه‌نجیا وی د گهل بابی وی و د
گهل من، یا رهیبی من ئەو ته‌سلیمی ته‌ کر، وئەزا رازیمه‌ ب هەر تشته‌کی
تو دئینیه‌ پێکا وی، یا رهیبی تو خێرا سه‌برکیش وشوکرداران د دهر هه‌قا
عه‌بدللاهئى کورپئ زوبه‌یری دا بده‌یه‌ من.

پاشی وئ هه‌ردو ملین وی گرتن؛ دا وی ب نک خوۆ قه‌ بکیشت
وبده‌ته‌ به‌ر سنگی خوۆ، وگاڤا ده‌ستین وئ که‌فتینه‌ سه‌ر وی کومزریی
ئاسنی یی وی کریه‌ به‌ر خوۆ، ده‌ستین وئ سست بوون.. هئیدی وئ خوۆ
قه‌کیشا، وگوتئ:

- کورپئ من! ئەقه‌ نه‌ جلکین وی که‌سینه‌ یی شه‌هیدبوونی دخوازت!!

عه‌بدللاهئى گوتئ:

- دادئ! ژ به‌ر ته‌ من ئەو یی کریه‌ به‌ر خوۆ، دا دلئ ته‌ پئ خوۆش
بکه‌م، ئەگه‌ر نه‌ من چو منه‌ت پئ نینه‌.

- نه‌ کورپئ من، ئەگه‌ر تو راست دبێژی وی ژ به‌ر خوۆ بکه‌..
ئینا وی ئەو کومزریی ئاسنی ژ به‌ر خوۆ کر، وجلکین خوۆ یی دی ل
خوۆشدانن، وده‌یکا وی د به‌ر را دگوتئ:

- زه‌ند وباسکین خوۆ هله‌ده‌..
٢٢٤

پاشی دهیکا وی ئەو دا بەر سنگی خۆ، وپیکه ماچی کر، ودیتنا وان
بۆ ئەو جار..

ل مەسکەرێ دەججاجی

ل بەتەنا ژۆری یا چیا یی ئەبوو قوبە یسی ئەوا دکەفتە هندا ئی گرکی
صەفایی، ل وی جەئ -دبیژن- شەیتانی پۆژەکی خۆ لی ئاشکەرا کریوو!
لەشکەرێ شامی ب سەرکیشیا والیی ئەمەویان یی دلرەق حەججاجی
کوری یووسفی ئەقەفی مەسکەرێ خۆ داناوو، ئەو لەشکەرێ بۆش یی ب
هزاران، ئەوی شام ب هەمی باغ و بیستانین وی ئە هیلای وهاتی ل سەر
کەترین مەکەهی یین رەق وشاریای دانای؛ دا سەرکەفتنەکا وەسا ب دەست
خۆ ئە بینن ئەگەر خۆ ل سەر حسیتیا هەرفاندنا دیواری کەعبی ب خۆت!

د نا ئ قی لەشکەری دا جحیلەکی بیست و حەفت سالی هەبوو خەوی
رێکا خۆ بۆ چا ئین وی نەدیت، هندی خۆ قەلدا، ژ قی تەنشتی بۆ سەر
تەنشتا دی، نەشیا بنقت، لەو ژ نیقا شەقی پیدای وی هییدی خۆ ژ بن
خیشەتی ئەدزی وچول بەر دەری روینشت، عەسمان یی زەلال بوو، هەیفقا
گەش دیمی خۆ ئینابوو دەری وتیشکین تا ئا خۆ یین زەر ب سەر دۆل
ونەهالین مەکەهی دا بەرددان.. سەر لەشکەرێ جحیل ل جەئ خۆ ل بەر
دەری شکەفتی روینشت وما وکەفتە هزرا.. ژۆردا د حەرەمی فوگری ل بەر
تا ئە هەیفقی سەر بلند ئاشکەرا دبوو، گا ئا چا ئین وی ب دیواری کەعبی یی
هەرفتی کەفتین ئەجنقی، دلئ وی یی چو جارن ترس نەنیاسی ئەلەرزی،

ئەفە چ بوو چىبىسوى؟ ويۆچى؟ وگۈنەھا كى بوو؟ ترسا ژ خودى
 وههستكرنا ب كرتيا قى گۈنەھا مەزن يا وي كرى نىزىك بوو دلئ وي
 بگفتىشت، ئەرى مرۆفەك ئەگەر خو ئىكى ل مەزنىا عەبدلمەلكى كورئ
 مەروانى ژى بت ب بەر ھندئ دكەفت مرۆف ديوارئ كەعبى بو بەرپىنت؟
 حەججى ھەست ب پەشيمانىي كر، و د دل دا خوزى راھىلا كو ئەو
 وەكى بەرى ل گۈندەكى با د ناڧ چىايىن حىجازئ را زارۆك فىرى خواندن
 ونقىسىنى كىرمان، نە كو سەرۆكى قى لەشكەرى با يى نوکە كارئ خو
 دكەت دا ھىپشى بکەتە سەر مالا خودئ ونقىژكەران بكوژت.. بەلى ما نە
 وي ئەف كارئ مەزن ب ستوبئ خو قە گرتىبە دا دوبارە ئىكبون
 وسلامەتىي بو دەولەتا ئىسلامئ يا گەنج بزقرىنتە قە، ما نە ئارمانجا وي
 ئەوہ ئوممەتى ھەمىي ل دۆر ئىك ئەمىرى كۆم بکەت، وخیلافئ د
 ناقبەرى دا نەھىلت؛ دا ئەو بشىت جارەكا دى ب دەورى خو يى دورست
 رابىت كو بەلاقكرنا رۆناھيا ئىسلامىيە ل رۆژھەلات و رۆژئاقايىن دنيايى؟
 نە.. مەزنىا ئارمانجا وي كارى يى ئەو پى رادبت گۈنەھا وان كاران
 بچوبىك دكەت يىن لەشكەرى وي ل رۆژا بۆرى پى رابووى، پشتى ھنگى
 ما گۈنەھا وي چىبە ئەگەر عەبدلمەلكى فەرمان لى كرت كوئەو كەعبى
 بدەتە بەر مەنجهنىقان دا ئىكبوننا ئوممەتى ب جەم بىنت؟ ئەو سەربازەكى
 دەست كورته د فەرمانا خەلىفەى دا يى راوہستايە، ئەگەر گۈنەھەك ھەبت
 يا وي نابت بەلكى دئ يا عەبدلمەلكى بت، وما چ گۈنەھا عەبدلمەلكى
 ب خو ژى ھەيە؟ ما نە ئەو (أمير المؤمنین) ە وبەرپرسيا پاراستنا
 دەولەتى وبەرەقانىا ژ بەرژەوہندىين ئوممەتى د ستوبئ وي دايبە، وخودئ

دئ پسيارا وي سہرا ڦي چہندی کت؟ ديوارئ کہعبئ ٺہگہر ٺہہرفت ڙي ب ساناھيہ جارہکا دي و ب رہنگہکئ جوانتر بيٺہ ٺاڦاڪرن، بہلئ ٺہگہر ديوارئ ٺوممہتئ ب ڦي دوبہرہکيئ ٺہہرفت چاوا دي جارہکا دي بيٺہ ٺاڦاڪرن؟ گونہہ ٺہمئ يا کورئ زوبہيريہ ٺہوي ٺاگرئ فتنئ د نافي ٺوممہتئ دا ٺلڪري وٺالايئ ٺيسلامئ کريہ دو پارچہ، و ب ڦي چہندی ب تنئ ڙي رازي نہبوو، رابوو لہشڪہري ڦو کرہ د کہعبئ ڦہ و مالا خودئ ٺہوا دڦيت ٺہردہم يا تہنا وڦالا بت ڙ جہنگ وشہران تڙي چہک ولہشڪہر کر، وگوہداريا ٺيڪئ وہکي عہدللاھئ کورئ عومہري نہکر ٺہوي شيرہت لئ کري وگوٽيئ: شہري ڦو ڙ مالا خودئ دوير بيخہ؟! گونہہ ٺہمئ دکہفتہ ستويئ کورئ زوبہيري، چونکي ٺہو دشيا مالا خودئ ڙ ڦي ويرانڪرنئ بپارٽٽ.. وگاڦا حہججاج د گہل ڦو گہشتيہ ڦي ٺہنجامي، ٺہست ب بينفرہهيئ کر، وڦو ب ٺندي قانع کر کو وي تشتہکئ وہسا نہکريہ ٺہو بہرانبہر خودئ پئ روي رہش بت، وي مالا خودئ نہدايہ بہر ٺاگرئ مہنجہنيڦين ڦو، بہلڪي وي بنگہہہکئ کورئ زوبہيري يئ لہشڪہري يئ ب سہريڪ دا ٺيناي، وٺو نہہاتيہ مہکہہئ خراب بکہت، بيان مرؤڦين ٺيمن بترسينت وبکوڙت، بہلڪي ٺہو يئ ٺاتي رٽکا طہوافڪہر وحہجيئ مالا خودئ ڦوش وتہنا بکہت، وما چ گونہہ د ڦي چہندی دا ٺہيہ؟

و ل وي دہمئ ٺزرا حہججاجي ٺہو گہہانديہ ڦي ٺہنجامي بو وي خوش، دہنگئ بانگئ سپيدئ ڙ لايئ کہعبئ ڦہ گہشتہ گوہان.. (اللہ اکبر، اللہ اکبر) ٺہو سرؤدا ٺہزہلي يا کو ٺہر جارہکا ل بہر مرؤڦي ڙ

پامانین خو یین دورست نه هاته فالاکرن، نهو خودانی دگوهوړت وئیکا هند
ژئی چی دکهت ژبلی خودی هه ر کهسه کی دی د چاقان دا بچویک بیت،
وهسا بچویک بیت کو نیزیکه ب چاف نه ئیته دیتن، نه گهر خو نهو کهس
ئیکی وهکی عهبدلمه لکی بت یان کورئی زوبهیری!

وحه ججای لهشکه ری خو ب ریزکر و ل بهرا وان راوهستیا بو کرنا
نقیژا سپیدی ب جماعت..

رؤڤا ليقائو

دهمی نهسمائی دهستویری دایه کورئی خو کو نهو بمرت سهرفهراز،
وهکی ژبای سهرفهراز، وبو جارا دویمایی نهو دایه بهر سنگی خو پشته
ئیکا هند ژئی چیکری نهو کومزریی خو یی ناسنی ژ بهر خو بکهت، و
ب سنگه کی شه کری پیشوازیی ل خوگوریکرنی بکهت، نهسمائی ههست کر
هه ر وهکی نهو ما بی دل، وما پشته عهبدللاهی دلی چ دی وی ههبت
پی بژیت؟ نهی ژبانا پشته خوشتثیان نه تو بی ونه نهو منه تا تول
مرؤقی دکهی!

وعهبدللاهی سه ری خو ژ سنگی پیره دهیکا خو شه کر، وپشت دا
خانیکئی وی یی خر وخالی، وبه ر ب مهیدانا مرنی شه چوو.. شهقی
هیشتا لهشکه ری خو یی تاری ژ دؤل ونهالین مه که هی شه نه کیشا بوو،
وسحاری دا شه سپیین خو ل بهر به ژنا عهسمانی نه نهخشاندهوون، بی

دهنگی هیشتا وهکی بهرئ یا دهسهلات بوو ل ههر جههکی، دا بیژی شهف
شاعرهکه کهفتیه هزران، یان عابدهکه د خهلوی دا دژیت..

ل بهر سیبهرا تاری وبئ دهنگیا شهقی عهبدللاه ب تنی دچوو، قهستا
وی کتا مایی ژ ههقالین خو یین دلسوز کر، بهرئ وی ل کهعبی بوو، ب
خاترخواستنا وی بو دهیکا وی دنیا ههمی د چاچان دا مر، و ژ مرنی
پیتهتر تشتهک وی ل بهرا خو نهددیت، تیشکین تاقه ههیشی ئهویین
عهسمان دخهملاند وژورد ا بهر ب عهردی شه دهاتنه خواری ونهالین
مهکههی ب زهراتیا خو زهلال دکرن، چاقین وی ب نک خو شه نه دکیشان،
ودلی وی دهستهسه نه دکر، وما مروقی حوکم ب قناره کرنی ل سهر
هاتبته دان دی چ جوانیی د گرنینا گولی وخواندنا بلیلی دا بینت وئو
دزانت پشتی دهمهکی کورت قهبرئ تهنگ وتاری دی وی د ناف خو دا
قهشیرت؟ هنگی نه بلبل ئاوازین خو بهس دکهت، ونه گول بهلگین خو
دوهرینت، ونه کانیک شپرا ئافا خو رادوهستینت، ههر تشتهک وهکی خو
دی مینت، رۆژ ههر دی ههلیت ودنیایی روهن کهت، ههیف ژ شهقی دویر
ناکهفت، بهار ژ سالی قهناقه تییت.. ب تنی یی کیم دبت دی ئهو بت،
وی کوفاندار دبت دی ئهو دل بت یی قیانا وی د ناف خو دا ههواندی!

وعهبدللاه وهکی وی مروقی بیی های ژ خو ههبت ب ریقه دچت
کههشته بهر دهرئ حهره می، ههقالی وی یی نیزیک عهبدللاهی کورئ
صهفوانی ئهوی ژ دوهی وهره چهکی خو نه دانای، هاته بهراهیی.. ههر
چهنده بهرئ عهبدللاهی لی بوو ژی، بهلی ههر وهکی وی ئهو نهددیت،
هزرا وی ل نک دهیکا وی یا ههژار بوو، ئهوا ئیغبالا وی ئهو هند هیلای

ههتا ببینت دهمی دهستی فه نابوونی دگههته باغچهیی شینی کورپی وی،
ئهوی نوکه ب دلئی خو و ب دلئی وی ژی ب پیین خو قهستا مرنئی
دکهت..

- ئهی (أمیر المؤمنین)..

و.. (أمیر المؤمنین) د بهر وی را بوری دا بیژی وی نابینت..

- د شیانا زهلامین مه دا ههیه، ئهگهر تو چهز بکهی، ږیکئی بو ته
شهکن، ههتا تو ژ مهکههی دهردکهفی..

ودیسا (أمیر المؤمنین)ی بهرسقا وی نهدا، ههر وهکی ئه و نه ل نک
ههقالئی خو، بهلئی وی د دل دا هزرین خو د قئی چارهیی دا کر یا کورپی
صهفوانی دانایه بهر سنگئی وی.. رهف ژ مهیدانا شهپی؟! وبوچی دا
نهمرت؟ وئهو تشتئی وی ودهیکا خو ئتتفاق ل سهر کری چ لئی هات؟ ږوژ
دهمی ئاقا دبت دنیا ههمی بیئی نهشیت ږیکئی ل تاربی بگرت، ههر
ږوژهکئی شهفهکا د دویف دا ههی.. راسته ههر شهفهکی ژی سپیدهیهکا دی
یا د دویف دا ههی، بهلئی چ خیر د وی سپیدهیی دا ههیه یا ب سهر
مروقی دا دئیت و مروف ل بن سیبهرا ئالایی زورداران بت؟ جوداهیا وی
ژیانئی ژ مرنئی چیه یا مروف تیدا وهکی کوربی لئی دئیت بو زالمهکی، وی
بیژت یا وی دقئیت، وی بکهت یا ئه و بیژت؟ نه.. ئیکئی وهکی کورپی
زوبهیری ونهقیئ ئه بوو بهکری یی سهرفهرازی وقیانا خوگوربکرنئی ژ ههمی
لایان شه گههشتیئ رهقیئ ناهلبژیرت.. وکهنگی؟ پشتی ب دههان
ههقالین خو د قئی ږیکئی دا پیشکیش کرین..

- ته چ گوټ ئهی (أمیر المؤمنین)؟

- کورپئ صهفوانی! باش گوھئ خو بدہ من..

عبداللاھئ کورپئ صهفوانی زانی بهرسفا نہ ب دلئ وی دئ ئیتہ
گوھان، ما وگوھین خو قہچنین..

- بهلئ (امیر المؤمنین)..

- خرابترین زہلام د ئیسلامئ دا دئ ئەز بم، ئەگەر ئەز ژ وئ
دویمایی رھئیم یا من بهرئ گہلہک مروقتان بهری خو دایئ.

پاشی کورپئ زوبہیری ههقالئ خو یئ خوشتئی دا بہر سنگئ خو
وگوتئ:

- تو دزانی وان ئیک ژ سئ ریکان یا دانایہ بہر من: بچم ل عہردئ
خودئ یئ بہرفرہہ ل بہر رھما وان بژیم، یان دەستین من گریدەن و ب
ئیکسیری بہرئ من بدەنہ شامئ، یان کوشتن، ومن وئ پیرەژنا ئەز نوکە
ژ نک دئیم، ریکەکا ب تنئ ہلبژارت.. بہلئ من ئیک داخواز ب تنئ
یا ژ تہ هہی، تو دئ بو من ب جہ ئینی؟

کورپئ صهفوانی ب کزگر بوک قہ گوتئ:

- ئەگەر خو مرنا من ژئ بت!

- نہ.. ئەگەر خودئ حەز بکەت ژینا تہ یا تیدا.. ئەفرۆ رۆژا
(لیقائئ)یہ، وهیشتا رۆژ نہههلاتئ ودنیا زہلال نہبووی، ہەرہ خو خلاس
بکہ، تو یئ دەستوبردایی ژ لایئ من قہ..

- ئەز؟ بچم وتہ بہیلمہ ب تنئ!؟

- بهلئى.. چاڭ پوهنیا من وخوشیا من پشتی مرنئ ژى دئ د هندئ
دا بت دهمئ ئەز بزانم تو یئ خلاس بووى.

عبداللاھئ کورئ صفوانی ب رهنگهکئ بنبر گوتئ:

- تشتئ تو پئ رازی نهبی، ئەز ژى پئ رازی نابم.. ئەز ب وی
خودایی کهمه یئ دلین مه گههاندینه ئیک، کانئ چاوا ژینا مه د گهل
ئیک بوو مرنا مه ژى دئ د گهل ئیک بت!!

بەرھەقیاروای ب رویوونئ

پشتی نغیژا سپیدئ ل موعهسکه رئ حه ججاجی هاتیه کرن، هەر ئیک ژ
جهئ خو پابوو شه و ل کارئ خو زقړئ.. ئاخری رۆژه کا گران ل بهرا وان
ههیه، ب تنئ حه ججاج تئ نهبت، دهمه کی ئەو ما ل جهئ خو، ودوباره
هزرا وی ئەو کویر بر.. وهاته بیرئ دهمئ جارا ئیکئ ناقئ
عبداللاھئ کورئ زوبهیری وهه قړکیا وی د گهل بنه مالا ئەمه وییان هاتیه
گوهان، هنگی ئەو مروقه کی نه نیاس بوو د ناڤ خه لکی دا، د کوپئ
چپایه کی ئاسئ پا ل طائفئ دژیا، سپیدئ وئیشاری کارئ وی ئەو بوو
زارۆک فیری خواندن ونقیسینئ وقورئانئ دکرن، کهسئ چو هزر بو وی
نه دکرن، هەر ژ هنگی وهره هیقیه کا مهزن د دلئ وی دا هه بوو، ل سهری
یا بچوبک بوو، دهمئ وی هزرا خو تیدا دکر ب خو دکره کهنی، پاشی وی
گوته خو: بوچی؟ ما ئەوین گه هشتینئ ژ من ب عه قلترن؟ یان شیانین
وان پترن؟ ئەو پئ دحه سیا کو ئەو بو کارئ فیرکنا زارۆکان د قئ گوشه یا

بهرزه دا ژ دنیایی نه هاتیه دان، ئیکئی وهکی وی دقئیت چوننه چوننه ملی
 وی ب ملی خهلیفه ی فه بت، یان هتا خهلیفه ی ب خوژی بت!! قئی
 هیقیا هه یا وی د سه ری خو دا هه واندی و د دلئی خو دا چاندی،
 ئیکا هند ژ وی چئی کر نهو شه فه کی خو فه دزت شیرئی خو د بهر خو بدانت
 و ب دویف سه ری خو بکه فت.. مزگه فتی، وزارو کین طائفی، وحی جازی
 هه میی ل پاش خو بهیلت، و ب دویف هیقیا خو یا مه زن بکه فت..
 کاره کی ب سانا هی نه بوو، وقویناغه کا کورت ژی نه بوو، وچهند که یفا وی
 یا زیده بوو روژا نهو ژ مالا (موسسته شارئ دهوله تی) ل شامئ روو حی
 کوړئ زه نباعی دهرکه فتی وخیته کا شورطه یی ب ملی فه، وی روژئ نهو
 خیت ل بهر دلئی وی گه له ک ژ (مه نصبی خهلیفاتیی) ژی مه زتر بوو،
 هه ججایی ده ربه دهر وبی خودان، نهوی وهلاتی خو هیلای و ب تنی
 دهرکه فتی وقه ستا پایته ختی دهوله تی ل شامئ کری ب وی ئیته تی کو
 ل ویرئ ده رگه هی ناقداریی ل بهر وی فه بت، نهو ژی د قئی دنیایا
 بهر فرهد دا بته تشته ک.. تشته کی مه زتر ژ سه یدایه تیا زاروکان ل
 گونده کی ژ گوندین طائفی، نوکه نهو (شورطه یه ک) د ناف شورطین
 دهوله تی دا، مه عنا نهو دورست یی پیگافین خو دهاقیت، هنگی ناف
 وده نگین کوړئ زوبه یری دنیا هه می فه گرتبوو، وسی چاریکین وهلاتی
 موسلمانان د بن دهستی دا بوون، (کوله یب) وهو نا قئ هه ججایی بوو
 هنگی، ژ هندی کی متر بوو خو هزرا هه قریکا د گهل کوړئ زوبه یری ژی د
 سه ری خو دا ناماده بکه ت.. دهاته گوهان ووی ب چا ژ ددیت کو
 سه ربه ر ل شامئ وحی جازی نه یی دورسته ژ بهر وی دوبه ره کیی یا د

ناڅبهرا بنه مالا نومه بیهی وکوری زوبهیری دا هه ی، وی ژی وهکی هه
کهسه کی دی ب قی حالی خوش نه بو، وقی دوبه ره کیا د ناڅبهرا
موسلمانان دا هه ی دلّی وی ژی دگفاشت، وهی قیا وی نهو بوو پرژهک
بیټ و موسلمان جاره کا دی بینه ئیک..

وچهرخا پرژان ل بهر وی زوی زقیری، کانّی (کوله یب) سهیدایی
زارو کین طائفی، نهوی بی ناڅ ودهنگ دژیا.. پاشی کوله یی شورطه یی
ب شهف وروژ کولان و جاده یین شامی دپیشان بیی کهس هزره کی بو
بکهت، یان تیر بهری خو بده تی، وکانّی هه ججاجی نه قرو سه رله شکه ری
خه لیفه یی نه مهوی عه بدلمه لکی نهوی ب هزاران جندی ل بن دهستی، یی
نوکه کوری زوبهیری د حه ره می دا ناسی کری وهه می ری لی گرتین؟

- وهی بو ته کوری یوسفی نه قه فی! شو لا ته شو له.. تشتی تو بکه یه
دلّی خو هنگی تو رادوهستی هه تا ب جه دئینی!!

هوسا هه ججاجی د دل دا گوته خو.. وگر نژینه ک ل سه ر دیمی وی هاته
نه خشاندن، پاشی نهو گر نژین هه ر زوی به رزه بوو ونیشانین مجدی
وهنده ک ترسی ژی ل سه ر دیار بوون ده می بیرا وی ل وان برویسیان
هاتیه قه یین کو ژ عه سمانی هاتین و ب موعه سه که ری وی که فتین
وهژماره کا زه لامین وی سو تین.. هنگی نژی بک بوو له شکه ری وی سست
بین و خو ژ مهیدانی قه کیشن، وان هزر کر نه قه غه زه به که خودی ل وان کری
ژ بهر کو وان که عبه یا مو حاصره کری، هندی هه ججاجی دگوته وان: خو
نه ترسین، مه سه له نه مه سه لا غه زه بییه، نه ز خه لکی تیها میمه و نه قه
عه ورین وینه، نه ز وان دنیاسم، پاشقه نه چن، و ل نارمانجا خو یا پیروژ

لیڤه نه بن! به لې له شکه ری وی باوهر ژ وی نه کر هتا پوژا دی هنده ک
 برویسیتن دی هاتین و ب هنده ک هه قالین کورې زوبه یری که فتین..
 هنگی ژ نوی وان باوهر ژئ کر و دوباره ده ست ب هاقیتنا مه نجه نیقان بو
 سه ر که عبی کر.. وگاڤا نه و گه هشتیه فی جهی ژ هزرکرنی دوباره وی د
 گهل خو گوت:

- وهی بو ته کورې یووسفی ته قه فی! شولا ته شوله.. تشتی تو بکه یه
 دلې خو هنگی تو رادوهستی هتا ب جه دیني!!

پاشی رابووقه و ل هه قالین خو کره دهنگ، وریژین وان
 ریچکستن، و نه و ل سه ر چند کومه کان لیکقه کرن، و فه رمان ل وان کر
 نه و به ره هقیبا خو بو روی ب رو بیوونی بکن؛ چونکی کاره کی مه زن ل
 به را وان هه یه، و به ری هه ر کومه کی دا ده رگه هه کی ژ ده رگه هین حه ره می
 وگوته وان:

- ئیک ژ دووان نه قرۆ دقیت هه ر بکن، بین و سه ری کورې زوبه یری د
 گهل هه وه، یان نه ئین!!

د گهل کورې زوبه یری

ل گاقین دویمه هی

پشتی عه بدلاهی کورې سه فوانی ل بهر ده ری حه ره می سوژ دایه
 هه قالې خو عه بدلاهی کورې زوبه یری کو ژینا وان و مرنا وان د گهل ئیک

بت، کوړئ زوبه پیری دهستی خو ژ دهستی وی ئینا دهر، و ب نک که عبی
 فه چوو.. بهرئ خو دا عهسمانی دیت سپیده یا بووی، لهو فرمان ل
 موئه زنی کر بانگ بدهت، وچوول ویشه تر راوهستیا وگوهئ وی مال
 بانگی.. دهنگئ بانگی هه می لایین که عبی تژی کرن، حه تا ئه و دؤل
 ونهال ژئ فه گرتن یین ل دؤر وره خین که عبی هه یین، هه ست کر ههر وه کی
 بهر وبه طهن بانگی یئ لی فه دگپرن، باش گوهئ خو دایئ تی ئینا دهر کو
 ئه و نه دهنگفه دانا بانگیه، بهلکی دهنگئ بانگیه ژ لایئ لهشکه ری شامئ
 فه دئیت.. دهنگئ (الله اکبر) ژ ههردو لایان فه بلند دبوو:

- وهی بو ئوممه تا ئیسلامئ! چ زوی خو ژ بیرفه کر، ب دهقی گازی
 دکهت (الله اکبر) بهلئ مه عنایین (الله اکبر) ل بهر خو بهرزه دکهت..

هوسا عهبدللا ه ب دهنگه کی نزم د گهل خو ئاخفت، وخه ما خو ل سه ر
 ژیکفه بوونا ئوممه تی داکر.. وبهر ب که عبی فه چوو دا نقیژا خو یا
 دویماهیئ بکهت، و د گهل (الله اکبر) دا بیژی ئه و بو جیهانه کا دی
 هاته فه گوهستن، وئیدی نه های ژ دنیایی ما ونه وان مروقتین تیدا، ل
 لایئ دی.. ل وی جهی یئ ریژین ژنکان بو کرنا نقیژی هاتینه دورست کرن،
 دهنگئ وی یئ نازک ب خواندنا قورئانی گه هشته پیره ژئئ، ئه و تی ئینایه
 دهر کو ژ پهنگئ هلبژارتن وخواندنا وی بو ئایه تان ئه و یئ خاترا خو ژ
 که عبی وبه ری وزه مزه می دخوازت، د دل دا هه ز دکر کو ئه گهر بشیئ
 نه فسا خو د گهل بای بهنیرت دا جاره کا دی وی بده ته بهر سنگئ خو، ما
 چیه ئه گهر بهیلن کوړئ وئ ل فان روژین وئ یین مایی ب ره وئ فه
 بریت؟ بوچی ریکی نادنه وئ ئه و وی ژ ناف پهنجین مرنئ بینته دهر

وههردو بچن پيٽكفه ل جههكی دوير ژ ههٿرکيی وشهړی وبنه مالا ئه مه ويان
بژين؟ پاشی هاته بيری کو ئهٿه نه ئه و ريټکه يا وی وکوپړی وی هلبژارتی،
لهو ههړ زوی ئهٿ هزه ژ سهړی خو هاقیت، وموصیبه تا خو د کورپړی خو
دا بو خو ب خیر حسیب کر ل نک خودی، و د دل دا گوټ:

- (انا لله وانا اليه راجعون) يا خودی بقیټ، کهسهک نه شیت
ٿه گپرت!

پشتی (أمیر المؤمنین) ژ نقیٿا خو خلاس بووی، تاري چهندهکی
زهلال بوو بوو، ورژناهیا سپیدی تیشکین خو بین سپی ب سهر حهره می دا
بهردابوون، لهو وی دشیا باش د دیمین ههٿالین خو بین دلسوز بفوکرت،
ئهوین هتا دویماهیئ ماینه د گهل وی، ووهکی کورپړی وی حهمزه ی نه کری
وی بهیلنه ب تنی وخو ب موعه سهکری حه ججاجی را بگه هینن، وده می
بیرا وی ل کورپړی وی حهمزه ی هاتیهٿه ئهوی ژ ترسین مرنی دا بابی خو
هیلا ی وخو دایه د گهل نه یاری وی، ههست ب خه مگینی ی کر، تو بیژی
ئهٿ جحیلین نوکه ل دؤر وی کو م بووین و به رهٿیا خو بو مرنی د گهل وی
ئاشکه را کری کهسهک د ناف وان ژی دا نینه ودهکی کورپړی وی حهمزه ی
حه ژ مانا د دنیا یی دا بکهٿ؟ گاٿا بهری وی ب سهر وسیمایین ٿان
جحیلین روی گهش ونوی گه هشتی کهفتی دل ی وی نه گرت بهری وان بده ته
مرنی، چونکی مرنا وان چوبی ژ دویماهییا وی ناگو هوٿرت، ٿیجا ما بوچی
ئهو ژینی ل بهر وان شرین ناکهٿ، و بهری وان ناده ته ریکا مان ی، ئه گهر
خو ئه و ریټک ئه و بت یا بهری هنگی کورپړی وی ژی هلبژارتی؟

عبدللاهی کورپړی زوبهیری ل ههٿالین خو زٿری وگوټه وان:

- خودی خیرا ههوه بنقسیت ل سهر بهرهٔ ثانیا ههوه ژ من ومانا ههوه د گهل من حهتا قی گاقی، بهلی هوین دزانن کو نوکه مهسهله گههشته دویماهی، ولهشکه ری حه ججایی ژ بلی سه ری من ب تشته کی دی رازی نابن، یان دقیت نه ز ب ئیخسیری خو بدهمه دهست وان، یان ژ ی ب مرن نهو جهنازی من بستینن، ومن یا دووی هلیژارت.. ومانا ههوه د گهل من نه فرۆ چویی ژ قی دویماهی ناگوهورت، هوین ژ لایمی من قه د دستوبرداینه، وبه لکی مانا ههوه پتر مفایی ئیسلامی تیدا ههبت.

وپشتی عبداللاهی شاره زاییا خو د ناخفتنی دا هه می ب کارینای دا وان قانع بکته کو نهو خو ژ مهیدانا مرنی بدهنه پاش، می رینی ومروه تا وان قه بویل نه کر نهو ژ ترسین مرنی دا ل گاقین دویماهی وی بهیلنه ب تنی، وگوتنا هه میان نه قه بوو وان گوت:

- نهی سهحابیی پیغه مبه ری! مرنا د گهل ته مه پی خوشتره ژ مانا د گهل حه ججایی، ههر ژ رۆژا ئیکی یا مه به یعه دایه ته وسۆز د گهل ته گریدای کو حه قیی ب سه ربیخین مه هزرا نه فرۆ یا کری.. مرن مه پاشقه نابت، چونکی مه باوه ری هه یه کو مرنا ژ بو حه قیی خودانی دهیلته ساخ.

گاقا عبداللاهی گوهل به رسقا وان بووی، رویی وی گهش بوو، ودلی وی فرهه بوو، ب نک وان قه چوو دیت وان هه میان خو ب زری وکومزریان پیچایه، و ب تنی چاقین وان دناشکه رانه، عبداللاهی گوته وان:

- من دقیت دیمین ههوه بیینم..

وان هه ميان كومزريين خو راکرن، ديمين وان وهکي هه يفا چارده شه قبي گهش کرن، گهشاتيا فياني وئخلاصي ژ چاقتين وان شه دپه شين، خه مه کا کوير ب سهر دلي وي دا هات، ل بهر وي يا گران بوو کو ئهف ديمين گهش پشتي بيست خه بهر هکان ببنه نيچيرا مرنى ب شير ورمين لهشکهرى هججاجى.. جاره کا دى وي بهرى وان دا ژيانى، بهلى وان مرن هلبژارت، ئينا عبدالله لاهى کورى زوبه يري گوته وان:

- ماده م هويه، وهوين ل گوته خوليقه نابن، دربين شيران بلا دليين هه وه نه ره قينن، چونكى نهو ئيشانا ژ ده رمان کرنا برينى چى دبت دژوار تره ژ په يدا بوونا برينى ب خو، شيرين خو پياريزن کانى چاوا هوين روپين خو دپاريزن، بهرى خو نه دهنه ته ييسينا شيران وههر ئيک بلا موژيلى کارى خو بت، وپسيارا من نه کهن، وههه کهسه کى بقت جهمى من بزانت نه زى د ناف کوما پيشيى دا، دهست پى بکهن ل سهر بهر هکه تا خودى..

وهنگى دهنگى شان خو گوربکه ران ب سرودا شه يري بلند بوو، وکوما وان بژاله بوو وههه هندهک ب نک ده رگه هه کى هه ره مى شه چوون، دا بهر سنگى لهشکهرى هججاجى بگرن، نهوى ههه هنگى ژوردا ژ چيايى نه بوو قوبه يسى هاتيه خواري و بوويه چهند پارچه، وههه پارچه يهک ب لايى ده رگه هه کى هه ره مى شه چووى.. ل تيشته گه ها رورژا سى شه نبى، ل هه هدهى هه يفا (جومادا) يا ئيکى، ژ سالا هه فتى وسيتيى، ل بهر ده رى مالا خودى نهوا د جاهلييه تى وئيسلامى دا بوويه جهمى ته ناھى وئاشتيى شه رده کى دژوار هاته کرن. ل مزگه فتا هه رام، ل ده مى هه رام لهشکهرى شامى ل سهر ريتنا خوينا هه رام کومبوون، لهشکهرى حمصى قهستا وي

دەرگه‌هی کر یی دکه‌فته راستا به‌ری ره‌ش، وله‌شکه‌ری دیمه‌شقی ب
 نک دەرگه‌هی (به‌نوو شیبه) قه‌ چوون، وله‌شکه‌ری ئوردونئی چوونه
 دەرگه‌هی (صه‌فایئ) وفسلستانی ب نک دەرگه‌هی (به‌نوو جومه‌ح) قه
 چوون، وده‌رگه‌هی (به‌نوو ته‌میم) بارا له‌شکه‌ری قنسرینئی بوو،
 وحه‌ججائی سه‌رله‌شکه‌ر ل لایئ (ئه‌بطه‌حئ) بوو.. وئارمانجا هه‌میان
 ئەو بوو بگه‌هنه‌ د نیقا که‌عبئ دا نه‌ دا ل دۆر بزقرن، یان طه‌وفا به‌ری
 بکن، نه‌.. به‌لکی دا ئەو وئ خوینئ ل سه‌ر ئاخا حه‌ره‌می برپژن یا خودئ
 حه‌رام کری، به‌لئ ئەو هه‌می پیکقه‌ نه‌شیان خو بگه‌هیننه‌ ئارمانجئ؛
 چونکی پیره‌میترک د ریکا وان دا بووبوو ئاسته‌نگ!

کورئ زوبه‌یری ئەو پیره‌میترئ ژ حه‌فتئ سالان دهریاس بووی، حه‌قی
 وی بوو نوکه‌ ئەو ل سه‌ر جهه‌کی یئ رازای با، وینا خو ژ قئ ژیانا ب
 شق وشویق قه‌دابا، به‌لئ ئەگه‌ر ته‌ ئەو دیتبا ده‌می شیرئ وی د ده‌ستان
 دا ووه‌کی شیره‌کی ل نیقا حه‌ره‌می ده‌ات ودچوو، ووی ب تنئ له‌شکه‌ری
 شامئ پاش دا دبر.. سه‌هم دا سه‌ری ته‌ گرت! ئەگه‌ر ل به‌ر گه‌له‌ک که‌سان
 تشته‌کی غه‌ریب بت مرۆقه‌ک -بلا چه‌ندئ ب هیز ژئ بت- بشیت
 له‌شکه‌ره‌کی پاشدا بشکینت، خه‌لکی مه‌که‌هی هه‌می شاه‌دین کورئ
 زوبه‌یری بوون کول وئ رۆژئ ئەو شیا پینج له‌شکه‌ران بشکینت و نه‌هیلت
 ئەو بچنه‌ د حه‌وشا حه‌ره‌می دا.. چاقین وی وه‌کی دو په‌لین سو‌ر وگه‌ش د
 سه‌ری دا دزقرین، چریسک ژئ قه‌دپه‌شین، هه‌ر جاره‌کا وی ددیت
 له‌شکه‌ری حه‌ججایی ب نک دەرگه‌هه‌کی قه‌ ده‌اتن، ئەو -وه‌کی وی سو‌ر
 دایه‌ هه‌قالین خو- دا خو هاقیته‌ پیشی، ووه‌کی شیره‌کی ئازربای دا خو د

وان وەرکەت وھنگی رادوھستیا ھەتا لەشکەری بشکینت و نەچار کەت ل
 رێکا رەقێ بگەرێت، دەمەکی پشتی رۆژ بەر ب نیفا عەسمانی قە بلند
 بووی، وی ھەست ب وەستیانی کر، وما ئەو کێژ زەلامە بشیت بەر
 سنگێ قی پێلا مەزن یا مرۆفان بگرت و نەوھستییت؟ بینەکی وی خۆ دا
 بەر سێبەرا کەعبی، ل خۆ زقری دیت ھەقالی وی کورێ صەفوانی یی ب
 رەخ قە، شیری وی یی رویس یی د دەستان دا، و ئەو ژێ ھیشتا یی ل
 سەر سۆزا خۆ لیتقە نەبوویە، عەبدللاھی ب فەخر قە گۆتی:

- بابێ صەفوانی، وە ی بو قی فەتحی ئەگەر زەلام ھەبان! ئەز ب خودی
 کەمە یی ل بەر سنگی من راوھستت ئەز تیری ھەمە..
 بابێ صەفوانی گۆتی:

- ئەری ب خودی، نە ئیک بت ئەگەر ھزار ژێ بن!!
 وەججاجی کۆمەکا دی ھنارت، وچەند رۆژ بلند دبوو وگەرما وی
 دژوار دبوو، ھەججاجی ئاگری شەری دژوارتر لی دکر، وکوری زوبەیری
 وھەقالین وی ھیزا خۆ کۆم دکرە سەریک ووەکی سکرەکی خۆ دئێخستە د
 ناقبەرا ھەرەمی وھێرشکەران دا، وپشتی دەمەکی ژ شەری کوری زوبەیری
 وھەقالین وی ل شوینا بەرەقان بن بوونە ھێرشکەر، رەف کەفتە ناف ریتزین
 لەشکەری ھەججاجی، وکوری زوبەیری د گەل ھەقالین خۆ دا ب دویف
 وان قە ھەتا ئەو گەھاندینە (ھوچوونی)، و ئەو دشیان ھەتا شویرھا شامی
 بدەنە ب دویف وان قە، بەلی ئەو ب دەھان بوون، و نەیارین وان ب ھزاران
 بوون..

عهبدوللاھ زڅړی حهره مې .. ټو یا څالا بوو ژ وان پرتین بهران پیڅه تر
 نه بت یین ژ بهر مه نجه نیقان ژ دیوارین که عبی څه کرین، وله شین وان
 کوشتیان یین کو ب مه نجه نیقین حه ججاجی که فتین .. ب نک
 که عبی څه چوو، بهرئ وی ل هندئ نه بوو ټو بچت پیچه کئ بینا خو
 څه دده ت، یان پاربه کئ نانی بخوت، چوو وکارئ خو کر دا ل بهرانبهر
 خودایئ خو پراوه ست و نڅیژه کئ بو وی بکه ت، وهیشتا ټو نه هاتیه راستا
 بهرئ ل جهئ پیغه مبهرئ -سلاف لی بن- نڅیژ لی دکر، دهنگ و دؤرئ
 له شکه رئ حه ججاجی هاتئ څه، وهکی ټاڅا دهریایئ ده مئ (جه زر) څئ
 دکه فت وپاشدا دچت، پاشی (مه دده کا) دی لی دده ت وهسا له شکه رئ
 شامئ ب سهر حهره مئ دا هات، عهبدللاهی ژئ جارها کا دی ده ست دا
 شیرئ خو، وقه ستا هیرشکه ران کر ټو یین وهکی به لگین پائیژئ وهریاینه بن
 شیرئ وی، وبؤ وان مسوگه ر بوو کو ب څئ ری کئ ټو نه شین نیژیکئ
 کورئ زوبه یری بین، له و وان هزارا ری که کا دی کر، ټو ری کا مرو څین
 ترسناک قه ست دکه نئ ده مئ خو ژ هندئ کی متر دبینن کو روی ب روی
 شه ری د گهل زه لاما ن بکه ن!!

عهبدللاھ و چوونا بهر ب بلندی څه

لیدانا ژ دوبر څه، چه کئ نه ویره کان یئ ههرده م، ټو ری بوو یا وان
 هزر تیدا کری .. ده مئ بو وان ټاشکه را بووی کو ټو نه شین روی ب روی
 بهرانبهر عهبدللاهی پراوه ستن، ټیک ژ له شکه رئ شامئ، خو ژئ دوبر کر

وقهستا جههکي بلند کر، و ژ دوير قه طابووکهک تي وهرکر و ل ناښ
چاقان دا..

عبداللاه ب گهرماتيهکا دژوارتر ژ يا ناگري ل سهر ديمي خو حسيا،
دا بيژي گههين لهشي وي کيشان ودهريخستن، خوبن ب سهر چاقان دا
هاته خواري و دنيا ل بهر چاقان زقري، ويدي نهشيا خو بگرت، وهکي وي
مروقي ب خافله تي قه دهلنگفت نهو کهفت، و ل دهمي کهفتي وي نهف
مالکا شعري ب حالي خو گوټ:

ولسنا علی الأعقاب تدمی کلومنا

ولکن علی اقدامنا تقطر الدما

نم نه نهوين بين برين دکهقنه پشستا وان وخوين ب سهر پاش پانيين
وان دا دئيتته خواري، بهلکي نم نهوين بين خوينا وان ب سنگي دا
دکهفته سهر پيپن وان!

ودهمي هندهک هيپرشکهران نهو د قي حالي دا ديتي، وبهري نهو هيزا
خو کوښ بکهت، يان خويني ژ سهروچاڅين خو قه مالت، وهپيشي بکهت،
وان نهف حاله بو خو ب دهليشه زاني و ب لهز ب نک وي قه چوون، و
ب شيرين خولي پراوهستييان هتا ئيخستي.. وبهر ب بلندي قه بري!

هندهک لهشکهريتن شامي ب لهز ب نک (نهبو قوبهيسي) قه چوون،
جهي ههجاجي موعهسکهري خو لي داناي، ب لهز چوون دا مزگينيا
سهرکهفتني بدنه مهزني خو، ووي ناگههدار بکهن کو وان مهزنترين
ناستهنگ د ريکا عهبدلمهلکي دا پاکر..

- ئەي ئەمير! مزگيني ل ته بت عبدالله هاته كوشتن!

گاڤا ئەڤ ئاخفتنه گههشتيه گوھين حه ججاجي ئيکسه ر چوو سوچدا شوکري بو خودي! و ب دهنگه کي بلند گازی کر:

- الله اکبر!

وده مي لهشکري وي ئەڤ چهنده ژ وي گوھ لي بووي، وان ههميان ب ئيک دهنگي گازی کر:

- الله اکبر!

دوير ژ حهره مي پيره مي ره کي نوراني د گهل هندهک ههڤال وشاگرده يين خو د نهاله کي دا بوو، خو ژ وي فتني دابوو پاش يا ل مه کهه ي پيدا بووي؛ چونکي باوهری و ته قويا وي ري نه دابووي ئەو بيت و خو بده ته د گهل ئيک ژ ههر دو لايان وشيري خو ل حهره ما خودي يا ته نا بو کوشتنی پراکت.. بهري نيقرؤيا رؤژا سي شه نبي بوو، ههڤده ي هه يڤا (جومادا يا ئيکي) ژ سالا (۷۳) يي مشهختي، دهنگي (ته کبير اتان) ژ دوير فه هاته گوھان.. عبدالله ه ي کوپري عومه ري کوپري خه ططابي ل ههڤالين خو زڤري وپشتي رؤندک ژ چاڤين خو فه مالين گوت:

- (انا لله وانا اليه راجعون).. ئەڤه دهنگي (ته کبير اتين) لهشکري حه ججاجينه، مه عنا وي ئەوه وان کوپري زوبه يري كوشت، هه وه گوھ ل دهنگي وان هه يه چهنده که يفا وان ب مرنا وي هات؟ ئەز ب خودي که مه رؤژا عبدالله هاتيه سهر دنيايي ل رؤژين ئيکي يين مشهختبوونا مه بو مه ديني، که يفا پيغه مبه ري -سلاف لي بن- ب بوونا وي هند هات وي

(ته کبیرات) دان، وصه حایبان ژى هه میان د گهل وی (ته کبیرات) دان
حه تا مه دینه ژ بهر دهنگی (ته کبیراتین) وان هژیای.. وهوینی دبینن ئەقرۆ
موسلمان یی بو مرنا وی (ته کبیراتان) ددهن!!

پاشی ناخینکهک راهیلا وگۆت:

- رهحما خودی ل ته بت بابی خوبهیی! من تو ژ قی دویماهیی ددایه
پاش، ئەز ب خودی کهمه تو مرۆقهکی عیبادهتکهه بووی، گهلهک پرۆژی
ونقیژ ته دکرن، وتو یی ب مرۆقایی بووی!

وگاڤا هه ججاجی زانی کو عهبدللاه هاته کوشتن ئەو وهه قالی خو
طارقی کورپی عهمری چوونه هنداشی کهلهخی عهبدللاهی، دهمی طارقی
ئهو دیتی یی درێژکری ل عهردی ل هه ججاجی زقپی وگۆت:

- کهسهکی ژ قی میتره ژ ژنهکی نهبوویه..

هه ججاجی گۆتی:

- تو مه دحین وی مرۆقی دکهی یی بی ئەمریا (ئه میرلموئمنینی)
کری؟

- بهلی! ئەو ژ مه میتره؛ چونکی ل جههکی نه یی ئاسی وی خو ل
بهه مه ئاسی کر.. دهمی تشتین خو دا ئەو ژ مه چیتره!

و ل مه کههی دهمی دهنگ وباسی مرنا عهبدللاهی به لاف بووی شینی
وتازی کهفته هه می مالان هه تا هه ججاج ترسیا خه لک پیکشه دژی وی
رابن، لهوا ئەو د ناڤ خه لکی دا رابووڤه وخوتبهک بو وان خواند وتیدا
گۆت:

- گهلی مرۆڤان! عهبدللاهی کورپ زوبهیری ژ چاکین فی ئوممهتی بوو، ههتا دلێ خو بربه خیلافهتی، وههڤرکی د گهل خودانین وی کری، وخرابی د حهرهمی دا کری، لهو خودی عهزبا خو دارپته سه ر وی، وئادهم ل نک خودی ژ کورپ زوبهیری ب قهدرتره، وئهو د بهحهشتی دا بوو، وبهحهشت ژێ ژ مهکههی ب بهاتره، بهلی دهمی وی بی نه مریا خودی کری و ژ داری خواری، خودی ئهو ژ بهحهشتی ده ریخست، کورپ زوبهیری کیتابا خودی گوهارت..

ل قیبری عهبدللاهی کورپ عومه ری گو تی:

- نه گهر ئه ز هه ز بکه م دی بیژمه ته: تو دره وان دکه ی! کورپ زوبهیری کیتابا خودی نه گوهارت بوو، ئهو مرۆڤه کی عیباده تکه ر بوو، ب شه ف بو کرنا نقیژان گه له ک رادبوو، وگه له ک رۆژی دگرت، ووی کار ب حه قییی دکر.. وپشتی هنگی دا حه ججاج ترسا خو بکه ته د سه ری خه لکی مه که هی دا، بریار دا که له خێ عهبدللاهی ل سه ر به ته نا (کودایی) ل (حوجونی) بیته هلاویستن، ل پیش چا قین خه لکی.. وکانی چاوا عهبدللاه د ژیا نا خو دا د سه ر خه لکی هه میی را دژیا، وهسا ئهو پشتی مرنا خو ژێ د سه ر خه لکی هه میی را دژیا، هه ر وه کی شاعری به حسێ وی کری ده می گو تی:

علو في الحياة و في الممات

بحق تلك إحدى المکرمات

ولما ضاق بطن الأرض عن أن

يضم علاک من بعد الممات

أصاروا الجو قبرک واستنابوا

عن الأکفان ثوب السافیات

ئیک ژ بهاگرانیا خودی د گهل ته کری نهو بوو تو د ژینا خو دا
وېشتی مرنا خو ژی یی بلند بووی، ودهمی تهنگیا عهدی تیرا هندئ
نه کری بلندیا ته د ناف خو دا بحه وینت وان پستی مرنا ته عسمان بو ته
کره قهبر، و ل شوینا کفنی وان کراسی بای کره بهر ته.. وگهلهک جاران
دیروک بوویه شاهد کو هندهک مروث هه نه ژ هندئ مهزنترن ناخ بشیت
مهزنیان وان د ناف خو دا قهشیرت!!

وان کهلهخی عهبدللاهی بهر ب عهسمانی قه بلند کر، و بهری هنگی
رحا وی گهلهک بلندتر بهر ب جیهانا نه مریی قه بلندبوو بوو.

ئه سماء.. وچوونا د گهل کاروانی

پشتی مهیدان بو حه ججاجی و مهزنی وی عهبدلمه لکی قالا بووی،
و عهبدللا ه بهر ب جیهانا نه مریی قه چووی، جاره کا دی ناشتی قه گه پریا
وی جهی یی خودی بو ناشتی دای، حه ججاج ژ (ئه بوو قوبه یسی) هاته
خواری، و حه رهم ژ وان هه می شوینواران پاقرکر یین شهر لی کرین،
وته ناھی دوباره زقری قه، و هه ر کهسه کی هه ست ب خوشیا قی ناشتی
کر نهوا پشتی حیصاره کا دریز و شه په کی دژوار ب سه ر باژیر پیروز دا
هاتی.. ب تنی مروثهک تی نه بت، نه ل دوهی دهمی شهر یی هلکری
خوشی پیکا خو بو دلی ددیت، ونه نه قرۆ پشتی ته ناھیی چه نکی خو ب

سەر خەلکی دا ئینایە خواری.. ئەو ژنی ئەسمائا دەیکا عەبدللاهی بوو،
 گاڤا گەهشتیە گوھان کو حەججای زالم کورێ وئ یی هلاویستی،
 گۆیالی خۆ دا بەر خۆ و ل ئیڤاریهکی قەستا وی جەمی کر یی ئەو لئ
 هلاویستی، و دەمێ گەهشتیە بەر پیین وی، سەرێ خۆ ڕاکرە قە، و ب دو
 چاقین ڕۆناهیی و بیناھیی ژنی بارکری ب نک وی قە بەرێ خۆ دا وگۆت:

- ما نه دەمه ئەف سوپاره په یا بیت؟!

هنگی عەبدللاهی کورێ عومەری ب نک قە هات، سلاف کرێ
 وگۆتی:

- ئەئ ئەسماء! ئەف لەشی هاتیە هلاویستن چو نینە، یا گرنگ رحە،
 ورح یا ل نک خودی، قیجا تەقوا خودی بکە و صەبرێ بکیشە..

ئەسمائی گۆتی:

- صەبر..!! و ما بۆچی ئەز صەبرێ نەکیشم، و سەرێ یەحیای کورێ
 زەکەریای بۆ ژنەکا پوچ ژ سرائیلیان ب دیاری هاتبوو هەنارتن؟

بەلێ کورێ وئ نە ئیکەمین مەژقە سەرێ خۆ بۆ حەقیی دکتە قوربان،
 وئەو نە ئیکەمین موحاھدە د ڕێکا خودی دا ب (قیاساتین ماددی) ل
 پیش چاڤ د شکیت، وئەگەر مەسەلە ئەف لەشە با یی دئیتە هلاویستن
 و پرتپرتکرن ئەو دا ب خەم کەفت و عیجز بت، بەلێ مەسەلە - وەکی
 عەبدللاهی کورێ عومەری گۆتی - رحە، و مادەم وئ باوەری هەیه کورح
 کورێ وئ ب نک خودی قی یا بلند بووی، و د ناڤ کۆما شەھیدان دا یا
 شاد بووی، دقیت ئەو صەبرێ بکیشت، ئەگەر خۆ خەما وئ یا هەند ژنی بت

چيا خۆل بهر نه گرن. پاشى ئهو ده مه كى درېژ بهرانبهر جه نازى كورې خۆ
يى هلاويستى راوهستيا ودوعا بۆ كرن.. ودهمى حه ججاجى ب هاتنا وئ
زانى، ئهو د گهل هندهك هه قالين خۆ ب نك فه هات، وگوتى:

- داى! ئه ميرلموئمينى شيره تا ل من كرى ئه ز قه درى ته بگرم وچاقتى
خۆ بدهمه ته، قيججا كانى ته چ دقيت بيژه..

بيى ئه سماء پويتهى يى بكهت، وبيى ب نك وى فه بزقرت گوتى:

- ئه ز نه ده يكا ته مه، ئه ز ده يكا قيمه يى ته هلاويستى..

گاڤا حه ججاجى ئه ف بهرسقا زقر ژ وئ بهيستى گوتى:

- تو چ ديترى بۆ من وڤى دوژمنى خودى؟

- ئه ز دبينم ته دنيايا وى ل سه ر وى خراب كر، ووى ئاخره تا ته ل

سه ر ته خراب كر..

- بهس خودى ئهو شكاند وئه ز ب سه ر ئيخستم..

- يا غه رب نينه هندهك جاران باطل ب سه ر حه قىيى بكهفت،

و بشيتى!

- كورې ته خرابى د حه ره مى دا كر، و خودى دبيترت: (ومن يرد فيه

بالحاد بظلم نذقه من عذاب اليم) وئفه خودى عه زابا ب ئيش داى.

- تو دره وان دكهى، ئهو ئيكه مين زاروك بوو پشتى ئيسلامى ل

مه دينى بووى، وروژا ئهو هاتيه سه ر دنيايى پيغه مبه رى -سلاف لى بن-

گه لهك كه يف ب بوونا وى هات، و ژ كه يفان دا موسلمانان هه ميان

(ته كبيرات) دان، وئفرو كه يفا ته ويا له شكه رى ته ب مرنا وى دئيت،

ټه وین که یفا وان ب بوونا وی هاتسی ژ ته وهه قالین ته دچیتر بوون.. وټه ز شاهد هیچ ددهم کو من گوھ ل پیغه مبهری بوو بوو - سلاف لی بن- جاره کی دگوت: (دو دره وین د ناف ټه قه فیان دا دی دره که فن، یی دووی ژ یی ټیکتی خرابتره، وټه خه لکی دبه ته هیلا کی) ودره وین ټیکتی خه لکی دیت، ویی دووی ژ ته پیغه تر نابت..

گاڅا هه ججایی ټه ف گوتنه ژی بهیستی سه ری خو چه ماند وچوو..

وده می سوجه تا وان گه هشتیه عه بدل مهلکی ل شامی کاغه زهک بو هه ججایی هنارت کو جه نازی عه بدل لاهی قه شیت، وچو جارین دی دان وستاندن د گهل ټه سمائی نه که ت، وگوتی:

- ته خیره تو دچی مونا قه شنی د گهل کچا زه لامی چاک دکهی؟ نه وهت جاره کا دی نیزیکی وی بی!

وهه ر تشتهک وهکی به ری زقری، ونیزیکی بوو برین خو بدته ټیک، وخه لک چیرو کا پر خه ما عه بدل لاهی ژ بیر بکه ن، وتشتی د دهستی ټه سمائی دا مای ژ جیهانا کوری وی ټه و قه بری ب تنی بوو، ټه وی دکه فته وی جهی یی لی هاتی هه لایستن ل (کودایی).. هه ر که س ل دنیا یا خو یا به رفره ه زقری، وټه سماء ما ب تنی د گهل خه ما خو یا گران، دهستی خو هیدی ب سه ر کیلیا قه بری دا دینا خورای، وخه یالا وی ټه و دویر دبر.. دبره جیهانا کوری وی عه بدل لاهی وبابی وی زوبه یری، ټه و جیهانا ژ بیر هاتنان پیغه تر تشتهک ژی د دهستان دا نه مای، دهاته بهر چاشان هه ر وهکی ټه و یا دهستی عه بدل لاهی د ناف دهستی خو دا دگرت، دهستی خو بلند دکر دا ب لیفن خو قه نت و ماچی بکه ت، به لی دا به ری خو ده تی ژ

بای پیټه تر تشتهک د ناټ دهستین وئ دا نینه، پئ دحهسیا ههر وهکی
 هژیانهکا مهزن کهفته دلی.. هژیانهکا وهسا یا کو عهردی ههمیئ د
 گهل خو دهرینت، و د دههکی نیزیک دا جیهانئ ههمیئ کافل دکهت،
 پئ دحهسیا ههر وهکی نهو ژ جههکی بلند یا دکهفت وئندامهک د لهشی
 دا نامینت نهگهر شکهستن وههرشینهک ژئ نهگرت.. نهقه چ باری گران
 بوو یئ ئیغبالئ ل سهر ملی دانای پشتی نهو گههشتیه سهدهسالیاهه مری
 خو؟

وهندهک جاران وئ ههست دکر کو ههر وهکی دهنهکی خوښ و بهرنیاس
 یئ دئته گوهان، گوهین خو باش فه دکر، ههر وهکی دهنهکی کورئ وئ
 عهبدللاهیة، گازی وئ دکر، ههست ب خوښیهکا مهزن دکر، سهری خو بلند
 دکر و ب نک فه بهری خو ددا، دهستهکی خو ب نک جهی دهنهکی فه دریتر
 دکر، و ب دهستی دی روندک ژ چاقین خو فه دمالین:

- عهبدللاها! نهقه توبی؟ نهقه دهنهکی تهیه دئته من؟

پاشی د دل دا دگوته خو:

- نه.. نه.. عهبدللاها یئ مری، وئنه کیلیا قهبری ویه ل بهر
 دهستی من!

- نه دادئ نه.. نهقه نهزم، چو زوی ته نهز ژ بیرکرم ژئ، ما ته ژبیرکر
 شهفا خاتر خواستنی دهمی ته مرنا د ریکا حهقیئ دا ل بهر من شرین
 کری؟

- تو راست دبیژری کورئ من.. بهلئ ئەڤه چیه ئەز دببینم، ئەو کینه د گهل ته؟

- هزر دکهن ئەزئ مریم، یا ژ وان ڤه ئەگەر ئەو شیان لەشی من بهلاویستن دئ شین رحا من ژئ گریڤدن.. نه، ژ نوی ئەزئ دژیم ژینهکا بئ توخوب، یا بهردای ژ سنۆرین لەشی وپیبهستین ماددی، ئەزئ د گهل بابئ خۆ زوبهیری وباپیرئ خۆ ئەبوو بهکری وخالهتا خۆ عائیشایئ.. وەرە دادئ وەرە!

و ل سپیڤهیا نیتزیک پشتی ڤهشارتنا عەبدللاهی کورئ زوبهیری، خەلکئ مه‌دینئ ل دەنگ وباسه‌کئ نوی هشیار بوون.. ئەڤرۆ ئەسمائا کچا ئەبوو بهکری ژئ گه‌هشته کاروانی ووه‌غەرکر، وکانئ چاوا عەبدللاھ ئیکه‌مین زارۆک بوو پشتی مشه‌ختبونئ ل مه‌دینئ هاتیه‌ سەر دنیا یئ، وەسا ده‌یکا وی ئەسماء ئەخیر سه‌حابی بوو ژ مشه‌ختیان ل سالا (٧٣) یئ ژ دنیا یئ ووه‌غەرکری پشتی نیتزیکي سه‌د سالان ژیا ی..

سلاف ل ئەسمائ وبنه‌مالا وی بت، پرۆژا ئەو هاتینه سەر دنیا یئ، وپرۆژا وان سەر ومالی خۆ گۆری ڤی دینی کری.

ژێده‌ر:

١- ژێده‌رئ سه‌ره‌کی کتیبأ: (قصص من التاريخ)، یا (علي الطنطاوي).

٢- البداية والنهاية، یا (ابن كثير).

کوٹرکا

عہدہ کوری عاصی

د ناقبەرا قەيطەرلە رۆمە

و موقەوقسەلە مطرە دا

ل ژۆريا مصرى، ل سەر لیقا دەریایا سپی باژیرى (ئەسكەندەریی) وەكى هەمى باژیرین دی یین مصرى چاف وگوهین خۆل سەر دەنگ وباسین نوی ئەوین ژ وەلاتى عەرەبان قە دئین قەکرىون. . رۆژ بو رۆژى کاروانیان دەنگ وباسین نوی یین پیشقەچوونا لەشكەرى عەرەبان ب ناف ئاخا فورسى ورۆمى قە د گەل خۆ دئینان، عەرەب ئەوین حەتا دەمەكى نيزىك د ناف صەحرايا خۆيا شارياى دا دبەرزه وبى دەنگ، ودموژیل ب خوینداری وەهەقركیین خۆیین نافخۆبى قە، نوکە پشتى پەیدابوونا قى دینى نوی د ناف وان دا دى بیژى نە ئەو مللەتن یى بەرى، ریزین وان یین بووینە ئیک، وئەو باوەریا د دلین وان دا پەیدابووی ب دینى وان یى نوی هیزەکا وەسا ل نک وان یا پەیدا کری ئەو بشین خۆ پی ل بەر سنگى هیزا کیسرای وقەیصەری بگرن. . نە بەس خۆل بەر بگرن، بەلكى بدەنە ب دویش قە و د نیقا وەلاتى وى دا راهیلنى، وشكەستنى ل دویش شكەستنى ب سەرى وان بین!!

وئەو دەنگ وباسین قى دویماهیى گەهشتین کو موسلمان شیاینە پایتەختا کیسرای بستینن، وکیسرای نەچار بکەن کو ئەو ملک و دەسپەلاتا خۆ ژ دەست بدەت، وتاج وتەختى خۆ بهیتلت، و ب تەنکا کراسى خۆ برەقت، و دەربەدەرى کۆلانا بیت، وخۆ قەشیرت. وئەو دەنگ

وباسین هندی دگههینن کو موسلمانان بهری لهشکه ری خو یی دایه وهلاتی
 شامی، ووان ل بهره وی ب سهری قهیهصری بینن یا ب سهری کیسرای
 ئینای.. فان دهنگ وباسان خهو ژ چاقین موقهوقسی مهلکی قبتیین
 مصری رهفاندبوو، گهلهک جاران هتا شف ونیف شهفان وی حسیین خو
 لیکددان، دهاته سهری ودچوو بنی، راسته تاجهکا ل سهر سهری وی ههی،
 وخهلکی مصری وهسا بهری خو دهنی کو ئهو مهزنی وان، بهلی ئهو باش
 دزانت کو (موجهرره) سیبهرا قهیهصریه ل مصری، ب فهرمانا وی ددهت
 ودستینت، ورا دبت ودروینت، هندهک جاران د دل دا و ب قهشارتی وی
 حهز دکر کو قهیهصر ب ریکا کیسرای دا بچت، ودهستی وی ژ مصری
 بیته برین؛ چونکی ئهو زور وستهما قهیهصر وستوبینن دهولهتا وی ل
 مصریان دکهن ژ بهر وی جوداهیا د ناقبهرا کهنيسا وان ویا رومیان دا
 ههی، نیزیکه ژ وی ستهمی دژوارتر لی بیت یا کافر وصهنهم په رتیین
 رومی ل دویکهفتیین مهسیحی دکر ل دهمی کافریا دهولهتی، بهلی ههر
 زوی ئهو ل خو دزقری ودگوت: باشه ئهگهر قهیهصر ژ ریکا وان پابوو
 وشام کفته دهستی وان، تو بیژی ئهو بی دهنگ بین وهزرا هاتنا ب نک
 وهلاتی مه قه نهکهن؟ من نهباوهره! ئهف موسلمانان وهکی مه ژئ گوه
 لی دبت ل وی باوهرینه کو خودی ئهو بین هنارتین دا دینن دورست ل
 دنیا یی ههمیی بهلاف بکن، وئهگهر ئهو شیان دهست وپیان ل قهیهصری
 ژئ برین وهکی ل کیسرای برین، ئهو بهلا خو ژ مه ژئ قهناکهن، قیجا یا
 باش بو مه ئهوه ههقرکی د ناقبهرا وان ورومیان دا بهردهوام بیت.

تشته کئی دی ژى هه بوو دودلى بو مه زنى ئەسکه نده ریی چى دکر، وهزرا
وى به لاف دکر، وئیکا هند ژى چى دکر ئەو ب گرنگی قه دو یچوونا وان
دهنگ وباسان بکهت یین ژ شامى قه دهاتن، ئەو ژى ئەقه بوو: ئەو د
گهل قه یصه رى ل سه ر هندى پیک هاتبوو کو ئەو کچا خو (ئه رمانوسایى)
بده ته قه سطره نطینى کورى قه یصه رى، ووان وهسا برپار دابوو ئەو ل
دهمه کى نیتزیک که یف وشاهیا وان بکه ن ب رهنگه کى وهسا مصر وشام
ههردو پتفه موژیل بین، ئەگه نه ژ بهر قى سه ر وبه رى با یى نوى پهیدا
بوو. . وى گه له ک هزرا خو د قى چه ندى دا دکر، ومه سه له د سه رى خو
دا دئینا ودبر دا چاره یه کى بو ببینت، به لى هه ر جاره کا دهنگ وباسه کى
نوى ژ لایى شامى قه دهات (مه عنه ویا تین) وى پتر دهاتنه خواری،
راسته هنده ک جار ان وى هه ره س وزیره شان ددانانه سه ر وى توخوبى
دکه فته د ناقبه را وهلاتى وى وشامى دا، ونه دهیلا که س ژ لایى رۆمى
قه بیته د وهلاتى وى دا؛ دا وان دهنگ وباسان بو خه لکی نه شه گو هیتن
یین ترس د دلین وان دا پهیدا دکه ن، ژ وان سه رکه فتن وپیشه چه چونان
یین موسلمانان ب دهست خو قه دئینان دژى له شه کهرى هره قلى. . به لى
وى قیابا یان نه قیابا هنده ک جار ان دهنگ وباس دگه هشتن.

مه زنى قبتیان جوره یجى کورى مینای ئەو ی ب ناسناقى موقه وقس
دهاته نیاسین، گه له ک جار ان د گهل خو دکه فته دان وستاندنه کا هویر ل
دور راستیا وى دینى نوى یى موحه ممه د پى هاتى، وئیکه مین جار د ناف
عه ربه ان دا به لاف کرى، وهنده ک جار ان وى ب ترس قه پسیار ژ خو دکر:
تو بیترى ئەقه ئەو بن یین داوودى مزگینى ب هاتنا وان دای ده مى

ئاشكەرا كرى كو رۆژەك دى ئىت جىلەكى نوى ژ خودان باوهران دى
 دەرگەش گۆتتا خودى دى د دەقین وان دا بت، وھندەك شیرین دوسەر دى
 د دەستین وان دا بن، ئەو مللەتان دى ئەدەب دەن وپادشاھین وان دى
 ئىخسیر كەن، ومەزن و ماقولین وان زنجیر كەن وبەنە بەر حوكمى ل سەر
 وان ھاتىە نقيسين؟

ورۆژا دەنگ وباسين قەكرنا موسلمانان بو باژپرى ئورشەلىمى
 گەھشتىنە وى ئىكسەر بىرا وى ل مزگىنيا ئشعیایى پىغەمبەر ھاتە قە
 دەمى راگەھاندی كو ئەو رۆژ دى ئىت یا ئوممەتەكا چاك تىدا ب سەر
 عەردى يەھووڭاى دا دگرت، وھنگى فەرمان دى ئىتەدان كو بىى شەر
 دەرگەھ بىنە قەكرن؛ دا ئەو ئوممەتا چاك یا ئەمانەتى دپارېزت بىتە د
 باژپرى دا.. وبىرا وى ل گۆتتا زەكەرىيىا ژى ھاتە قە دەمى وى مزگىنى
 داى كو رۆژا ئەو ئوممەتا چاك دئىتە د باژپرى دا، مەلكى وان يى
 (عادل) و (مەنصور) و (راكب) ل سەر پشتا كەرەكى دى ئىت وبازپرى
 وەرگرت، وئەو ب ناڭى ئاشتىى بو مللەتان دى ئاخفت، وملك
 و دەسپەلاتا وى ژ دەربايى حەتا دەربايى دى قەگرت.. تو بىژى (صودفە)
 بت پەرتووكا مە يا پىرۆز ئەف ھەر سى سالۆخەتە بو مەلكى وى ئوممەتا
 چاك دانابن يىن كو ناڭى مەزنى موسلمانان (عومەرى) ژ ھەر سى
 حەرفىن وان يىن ئىكى پىك دئىن؟ وئەگەر ئەف مەلكە عومەر نەبت، يى
 كو ژ مەدىنى ل سەر پشتا كەرى سوبار بووى حەتا ھاتى چووبە د باژپرى
 پىرۆز دا، پا ئەو دى كى بت؟ مسۆگەر بەتربكى ئورشەلىمى يى مەزن
 صەفرنىۆسى ئەف چەندە يا تى ئىنايە دەر، لەو دەمى وى عومەر دىتى -

وهكى بۆ مه ژى هاتيه شه گوهاستن- وى گۆت: ئەڤهيه ئەوى بهحس وى د
 كيتابا مه دا هاتى كو وهلاتى مه دى كهفته د دهستان دا.. گاڤا
 موقهوقس دگههشته ڤى جهى ژ هزرين خو، وى ههست ب بين تهنگيهكا
 مهزن دكر، ئەرى ئەو چ بكهت ئەگهه هات وعومهرى پريار دا بهرى
 لهشكهرى خو بهر ب وهلاتى وى ڤه بدهت؟ وهكى سهفرنيوسى دهركههان
 بۆ ڤهكهت وپيشوازيى لى بكهت، يان ژى شيرى خو ل بهر پاكهت وئەو
 مسۆگهه دزانت كو شكهستن دى بارا وى بت؟

و ل وى دهمى وى ئەف هزره دكرن، ئيك ژ زهلامين وى بين نيزيك
 ب ژۆر كهفت وئەو خهبهرى نهخوش گههاندى يى ئەف هزر وبيره ههمى ژ
 سهرى هاڤيتينه ده..

ئەرمانوسا و ڤهڤالا وى ماریا

مهزنى قبتيان مهوقهوقسى كچهك ههبوو ژ بهر تيگهههستن وجوانى
 وههستى سڤكيا وى ئەو د چاڤين وى دا ب سهه سهرى ههمى كورپن
 وى دكهفت، ههه ژ زارۆكينا وى بابى وى پويتهيهكى زنده پى دكر، وحهه
 دكر وى وهسا مهزن بكهت وهكى وى دڤيت، لهو هندهك سهيداين شارهزا
 هلبژارت بوون، وفهرمان لى كروو ئەو كچا وى ئەرمانوسايى ڤيرى خواندن
 ونڤيسين وزانينى بكهن، وپهستى كچا وى فاما بووى وتشتهك ژ دنيايى
 زانى، وى ژنكهكا ديندار وشارهزا د دينى مهسيحى دا ئينا ودا د گهل
 ئەرمانوسايى دا ئەو بۆ وى بپته كهنيسهيهكا زيندى، ونمونهيى

چاڤلیکرنی د دینداری و ته قوایی دا، وئەف ژنکا هە یا مەزنی مصری
هلبژارتی دا بێتە هەڤالهکا نیزیکی بۆ کچا وی دگۆتنی: (ماریا)..

و هەر چەندە ماریا د رەه و ریشالین خۆ دا بۆ یۆنانی دژڤری،
هەلی ئەو ب ئاڤا نیلی مصری هاتبوو ب خودانکرن، لەو وی فەلسەفە
و حکمەتا یۆنانی د گەل جوانی و هەستی سڤکیا مصری ل نک خۆ کۆم
کربوو، دەمی ئەو ل بەر قۆدیکی رادوەستی و خاتوینا خۆ یا نازک
دخەملاند، دا بیژی ئەو ژ هۆنەری جوانکاری پێڤهتر چو نزان، و دەمی
وی شعر و حکمەت دکره د گوهیتن هەڤالا خۆ دا، و مەسەلین هزرکرنی د
گەل وی تیکه‌ده‌دان، دا بیژی ئەو ل سەر دەستی ئەڤلاتوونی یان ئەرستوی
یا هاتیە پەرودەردەکرن.

پشتی ڤان هەیامان دەنگ و باس ل دۆر دەرکەفتنا دینەکی نوی ل
رۆژەلاتی، ل وەلاتی عەرەبان، زیدە بووین، و رۆژ بۆ رۆژی تشتین نوی
وژیکی جودا د دەر حەڤا وان دا هاتین و بەلاڤ بووین، هەندەک جارن
ئەرمانۆسە و هەڤالا وی ماریا ل دۆر مەسەلا وان دکەفتنە دان و ستاندنی..

رۆژەکی ئەرمانۆسای دیت گیلۆی هەڤالا وی ماریای زیدە یی
نەخۆشە، و نیشانین عیجزیی ل سەر ددیارن، وی ڤیا گوهورپنەکی بیخته
ڤی جەووی تیکچووی لەو گۆتی:

- ئەڤە ڤیلەسووفا مە خیرە، چ لی قەومیە؟

- دیارە تە های ژ دنیا یی نینە، وتو نزان ی چ چیبوویە؟

هوسا ماريایي بهرسفا وي دا، ووهكي مروڤهكي خو خشيم دكهت،
ههڤالا وي نهرمانوسايي گوتي:

- بوچي؟ خپره.. ما چ چيپوويه؟

ماريایي ب بينتنهنگي ڤه گوتي:

- تو نراني چ چيپوويه! باژيري پيروز.. جهي مهسيحي خول سهر
گوري مروڤي كړي، نهڤرو بكهفته د دهستين مللهتي برسي وپيخواس دا،
يپن كو ژ بنې صهرائي هاتين، ودهكي كولي خه ما وي يا سهرهكي تيكرنا
زكي يه وچو ددي نه! ونهول هندې ژي راناوهستن، بهلكي سوباهي قهستا
مه ژي بكنه، ونهز وتو وهزارين ودهكي مه ژي بينه ئيخسيريپن بهر دهستي
وان، ودهكي دوشهكهكا رائيخستي د ماليپن وان دا.. وهيشتا ته نهڤيت نهز
بي گيول ژي بيم!!

نهرمانوسايي ب گرنيپن ڤه گوتي:

- تو يا خهلهتي د شان هزرين خو دا، ونهڤ گوتنيپن خو ته ژ وان
گوتگوتكان يپن وهرگرتين نهوين رومي د ناڤ مه دا بهلاڤ دكهن؛ دا
ديمهنې وان د چاڤين مه دا كريت بكنه..

- گوتگوتك؟

- بهلي.. واقعي شان مروڤين تو ب ڤي رهنكي بهحس ژي دكهي -
ودهكي مه گوډ لي دبت- يي وهسا نينه، بهلكي دبت دينداريا ته،
وتهعهصوبا ته يا زيده بو وان بير وپاوهرين تول سهر هاتيه ب
خودانكرن د پشت ڤي ديتنا ته يا توندا را بت.. ههڤالا من يا خوشتقي، ژ

بیر نه که دهمی هیشتا پیغهمبه ری فان موسلمانان یی ساخ وی کاغزهک
 بو بابی من هنارتبوو تیدا داخواز ژئی کربوو ئەو باوهریی ب وی ودینی وی
 بینت، بابی من گوټ: هنگی من جاریهک د گهل هندهک خزمهتکاران بو
 وی ب دیاری هنارتن، وپستی هنگی من ژئی زانی کو پیغهمبه ری وان د
 سهردهری ونهخلاقئی خو دا گلهک ژ وی عهوری پاقرتره نهوی ل عهسمانی
 دچت وخیری ب سهر عهردی دا دبارینت.. بابی من ژ وی زهلامی زانی
 نهوی پیغهمبه ری وان کاغزا خو د گهل هنارتی کو ئەف مروقه دی ئەو
 عهقلی نوی بن یی عالم هشین خو پی دئینته سهری خو وحهقی
 ونهحهقی پی ژیک جودا دکهت.

ماریی گوټ:

- یهعنی ب هزرا ته وبابی ته ئەگهرفان موسلمانان ب سهر وهلاتی
 مه دا گرت، چو زیانا وان ناگهته مه؟

- نه.. پشت راست به، چونکی ئەف موسلمانه وهکی رومیین دفن
 بلند نینن، خه ما وان یا مهزن کومکرنا دنیا یی بت، ولی چه رینا وهکی
 چه یوانه تان بت، ئەف موسلمانه - وهکی ژئی دئیته زانین- ب خو بی
 منه تکران فه ل بهران بهر خوشیین دنیا یی رادوهستن؛ چونکی باوهری
 ئینانا وان ب هلالی وحهرامی ئیکا هند ژ وان چی دکهت ئەو جوداهی
 بیخه ناقبهرا تشتی دورست وی نه دورست دا، ژ بهر قی چهندی رحما
 دلین وان بهری هیزا دهستین وان رادکتهت.

ماریی گوټی:

- ئەگەر وەسا بت وەكى تو دېيىشى، ئەز ب خودى كەمە ئەو دى
 تشتەكى عەجىب بت، سوقرات وئەفلاتون وئەرستو مرن ونەشيان ب
 ھەمى فەلسەفە وزانينا خۆ ھندەك مرقۇقان يېتىن ب قى رەنگى پەيدا
 بكن، نەشيان كۆمەكا مرقۇقان وەسا پەرورەدە بكن كو مرقۇقينا تمام ل
 نك وان ھەبت، قىچا مرقۇقەكى نەخواندەقا وەكى پىغەمبەرى قان
 موسلمانين تو بەحس ژى دكەى، بىت وبشيت مللەتەكى پەيدا بكت ب
 قى رەنگى د دنيايى بگەھن.. ئەفە تشتەكى عەدەتى نينە!!

- تو راست دېيىشى، من ژى ئەف تشتە تى ئىنادەر، و دەمى من پسارار
 قى چەندى ژ بابى خۆ كرى، وى گۆتە من: كچا من، ستىرناس
 وزانايتىن فەلەكى ب ھەمى علمى خۆ قە نە ئەون عەسمانى تارى ب
 ستىران گەش دكەن يان سىپاتيا سىپىدەيان پشتى رەشاتيا شەقان دىنين،
 جوداھيا مەزن د ناقبەرا پىغەمبەر وفەيلەسوفان دا ئەفەيە، فەيلەسوف
 ھەمى عەمرى خۆ نەشپىن ژبلى كاغەز وكتىيىن خۆ كەسەكى ل سەر ھزرىن
 خۆ پەرورەدە بكن، بەلى پىغەمبەر دىشپن ب گۆتتىن خۆ ئوممەتەكا وەسا
 پەيدا بكن نمونەيەكى زىندى بت بو وان بىر وباوهران يېتىن ئەو بەلاق
 دكەن، بەرى خۆ بدە مەسىحى وكارى وى وزەمانى وى، دى بىنى وى
 ھەردەم كار بوو ھندى دكر ئەو ئوممەتەكا ب قى رەنگى پەيدا بكت،
 بەلى پا ئەو شيا وى ئوممەتى ب تنى د شەخصى خۆ وھوارىپن خۆ دا
 پەيدا بكت، وپاشى ئەو چوو.. وھەر چاوا بت وى كار دەست پى كر،
 بەلى پىغەمبەرى قان عەرەبان شيا رامانين قى ئوممەتى د وان كەسان دا
 پەيدا بكت يېتىن ب دويف وى كەفتين، دىيژن: قى پىغەمبەرى ژى وەكى

مهسیحی ملله تی وی دژی وی راوهستیان وئهو دره وین دهر یخست و ژ
 ناف خو کره دهر، ومهسیح ل ویری راوهستیا، بهلی ئەف پیغه مبهره
 پانه وهستیا، مهیدانا کاری خو فه گوهاسته جهه کی دی وهنگی راوهستیا
 هتا ل جهی مشه ختبوننا خو ئەوکار ب دویماهی ئینای یی ل باژیری خو
 دهست پی کری.. وجوداهیا دی د ناقبه را وی ومهسیحی دا ئەو بوو
 مهسیح ب عیباده تی دلی ب تنی هاتبوو، بهلی ئەف پیغه مبهره - وهکی
 بابی من گۆتی- ب سی عیباده تان هاتبوو: ئیک بو ئەندامین لهشی ،
 وئیک بو دلی، ویی دی بو نهفسی، و ب فی عیباده تی سیی ئەو دی
 دنیا یی هه میی فه گرن، چونکی عیباده تی نهفسی مهعنا وی ئەوه مرۆف
 نهفسا خو پاقر بکهت وئه گهر پیتقی بوو وی گۆری مرۆشینیی بکهت، وئهو
 ئوممه تال وی باوه ری بت کو مرنا د ریکا باوه ریی دا مهزنتربین
 سه رکه فتنه چو جار ان ناشکیت.

گافا ماریایی ئەف گۆتین وی د دهر هه قا موسلمانان و پیغه مبهری
 وان دا ژئ بهیستین، ب گۆتته کا تژی راما ن فه گۆته خاتوننا خو:
 - ئەزا دبینم ههر وهکی تو وبابی خو یین کاری خو دکهن دا بچنه سه ر
 دینی عه ره بان!

ئه رمانۆساییی ب گۆتتا وی کره که نی، وگۆت:
 - سوپچین ته بوون.. ته ئەز ب ئاخفتنی فه کرم!

ل باڙيرا (بوليسر)

گاڦا دهنڱ وباسين پيشقهچوونا لهشڪهري موسلمانان ل وهلاتي شامي
 وپاشقهچوونا هيڙين روميان دگههشتنه مهزني قبتيان ل نئسكهندهري، نئو
 حيبه تي رادوهستيا، ودهمي وي مهزن وماقوبلين دهوله تا خو كوم دكرن دا
 بير وبوچوونين وان د مهسه لا موسلمانان دا وهرگرت، نئو پتر حيبه تي
 دبوو، كوري وي نئرتاليس نئوي دي جهي وي گرت وهندهك
 سه رلهشكهريتن دهوله تي يين خوبن گهرم بي هزركرن دگوتن: نئي
 موقهوقسي مهزن، ل وهلاتي ههمي بكه دهنڱ بلا لهشكهريكي زنده بيته
 كومكرن وبهرهه فكرن بو بهرسنگرتنا عه ره بان، ونه گهر تو دي ب مه كه
 نئم دي د هه وارا روميان چين و ژ پشتي قه دي هيرشي كهينه سهر
 موسلمانان، بهري نئو شامي ژ روميان قالا كهن وپشتي وان قهستا مه
 بكهن.. بهلي هنده كين وهكي ماسوسي وعه قلدارين وهكي وي دگوتن:
 عه قلداري وسهرخويي د قان كاودانان دا بو خوداني گهلهك يا فهره،
 وسهركهفتن چو جار ان ب هژمارا زنده نه بوويه، نئه گهر نه.. قه يسهري
 رومي ل بهرانبهر موسلمانان نه دشكهست، ل دهسپيكي نئو چار هزار
 شهركه ب تني بوون، ورؤم پتر ژ سه د هزاران بوون، ونه نجام نئو بوو يي
 ههوه ديتي..

ودهمي موقهوقسي گوتيه وان:

- گهلي زهلامان، يا ژ من قه نئفا نئم ژ قان مروقان دبينين نيشانا
 هندييه كو نئو د گازيا خو دا دراستگونه، ورؤژا پيغه مبهري وان كاغهزهك

بۆ من ھنارتی ژ کاغەز و گۆتتین وی بۆ من ئاشکەرا بوو کو ئەو نە
مروۆقەکی درەوینە، و ئەوا ئەو پئی ھاتی تمامکرنا و ییە یا بەری وی مەسیح
پئی ھاتی..

وگاڤا وی ئەف ئاخفتنە گۆتین، دەنگی پرم پرم و خۆ نەرازیکرنا خەلکی
جڤاتا وی بلند بوو، و ترسا موقەوقسی ئەو بوو ئەو ب سەری بیت یا ب
سەری ھەرقلی ھاتی دەمی وی پەتربیکتین دەولەتا خۆ شیرەت کرین کو ئەو
باوەری ب دینی موحەممەدی و پیغەمبەربینیا وی بینن، ئینا ئەو ھەمی پئی
و ھەتاتین و قیای وی بکوژن ئەگەر زوی وی نەگۆتبا وان: من دڤیا ھەوہ
بجەریبیم دا بزنام کانی ھەتا چ ھەددی ھوین دموکمن ل سەر دینی خۆ..
لەو ھەر زوی وی ژی خۆ بی دەنگ کر، و بیی ئەنجام کۆمبوننا وان
قەرەقی.

و پشتی باژیری پیروزی قودسی کەفتیە دەستی موسلمانان و دەسپەلاتا
قەیسەری ل وەلاتی شامی رۆژ بۆ رۆژی د ناڤیک دا دچوو، وی کاغەزەک
بۆ موقەوقسی ھنارت تیدا داخواز ژی کر ئەو کچا خۆ ئەرمانۆسای ب
رەنگەکی ژ ھەزی بەنیرتە وەلاتی شامی؛ دا کورێ وی قەسطەنطین بچتە
بەراھیی ووی وەرگرت و د گەل خۆ بینتە باژیری قەیساریی و ل ویری
داوەتا خۆ ب لەز بکەن، ژ بەر کاودانین نوی پەیدا بووین.

ژ بەر قی چەندی موقەوقسی بریار دا کچا وی ب رەنگەکی ژ ھەزی
کچا مەزنی مصری ئەوا دی بتە بویکا مەزنی رۆمی بیتە خەملاندن،
و ھژمارەکا مەزن ژ ھەرس و لەشکەری و خەلات و دیاریان بینە بەرھەڤکرن،
دا د گەل بویکا قەیسەری بینە ھنارتن، و دەمەکی درێژ پیتە نەچوو،

ئەرمانۆسايى و د گەل دا ھەڤالا وئ يا نىزىك ماربى د كاروانەكئ شاھانى
دا دا پئ وبەر ب رۆژھەلاتئ قە چوون؛ دا قەستا وەلاتئ شامئ بکەن..

پشتى ئەو نىزىكى باژپئى (بولبىسى) بووين، ل ژۇربا رۆژھەلاتا
مصرئ، بربار ئەو بوو دەمەكئ كورت ئەو ل باژپئى بولبىس بمىنن پاشى
بەردەوامىي بەدەنە وەغەرا خو. وبەرى ئەو كاري چوونئ بکەن، دەنگ
وباسەكئ نەخۆش گەھشتە وان، دبپژن: لەشكەرى موسلمانان ب سەرکيتشيا
ئىكئ دبپژنئ: عەمرئ كورئ عاصى بەر ب مصرئ قە يئ دئيت.. قئ
خەبەرى كارتىكرنەكا مەزن ل سەر ئەرمانۆسايئ ھەبوو، نە ب تنئ ژ بەر
وئ ترسا د دلئ دا پەيدا بوو، بەلكئ ژ بەر وئ مەسافا دویر ژئ يا ب
ھاتنا وان كەفتیە د ناڤەرا وئ و ب جەھاتنا ھىڤيا وئ ژئ دا، كو
گەھشتنا بۆ نك قەسطەنطینیە.

وبەرى ئەو بگەھن ھزرا خو د وى كاري دا بکەن يئ كو پیتئیە ئەو
بکەن، رویدان ب لەز د دويف ئىك دا ھاتن، ووان ھند دیت عەمر ب
لەشكەرى خو قە وەكى برویسیئ ھاتن، وھەر زوى دۆر ل وى باژپئى گرت
يئ ئەو لئ.. باژپئى بولبىسى.

دەمئ خەبەرى ھاتنا عەمرى ب لەشكەرى وى قە بو دۆرین باژپئى،
ودۆرپپچكرنا وان بو باژپئى گەھشتیە ئەرمانۆسايئ وبەردەسكا وئ
ماریايئ، نىزىك بوو ژ ترسان دا ماربى صەبرا خو وعەقلئ خو ژئ
دەست بەدەت؛ چونكى ژ بەر (دیعايەتا) رۆمیان ل نك وئ مسۆگەر
بووبوو كو ئەف موسلمانە یین كو ژ صەحرائەكا ھشك وزوھا دەرکەفتین
وەكى كولينە ژ بەر زكئ ب تنئ ھپرشئ دكەن، ووەكى وان ھیشتان یین

لئى سوبار دېن خودانئىن ھندەك دلئىن رەقن، نە چو ژ عورف وعەدەتئىن
 دنبايئى دزانن، ونە سۆز وپەيمانان چو بەھايئى خۆل نك وان ھەيە..
 ماريايئى ئەف ھزرە ژ وان دكر، لەو دەمئى گەھشتىە گوھان كو ئەفە عەمر
 ب چار ھزار لەشكەرەن فە نئىزىكى وان بوو ودۆر لئى گرت، وچو رئى ل بەر
 وان نەما ئەو برەقنئى.. ل نك وئى مسۆگەر بوو كو چو نەمايە عەمر دئى
 وئى ئىنتە سەرى وان يا گوركەكئى برسى دئىنتە سەرى بەرخكەكا ھەژار يا
 بئى ئىغباليا وئى وئى دئىختە لەپان!!

ھىشتا ئەو يا ساخ دەھاتە بەرچاڤان كو وەكى بەرخكا ھەژار ب دەستىن
 موسلمانئىن ھىپرشكەر يا دئىتە سەرزئىكرن، پاشى يا دئىتە ھلاويستن
 وگوران.. لەو ب خەم وكۆفانەكا ئاشكەرا فە ھاتە نك ھەڤالا خو
 ئەرمانوسايئى وئەف زىمارە ل سەر ئەزمانئى وئى دگەرپا:

((بەرخكا ھەژار.. نەمىنم بو ئىغبالا تە،

ئەوى شەنسى ئەفرۆكە ھاتىە رىكا تە،

چار ھزار سەربىرئىن دلرەق.. كىر وچەقو بئىن تىژ كرىن،

چار ھزار ئىشان دئى بىنى بەرى سەرى تە ژئى فەكەن!

كچا كچىن..

چار ھزار گوركىن دەف برسى بئىن تئىن وقەستا تە دكەن،

وانان دقئىت تە برەقئىن!

چار ھزار مرنان دئى بىنى بەرى بمرى!

خودئىوؤ.. تو من بكوژە بەرى دەستئى فان سەبران بگەھتە من،

بهري کراسی منی پاک قریشی کهن...))

وهوسا وی زیمارا خو قه لوراند، ودهستهک ل یی دی دا، وهکی وی یی ههمی سهرین ریکان لی بهرزه بووین.. ههقالا وی نهرمانوسایی گوتی:

- دیسا دی بیژمه ته: وه نینه وهکی تو هزر دکهی خوشتقیا من! موسلمان خو ب دویکهفتیین پیغه مبهرهکی دزانن، وتو ژ من چیتر دزانی کو پیغه مبهر وههقالین وان، نهگهر هیپرشان بکهن ژی، نهو وهکی کولیان ب سهر کهسی دا ناگرن، وشهرین وان نه شهرین ملکی وبهرفرههکرنا دهسهلاتداریینه، بهلی تبیعهتی بزاڤا ههر شریعهتهکی نوی نهوه د دنیایی دا پیشفه بچت، و د نهو پیشفه چوونا خو دا دقیت نهخلاقی بکهته د دهستهکی خو دا، وچهکی د دهستی دا، وموسلمان وهکی ژنی دئیتیه قه گوهاستن د شهرین خو دا نهخلاقی خو ب پیش چهکی خو دئیخن، لهو چهکی وان ب خو ژی دبهته رهنگهکی نهخلاقی..

ماریایی ب بینتهنگی قه گوتی:

- دی بینین کانی دویمایا ته ووان یین تو بهرهقانیی ژنی دکهی دی

بته چ؟

موقهوقس وهلبزارتنا ب زهحهته

گاڤا عمری ب لهشکهری خو قه هیپرش دایه وهلاتی مصری، ئیکه مین باژیری کهفتیه بهر سنگی وان و ل بهر ناسی بووی باژیری بولببسی بوو؛ چونکی ل فی باژیری هژمارهکا نه یا کیم ژ لهشکهری رومی ویی مصری

ژی یی بهرههف بوو، ب تاییه تی وان رۆژان؛ چونکی ئەو کاروانی مهزنی مصری بهرههفکری یی هژمارهکا نه یا کیم ژ لهشکهری ومالیه تی ژی د گهل دا؛ دا بچن کچا وی ئەرمانۆسایي بو کورپی هرهقلی قه گوهیژنه قهیساری، گههشت بوو وی باژپری.. لهو سهروبهر ل بهر مصری ورۆمیان پتر یی نازک وحساس بوو، ودهمی لهشکهری عهمری گههشتیه دۆرین باژپری، وهه می ری ل بهر خه لکی گرتین کو بین یان بچن، وئهو د باژپری دا دۆرپیچ کرین، باژپر ل بهر وان ئاسی بوو، وخه لکی ههزا بهرگری کر، وپشتی چهند رۆژهکان ژ حصاردا نا باژپری لهشکهرهکی دی یی موسلمان ب سه رکیشیا زوبهیری کورپی عهوامی بو پشتهفانیا عهمری ولهشکهری وی گههشت. وپشتی گههشتنی بریارا گهلهک ژ وان ئەو بوو هپرسی ب خافله تی قه بکه نه سه ر باژپری بهری هاریکاری بو وان بیت، بهلی مهزنی وان عهمری کورپی عاصی گووت:

- لهزی نهکن، حهتا ئەم چو هیجهتان ل بهر خه لکی نههیلین.

پاشی وی قاصدهک هنارته باژپری؛ دا بیژته وان: مهزنی مه دخوازت هوبن مهزنی ههوه بینت دا د گهل باخفت.. مصریان ئوسقوفی خو یی مهزن ئەبوو مهریه م د گهل هندهک زانایین خو یین دینی هنارتن، ودهمی ئەو گههشتینه خیفهتگهها لهشکهری موسلمانان عهمری گووتی:

- هوبن مهزن وزانایین فی وهلاتینه، باش گوهداربا من بکهن، خودی پیغه مبهری خو موحه ممه د -سلاف لی بن- ب حهقیی بو مه هنارت، وخودی وپیغه مبهری وی ههردوو ان فهرمان ب حهقیی ل مه کر، و ژ وی حهقیی یا وان فهرمان پی ل مه کری ئەوه ئەم چو هیجهتان بو کهسی

نه هیتلین، لهو ئەم بهرئ ههوه ددهینه ئیک ژ سئ تستان، یئ ئیکئ: کو هون باوهریئ ب ئیسلامئ بینن، وهنگی هون دئ وهکی مه بن وچو فهرق د ناچهرا مه وههوه دا نابت، ویئ نه قیت موسلمان بیت جزیی دئ دهت و ئەم بهرەقانیئ دئ ژئ کهین، ویئ رازی نهبت د ناچهرا مه ووی دا شهړه.. وپیغه مبهرئ مه بهری مرنا خو ئەم ناگه هدار کریوین کو ئەم دئ وهلاتئ ههوه فه کهین، ووی شیردت ل مه کریو کو ئەم قهدرئ ههوه بگرین وههوه پیاریزین؛ چونکی مرۆقانی د ناچهرا مه وههوه دا ههیه، قیجا ئەگەر هون د بهرسفا مه بین قهدره کئ زیده تر ژئ دئ ههوه ههبت.

ئوسقوفئ مصری گوئئ:

- ئەم شاهده یئ ددهین کو مرۆقانی د ناچهرا مه وههوه دا ههیه، و ئەو مرۆقانییه کا دویره، ژ بلی پیغه مبهران کهسهک وئ پیک نائینت، ئەو کچا ئیک ژ مال مهزنین مه بوو و ژ خه لکی مه نهف بوو، بووبوو رزقئ باپیئرئ ههوه ئیبراهیمی.. هون ب خیر هاتن، تو ئەمانئ بده مه هتا ئەم دچینه نک مهزنی خو پاشی دزقینه نک ته.

عهمری گوئئ:

- بین وهکی من حيله لی نائیته کرن، سئ رۆژان ئەزدئ خو ل ههوه گرم، ئەگەر ههوه چو بهرسف نه دانه من، شیر د ناچهرا من وههوه دایه.

ئوسقوفئ گوئ:

- دو رۆژین دی ژئ بو مه زیده بکه دا بشیین بگه هینه موقه و قسی..

عەمرى داخوازا وان ب جە ئينا.. وئەو د گەل ھەڤالين خۆ ڤەگەپرانە
باژپىرى، ھەر زوى وان دا رى و ب نك موقەوقسى ڤە چوون، پىشتى
ئاگەھداريا خەلكى باژپىرى كرى ب وئ پەيمانائەو وموسلمان
گەھشتينى..

ئەرمانوسايى گۆتە ھەڤالا خۆ ماريايى:

- من نەگۆتە تە: مرۆڤين ۋەكى ڤان، ئەخلاقى وان بەرى چەكى وان
كارى دكەت، ۋەدەمى ئەو دەست ددەنە چەكى چەكى وان ب خۆ ژى
ئەخلاقەكى ديبە د جەپى خۆ دا؟

- ب راستى ئەڤ رەنگى ئەخلاقى ل قى زەمانى يى غەربە ژ
لەشكەرەكى ھېرشكەر..

ھۆسا ماريايى بەرسقا وئ دا، ھەر چەندە دلئ وئ يى رحەت نەبوو ژ
وى سەرۋبەرى حەتا نوکە دئیتە ديتن.

و ل قەسرا خۆ ل ئەسكەندەرى موقەوقس ب تنى يى پروينشتى بوو،
ۋەكى مە ل سەرى گۆتى ۋەزرىن خۆ د سەرۋبەرى نوى پەيدا بووى دا دكر،
ۋئە گازيا نوى يا پىغەمبەرى موسلمانان پى ھاتى، راستە بەرى پتر ژ
دەھ سالان دەمى ھىشتا موخمەد يى ساخ وى كاغەزەك ھنارت بوو
وتيدا داخواز ژ موقەوقسى كر كو باۋەرى ب دىنى وى بينت، ۋەنگى
دلئ وى دگۆتى نىشانين راستگۆي ل نك قى مرۆڤى دديارن، بەلى
چونكى گازيا وى ھنگى ھىشتا چو سەنگى خۆ د تەرازيا دنيايى
دا، و د ناف ھندەك ژ ۋەلاتى عەرەبان ب تنى دا ھەبوو وى گەلەك پويته
نەدايى، بەلى ئەڤرۆكە مەسەلە ھاتە گوھارتن.. وتشتى دى يى ھزرا وى

موژیل کری - وهکی مه گۆتی - ئەو بوو وی هزرا خو د پاشه پوژا کچا خو دا دکر ئەوا وی هنارتیه شامی، وشام د شان روژان دا یا دکهلت، وریکا وی یا ئەمین وتەنا نینه.. وگافا ئیک ژ زهلامین وی یین نیزیکی ب ژور کەفتی وخەبەرئ نەخۆشئ درۆپیتچکرنا موسلمان بو باژیرئ بولیسی گەهانیدی، ئەو باژیرئ کچا وی ب خو تیدا هاتیه دۆرپیتچکرنا، وی هەمی خەم وخیال وھزر ژ سەرئ خو ھاقتینە دەر وخەما وی یا ئیکانە بوو ئەو دئ چاوا شیت کچا خو ژ قئ تەنگا قیی ئینتە دەر!

پشتی وی زانی کو ئوسقوفئ مەزن ئەبوو مەریەم یئ گەهشتی وجابەکا د گەل دا هەر زوی دەرکەفتە کوچکئ، وریار دا مەزنین دەولەتا خو کووم بکەت ودان وستاندنئ د گەل وان بکەت..

پشتی ئوسقوفی پەياما عەمری گەهانیدە موقەوقسی ومەزنین دەولەتا وی گۆت:

- خەلک نوکە چاڤەرپی بەرسقا هەونە، قیجا هوبن چ دبیتزن؟

موقەوقسی بەرئ خو دایئ گۆتتا شەرخوازان د ناڤ خەلکئ دیوانئ دا یا بلندترە، وھنگی وی خو د ناڤهرا نال وبزماران دا دیت، بیژتە وان: ئەم شەری ناکەین ودئ صلوحئ کەین، ھنگی مەزنین دەولەتئ، وبەری ھەمیان کورئ وی دئ بیژنئ: تو مروڤهکئ ترسینۆکی، یان: ژ بەر کچا خو تە دقیت مە ھەمیان تەسلیمی عەمری ولەشکەرئ وی بکەئ!! وئەگەر ئەو شەری ھلبیژت، ئەڤە کچا وی تیچوو، پشتی ھنگی لەشکەرکئ کیسرای وقەبەصری خو ل بەر نەگرتی، ئەو دئ شیت خو ل بەر گرت؟ چ بکەت؟

وهزيرئ موقهوقسى و(وهليعههدئ) وى ههردووان گوتن: هيشتا چار رۆژ ل بهر مه يين ههين، وبهري دهليفه ژ دهست مه دهرکهفت ئەم ب خافلهتى فه ب هيرپشهکئ رابين، و ب ئيکجاري وان هيزا وان بنبرکهين.. وهژمارهکا کيم ژ خهلكئ جفاتئ د گهل موقهوقسى بوون کو ئەفه ياريکرنا ب ناگرييه؛ چونكى ب قئ چهندي ئەو دئ دهرگههئ سهرگيزيهکا مهزن ل بهر خو فهکهن.. وههر چاوا بت بئ بهختى يا ژ ههژئ زهلامان نينه.. بهلئ دهنگئ عهقلئ د ناڤ قهرهبالغا سهرگهرمين جفاتئ دا هاته چککرن.

دهمئ ئوسقوفئ ديتى مصریان شهپر هلبژارت، وى ژئ ژ نهچارى گوت:
 - هندی ژ مه بيت ئەم دئ بهرهفانيئ ژ ههوه کهين، بهلئ پا ههر چاوا
 بت دقيت ئەم نهزقريه نک عهمرئ!!

وکانئ چاوا دانا بپارا شهپرئ ژ لايئ مصریان فه يا سهرپئ و ب لهز بوو، وهسا کارکرنا وان ژئ بو شهپرئ يا ب لهز بوو، وههمى هزرا وان ئەو بوو ئەگهر ئەو ب شەف و ب خافلهتى هيرپشهکئ بکهنه سهر لهشکهرئ موسلمانان ئەو دئ شين ب ساناهى وان شکينن، وبازپيرئ خو يئ دۆرپينچکرى رزگار کهن..

و ل دهمهکئ لهشکهرئ عهمرئ وزوبهيرئ د بلندترين پيکا بهرههقى وهشياريا خو دا، وان هند ديت لهشکهرئ مصریان ل بن پهردئ شهفا تارى هيرپشهک ب لايئ وان فه ئينا، ههر وهکئ وان گوتنا عهمرئ يا دويماهيئ ژ بير کربوو، دهمئ وى گوتيه ئوسقوفئ: يين وهکئ من حيله لئ نايتهکرن.. ودهمهکئ دريژ پيشه نهچوو شکهستن کهفته ناڤ ريزين

مصريان وپشتهفانين وان ژ رۆميان ژي، و بهري سپيدهيا رۆژا د دويش دا ههليت زوبهير ولهشكهرئ خو وهكي غهزهبا عهسماني ب سهر شورهين باژيري دا هاتنه خواري، وخهلكي هند خو ديت يين د ناڤ لهپي لهشكهرئ هپشكهر دا، وهنگي چوب وان نهما وان ئالايين سپي هلدان ودهرگهه باژيري ل بهرانبه عهمرئ قهكر، وزوبهيري ب لهشكهر قه باژير پري هتا ل بهر دهري گههشتينه عهمرئ ولهشكهرئ وي.. و بهري خهلكي ما سهر لهشكهرئ موسلمانان عهمرئ كانئ دئ چ برياري دهت.

سهركهفتنا عهمرئ..

ل دويش عورف وعهدهت يين شهري ل وي سهردهمي، عهمر.. ئهوي سهركهفتي چوويه د باژيري دا، پشتي خيانهتهكا بهرچاڤ ژ مصريان ديتي، ماف ههبوو ههچيا بقت د گهل خهلكي بكهت، كوشتن.. تالانكرن.. ئيخسيركرن.. ئەف رپكه ههمي ل بهر وي دقهكري بوون، و ل دويش وان گوئنين خهلكئ باژيري ژ رۆميان گوهد لي دبوون، و پشتي پيليدانا مهزنين وان بو وي گوئنا وان دايه عهمرئ، هيج گومانهك ل نك وان نهبوو كو ههچيا بو وان خراب بت عهمر دئ وي هلبژيرت.. بهلي تشتي وان ژ عهمرئ ولهشكهرئ وي ديتي ئهو عهجبگرتي كرن، پشتي عهمرئ دهستئ خو دانايه سهر باژيري ههميئ، وي مهزن وماقوبلين باژيري داخوازكرنه ديوانا خو، و ب حازري وشاهدهيا زوبهيري كورئ

عه ووامی وههردو کورپن خو عهبدللاھ وموحه ممهدی، ووهرگپری خو
وهردانی کیتابهک بو وان نقیسی، دهسپیکا وئ نهفه بوو:

ب ناڤی خودایی مهزن و دلۆڤان

((نهفه نهو عههده یا عهمری کورپ عاصی دایه خه لکی مصری، کو
نهو دئ نهمین بن ل سهر رح و دین و مالی خو، وکس نیزیکی که نیسه
و خاچین وان نابت، و عهردی وان و دهریا یا وان دئ مینته د دهستی وان دا،
و کهسهک جهی وان ل وان تهنگ ناکهت وژی ناستینت، بهلی یا ل سهر
وان نهوه نهو جزیی بدهن، نهگهر نهو ب قی صولحی درازینه..

و ل دویمایا وئ ژی نهفه بوو:

وتشتی د قی کیتابی دا هاتی ل سهر بهختی خودی و پیغه مبهری وی،
وبهختی خه لیفی موسلمانان، و بهختی موسلمانان..

وگاڤا خه لکی باژپری نهف چهنده ژی دیتی، هه می ب پشت راستی
فه ده رکه فتنه سهر کارین خو ههر وهکی تشتهک چی نهبوی!!

و ل لایه کی ژ لایین باژپری دو کوترکین سپی ب بی دهنگی فه ملین
خو دابوونه ئیک، وگوهی وان لی بوو کانی نه میری موسلمانان یی
سهرکهفتی دئ چ بریاری د دهر حهقا مهصیری وان دا دهت، ماریایی گوته
خاتوبنا خو:

- تو چ دیتری؟ عهمر دئ چ بریاری د دهر حهقا مه دا دهت؟

نه رمانوسایی گوت:

- ئەم ژى پشكەكىن ژ ڤى باژپرى، وئەوا وى گۆتیه خەلكى ھەمىيى بۆ
مەيه ژى..

- نەخپەر خاتوبنا من.. دياره ژ بيرا ته چوو تو كچا موقهوقسى وبوبكا
قەيسەرى يى؟ ومانا ته ب ئىخسىرى د ناڤ دەستين عەمرى ولەشكەرى
وى دا، دى مفايه كى مەزن گەھىنتە وان، چونە چونە ئەو دى شين ته
كەنە ئاميرەتەك گفاشتنى پى ل بابى ته كەن.. ويا ژ ھەمىيى خرابتر
ئەو ئەو لەشكەرى پى ل پەيمانا مە د گەل عەمرى دانای و ب
خافلەتى ڤە ھپش كرىه موسلمانان ژ لايى بابى ته ڤە ھاتبوو ھنارتن، ما
عەمر ڤى ھەمىيى دى ژ بير كەت؟

وبەرى ئەو بەرسقا ھەڤالا خۆ بدەت، وان ھند ديت (شەطا) يى
راھب، كو ئىك ژ وان كەسان بوو يىن د گەل كاروانى وان ژ
ئەسكەندەرى ھاتى ب لەز ب نك وان ڤە ھات، وچو گومان ل نك وان
نەما كو تشتەكى گرنگ د پشت ھاتنا وى را ھەيه..

بەرى ئەو بېھنا خۆ ھلكىشت، ئەرمانۆسايى گۆتى:

- ھا.. خپره؟

- ئەز بەنى، پشتى عەمرى سوجبەتا مە زانى، وزانى ئەم يىن ل
ڤىرى، ئەو دخوازت ته يان قاصدەكى ته بىنت، ويا ژ من ڤە ئەوى
دڤىت ته ب پەنگەكى ژ ھەژى بەنپرتە نك بابى ته، و ب ڤى چەندى
باشترين بەرسقى بدەتى..

نهرمانوسايي بهري خو دا ههڅالا خو ماريايي وخو بي دهنګ کر، ههر
 وهکي دڅيا ب چاقان بيژتې: نهڅه بهرسڅا منه ل سهر ګوتنا ته.. ته ديت؟
 وپشتي ماريايي ګوه ل څي چهندي بووي، څيا هندهکي ژ فلهسهفا خو
 يا يوناني بکهته د ناڅ مهسهلي دا، لهو ګوت:

- خاتوين! ټيکا وهکي ته مال مهزن و ب قهدر وبها، چي نابت وهکي
 ټيخسیرهکي بيته ټينان وبرن، وبهري نهو دهست پي بکهن، تو دهست پي
 بکه، يهعني: بهري نهو بيژته ته: نه م دي ته زڅرپنينه نک بابي ته، تو
 بيژي: نه ز دي زڅرپمه نک بابي خو، څيچا هندهک زلامين خو بده د گهل
 من هتا نه ز دگهمه نهسکهندهري، و ب څي رهنگي د ټيخسيري ژي دا
 تو دي يا ب نه مر وفهرمان بي، ونهڅهيه يا ژ هه ي کچين مهلک وشاهان!!
 نهرمانوسايي ب ګرڼين څه ګوتي:

- د څي حاله تي دا نه ز کهسهکي ژ ته چيتر نابينم بچته نک نه ميری
 موسلمانان عه مري، و ب ناڅي من باخت، تو وراهبي مه (شهطا) د
 گهل هندهک فيرسان ههړن..

ل ديوانا عه مري

وپشتي ماري ژ ديوانا عه مري وههڅالين وي زڅرپه نک خاتوينا خو
 نهرمانوسايا کچا موقهوقسي، ګوتي:

- خاتوبنا منا هیژا! دەمى من نامەیا تە گەھاندىە عەمرى، وى گۆتە
من: ما ئەو چ هزرى ژ مە دکەت؟ یا ژ وى قە ئەم دى چ ل وى کەین؟
- ئەى ئەمیر، هزرا وى ژ تە ئەو هزرە یا مرۆف ژ کەسەکی جامیر
دکەت، یی دو تشت وى دهاژۆن: جامیریا وى، ودینی وى..
ئینا وى گۆتە من:

- بیژە خاتوبنا خو: پیغەمبەری مە فەرمان ل مە کربوو هەر جارەکا ئەم
هاتین ومە مصر قەکر، ئەم د گەل قبتیان د قەنج بین؛ چونکی وان
خزمایینی د گەل مە هەیه وحەقی وان یی ل سەر مە هەى.. و بیژى: بلا ئەو
باش بزانت ئەم نەهاتینە قیژی هێرشەکی بکەین دا عەردەکی نوی قەکەین،
ئەم یین هاتین دا هەندەک دلین نوی بو حەقیی قەکەین..
گاڤا ئەرمانۆسایى ئەف گۆننە ژى بەیستی، گۆتی:
- سالۆخەتین وى بو من بیژە..

وى گۆت:

- دەمى ئەو د گەل کۆمەکا هەڤالین خو ب نک مە قە هاتین، وى
ئیشارەت دا تەرجومانى خو (وەردانى) کۆ گۆتتا وى بو مە قەگپرت، ژ بەر
قى چەندی من زانى ئەو دى مەزنى وان عەمر بت.. ئەو ل سەر هەسپەکی
کومیت بو، هەسپەکی د ناڤبەرا سۆرى و پەشى دا بو، ب موکمی قە
پیین خۆل عەردى ددان دا بیژی ئەو هەسپەکە نوکە دى ب ئەزمان کەفت،
ناڤچاڤین وى..

ل قیژی ئەرمانۆسایى گۆتتا وى برى وگۆتی:

- من گوتبوو ته سالوځه تین وی بو من بیڙه، نه بین هه سپی وی!
ماریایی گوتی:

- به لی .. چه کی وی ..

- وچه کی وی ژمی مه شوله ژمی نینه .. ئەو یی چاوا بوو ئەو ..
ماریایی گوتی:

- وی به ژنه کا کورت هه بوو، نیشانا هیڙ ومو کمی بوو، وهیممه ته کا
زیده هه بوو نیشانا عه قله کی زیده، ودو چاقین رهش هه بوون ..
- وئو نیشانا چنه ..

ئهرانوسایی ب گرنژین فه گوتی .. ماریایی بهرده وامی دا گوتنا خو:

- .. دیمی وی پوناھی ژمی دچوو، وهیڙ ژ ناچاقین وی فه دپه شی، دا
بیڙی هیڙ هه می یا ل نک وی کوم بووی، یی وی بینت ئیکسه ر دی هزر
کهت کو (ده هاء) وشاره زایی هه می ملکی ویه، هه ر جاره کا ئەز د دیمی
وی دفوکریم من وه هزر دکر کو مروفت نه شیت د دیمی وی بگه هت هه تا
جاره کا دی تی نه فوکر ..

هنگی ئهرانوسایی ب گرنژینه کا تیر مه عنا فه گوتی:

- خوشی هه می دوه سانه هه تا نه ئینه دوباره کرن ب دورستی نائیته
مه عنا کرن!

شهرم ل سهر دیمی ماریایی ئاشکه را بوو، سهری خو نرم کر وگوت:

- ب خودی ئەو یی وه سا بوو وه کی من گوتیه ته، و ژ بهر هه ییه تا وی
یا زیده من د خو را نه دیت تیر بهری خو بده می .. وهه ر چاوا بت عه مری

گۆته من: بربارا مه ئهوه هوين ب جوانترین وقهدرتترین رهنگی بۆ موقهوقسی بینه هنارت، وئهفه پشکهکه ژ وی قهنجیی یا پیغهمبهری مه فرمان پی ل مه کری ئەم د گهل ههوه بکهین، وچی داخوازا ههوه ههبت دی بۆ ههوه ب جه- ئینین.. وبهری ئەز داخوازا خۆ بگههینمی ئەو ل دۆر خۆ زقپی وگۆته زهلامهکی: قهیس! تو کۆمهکا مواهدان دی د گهل خۆ بهی وهوین دی زبیرهقانیی ل کچا مهلکی وههقالبین وی کهن حهتا هوين وان دگههیننه مهلکی ل جهی وی.. وهنگی وی چو دهلیشه بۆ من نههیتلا ئەز داخوازا خۆ ژئ بکهم..

کۆترکا عهمری

پشتی موسلمانان ب سههرکیشیا عهمری ئەو سههرکهفتنا مهزن ب دهست خۆ قه ئینای ئەوا ل بهر دهرازینکا مصری، ل باژپری بولیبسی گههشتیی.. هیزین رۆمی و د گهل دا ئەو هیزا قبتی ژئ ئەوا موقهوقسی ژ ئەسکهندهریی هنارتی شکهستن و ب رهنگهکی کریت خۆ ژ باژپری بولیبسی ودهور ورهخان قهکیشا، و ب لهز بهر ب پایتهختا موقهوقسی قه چوون.. ودهمی ئوسقفی مصری بی مهزن ئەبوو مهربهمی ئەف شکهستنه دیتی یا گههشتیه ههقالبین وی، وزانی کو هژمارهکا نه یا کیم ژ وان ب ئیخسیری کهفتنه دهستی موسلمانان، ژ نوی ئەوی خۆ ئاشکهرا کر، وهات قهستا دیوانا عهمری کر، وخۆ ب کراسی بی گونههیی نیشا وی دا، وداخواز ژئ کر ئەو ئیخسیران بهردهت، و د گهل وی بهنیرت.. بهلی

عه مری پری نه دایئ نهو بچته دیوانا وی وگوتته زهلامین خو: ده ریخن،
پشتی وی نهو کری یا کری، من نه قییت وی بینم!!

وگاڤا مهسه لا وان گه هشتیه ئیمامی عومر ل مه دینی، وی فه رمان ل
عه مری کر کو هر کهسه کی د وان پینج روژان دا هاتیه گرتن یین وی کرینه
موهلهت، د قییت بیته بهردان، نهو یین پشتی هنگی هاتینه گرتن، بلا
هلبژارتنی بدهنی: یی بقییت موسلمان بت بلا بمینته د گهل موسلمانان،
وی بقییت بمینته ل سهر دینی خو بلا بزقرته نک مروقیین خو ب شهرته کی
نهو ل سهر دانا جزیی رازی بت.

وپشتی عه مر وخه لکی مصری ل سهر قی صولحی پیک هاتین،
عه مری هه قالین خو کو مکرن، ودان وستاندن د گهل کر کانئ نهو چ بکه ن؟
- هندی باژپری موقه وقسی نه کهفته دهستی مه، دوژمن دی لی کو م
بن، نهو ژ هیپرشین وان رحهت نابین..

هوسا ئیک ژ سه رله شکه رین عه مری گو ت.. وئیکی دی گو ت:

- نهو هیپزین رومی یین کو مه شکاندین نوکه هه می ل ویری
کو مبووینه، نهو ل ویری بی دنگ نامینن، ویا دورست نهو بهری نهو
هیپرش بیینه سهر مه نهو بچین ووان ل ویری مو حاصره بکه یین..

وپشتی دان وستانده نه کا درپژ عه مری گو ت:

- ما ده م هو به، سو باهی ب ئانه هیا خودی بهری مه دی کهفته
نهسکه نده ریی..

وگاڤا ئەمیری فرمان دای لەشکەر کارئ چوونئ بکەت، وخیڤەتگەها
خۆ ڕاکەن، وان هەمی خێڤەت ل عەردی دان، و دەمئ دۆر گەهشتیە خێڤەتا
عەمری، لەشکەری بەرئ خۆ دایئ کۆترکەکا هاتی و هیلینا خۆ ل سەر بانئ
خێڤەتئ یا ئافاکری.. هنگی ئەو ڕاوەستیان، چ بکەن؟ وان ل بەرە ژێلەل
بەر ب باژێرئ ئەسکەندەریئ ڤە بچن ژینئ ل سەر کافلی مرنئ چیکەن،
وئەڤ کۆترکەکا تەنا یا هاتی دادایە سەر خێڤەتا ئەمیری، و هەردو چەنگین
خۆ یین ل دۆر هیکین خۆ ئالان دین ب ئنیەتا چیکرنا ژینەکا نوی.. چ
بکەن؟ بەپیلن ئەو ژینئ دورست بکەت و ئەو بچن مرنئ چئ کەن؟ کۆترکا
ماک د گەل خەونین وئ یین شرین بەپیلنە ل سەر هیکین وئ ئەمیری
خۆ بەپیلنە بئ خێڤەت، یان ژئ چ؟

ئیک ژ لەشکەری چو نک عەمری، وگۆتئ:

- ئەی ئەمیر! دەمئ مە ڤیای خێڤەتا تە هلوەشینین، هیلینا
کۆترکەکا مە ل سەر دیت، ماک تیدا یا کورکە ل سەر هیکین خۆ،
تو چ بریار دەهئ ئەم چ بکەن؟ هیلینا وئ خراب بکەین، یان خێڤەتا تە
بەپیلین؟

عەمری ئەوئ ل ڤیرگەها موخەممەدی دەرسین دلۆقانی وەرگرتین، ئەو
ڤەهرەمانئ شیر هلگرتی، دا ئیکەمین جار نیشا دیرۆکی بدەت کانئ
چاواپە دەمئ ل بەر سببەرا هیزئ دلۆقانی دئیتە بەلاڤکرن، گۆتە وان:

- ئەوئ کۆترکئ یا خۆ هاڤیتیه سەر بەختئ مە، ڤیجا دڤیت ئەم
بەختئ خۆ لئ خراب نەکەین.. خێڤەتئ بو وئ بەپیلن، و (تەوەکوللا) خۆ
بدەنە سەر خودئ، و ڕاین دا بچین..

ولهشکهری دا ری.. پشتی خیفه تگه ها خو یا مهزن ب رهخ باژیری فه
 ل پاش خو هیلای مهیدانه کا فرهه و قاللا ژ هه می تشتان، ژ خیفه تا
 عه مری تی نه بت، نهوا خودانی وی بو کوتره کا کورک هیلای هه تا
 هیکین خو بینته دهر، وهو ب لایح نه فرازی فه که فته ریکی دا بهری پیتلا
 رونا هیی بده ته پایته ختا موقه وقسی..

استیا فان شه رکهران

و ب ری فه.. ده می کاروانی کچا موقه وقسی بهر ب نه سکهنده ریی
 فه دچوو، بوو ده می نقیژا نیقرو، (قه یسی) وهه قالین وی ده ستوری ژ
 وان خواست بیست خه بهر هکان نهو خو گیرۆ بکهن، هه تا نقیژا خو بکهن،
 نهرمانوسا وهه قاللا وی ماریا ژ وان ویقه تر روینشتن ومان بهری خو دانه
 قی کوما لهشکهری موسلمانان کانن چاوا دی نقیژا خو کهن.. وگاڤا وان
 خو ب ریز کری و بهر قیبله راوه ستاین وهه میان پیکفه و ب ئیک دهنگی
 گازی کری: (الله اکبر)، ماریایی بیی د ناخفتنا وان بگه هت، هه ست کر
 ههر وهکی دلئ وی ژ بهر گازیا وان ژ جهی خو چوو، لهو وی گوته
 شه طایی راهب:

- نه فه چ گوتن بوو وان گوئی؟

- نه فه گوته که نهو نقیژا خو پی ده ست پی دکهن، بهلی نهو گوته که
 دی بیژی نهو زه مانن پی دناخیقن، ودبیژنی: خو بده لایه کی، نوکه نه م
 بین د ده مه کی دا نه ژ ده می ته یه، وان ب قی گوتنی دقیت دبیزنه ههر

تشته کي د دنيايي دا هه ي: خو ژ بهر چاڅين مه بدهنه پاش، چونکي هوبن وهه ر تشته کي هه ي ژ بلي خودي ل نک مه چو نينه، ژ بهر کو (يي مه زنتر بهس خودييه)، وده مي وان دقيت نهو پشت بدهنه ده مي، و دنيايي ژ دلين خو بشون، و ل ديوانا خودي ناماده بن، نهو قي گوتني دبيژن.. بهري خو بد ي چ ل وان هات، دي بيژي نه قي گوتني سحره کا ل وان کري، نهو ل تشته کي نازقرن، خوشي وته ناهيه کا و هسا نوکه يا ب سه ر دلين وان دا هاتي ب پيڅه رين عه ردي نائيه ته پيشان.. خوشو عا وان نوکه مه زنتره ژ خوشو عا مه زنترين فه يله سوofi ده مي دکه فته هزران..

ماریايي گوت:

- چهند تشته کي جوانه! فه يله سووفان ب کتيب فه خو گه له ک وه ستان د ا بهس بشين ئيکا هند ژ خه لکي دنيايي چي بکه ن کو نهو بشين ده ليڅه يه کي ل ژير ره ما خودي ته نا بژين، ونه شيان وي چهندي بکه ن.. پاشي که نيسه هات وڅيا قي چهندي بکه ت، به لي نهو زي نه شيا؛ چونکي وي بهري نڅيژکه ران ژ وي ته ناهيا د جواني و پيرو زيا مه عنيا ديني دا هه ي وه رگيړا هندک نه خش ونيگارين د وينه و په يکه ر ورهنگان دا ههين، نهو وه تي گه هاندن کو نه څه يه نهو جه ووي ته ناهيي دده ته رحى.. نهري کي دشيت که نيسه يه کي د گه ل خو ل پستا ده واري بکه ت؟

نه رمانوسايي گوت:

- به لکي که نيسه باغچه يه کي تڅي گول و جواني بت، به لي هه ر چاوا بت نهو ل جه ي خو باغچه يه، و ل جه ي وي ب تني مروث دشيت پامانين وي ژي وه رگرت.. نه څه هند ي دگه هينت کو که نيسه هه ما هه ر

چار دیوارین خۆبه، بهلی ئهف مرۆقه چی جهی بچنی که نیسا وان یا د
گهل وان..

شهایی راهب ل ههردو ههقالین خۆ زقیری وگۆت:

- بهلی ئهف مرۆقین هه.. هه جار ههکا دلین خۆ بو دنیا یی قه کرن،
وجوانیا وئ چاقین وان رهقاندن، ئهف نقیژا وان یا هوبن دبینن هه ئهف
نقیژه نابت، بهلکی ب رابوون وروینشتن وگۆتین خۆ قه هه هۆسا
بمینت، بهلی ئهو ب مهعنا ورامانین خۆ قه دئ بته تشتهکی دی..

وده می ئهو گه هشتینه قی جهی ژ سوجهتا خۆ وان بهری خۆ دایئ
قهیس وههقالین خۆ ژ نقیژئ خلاس بوون، و بهر ب ههسپین خۆ قه هات
دا سوپار ببن، وگافا قهیس گه هشتیه نک وان، ماریایی گۆته شهایی
راهب:

- کانئ پسپاری ژئ بکه و بیژئ: ئارمانجا ههوه ژ قی شه ری چیه؟

وده می قهیس د گۆتنا وئ گه هشتی، گرئژی وگۆتئ:

- د باوه ریا مه دا مرۆقی خۆ ب موسلمان بنیاست، و باوه ری ب
ئیسلامی بینت، کاری وی د دنیا یی دا دئ ب جهئینانا په یقا خودئ بت،
وئهو که سئ ئارمانجه کا ب قی رهنگی ل بهرا خۆ بدانت، بهری وی ل
هندئ نابت ئهو پشک وبارین خۆ ل قی دنیا یی وهرگرت، و شهر ب دیتنا
مه ئهو ههرا چاکه ره یا کاری خۆ ل عهردی دکهت.

ماریایی گۆته شهایی راهب:

- بیژنی: ئەو چاوا هزر دکن؟ ئەری ئیککی وەکی عەمری ب ئی هژمارا کیم قە یا لەشکەرەن دئ شیت خۆ ل بەر لەشکەرئ رۆمئ گرت یئ ژ بەر گەلەکیا وان کەس نەشیت بەژمیرت؟ وئەگەر عەمر نەما ئەو دئ شین مەزنەکی دی یئ وەکی وی داننە جەبی وی؟

وبەری شەطا گۆتئا وی بۆ قەیسئ قەگوھیت، قەیسئ ھەسپئ خۆ ھازۆت و ژ وان دویر کەفت، ھەر وەکی دقیا بیژنتی: نوکە نە دەمی ھندییە!!

ل پایتەختا موقەوقسئ

دەمی سەرلەشکەرئ رۆمئ تیۆدری دیتی ھیزین وی ل بەرانبەر زەحفا موسلمانان یین دسکین وپاشپاشکی دزقن، وھتا ئەو بشیت وان ژ قزکرنئ رزگار بکەت، وی بربارا خۆ قەکیشانئ دا، وھنگی راوہستیا ھتا خۆ د ناھ شوبرھە وسیاجین باژیرئ ئەسکەندەریئ دا ئاسئ کری، و ل وی دەمی وی نامەییەک بۆ مەزنئ خۆ ھەرقلی ھنارت وداخواز ژئ کر ئەو بیژنتی کانت ئەو چ بکەت، وبەرسقا ھەرقلی بۆ وی ئەو بوو کو بەرگریئ بکەت..

ئەف چەندە ب دلئ موقەوقسئ نەبوو؛ چونکی وی دزانئ بەرگریئ چو پیقە نائیت، پشتی ھنگی زقزاندا عەمری بۆ کچا وی ب وی رەنگئ ژ ھەژنی مەزنییا وی، ھیشیا وی ب ئان مرۆقین نوی ھاتین مەزن کر، دەمی وی ھزرا خۆ د ئەخلاق ورەوشتئ عەمری وھەقالین وی دا دکر،

وئەو ھەقەبەری ئەخلاق و پەروەشتی رۆمیان دکر، وی جوداھیا مەزن ددیت..
 وھیشتا ژ بیرا وی نەچوو یە دەمی ھەرەقلی قەشی خۆ کیروس ھنارتیە
 وەلاتی وی وفەرمان لی کری ئەو قبتییین مصری ب کوتەکی قەگوھیتزە
 سەر مەزھەبی رۆمیان ئەوی دگۆتتی: (ئکنازیز)، وھنگی برایی
 موقەوقسی، بنیامین، ئوسقوفی کەنيسەیا ئەسکەندەریی ل بەر نەھات
 مەزھەبی خۆ بگوھۆپۆت و ژ ترسین کیروسی دا پەقی و خۆ قەشارت،
 وھەتا نوکە ژی ئەو ب دورستی چو ژنی نزانیت، کانئ ئەف
 ھەلوپستی وان یی تژی کەرب وکین ژ ھەلوپستی عەمری د گەل کچا وی
 وەرگرتی؟

پتر ژ جارەکی موقەوقسی خواست دان وستاندنئ ئیکسەر د گەل
 مەزنین موسلمانان و ب تایبەتی عەمری بکەت، بەلی ھەلوپستی
 ھشکی وان کەسین ل دۆر ورەخین وی ژ زەلامان پیا قی چەندی ل وی
 دگرت:

- تیۆدری ھیژا! بەرگیا مە ب قی رەنگی بۆ لەشکەری موسلمانان
 مەعنا وئ ئەو ئەم یی حوکمی ب کوشتنئ ل سەر خۆ ددەین..
 قەیسەرئ تە یی مەزن ب ھەمی ھیژا خۆ قە، و بەری وی کیسرایی
 فورسی، نەشیان خۆ ل بەر ھیژا موسلمانان بگرن، ھەوہ دقیت ئەم خۆ ل
 بەر بگرن؟

تیۆردۆری رۆمی ب نەرازیبوون قە گۆتە موقەوقسی:

- نابت بو مهلكى شان گوتنان بيترت.. نه هيره قلى مهزن ونه سهله شكهري وى ل مصرى تيودور نئون يين ل بهرانبه رندهك رويس وخواستين بيابانئ دئينه شكاندن، نهمين زه لامين شهران..

- نه فرؤكه رؤژا گوتنان نينه رؤژا كرابارانه، تهرنؤت.. نقيؤس.. سهلتيس.. كريؤن، ههمى نه نئو جه بوون يين فيرس وعه گيدين ته لئ، چاوا هه وه نئو ههمى بهردان ونوكه نهفه نيترىكى چار هه يقانه هه وه وهكى ژنكان خو ل پشت شوهرهين نئسكه نده ربي قه شارتيه..

- تو باش دزاني نه گهر مهسه له پرووى ب پروويوونا شهري با چو هيز نه بوون بشين مه بشكينن، بهلى مهسه له نئو خيانهت بوو يا كهفتيه ناف ملله تئ ته يئ قبتى دا، نئوين پهيمانين ناشتئ د گهل عه ره بان گريديان، ودهستين خو كرينه د ناف دهستين وان دا پشتا مه بهرداي.

موقه وقسى دزاني كو نهف گوتنا سهروكى هيزين رؤمئ ل مصرى دبيترت گوتنه كا دورست بوو، وتشتئ وى ژئ و تيودورى ژئ باش دزاني ههر چهنده نه دگوت نئو بوو كو نئو سياسه تا زؤردار وسهره دهريا كريت و دژوار يا رؤميان د گهل قبتيان ب كاردئينا ژ بهر جودابوونا مهزه بهئ وان، نئو بوو قبتى نه چار كرين پشتا وان بهردهن و تاگيريا عه ره بان بكهن نئوين دينئ وان يئ جودا، وان دگوت: ههر چو نه بت بهلكى نئو مايئ د مهزه بهئ مه نه كهن.

وهه فركيان وان ههردووان گه لهك قه نه كيئشا؛ چونكى هه وار گه هشت له شكهري موسلمانان ل هندهك لايين باژيري ب سهر شوهرهان دا گرت، وهاتنه د باژيري دا، وبه رگري هيدى هيدى يا پاشدا دزقريت.. وعه مري

ئەوئ سەرلەشكەرى خۆ عوبادەيى كورئ صامتى ب فى كارى تەكليف كرى
 ھەر زوى دويماهى بوئ ھەقركيى دانا يا د ناقبەرا موقەوقسى قبتى
 وتيودورئ رۆمى دا چيىووى، پشتى ب سەر باژيرئ ئەسكەندەريى دا
 گرتى، ويىدى ئەو ژ (پايتەختينيى) ئيخستى.. و ل دوير، ل سەرى
 دەلتاي.. ل وى جەئ خيقتە تا عەمرى بو كۆتركى مايه قەداى، خەلك كۆم
 بوو و خانى ل دۆران ئاڧاكرن، پشتى ل جەئ خيقتە تا عەمرى ئەو مزگەفت
 ئاڧاكرى ئەوا ھەتا نوکە غازيا تەوحيدي ل دلئ مصرئ بلند دكەت، ئەو
 مزگەفتا دبىژنى: (مزگەفتا عەمرئ كورئ عاصى).. وئەو باژيرئ ل دۆر
 خيقتەئى ھاتىيە ئاڧاكرن، ناڧئ وى بوو (الفسطاط) يەئنى: خيقتە تا
 مەزن، ئەو خيقتە تا ل بەر چاڧئين ديروكى بوويه مەزنترين شاھد ل سەر
 رەھم و دلؤفانيا (فەتھا ئيسلامى).

ژئدەر:

- ۱- وحي القلم، يا (مصطفى صادق الرافعى)، گۆتارا (اليمامتان)
 ۱۸/۱-۲۸، مە كرىبە بناخە بو فى چيروكى.
- ۲- البداية والنهاية، يا (ابن كثير).
- ۳- أطلس تاريخ الإسلام، د. حسين مؤنس.

ناقەرۆك

بابەت	پەر
پیشگۆتن	۵
سەلمانی فارسی ئەوئ ل رۆناهیی گەریای	۷
بیالی حەبەشی ئەوئ ب تەنگاڤیان کربە کەنی	۱۱۱
صوههیبی رۆمی ئەوئ خو فرۆتیە خودی	۱۵۹
شەفا خاترخواستنی یان ئەسمائا کچا ئەبووبە کری	۱۹۹
وکورئ وی عەبدللاھ	
کۆترکا عەمرئ کورئ عاصی	۲۵۳